

**Planul de Management integrat al Siturilor Natura 2000
ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390 Sărăturile Diniaș**

CUPRINS

GLOSAR DE TERMENI UTILIZAȚI ÎN PLANUL DE MANAGEMENT	4
CE CONȚINE PLANUL DE MANAGEMENT?	5
A. INTRODUCERE.....	10
A.1. Scopul Planului de Management.....	10
A.2. Baza legală a Planului de Management.....	11
B. DESCRIEREA SITULUI NATURA 2000 UIVAR-DINIAȘ.....	12
B.1. Informații Generale	12
B.1.1. Localizare	12
B.1.2. Cadrul legal și administrativ pentru management.....	13
B.1.3. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor	17
B.1.4. Factorii interesați	18
B.1.5. Resurse pentru management și infrastructura.....	21
B.1.5.1. Administrare	21
B.1.6. Planuri și programe relevante pentru managementul Ariei Protejate.....	22
B.1.7. Sistemul de planificare a activităților, monitorizare și raportare	23
B.1.8. Scurt istoric al managementului și al activităților majore de management.....	23
B.2. Mediul fizic	23
B.3. Mediul biotic	29
B.3.1. Regiunea/regiunile biogeografice.....	29
B.3.2. Habitate.....	29
B.3.3. Flora.....	33
B.3.4. Fauna	38
B.3.5. Ecosisteme.....	43
B.3.6. Peisajul	43
B.3.7. Procese naturale.....	43
B.4. Informații socio-economice și culturale	44
B.4.1. Comunități	44
B.4.2. Aspecte demografice	45
B.4.3. Utilizarea terenurilor și resurselor naturale	46
B.4.4. Economia locală	46
B.5. Cercetare.....	47
B.6. Acțiuni de management majore desfășurate în Aria Protejată	47

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE	48
C.1. Valori.....	48
C.2. Presiuni și amenințări	50
C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate	58
D. STRATEGIA DE MANAGEMENT	59
D.1. Viziunea	59
D.2. Strategia de management	59
D.3. Planul operațional.....	59
D.4. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional.....	66
E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT	71
E.1. Sistemul de luare a deciziilor.....	71
E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management	71
E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management	73
Bibliografie	74
Anexa 1 la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Fișele speciilor și a habitatului	76
Anexa 2 la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș – Planul de monitorizare	92
Anexa 3 la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Planul financiar.....	96
Anexa 4A la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Studiul mediului biotic al sitului ROSPA0144 Uivar-Diniaș.....	97
Anexa 4B la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Studiul mediului biotic al sitului ROSCI0390 Sărăturile Diniaș	242
Anexa 5A la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Hărți de distribuție pentru situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.....	333
Anexa 5B la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Hărți de distribuție pentru situl ROSCI039 Sărăturile Diniaș	342
Anexa 6 la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390	
Sărăturile Diniaș - Regulament	344

GLOSAR DE TERMENI UTILIZAȚI ÎN PLANUL DE MANAGEMENT

Habitat de interes de conservare - habitate de interes comunitar incluse în Formularul Standard, habitate importante pentru speciile de interes comunitar incluse în Formularul Standard -ca loc de hrănire, reproducere, adăpost- habitate rare la nivel național.

Habitat prioritare - habitate considerate rare sau valoroase la, nivel european, pentru care au fost stabilite strategii de conservare la nivel comunitar.

Specii de interes de conservare - specii de interes comunitar, incluse în Formularul Standard, specii importante pentru speciile de interes comunitar, incluse în Formularul Standard -de exemplu ca hrană- specii rare protejate la nivel național.

Direcție de management - în sensul utilizat în acest Plan de Management, termenul descrie ceea ce se dorește a se realiza prin activități și măsuri de management. Se definesc pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, detalierea activităților/acțiunilor specifice urmând să fie făcută în planurile de lucru anuale.

Activitate de management - una sau mai multe acțiuni care contribuie la obținerea rezultatelor dorite pentru fiecare direcție de management, cum ar fi, de exemplu, activități de patrulare, control, educație, realizarea unor trecători pentru pești sau distrugerea parțială a pragurilor de fund pentru a ajuta menținerea speciei, et cetera. Acestea sunt parțial descrise la Capitolul D5 și se stabilesc cu ocazia întocmirii planurilor de lucru anuale.

Măsuri de management - sunt reguli specifice de utilizare a terenurilor și resurselor din Aria Protejată impuse de statutul de Arie Protejată, respectiv de necesitatea atingerii obiectivelor Ariei Protejată, de obicei incluse în Regulamentul Ariei Protejată. Exemplu: cosirea pajiștilor de interes de conservare numai după data de 1 iulie.

Management adaptabil - acțiunile de management sunt astfel definite încât să permită adaptarea la modificări ale sistemelor naturale intervenite pe perioada de aplicare a planului de management sau redefinirea activităților și măsurilor de management, dacă prin monitorizare se dovedește că acest lucru este necesar.

Management participativ - planificarea și implementarea activităților de management se face cu implicarea / participarea factorilor interesați.

Management activ - în cazul prezentului document, termenul se folosește pentru a indica necesitatea realizării unor activități și măsuri de management destinate special menținerii stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes de conservare. Fără activitățile și măsurile respective, există posibilitatea degradării/pierderii valorilor, cum ar fi de exemplu pierderea de habitate importante de pajiști în cazul necosirii fânețelor.

Activități cu impact - activitățile care au asemenea caracteristici încât se consideră că generează un impact asupra mediului. Cele cu impact semnificativ sunt definite de legislație. Situl Uivar – Dinaș – reprezintă suprafața cumulată a Sitului Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Dinaș, Sitului Natura 2000 ROSCI0390 Sărăturile Dinaș și a Rezervației Sărăturile Dinaș.

CE CONȚINE PLANUL DE MANAGEMENT?

Ghid succint pentru o mai bună înțelegere a structurii și conținutului

Planul de management este structurat în așa fel încât să se poată face o analiză cât mai bună a informațiilor de care se dispune la data elaborării. Informațiile și analizele sunt redactate astfel încât detaliile tehnice să fie prezentate cât mai succint pentru fiecare din domeniile la care se face referire - în principal ecologie, biologie, hidrologie, silvicultură, agricultură și altele - dar suficiente pentru a permite o bună înțelegere a legăturilor între situația actuală, tendințele de viitor și măsurile de management planificate. În cele ce urmează se redă foarte pe scurt ce conține fiecare capitol, sperând că astfel vom ajuta la înțelegerea mai ușoară a conținutului Planului de Management, permițând cititorului să se concentreze pe capitolele care îl interesează în mod deosebit.

Sumar - redă succint aspectele principale din Plan

A. INTRODUCERE – De ce plan de management?

De ce este nevoie de planul de management și care sunt prevederile legale în baza cărora s-a elaborat.

B. DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE – Care este situația actuală în Aria Protejată? – aspecte care explică și /sau influențează Aria Protejată

Conține o descriere a situației actuale a Ariei Protejată, ca și cum s-ar ”fotografia” zona la momentul elaborării Planului de Management, pentru a se cunoaște situația actuală. Descrierea conține informații utile pentru elaborarea strategiei și a măsurilor de management - Capitolul D. Informațiile sunt relevante pentru elaborarea celorlalte capitole din Planul de Management.

B.1. Informații generale

- despre ce arii protejate este vorba,
- unde se află Aria Protejată și ce suprafețe includ,
- cine sunt proprietarii și gestionarii terenurilor, resurselor naturale și ale ariilor protejate,
- cine sunt cei ce au interese și care desfășoară activități în Aria Protejată,
- ce resurse are și ce activități a desfășurat până în prezent Administratorul.

B.2. Descrierea mediului fizic și biotic

B.2.1. informații minime despre relief, rețeaua de ape, climă - factori ce determină prezența habitatelor și speciilor,

B.2.2. situația actuală cu privire la prezența speciilor și habitatelor - prezentarea rezultatelor inventariilor de teren - reflectată și în hărțile din anexe.

B.3. Informații socio-economice și culturale

Aria protejată nu este ”ruptă” de contextul socio-economic. Ceea ce se întâmplă în zonă influențează în mod semnificativ biodiversitatea. Capitolul conține informații sumare cu privire la situația socio-economică, necesare pentru a defini situația Ariei Protejate pe teritoriile localităților / comunelor, tendințele de dezvoltare, interesul pentru terenurile și resursele naturale din zonă, situația sistemului educațional - pentru stabilirea programelor de educație pentru natură, potențialul pentru noi activități legate de valorile naturale.

Toate acestea pot influența semnificativ managementul Ariei Protejate, întrucât activitățile umane au, în general, impact asupra naturii.

B.4. Informare, conștientizare, educare – activități desfășurate până în prezent. Ariile protejate au un rol important pentru educare și conștientizare cu privire la importanța protecției naturii. Este important să se știe ce s-a făcut până în prezent pentru a ajuta la planificarea acestui gen de activități pe viitor.

B.5. Cercetare – ce aspecte relevante pentru managementul Ariei Protejate au fost cercetate până în prezent și ce infrastructură există pentru cercetare aplicată?

B.6. Acțiuni de management majore desfășurate în Aria Protejată – ce s-a făcut până în prezent pentru managementul Ariei Protejate - principalele acțiuni și rezultate.

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE - Ce trebuie să păstrăm / îmbunătățim în zonă și de ce sunt necesare măsuri de management. Care sunt presiunile și amenințările?

Informațiile de la capitolul C sunt analizate din perspectiva conservării valorilor pentru care au fost declarate ariile protejate.

C.1. Valori – Ce trebuie să menținem sau să îmbunătățim în Aria Protejată? - Valori

Se descriu valorile care trebuie păstrate sau îmbunătățite. În cazul siturilor Natura 2000 este vorba, obligatoriu, despre habitatele și speciile pentru care au fost declarate, conform Formularului Standard, dar au fost identificate și alte specii și habitate, respectiv alte valori considerate importante pentru zonă. Pe aceste valori se concentrează acțiunile de management pe viitor - Capitolul D4.

C.2. Presiuni și amenințări: Ce trebuie reglementat pentru a menține sau îmbunătăți valorile? Presiuni și amenințări

Sunt descrise activitățile umane care, din cauza modului în care se desfășoară, au un impact asupra valorilor sau pot avea impact pe viitor.

C.3. Evaluare – Care este starea actuală și tendințele în viitor în ce privește valorile Ariei Protejate?

Se analizează dacă valorile sunt în stare corespunzătoare și care va fi evoluția amenințărilor?

Analiza se face în baza celor descrise la Capitolul B.1 cu referire doar la valorile identificate în capitolul C.1. și luând în calcul tendințele viitoare din perspectiva amenințărilor identificate în capitolul C.2.

D. STRATEGIA DE MANAGEMENT - Ce vrem pentru zonă pe viitor? Cum se va face managementul?

Natura și resursele naturale nu pot fi gestionate eficient pe termen scurt. Trebuie să definim ce anume vrem să obținem pe o perioadă mai lungă, iar Planul de Management să descrie ce anume ar trebui făcut în următorii cinci ani pentru a ne apropia de realizarea țelului/viziunii propuse. Cunoscând valorile avute, situația lor actuală, presiunile și amenințările la care sunt supuse, se definește o strategie pe termen mediu sau lung, răspunzând la întrebările de mai jos.

D.1. Viziunea - Cum vrem să arate Aria Protejată peste 50 de ani?

D.2. Organizarea teritorială a managementului – În ce zone din Aria Protejată trebuie să impunem condiții pentru desfășurarea activităților umane astfel încât să menținem sau să îmbunătățim valorile?

Se stabilește dacă sunt necesare măsuri speciale de management în anumite zone. Zonele cu cerințe speciale în ceea ce privește măsurile de management sunt prezentate pe hartă. Această planificare ”teritorială”, din punct de vedere a măsurilor de management, este foarte importantă, întrucât anumite aspecte vor trebui reflectate în managementul terenurilor și resurselor.

D.3. Strategia de management:

Care este strategia pe termen mediu, definită în baza informațiilor din capitolele B și C? Domeniile pe care se vor concentra eforturile de management și obiectivele pentru fiecare din acestea.

Se descrie cum anume va fi organizat managementul, definind domeniile pe care vor fi desfășurate activitățile de management și ce anume vrem să obținem pe fiecare din aceste domenii -obiective-.

D.4. Planul operațional pe cinci ani – Ce acțiuni de management sunt necesare pentru a realiza obiectivele definite la Capitolul D.3?

Ce trebuie făcut în următorii cinci ani pentru a ne asigura că se menține sau se îmbunătățește starea speciilor și a habitatelor, respectiv a celorlalte valori, se reduc amenințările și se asigură un cadru corespunzător pentru ca zona să poată beneficia de o dezvoltare durabilă.

D.5. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional Cum anume se pot realiza acțiunile din Planul operațional? Exemple de activități și măsuri de management

Se dau exemple de activități și măsuri de management, eventual restricții pentru câteva din acțiunile de management definite în capitolul D.4. Acest capitol cuprinde prevederi care se regăsesc și în Regulament.

E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT – Cum se implementează în mod eficient Planul de Management?

E.1. Sistemul de luare a deciziilor – Cine ia deciziile în cazul în care trebuie modificate anumite prevederi din Planul de Management?

E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management - Ce resurse umane și financiare sunt necesare pentru realizarea activităților din Planul de Management?

E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management – Cum apreciem dacă ne atingem obiectivele și cum ne asigurăm că măsurile de management sunt adaptate – dacă este necesar - pentru atingerea obiectivelor?

Se explică cum anume se urmărește implementarea PLANULUI DE MANAGEMENT, cum se măsoară impactul activităților de management și succesul lor, cine trebuie să măsoare și când și cum se folosesc rezultatele monitorizării pentru a îmbunătăți măsurile de management.

Siturile Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390 Sărăturile Diniaș din județul Timiș, numite în continuare Situl Natura 2000 Uivar-Diniaș, au fost desemnate pentru a proteja și conserva valori naturale deosebite, specii de păsări și habitate sărăturate, pentru România și Uniunea Europeană. Situl Natura 2000 ROSPA0144 Uivar - Diniaș se suprapune parțial peste situl Natura 2000 ROSCI 0390 Sărăturile Diniaș, prin urmare acest plan de management are

un caracter integrat, făcând referire atât la habitatele cât și la speciile pentru care aceste situri au fost desemnate.

Situl Uivar-Diniaș este o zonă foarte importantă, datorită habitatelor de pajiști sărăturate ce pe lângă marea valoare floristică reprezintă și habitate specifice cuibăririi și hrănirii unor specii de păsări protejate la nivel european, precum vânturelul de seară - *Falco vespertinus*. Populația cuibăritoare de *Falco vespertinus* din situl Uivar-Diniaș prezintă o stagnare, trend identificat în urma programului de monitorizare inițiat de Asociația "Grupul Milvus".

Viziunea pe termen lung pentru această zonă a fost definită astfel:

Siturile Natura 2000 ROSPA0144 Uivar – Diniaș și și ROSCI0390 Sărăturile Diniaș reprezintă o oază de biodiversitate în care echilibrul om-natură păstrează în continuare un mediu de viață favorabil atât pentru dezvoltarea durabilă a comunităților cât și pentru biodiversitate, un mozaic viu, expresie a florei și faunei variate și bogate.

Pentru realizarea acestei viziuni este necesar ca toți cei care trăiesc în această zonă, toate autoritățile și instituțiile cu rol în managementul terenurilor și al resurselor, să înțeleagă cât este de important să se mențină și chiar să se îmbunătățească starea valorilor deosebite care se găsesc aici și să contribuie în mod activ la păstrarea lor.

Un obiectiv, extrem de important pentru această arie protejată, este asigurarea menținerii și refacerii stării favorabile de conservare pentru toate speciile și habitatele de interes comunitar, așa cum se prevede în directivele europene de conservare a naturii. Nerealizarea acestui obiectiv poate atrage sancțiuni severe din partea Uniunii Europene.

Valorile identificate în această arie protejată nu sunt importante doar din punct de vedere strict al conservării naturii, dar și ca resurse naturale sau asigură servicii de mediu care influențează condițiile de trai ale comunităților locale.

Pentru păstrarea acestor valori vor fi planificate și realizate măsuri de management variate, grupate în acest plan pe domenii, și anume:

- ✓ **Programul 1. Managementul biodiversității:** Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru speciile și habitatul de interes conservativ prin îmbunătățirea măsurilor actuale de management al terenurilor și aplicarea lor, în colaborare cu proprietarii / administratorii de terenuri și resurse naturale.
- ✓ **Programul 2. Informare, conștientizare:** Creșterea nivelului de acceptare a Sitului Natura 2000 Uivar – Diniaș, precum și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare, prin activități de informare și conștientizare în colaborare cu factorii interesați și comunitățile locale.
- ✓ **Programul 3. Administrare, management:** Asigurarea unei structuri funcționale de management în scopul implementării eficiente a Planului de Management al Sitului Uivar - Diniaș.
- ✓ **Programul 7. Monitorizare și evaluare:** Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.

Realizarea acestor programe nu este doar responsabilitatea celui ce administrează aria protejată, respectiv a Administratorului, întrucât legea prevede responsabilități și obligații, atât pentru toți proprietarii și administratorii de terenuri, cât și pentru autorități. Ca urmare este foarte important ca implementarea planului de management să se facă în parteneriat și prin colaborare cu factorii interesați.

Planul de management al Sitului Uivar-Diniaș conține o descriere succintă a ariei protejate, o prezentare a valorilor și amenințărilor identificate, o evaluare a tendințelor și în baza acestora, stabilește măsurile de management în planul operațional. Planul conține de asemenea și o evaluare a necesarului de resurse financiare pentru implementarea măsurilor identificate.

Planul de monitorizare stabilește cadrul pentru monitorizarea eficienței măsurilor de management, a administrării ariei protejate, urmând să ofere informații importante pentru adaptarea măsurilor de management pe viitor.

A. INTRODUCERE

A.1. Scopul Planului de Management

Planul de management a fost elaborat în vederea identificării strategiei de management a Sitului Uivar-Diniaș și stabilirea măsurilor de management și de monitorizare, astfel încât să se realizeze obiectivele pentru care a fost desemnat situl. El reprezintă documentul oficial care stabilește cadrul general de desfășurare al acțiunilor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor ariei protejate, acest document stând la baza activităților administratorului precum și a altor factori interesați.

Complexitatea managementului ariei protejate este dată în principal de:

- multitudinea de valori pentru care a fost declarată aria protejată,
- sistemul de canale care formează un complex bogat de habitate umede și zone acvatice,
- deranjul uman este semnificativ și constă în tăierea arborilor și vânătoarea ciorilor în perioada de reproducere,
- numeroasele presiuni și amenințări prezente în zonă,
- numărul mare al factorilor interesați: proprietari și administratori de terenuri și resurse naturale, comunități locale, autorități, instituții, organizații,
- faptul că responsabilitatea pentru implementarea activităților și măsurilor de management nu revine numai administratorului Ariei Protejate ci și factorilor interesați,
- necesitatea definirii condițiilor în care comunitatea se poate dezvolta durabil cu menținerea valorilor și a serviciilor naturale, cel puțin la starea lor actuală sau chiar îmbunătățirea lor,
- caracterul neprevăzut al schimbărilor din natură și necesitatea adaptării la aceste schimbări.

Ca urmare, se impune o planificare atentă, asigurând-se cadrul necesar pentru un management adaptabil și participativ.

Managementul adaptabil se referă la posibilitatea adaptării soluțiilor de management la realitățile caracteristice fiecărui moment. Având în vedere că acest plan trebuie să stabilească măsuri de management pentru gestionarea unor valori naturale supuse unor modificări greu de anticipat, modificări ce pot apărea, atât din cauza unor factori naturali cât și din cauza unor factori antropici, planul operațional a fost astfel stabilit încât să permită flexibilitate în stabilirea zonelor, în care se fac intervențiile și în detalierea măsurilor de management, având astfel un caracter adaptabil.

Principiul managementului participativ impune implicarea factorilor interesați, atât în procesul de elaborare a planului, cât și în implementarea acestuia. Pe parcursul elaborării planului au fost organizate întâlniri și dezbateri cu factorii interesați, elaboratorul depunând eforturi semnificative pentru a se asigura că toți cei interesați au fost informați și consultați în mod corespunzător, fie prin întâlnirile publice organizate, fie prin întâlniri cu specialiști de la instituțiile principale, cu responsabilități în zona sitului.

Planul de management stabilește responsabilitatea implementării măsurilor speciale de management pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale, impunând implicarea nu numai a administratorului, dar și al autorităților, așa cum se precizează în articolul 21 aliniatul 6 al OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice modificata prin: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 154/2008; Legea nr. 329/2009; Hotărârea Guvernului nr. 1432/2009; Legea nr. 49/2011: "Autoritățile locale și naționale cu competențe și responsabilități în reglementarea activităților din ariile naturale protejate sunt obligate să instituie, de comun acord cu administratorii ariilor naturale protejate și, după caz, cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor, măsuri speciale pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale din ariile naturale protejate, conform prevederilor planurilor de

management.” Ca urmare, Planul operațional detaliat, de la Capitolul D.4, stabilește responsabilitățile pentru implementarea acțiunilor de management.

Strategia de management, respectiv viziunea, obiectivele specifice pe domenii și subdomenii, direcțiile de management și acțiunile, respectiv măsurile de management au fost elaborate cu sprijin tehnic din partea echipei Propark. Deciziile finale, cu privire la aceste aspecte, au fost luate de către grupul de lucru pentru elaborarea planului de management, în urma discuțiilor și consultărilor cu factorii interesați.

Planul de management este un instrument important pentru a atrage atenția asupra importanței naturii și a resurselor naturale pentru dezvoltarea comunităților și a necesității menținerii acestora pentru generațiile viitoare. În vederea asigurării bazelor pentru dezvoltare durabilă a zonei, prevederile Planului de management vor fi integrate în planurile strategice relevante, conform articolului 21 aliniatul 5 al Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 154/2008, Legea nr. 329/2009, Hotărârea Guvernului nr. 1432/2009, Legea nr. 49/2011: ”Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală și națională, precum și orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autoritățile emitente cu prevederile planului de management.”

A.2. Baza legală a Planului de Management

Baza legală este constituită de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011 – pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, care la Art. 21. prevede următoarele:

- alineatul 2 - planurile de management și regulamentele se elaborează de către custozii acestora, se avizează de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului/structurile din subordinea acesteia, după caz, și se aprobă prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, cu avizul autorităților publice centrale interesate. .
- alineatul 7 - ariile naturale protejate de interes comunitar sunt create pentru impunerea unor măsuri speciale în vederea conservării unor habitate naturale și/sau specii sălbatice de interes comunitar. În cazul suprapunerii ariilor naturale protejate de interes comunitar cu ariile naturale protejate de interes național, se va realiza un singur plan de management integrat, ținând cont de respectarea categoriei celei mai restrictive.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, stabilește prin articolul 11 că ”Ariile naturale protejate de interes comunitar sunt create pentru impunerea unor măsuri speciale în vederea conservării unor habitate naturale și/sau specii sălbatice de interes comunitar.”

B. DESCRIEREA SITULUI NATURA 2000 UIVAR-DINIAȘ

B.1. Informații Generale

B.1.1. Localizare

Situl Uivar-Diniaș se întinde pe o suprafață de 10.402 hectare și este situat în zona central vestică a județului Timiș - vezi Figura 1..

La nivel regional: Situl este inclus într-o singură regiune de dezvoltare, Regiunea de Dezvoltare 5 Vest.

La nivel județean: Situl este situat 100% pe teritoriul județului Timiș, desfășurându-se pe teritoriul administrativ a mai multor comune, dintre care cele mai importante sunt Peciu Nou, Uivar, Sânmihaiu Român și Otelec - vezi Figura 1.

Județul Timiș: Cenei - 0,01 hectare, Otelec - 267,57 hectare, Parța- 0,5 hectare, Peciu Nou - 6651,95 hectare, Sânmihaiu Român - 659,3 hectare, Uivar - 2822,88 hectare.

Lungimea maximă a sitului ajunge la 17 km iar lățimea maximă a sitului este de cca. 12 km. Altitudinea medie este de 75-77 m, cuprinsă între un maxim de 85 de metri în zona estică și un minim de 72 de metri în albia canalului Bega.

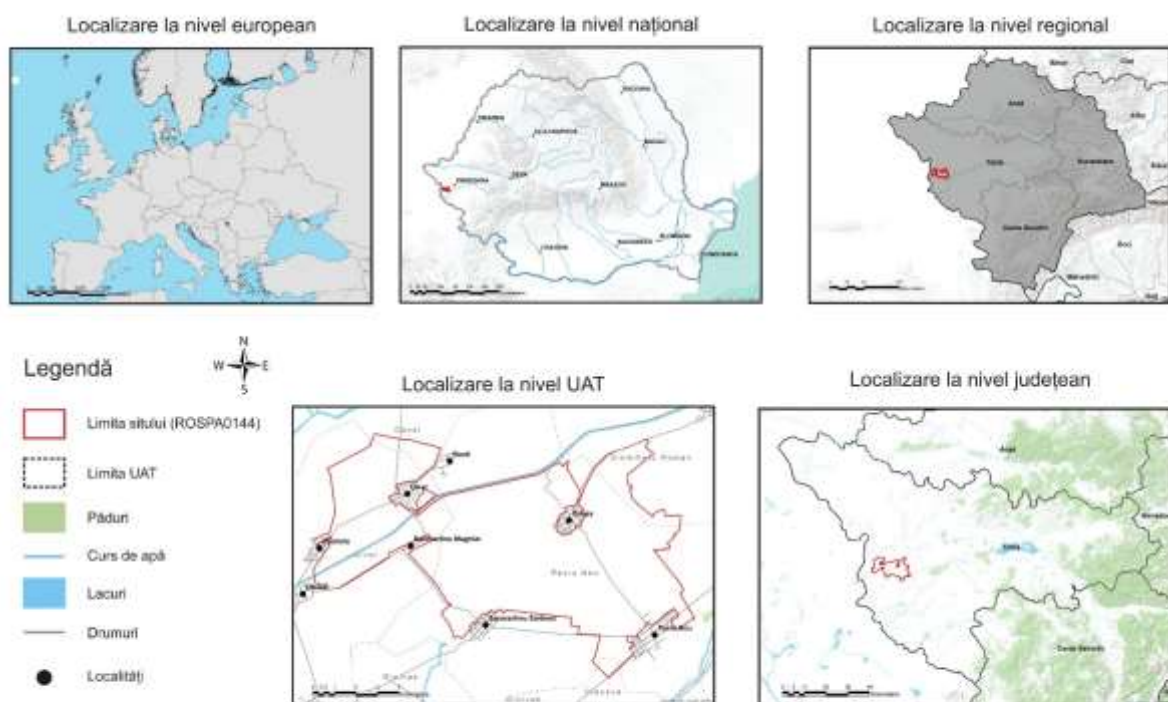

Figura 1A. Localizarea Sitului ROSPA0144 Uivar-Diniaș

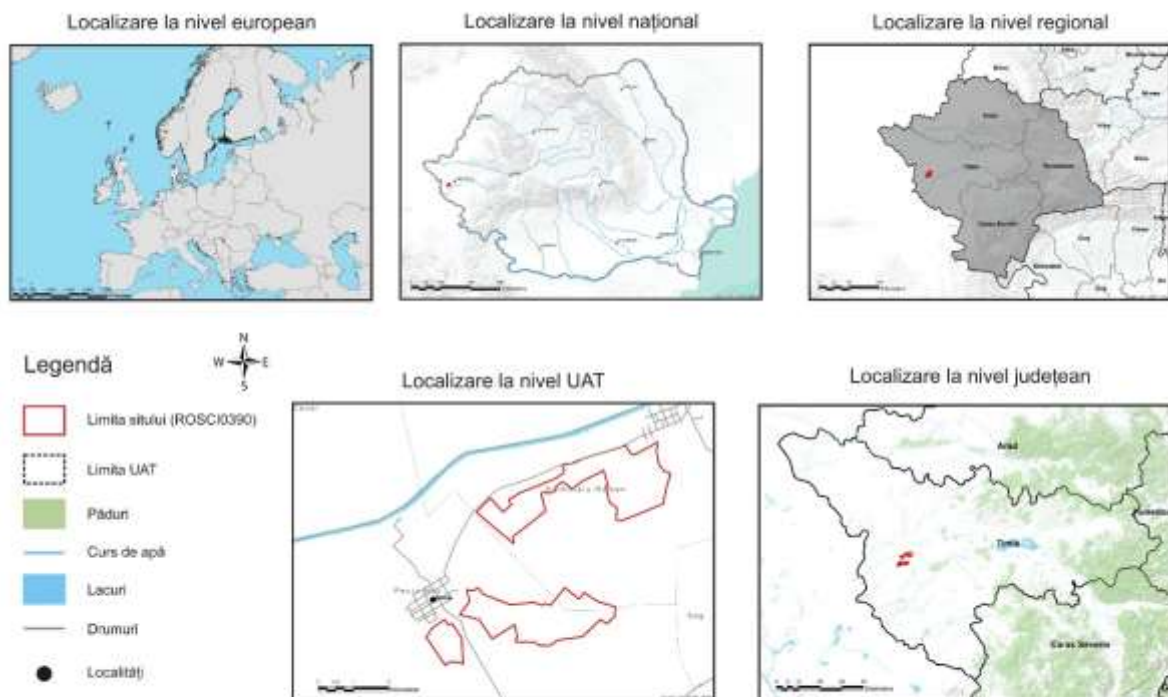

Figura 2B. Localizarea Sitului ROSCI0390 Sărăturile Dinaș

Coordonatele Sitului sunt:

Latitudine N 45° 38' 5" și Longitudine E 20° 57' 57" - pentru SPA,
 Latitudine N 45° 40' 50" și Longitudine E 21° 4' 32" - pentru SCI.

Situl Uivar-Dinaș reprezintă o zonă de câmpie - sol sărătuos; mlaștini sărăturate, ce adăpostește o mare varietate de floră halofilă specifică sărăturilor, ROSCI0390 Sărăturile Dinaș, și de asemenea specii de păsări emblematice pentru Câmpia de Vest, ROSPA0144 Uivar-Dinaș. Situl se întinde între Canalul Bega și Râul Timiș, în partea central-vestică a județului Timiș și cea estică a satului Dinaș, la 25 km sud-vest de Timișoara. Drumul județean 591A care leagă localitatea Peciu Nou de Sânmihaiu Român străbate situl pe direcția est-vest, iar drumul județean 593A ce leagă localitățile Peciu Nou de Sânmartinul Sârbesc și Uivar de asemenea străbate situl pe direcția sud-nord. Situl se poate accesa din următoarele localități: Dinaș, Sânmihaiu Român, Uivar, Peciu Nou și Sânmihaiu Român, existând o rețea de drumuri comunale care fac legătura între acestea.

B.1.2. Cadrul legal și administrativ pentru management

Desemnarea, limitele și categoriile de management ale ariilor protejate din zona Sitului Natura 2000 Uivar-Dinaș

Situl Natura 2000 ROSCI0390 Sărăturile Dinaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria sit de importanță comunitară - conform Directivei Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, desemnat prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007, privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România modificat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011.

Situl Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria Aria de Protecție Specială Avifaunistică - conform Directivei Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, desemnat prin HG nr. 971 din 5 octombrie 2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Această zonă a fost identificată în cadrul programului LIFE "Conservarea vânturelului de seară în regiunea Panonică", ca fiind foarte importantă pentru vânturei de seară, în Timiș aflându-se aproape jumătate - 47,8% din populația cuibăritoare din Câmpia de Vest. Cele 17 specii de păsări de interes comunitar, anexa I a Directivei Păsări au reprezentat criteriile de desemnare a sitului. Există două grupe ecologice mari de păsări, ce pot fi considerate „țintă” pentru conservare la nivelul sitului, respectiv păsările de apă și de terenuri deschise. Dintre cele mai reprezentative specii cuibăritoare pentru habitatele sitului, unele cu populații relativ mari, fac parte: *Falco vespertinus*, *Anthus campestris*, *Lanius minor*.

Acte normative care au stat la baza declarării ariilor protejate

Tabel 1

Aria protejată	Declarate și reconfirmate prin*
ROSPA0144 Uivar-Diniaș	HG nr.971/2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
ROSCI 0390 Sărăturile Diniaș	Ordinul MMP nr. 2387/2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
2476. Rezervație naturală de tip pedologic Sărăturile Diniaș.	Hotărârea nr. 19 din 1995 a Consiliului Județean Timiș, Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate

Harta acestor situri este pusă la dispoziția factorilor interesați de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului prin intermediul paginii de internet <http://www.biodiversity.ro/n2000> conform actului normativ menționat. De asemenea o hartă interactivă a sitului poate fi accesată și pe <http://atlas.anpm.ro/atlas#>.

Este important de menționat că intravilanul construit al localităților a fost în mare măsură exclus din Aria Protejată cu ocazia revizuirii limitelor în 2011. Modificarea limitelor nu se poate face de către administratorul Ariei Protejate ci doar prin acte normative similare celor de declarare a Ariei Protejate, la propunerea autorității centrale pentru protecția mediului sau prin directive comunitare și doar în baza unor studii care aduc argumente bine fundamentate științific cu privire la necesitatea modificării limitelor.

Prezentul Plan de Management ține cont de rezervațiile care sunt integral parte din Situl Uivar-Diniaș și a fost elaborat conform prevederilor Legii 49/2011 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, care, în cazul suprapunerii unor arii protejate, recomandă elaborarea unui Plan de Management integrat.

Tabelul de mai jos prezintă suprafața fiecărei arii protejate, precum și în ce măsură se suprapun diferitele categorii de arii protejate. Pe suprafața Sitului Uivar-Diniaș se suprapun și alte arii protejate, după cum se prezintă în tabelul de mai jos.

Suprapunerea Sitului Uivar – Diniaș cu alte arii protejate

Tabel 2

Numele sitului	Suprafața Ariei Protejate - S hectare		Aria Protejată cu care se suprapune
	Suprafața totală a Ariei Protejate	Suprafața suprapusă cu celelalte Arii Protejate	
ROSPA 0144 Uivar-Diniaș	10.043	653,05 4	Se suprapune parțial cu ROSCI 0390 Sărăturile Diniaș 2746. Rezervația naturală de tip pedologic Sărăturile Diniaș
ROSCI 0390 Sărăturile Diniaș	1.012	653,05 4	Se suprapune parțial cu ROSPA0144 Uivar-Diniaș. 2746. Rezervația naturală de tip pedologic Sărăturile Diniaș

În conformitate cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, articolul 11, măsurile de management pentru Situl Uivar-Diniaș sunt aplicabile și pentru rezervația inclusă în sit.

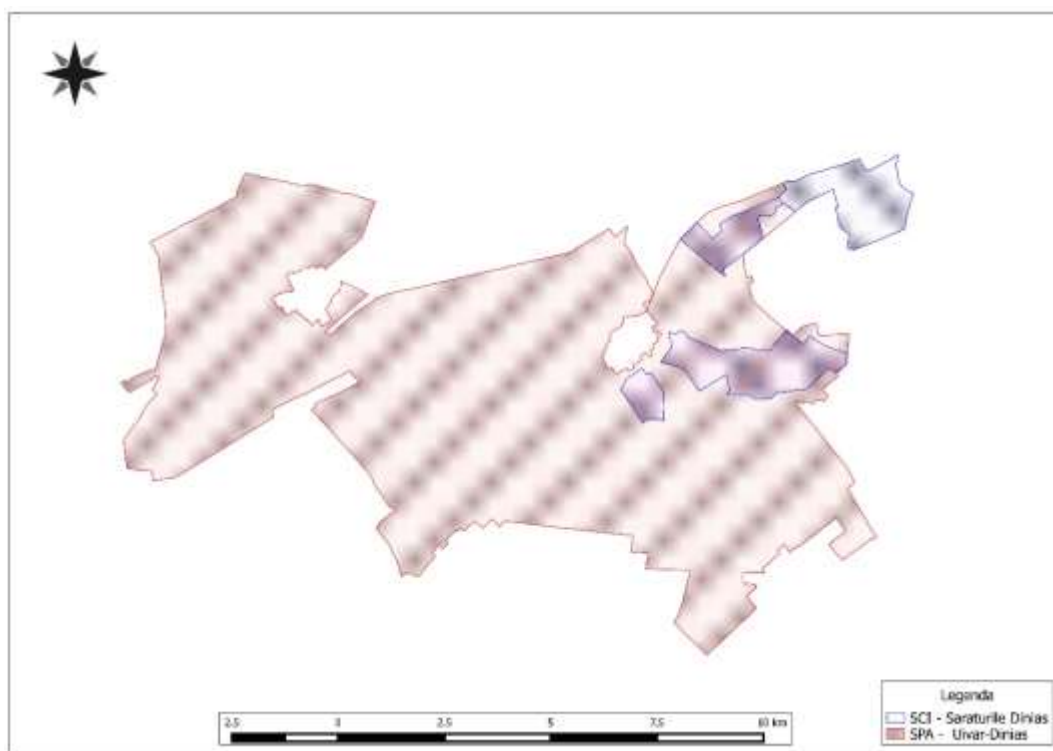

Figura 3. Suprapunerea ROSPA0144 Uivar-Diniaș cu ROSCI 0390 Sărăturile Diniaș

Arii protejate limitrofe

În imediata apropiere a sitului se găsesc ROSCI0348 Pajiștea Jebel, ROSPA0095 Pădurea Macedonia și ROSPA0128 Lunca Timișului - vezi Figura 3.

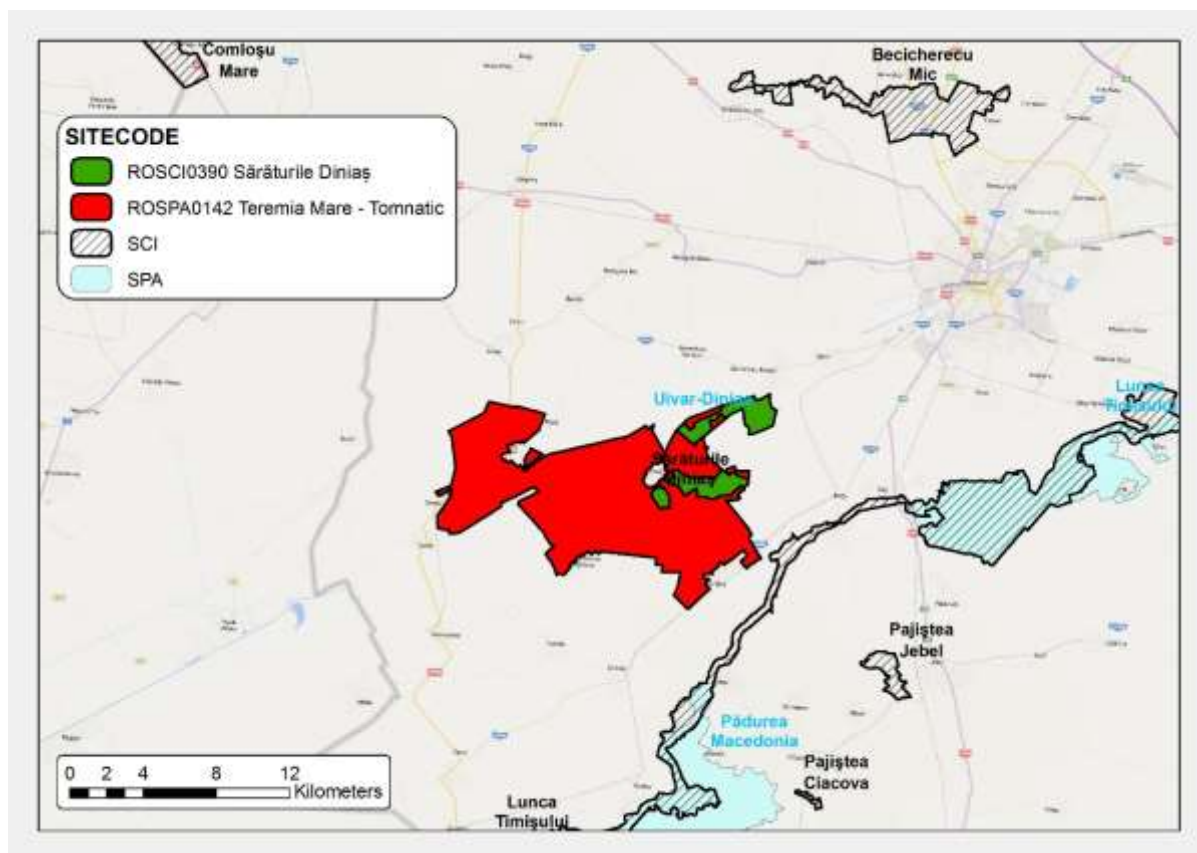

Figura 4. Situri învecinate cu Situl Uivar-Diniaș

Aceste arii protejate sunt importante pentru speciile din Situl Uivar – Dinaș, întrucât majoritatea speciilor de păsări pentru care a fost desemnat situl au nevoie de spații întinse, dincolo de limitele sitului, fiind în același timp foarte importantă asigurarea de coridoare ecologice între ele. În plus, colaborarea cu administratorii acestor arii protejate poate contribui la creșterea eficienței conservării acestor specii și habitate, majoritatea speciilor și tipurilor de habitate fiind comune.

Administrarea Sitului Uivar-Diniaș

Responsabilitatea administrării ariei protejate revine Custodelui.

În acest scop, se elaborează Planul de Management, prin care se realizează gospodărirea unitară și integrată a Ariei protejate. Custodele urmărește respectarea Planului de Management, organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul ariei protejate, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale Sitului Uivar - Dinaș, în conformitate cu obiectivele de arie naturală protejată de interes național și comunitar stabilite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

B.1.3. Drepturi de proprietate, administrare și folosință a terenurilor

Din punct de vedere al drepturilor de proprietate, administrare și folosință a terenurilor din Situl Uivar-Diniaș, se regăsește o situație variată, cu instituții și persoane fizice deținătoare de drepturi asupra terenurilor. Situația exactă a acestora încă nu se cunoaște, Cadastrul Național General fiind încă în curs de elaborare.

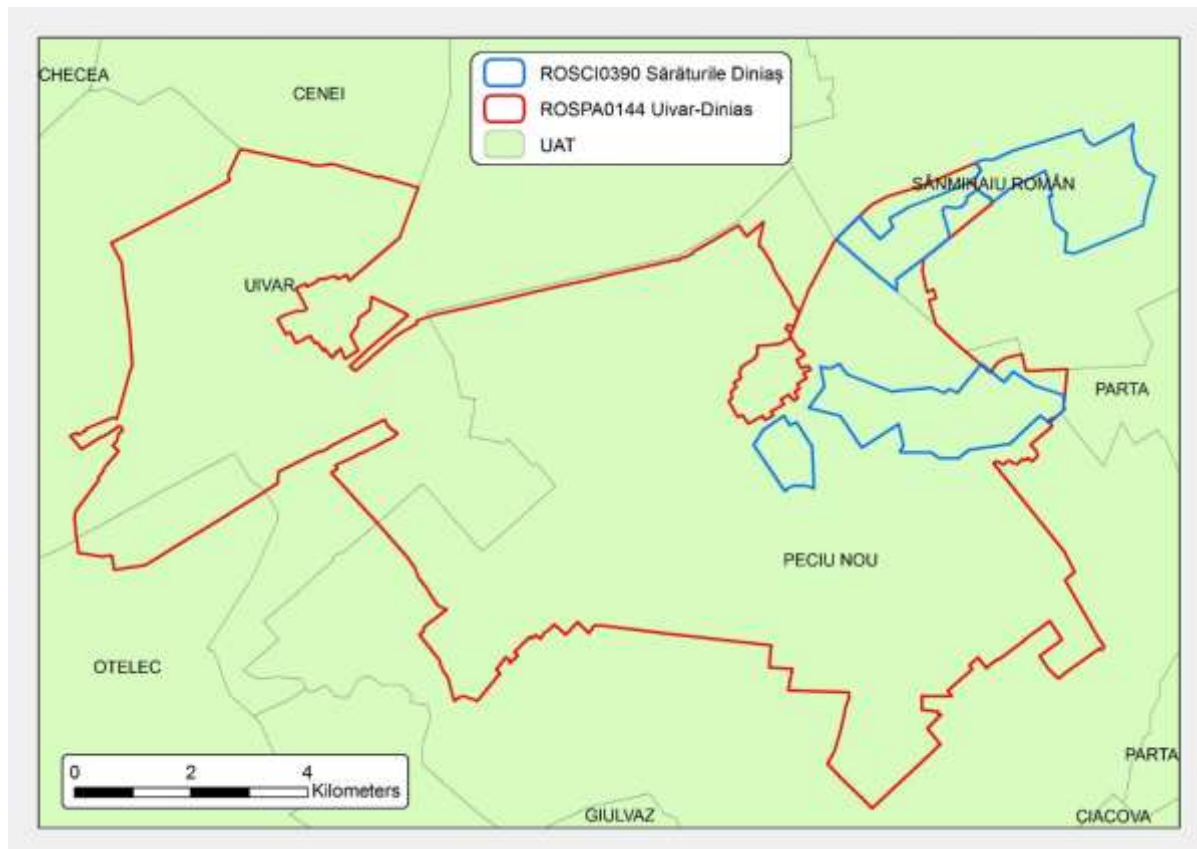

Figura 5. Unitățile Administrative Teritoriale peste care se suprapune Situl Natura 2000 Uivar-Diniaș

Sub aspect administrativ situl se află pe suprafața UAT-urilor Cenei, Otelec, Parța, Peciu Nou, Sânmihaiu Român, Uivar.

În cazul terenurilor agricole - toate categoriile: arabil, pășuni, fânețe, acestea sunt în cea mai mare parte în proprietatea persoanelor fizice. Acestea, sunt în general gestionate, rata abandonului fiind redusă. Dar în ultimii 20 de ani multe din pajiști au fost arate, fiind utilizate ca terenuri arabile.

Terenurile forestiere sunt reprezentate în Situl Uivar-Diniaș de zone de subarboret cu vegetație forestieră neinclusă în fond forestier, însă cu un rol important, mai ales pentru a-i servi faunei locale ca umbrar și loc de cuibărire.

Terenurile cu drumuri de pe teritoriul Ariei Protejate au destinații diferite:

- drumuri publice, destinate circulației rutiere și pietonale, în scopul satisfacerii cerințelor generale de transport ale economiei naționale, ale populației și de apărare a țării, gestionate de Compania Națională de Administrare a Drumurilor Naționale din România, drumurile naționale și europene, de Consiliul Județean Timiș, drumurile județene, și de către autorități ale administrației publice locale, drumuri comunale și orașenești, drumuri de exploatare agricolă;
- drumuri de utilitate privată, destinate satisfacerii cerințelor proprii de transport rutier și pietonal spre obiectivele economice, forestiere, petroliere, miniere, agricole,

energetice, industriale et cetera., drumuri de acces în incinte și din interiorul incintelor, drumuri pentru organizările de șantier, gestionate de proprietari.

Pe teritoriul Ariei Protejate există două drumuri județene DJ 591-591A și DJ 593A drumuri locale, drumuri comunale, drumuri agricole, poteci, drumuri vicinale, străzi.

Terenurile ocupate cu căi ferate, respectiv construcțiile care le deservește, sunt proprietatea publică sau privată a statului și sunt gestionate de Căile Ferate Române.

Terenurile cu ape - luciurile de apă și cursurile de apă, respectiv terenurile cu diguri și regularizări ale cursurilor de apă, aparțin în cea mai mare parte statului, fiind gestionate de Administrația Națională Apele Române – Administrația Bazinală de Apă Banat – Sistemul de Gospodărire a Apelor Timiș în mod direct.

Apele care aparțin domeniului public - apele de suprafață cu albiile lor minore cu lungimi > 5 km și cu bazine hidrografice > 10 km², malurile și cuvetele lacurilor, apele subterane, sunt administrate de Administrația Națională „Apele Române”.

Terenurile cu lucrări de îmbunătățiri funciare - amenajările de desecare și drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului și de ameliorare a terenurilor afectate de alunecări, et cetera., sunt administrate de Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare, care are rolul de a administra infrastructura de îmbunătățiri funciare aparținând domeniului public și privat al statului.

Grupuri de proprietari și categoriile de terenuri pe care le dețin

Tabel 3

Proprietar	Categoriile de terenuri deținute			
	Pășune	Fânețe	Arabil	Luciu apă
Statul Român	√	√	√	√
Primării	√		√	
Biserici	√	√	√	
Persoane fizice	√	√	√	
Persoane juridice de drept privat	√	√	√	√

B.1.4. Factorii interesați

Principalii factori interesați pentru Situl Uivar-Diniaș sunt cele 6 comunități peste care se suprapune Situl Uivar - Diniaș, Agenția de Protecția Mediului Timiș, Consiliul Județean Timiș, Administrația Bazinală de Apă Banat, Sistemul de Gospodărire a Apelor Timiș, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare Timișoara et cetera. Pe lângă aceștia, pe teritoriul Sitului Uivar - Diniaș au interese administrative, economice sau de altă natură și alte instituții și organizații. În tabelul de mai jos este prezentată lista instituțiilor și organizațiilor care au sarcini de aplicare a legislației, administrative, de gestionare a terenurilor și resurselor, economice sau interese de altă natură pe teritoriul Ariei Protejate - de exemplu de interes educativ.

Analiza factorilor interesați identificați în procesul de realizare a planului de management

Tabel 4

Nr. Crt.	Instituții, organizații, grupuri de interese pe categorii stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în Aria Protejată	Rol / interes
	Autorități de mediu, de reglementare și control activități	

1.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	Implementarea politicilor de mediu la nivel național, responsabil pentru sistemul de arii protejate, responsabil pentru fondul forestier național
2.	Agenția Națională pentru Protecția Mediului	Autoritatea contractantă pentru administrarea Sitului Uivar-Diniaș
3.	Agenția pentru Protecția Mediului Timiș	Implementarea politicilor de mediu la nivel local
4.	Ministerul Agriculturii - Direcția pentru Agricultură Timiș - Direcția Agricolă	Reglementarea activităților agricole și de dezvoltare rurală
5.	Administrația Națională Apele Române – Administrația Bazinală Banat - Sistemul de Gospodărire a Apelor Timiș	Administrarea apelor aflate în proprietatea statului, respectiv a albiilor minore, a digurilor și a zonelor de protecție ale cursurilor de apă
6.	Agenția Națională pentru Piscicultură și Acvacultură	Gestionarea resursei piscicole
7.	Administrația Națională Îmbunătățiri Funciare	Îmbunătățiri funciare, administrarea sistemelor de desecare și a construcțiilor aferente
8.	Agenția Domeniilor Statului	Concesionarea terenurilor statului cu destinație agricolă
9.	Agenția Națională pentru Resurse Minerale	Reglementarea activităților de utilizare a resurselor minerale - ape subterane, ape minerale, cariere, balastiere
10.	Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Timiș	Inspecție și control din punct de vedere al protecției mediului
11.	Garda Forestieră	Inspecție și control în silvicultură și vânătoare Reglementarea managementului forestier în vegetația forestieră din afara fondului forestier.
12.	Inspectoratul de Poliție al Județului Timiș	Ordine publică, urmărire penală, etc.
13.	Inspectoratul de Jandarmi Județean Timiș	Ordine publică
	Acordarea și controlul plăților pe suprafață	
14.	Agenția de Plăți și Intervenții Agricole - Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură Timiș	Derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură
	Autorități ale administrației publice locale și județene	
15.	Consiliul Județean Timiș	Planificarea teritorială și strategică Administrarea drumurilor județene
16.	Instituția Prefectului Județului Timiș	Asigură realizarea intereselor naționale, aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a celorlalte acte normative precum și a ordinii publice

17.	Primăria și Consiliul Local Sânmihaiu Român	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
18.	Primăria și Consiliul Local Peciu Nou	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
19.	Primăria și Consiliul Local Uivar	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
20.	Primăria și Consiliul Local Otelec	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
21.	Primăria și Consiliul Local Parța	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
22.	Primăria și Consiliul Local Cenei	Proprietar de teren, rol în planificare teritorială și strategică
	Comunități și grupuri de interese locale și regionale	
23.	Populația locală din Aria Protejată și din imediata vecinătate	Proprietari de terenuri, gestionari și/sau utilizatori de resurse
24.	Pescari	Utilizare resurse piscicole, recreere
25.	Cicliști	Recreere
26.	Reprezentanți mass media	Informare, conștientizare
27.	Biserici, grupuri religioase	Conștientizare
	Administrare infrastructură	
28.	Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România – Direcția Regională Drumuri și Poduri Timișoara – Filiala Timiș	Administrarea drumurilor naționale
29.	Căile Ferate Române	Administrarea căilor ferate
30.	ENEL România	Furnizare energie electrică
31.	S.C. APCAN S.A. Timiș	Furnizare apă potabilă, colectare-epurare ape uzate
	Administrare resurse	
32.	Administratori fonduri de vânătoare	Gestionarea fondurilor de vânătoare, managementul faunei de interes cinegetic
33.	Agenția Națională de Resurse Minerale	Gestionarea resurselor minerale
34.	Agenția Națională pentru Piscicultură și Acvacultură	Reglementarea activității de pescuit și acvacultură
35.	Administrația Domeniilor Statului	Gestionarea / concesionarea heleşteelor
36.	Asociații ale Pescarilor Sportivi	Implementează măsuri de management ale faunei piscicole.
37.	Administratori fonduri de vânătoare	Implementează măsurile de management ale faunei de interes cinegetic
38.	Administrația Națională Apele Române	Concesionar/administrator de resurse minerale - ape
	Educație	
39.	Inspectoratul Școlar Timiș	Activități educative
40.	Școlile de pe teritoriul Ariei Protejate și din imediata vecinătate	Activități educative

Organizații neguvernamentale		
41.	Asociația pentru Protecția Liliiecilor din România	Organizație Non Guvernamentală pentru protecția mediului
42.	Societatea Ornitologică Română	Organizație Non Guvernamentală pentru protecția mediului
43.	Asociația Bio-Team Timișoara	Organizație Non Guvernamentală pentru protecția mediului
44.	Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii Grupul Milvus	Organizație Non Guvernamentală pentru protecția mediului
Universități și alte unități de cercetare		
45.	Universitatea de Vest din Timișoara	Cercetare aplicată
46.	Muzeul Banatului Timișoara	Cercetare aplicată, acțiuni de educație și conștientizare
47.	Universitatea Politehnica Timișoara	Cercetare aplicată
48.	Universitatea Tibiscus din Timișoara	Cercetare aplicată
49.	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timișoara	Cercetare aplicată
Finanțatori		
50.	Fundații, asociații, instituții ce gestionează fonduri nerambursabile sau sunt interesate în a sprijini activitatea Ariei Protejate	Sprijin pentru activități de conservare, educație, conștientizare și ecoturism, responsabilitate socio-economică

Un rol important în managementul valorilor din Situl Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș revine Administrației Naționale Apele Române – Administrația Bazinală Banat - Sistemul de Gospodărire a Apeleor Timiș, prin lucrările hidrotehnice pe care le realizează și le întrețin. De asemenea, Administrația Națională Îmbunătățiri Funciare, prin realizarea și menținerea canalelor de desecare, influențează major speciile și habitatele existente, dar și folosința terenurilor.

Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură, prin schemele voluntare de agro-mediu dar și prin politicile de încurajare a folosinței tradiționale a terenurilor, reprezintă un factor interesat important, de care trebuie să se țină seama în implementarea tuturor măsurilor de conservare a habitatelor.

B.1.5. Resurse pentru management și infrastructura

B.1.5.1. Administrare

Administrarea Sitului Uivar-Diniaș este asigurată de Custode, acoperind următoarele domenii de activitate:

- Planificarea, coordonarea și supravegherea activităților desfășurate pe teritoriul Sitului Uivar - Diniaș;
- Pază;
- Măsuri de conservare a biodiversității - inclusiv monitorizarea;
- Educație și conștientizare publică;

- Relații cu comunitățile și cu alți factori interesați;

Obiectivul echipei de administrare este asigurarea conservării valorilor naturale din Situl Uivar - Dinaș prin aplicarea unui management adaptabil.

În acest scop Custodele are obligația să elaboreze Planul de Management prin care, se realizează gospodărirea unitară și integrată a Ariei protejate; urmărește respectarea Planului de Management; organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul ariei protejate, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management a le Ariei, în conformitate cu obiectivele de arie naturală protejată de interes național și comunitar stabilite prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice cu modificările și completările ulterioare.

B.1.6. Planuri și programe relevante pentru managementul Ariei Protejate

Menținerea, respectiv îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor din Situl Natura 2000 Uivar-Dinaș, nu este posibilă decât prin armonizarea tuturor planurilor care fac referire la sau pot avea impact asupra resursele naturale, respectiv a biodiversității. Conform prevederilor legale, armonizarea planurilor și programelor de pe teritoriul Ariei Protejate cu prevederile acestui Plan de Management va fi foarte importantă. În acest capitol sunt prezentate principalele planuri cu impact potențial asupra valorilor Ariei Protejate.

Principalele planuri cu impact potențial asupra valorilor Ariei Protejate

Tabel 5

Denumirea	Stadiul de elaborare sau actul prin care este aprobat	Perioada de valabilitate	Relevanța pentru Aria Protejată
Elaborarea PUG-ului – comuna Sânmihaiu Român	în derulare	2014-2020	Măsurile strategice de dezvoltare locală pot influența semnificativ valorile de biodiversitate. În prezent, valorile din ariile protejate nu sunt luate în considerare într-un mod strategic.
Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă în județul Timiș - comuna Sânmihaiu Român	În curs	2013-2015	Impactul va fi pozitiv asupra speciilor dependente de habitate umede prin scăderea nivelului de poluare cu ape reziduale din gospodării.
Înființarea sistemului centralizat de apă, canal și stație de epurare din satul Sânmihaiu German, comuna Sânmihaiu Român, județul Timiș;	În curs de aprobare	2013-2016	Impactul va fi pozitiv asupra speciilor dependente de habitate umede prin scăderea nivelului de poluare cu ape reziduale din gospodării.

Proiect CONURBANT-Planul de acțiune pentru energia durabilă a comunei Peciu Nou anexă a HCL 125/24.017.2013.	2013	2014-2020	Acțiunile și măsurile strategice de dezvoltare locală în domeniul gestionării deșeurilor pot influența semnificativ valorile din Aria Protejată.
Amenajament pastoral pentru pajiștile comunei Otelec.	2015		O serie de măsuri ce vizează acțiuni specifice pe pajiști pot afecta micromamiferele și ale specii de animale care constituie baza trofică a speciilor de păsări din aria protejată.
Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Otelec.		2014-2020	Valorile și specificul sitului Uivar - Dinaș nu sunt luate în considerare în mod strategic.

Pe lângă aceste proiecte, Filiala de Îmbunătățiri Funciare Timiș are ca obiectiv decolmatarea periodică a canalelor de desecare existente precum și alte lucrări ce pot avea un impact semnificativ la nivelul ariei protejate.

B.1.7. Sistemul de planificare a activităților, monitorizare și raportare

Planificarea și monitorizarea activităților de management se realizează, anual, de colectivul de lucru al Agenției de Protecția Mediului Timiș, în cadrul unor ședințe de lucru. Nu se utilizează un anumit sistem de monitorizare, urmând să fie propus un sistem de monitorizare a eficienței managementului în cadrul acestui Plan de Management.

Raportarea activităților este efectuată anual către Agenția Națională Pentru Arii protejate..

B.1.8. Scurt istoric al managementului și al activităților majore de management

Implementarea de către Asociația Grupul Milvus a proiectului „Managementul ariilor protejate: ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113, ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390” finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu având ca scop dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management pentru protecția biodiversității și NATURA 2000.

În cadrul acestui proiect au avut loc o serie de activități privind inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor, care au ca scop final elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate: ROSPA0103 Valea Alceului, ROSPA0113 Cânepiști, ROSPA0126 Livezile - Dolaț, ROSPA0142 Teremia Mare - Tomnatic, ROSPA0067 Lunca Barcăului, ROSCI 0390 Sărăturile Dinaș și ROSPA0144 Uivar-Dinaș.

B.2. Mediul fizic

Aria protejată Uivar-Dinaș ocupă o suprafață de 10402,2 hectare, care se află în sud-estul Câmpiei Panonice, respectiv în sudul Câmpiei de Vest, în zona de divagare a râurilor Timiș și Bega.

Ca și subdiviziune a Câmpiei de Vest, aria protejată se află în Câmpia Timișului, în subunitățile Câmpia Bega Veche, după numele râului central, și câmpia Bega Mică având centru râul cu același nume, care canalizat fiind se varsă în Canalul Timișat, aproape paralel cu granița.

Apele celor două râuri: Timiș și Bega, au format aici un ținut foarte mlăștinos și frecvent inundat. Cu timpul însă rețeaua hidrografică a zonei a fost desecată, îndiguită și deviată. În urma acestor lucrări râul Timiș a încetat să mai străbată orașul Timiș, îmbunătățirea terenului a fost realizată în mod ireversibil prin construirea Canalului Bega începând cu 1728 și desecarea completă a mlăștinilor din împrejurimi. Totuși, terenul de pe raza orașului Timișoara și împrejurimi moștenește o pânza freatică aflată la o adâncime de numai 0,5 - 5 metri, factor care nu permite construirea edificiilor înalte.

Câmpia Timișului este o câmpie joasă ce are caracter de subsidență manifestându-se activ încă din arealul Timișoarei unde există loessuri și soluri fosile, îngropate sub aluviuni. Este de asemenea o câmpie de acumulare fluviatilă joasă cu caractere clare de divagare, caracterizată prin: pantă extrem de redusă, nivel piezometric ridicat al pânzei freatice, suprafețe mlăștinoase, văi înmlăștinite, brațe și gârle părăsite. În partea de sud prezintă crovuri și fenomene de subsidență accentuate.

Accesibilitatea acestui sit este asigurată de dezvoltarea rețelei de trafic rutier și feroviar. Relief antropoc este reprezentat de cele două canale de legătură între Timiș și Bega și canalul navigabil Bega.

Geologia, geomorfologia, formele de relief

Caracteristicile morfologice sunt dependente de modul de formare pe ansamblu și local a Câmpiei de Vest. A rezultat printr-un proces continuu de acumulare a unui volum imens de materiale cărate de râuri din Carpați și depuse sub forma unor conuri de aluviuni mai mult sau mai puțin aplatizate. Ceea ce a diferențiat acest proces, determinând o serie de deosebiri în fizionomia regională a câmpiilor au fost: - poziția ariilor de subsidență, succesiunea în timp a intensității lăsării și felul aluviunilor cărate.

Geologic, spațiul hidrografic Banat , prin amplasarea și suprafața relativ mare , dispune de condiții geologice variate și complexe. În bazinul Timiș-Bega , vârsta formațiunilor crește de la vest la est , cele mai vechi fiind cele cristaline ale pânzei getice și autohtonului danubian.

Situl Uivar-Diniaș face parte din Câmpia Timișului, care din punct de vedere genetic, făcând parte din Câmpia de Vest, este o câmpie acumulativă, formată prin depunerea sedimentelor într-un bazin marin și apoi lacustru în timpul Miocenului și Pliocenului: argile, marne, nisipuri, pietrișuri. Geologii numesc aceste depozite cu termenul de Pannonian - de la Depresiunea Panonică, din cauza monotoniei acestora și dificultății separării orizonturilor de diferite vârste. Câmpia se definește în timpul Cuaternarului: în Pleistocenul mediu și superior: câmpiile înalte; în Holocen și Actual: câmpiile joase; odată cu această etapă începe și modelarea actuală a câmpiei. Depozitele care apar la zi în Câmpia de Vest sunt de vârstă cuaternară, fiind situate peste cele panoniene; din punct de vedere litologic, este dominată de: depozite loessoide - în câmpiile înalte, depozite eoliene - în câmpia Carei, depozite aluvionare - în câmpiile joase.

Subsidența accentuată a început în pliocen, s-a continuat în cuaternar și în prezent, fiind demonstrată de depozitele cuaternare care au grosimi ce depășesc 100 m și cresc de la est spre vest. Ea este reflectată în relief prin: divagarea râurilor, inundații periodice, înmlăștinirea unor regiuni, arii mari ocupate cu lăcoviște, șesuri aluviale extinse ale râurilor Timiș și Bega. Geologic, subsidența este marcată printr-o accentuare a grosimii depozitelor cuaternare de la est spre vest: la est de Timișoara depozitele au grosimi de 100 m, între Timișoara și Sânnicolaul Mare ating 400 m și la nord de Sânnicolaul Mare acestea au grosimi de 500 m.

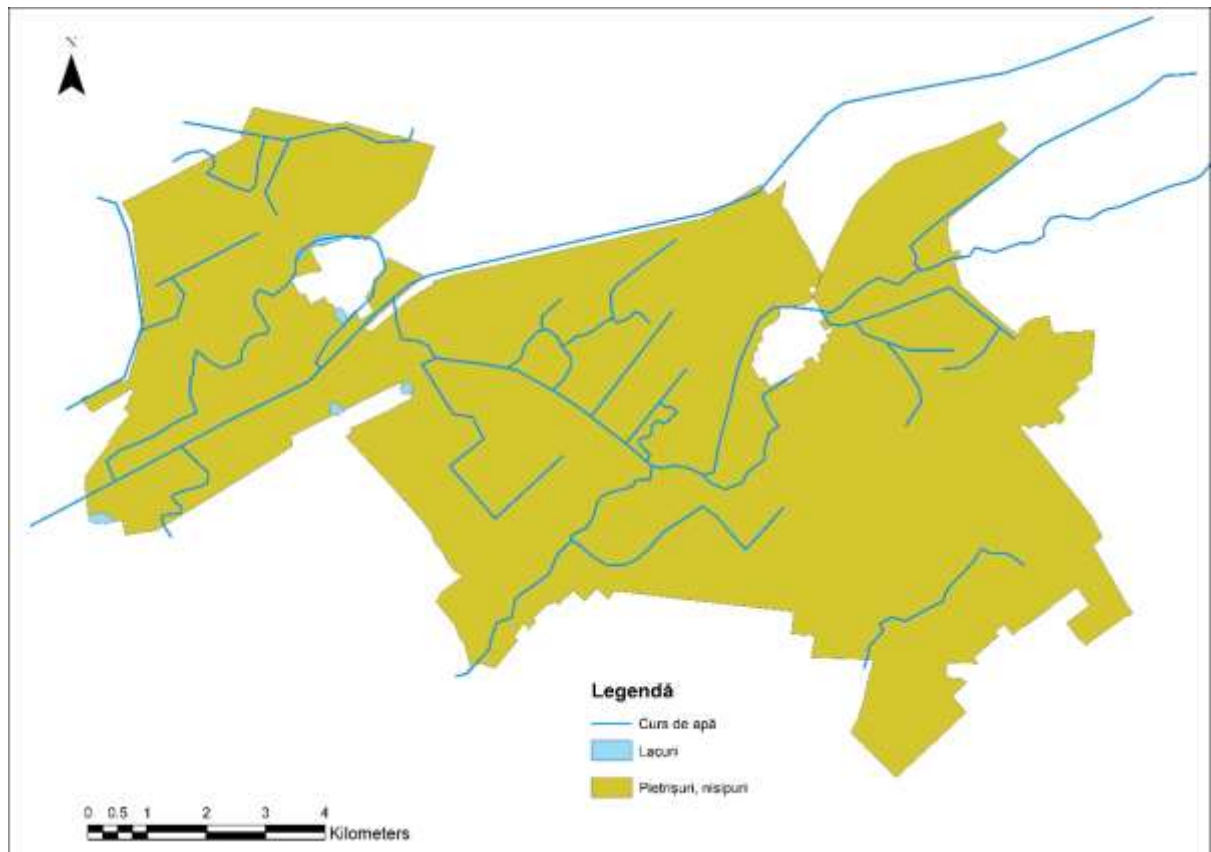

Figura 6A. Harta geologică a sitului ROSPA0144 Uivar-Diniaș

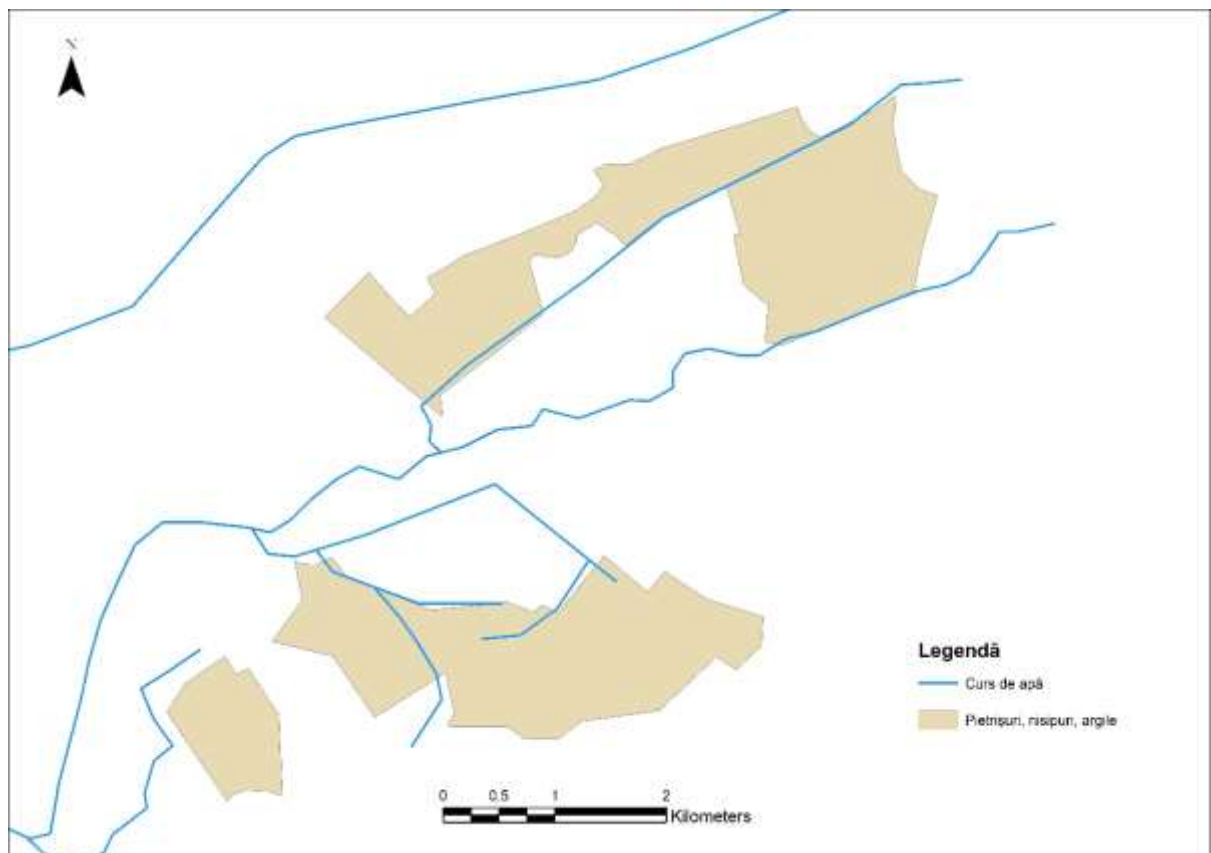

Figura 7B. Harta geologică a sitului ROSCI0390 Sărăturile Diniaș

Hidrologia

În spațiul ocupat de Situl Uivar-Diniaș râurile sunt alohtone: sunt reprezentate de sistemele hidrografice ale Timișul, Bârzava și Moravița care aparțin grupei de sud – vest, având colector Dunărea. Rețeaua hidrografică cuprinde un număr ridicat de râuri, având astfel și o densitate apreciabilă, dar majoritatea râurilor se încadrează în categoria râurilor scurte și foarte scurte, care sunt predominant canalizate.

Bega: Izvorăște din Munții Poiana Ruscă și traversează orașul Timișoara, fiind singurul râu interior din România canalizat pentru navigație; canalul a fost început în anul 1728 și finalizat în 1912; pescajul maxim este de 1,4 m; pentru a regulariza debitul s-au construit o serie de canale prin care se fac aducțiuni de apă din Timiș. Acesta se varsă în Tisa pe teritoriul Serbiei și are ca principal afluent pe Bega Veche care izvorăște din Podișul Lipovei. Cursul inferior al Râului Bega, aval de Chizatau, traversând câmpia, se caracterizează prin pante mici de 0,4 m/km. În scopul combaterii efectelor inundațiilor, apele revărsate ale râului Bega se amestecau cu apele revărsate ale râului Timiș, precum și în scopul asigurării condițiilor de navigație, cursul inferior a fost amenajat și rectificat. În acest sens a fost construit Canalul Navigabil Bega care preia apele râului Bega la ape mici și medii, și două canale de legătura cu râul Timiș - „Canalul de alimentare Coștei-Balint” prin care se suplimentează debitele râului Bega pentru asigurarea folosințelor din aval și „Canalul de descărcare Topolovăț-Hitiaș” prin care se evacuează surplusul din Bega, dirijându-l în râul Timiș în perioadele de ape mari, Bega devenind astfel principalul afluent al râului Timiș.

Timișul: Izvorăște din Munții Semenic, fiind considerat râul principal care drenează Câmpia Banatului, începând de la Lugoj. Principalii săi afluenți sunt: Timișana - care adună toate pâraiele din Dealurile Buziașului și curge paralel cu Timișul peste 20 km, Bega Mică și Bârzava cu Moravița - pe teritoriul Serbiei.

Viiturile repetate au impus realizarea unor lucrări de regularizare și desecare. Cele mai importante debite se înregistrează pe Timiș și pe afluenții săi în lunile aprilie–iunie, iar cele mai reduse în septembrie–noiembrie.

În cursul inferior, Timișul având o vale largă, meandrată și divagată, cu panta deosebit de redusă, a generat în trecut inundații pe foarte mari suprafețe. Datorită cursului său, în axul central al compartimentului Timișului, aflat la altitudini mai coborâte decât suprafețele de racord - piemonturi și glacisuri marginale, alimentarea Timișului este predominant subterană - 35% din media anuală, la care se adaugă procente importante din alimentare pluvio-nivală din amonte.

Lacurile sunt în general lacuri de meandre și albiei părăsite, lacuri de crovuri și lacuri antropice. În ceea ce privește hidrografia de subteran, pânzele freatice: se află la adâncimi ce variază între 5 și 20 m - în cadrul teraselor și câmpiilor înalte, și 1-3 m - în câmpiile joase și lunci.

Straturile acvifere, de adâncime sunt situate la adâncimi mai mari de 60 m, fiind în general termominerale - peste 30⁰, cu compoziție chimică diferită. Acestea sunt exploatate prin foraje, dar apar și izvoare la Călacea și Timișoara, alături de minerale reci.

Clima

Sub aspect climatic, zona suprapusă Ariei Protejate Uivar-Diniaș este rezultatul suprapunerii circulației maselor de aer atlantic cu masele de aer mediteranean și adriatic ceea ce generează caracterul moderat al regimului temperaturilor, perioadele de încălzire din timpul iernii, începerea timpurie a primăverii, precum și cantitățile medii multianuale de precipitații relativ ridicate.

Din punct de vedere climatic, spațiul hidrografic Banat-Timiș se încadrează în zona climatului temperat continental moderat cu influențe submediteraneene, rezultat al suprapunerii circulației maselor de aer atlantic cu invaziile de aer mediteranean. Verile sunt relativ călduroase, lipsite de intervale de uscăciune și secete excesive, iar iernile sunt fără geruri persistente și intense.

Acest climat generează caracterul moderat al regimului termic, perioadele de încălzire în timpul iernii, precum și cantități medii multianuale de precipitații relativ ridicate, cuprinse între 600-1400 mm/an. Valorile medii anuale ale temperaturii aerului sunt cuprinse între 10-11° Celsius, excepție făcând arealul din vestul Câmpiei Banatului, unde temperaturile sunt ceva mai ridicate și pot ajunge până la 14° grade Celsius. Media anuală de precipitații variază de la 400 la 500 mm în zona de câmpie.

Regimul vânturilor este puternic influențat de lanțul muntos, creând diferențieri accentuate în repartiția zonală. Viteza medie anuală a vântului depășește 10 m /s iarna și scade spre sfârșitul verii. Viteza maximă a vântului a atins, în zona de câmpie, 23-27 m/s.

Soluri

Solurile, în albia Timișului, se dezvoltă pe depozite fluviatile, cea mai prezentă clasă de soluri fiind clasa hidrisoluri: gleiosoluri și stagnosoluri în arealele joase din Câmpia Timișului.

Ca urmare a proceselor de transformare a resturilor organice precum și datorită materialului aluvionar, solurile de luncă ajung treptat în stadii avansate de evoluție iar datorită umezirii prin ridicarea apei din pânza freatică prin capilaritate, acestea devin extreme de fertile mai ales în zonele de stepă și silvostepă.

Solul are reacție puternic bazică, pH 8,75 – 11,25 și un conținut de săruri care depășește valorile determinate 3,28 – 3,40 %. Solul este slab structurat, cu aspect prăfos în orizontul superior și compact în orizonturile inferioare, cu alcalinitate puternică, pH 9.0- 10.55 și concentrații ridicate de cationi și anioni. Conținutul de substanță organică și activitatea biologică sunt reduse.

Poziția geografică, morfologia, modul de utilizare a terenurilor și condițiile climatice au permis individualizarea mai multor clase de sol în Situl Natura 2000 Uivar-Diniaș, conform tabelului de mai jos.

Tipuri de sol identificate în cadrul sitului

Tabel 6

Clasa de soluri	Tipul de sol	Subtipul	Cod
Luvisoluri	Preluvosol	Tipic	Elti
	Luvosol	stagnogleizat și stagnic	LVsz/st
		albic stagnogleizat și albic stagnic	LVab/sz ab/st
Cambisoluri	Eutricambosol	gleizat și gleic	ECgz/gc
		Erodat	ECer
Hidrisoluri	Gleiosol	Tipic	Gsti
		histic	GStb
	Stagnosoluri		

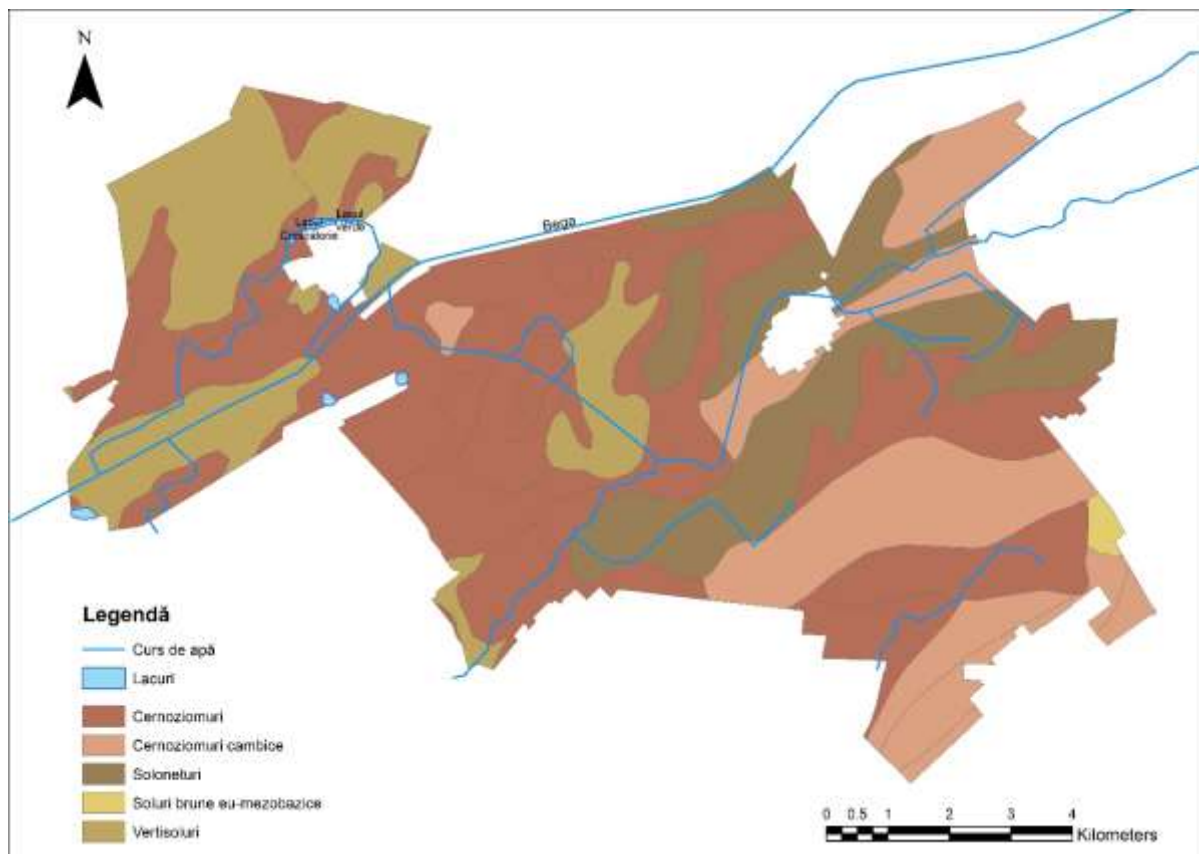

Figura 8A. Harta tipurilor de soluri identificate în situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș

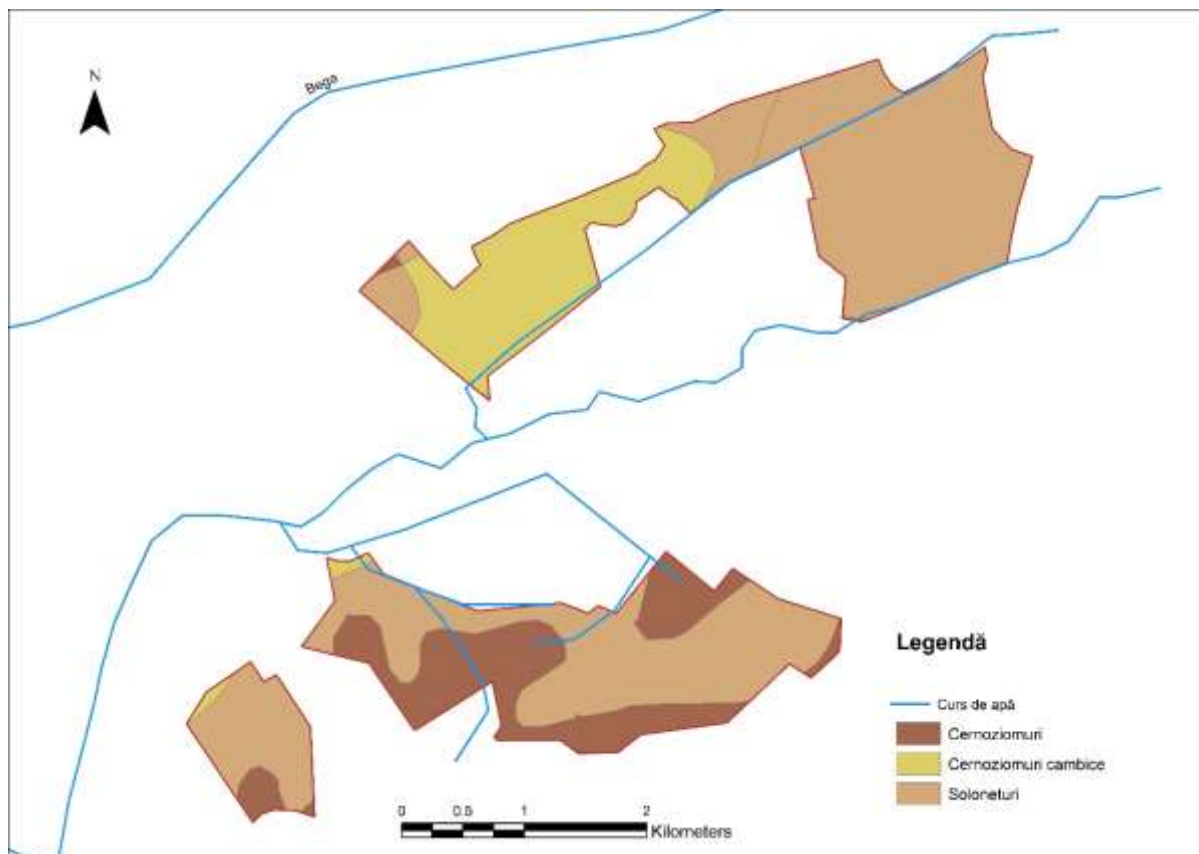

Figura 9B. Harta tipurilor de soluri identificate în situl ROSCI0390 Sărăturile Diniaș

B.3. Mediul biotic

B.3.1. Regiunea/regiunile biogeografice

Situl Uivar-Diniaș face parte în întregime din Regiunea Biogeografică Panonică, care reprezintă doar 3% din teritoriul Uniunii Europene, cea mai mare parte aflându-se pe teritoriul Ungariei - fiind de altfel singura bioregiune a acestei țări, parțial întâlnindu-se și în partea de vest a României. Deși acoperă o suprafață foarte mică, adăpostește 118 specii de animale și 46 specii de plante incluse în Anexa II a Directivei „Habitat” pentru a căror conservare este necesară desemnarea de Arii Speciale de Conservare, precum și aproximativ 70 de specii de păsări menționate în Anexa I a Directivei „Păsări” pentru a căror conservare este necesară desemnarea de Arii de Protecție Specială Avifaunistică.

În mod surprinzător, o trăsătură caracteristică o reprezintă apa, prin râurile și lacurile sale. Dealurile și munții înconjurători constituie o sursă importantă de apă pentru această bioregiune, de altfel destul de aridă. Datorită acestora, apa a pătruns într-o mare parte a terenului plat, formând în zona de câmpie mlaștini efemere, puțin adânci și izolate, precum și unele lacuri a căror adâncime nu depășește pe alocuri câteva zeci de centimetri și care datorită aridității ridicate creează medii sărăturoase unice la noi în țară. Aceste habitate extrem de bogate joacă un rol important în răspândirea speciilor, oferind vieții sălbatice un coridor ecologic natural de deplasare într-un peisaj care devine rapid tot mai impenetrabil. Speciile și habitatele pentru care au fost declarate ariile protejate de importanță comunitară sunt reprezentative pentru această regiune biogeografică.

Bioregiunea are o importanță majoră pentru păsări, zonele umede puțin adânci și lacurile alcaline reprezintă un adevărat paradis pentru păsările acvatice și pentru cele migratoare. Multe dintre speciile pe cale de dispariție în Europa, de exemplu rața roșie, acvila de câmp și șoimul dunărean, cuibăresc aici în număr semnificativ.

B.3.2.Habitat

Sărăturile panonice se situează la limita de vest a sărăturilor stepelor eurasiatice, sunt cele mai întinse habitate de acest tip din Europa Centrală și de Est. Unicitatea și izolarea acestor habitate este subliniată de numărul mare a speciilor și subspeciilor endemice - FEKETE et al. 1997. Conform cercetărilor celor mai recent, MOLNÁR – MÁTÉ 2014, majoritatea sărăturilor panonice sunt habitate de origine primară, din timpul glaciațiunilor și nu habitate secundare, cum au fost considerate timp îndelungat. Cenozele aparținând tipului de habitat „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” - Cod Natura 2000: 1530, din interiorul și imediata vecinătate a ariei protejate Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Diniaș” reprezintă una dintre teritoriile cu valoare conservativă deosebită aparținând acestui habitat din județul Timiș.

În interiorul sitului Natura 2000 ROSCI0390 Sărăturile Diniaș apar cele mai importante cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” - Cod Natura 2000: 1530, la nivel regional. Situl este deosebit de valoros atât în ceea ce privește apariția habitatelor, cu asociațiile caracteristice, cât și a populațiilor speciilor de plante și animale de importanță comunitară. Valorile naturale prezente pe teritoriul studiat justifică pe deplin delimitarea acestuia ca sit Natura 2000.

Correspondența între habitatele de interes comunitar, habitatele conform clasificării din România și asociațiile vegetale

Tabel 7

Tip habitat Natura 2000	Tip habitat România	Asociații vegetale
1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice	R1508 Comunități vest-pontice cu <i>Camphorosma annua</i> și <i>Kochia laniflora</i>	<i>Camphorosmetum annuae</i> , Rapaics 1916 Soó 1933
	R1513 Pajiști vest-pontice de <i>Beckmannia eruciformis</i> și <i>Zingeria pisidica</i>	<i>Beckmannietum eruciformis</i> Rapaics ex Soó 1930 - Syn.: <i>Agrostio – Beckmannietum</i> , Rapaics 1916, Soó 1933, <i>Zingerietum – Agrostetum-pisidicae</i> Buia et al. 1959
	R1514 Comunități vest-pontice cu <i>Trifolium fragiferum</i> , <i>Cynodon dactylon</i> și <i>Ranunculus sardous</i>	<i>Trifolio fragifero – Cynodontetum</i> Br.-Bl. et Balas 1958, <i>Ranunculetum sardoi</i> , Oberd. 1957, Pass. 1964
	R1516 Comunități vest-pontice cu <i>Pholiurus pannonicus</i> și <i>Plantago tenuiflora</i>	<i>Pholiuro – Plantaginetum tenuiflorae</i> - Rapaics 1927, Wendelbg. 1943
	R1521 Comunități ponto-sarmatice cu <i>Puccinellia limosa</i> și <i>Plantago maritima</i>	<i>Puccinellietum limosae</i> Rapaics ex Soó 1933
	R1529 Pajiști ponto-panonice de <i>Hordeum hystrix</i>	<i>Hordeetum hystricis</i> - Soó 1933, Wendelberger 1943
	R1530 Pajiști ponto-panonice de <i>Festuca pseudovina</i> , <i>Peucedanum officinale</i> și <i>Artemisia santonicum</i> ssp. <i>Patens</i>	<i>Peucedano-Festucetum pseudovinae</i> - Rapaics 1927, Pop 1968, <i>Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae</i> - Magyar 192, Soó – 1933, 1945
	R1531 Pajiști ponto-panonice de <i>Festuca pseudovina</i> și <i>Achillea collina</i>	<i>Achilleo – Festucetum pseudovinae</i> Soó – 1933, corr. Borhidi 1996
	R1532 Comunități dacice slab halofile cu <i>Aster sedifolius</i> și <i>Peucedanum officinale</i>	<i>Peucedano – Asteretum / punctati, sedifoliae</i> - Rapaics 1927, I. Pop 1968, <i>Peucedano Festucetum pseudovinae</i> - Rapaics 1927, I. Pop 1968

Situația habitatelor prezente în Aria Protejată, la nivelul regiunii biogeografice și la nivel național

Toate habitatele Natura 2000 sunt de interes de conservare și au fost incluse în această rețea deoarece, la nivelul UE, sunt rare, fie pentru că au o arie de răspândire mică, în mod natural, fie pentru că aria lor naturală s-a redus semnificativ din cauza activităților umane. Tabelul de mai jos redă sintetic situația fiecărui habitat la nivelul UE și al țării. Principalul punct de plecare al acestei analize sunt regiunile biogeografice care stau la baza rețelei Natura 2000.

Situația habitatelor de interes comunitar prezente în Aria Protejată la nivelul regiunii biogeografice și la nivel național

Tabel 8

Habitat	Situația / importanța habitatului la nivel național și comunitar
1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice	Habitat prioritar protejat la nivelul României în 30 de situri. Deși la prima vedere putem crede că acest tip de habitat pare sărac în specii, la o scară mai mare peisajul mozaicat și bogăția speciilor pe care le adăpostește, oferă habitate de hrănire și cuibărit unice pentru o serie de specii de păsări periclitate. Majoritatea suprafețelor ocupate de acest tip de habitat au fost degradate puternic prin suprapășunat, fapt de înțeles având în vedere că pe lângă furaj de calitate se oferă oilor și bovinelor direct și sarea atât de necesară.

Situația actuală a habitatelor de interes comunitar din Aria Protejată a fost determinată prin inventarieri efectuate pe teren în perioada 2014 și 2015, în lunile aprilie, mai, august și octombrie. Metoda de inventariere utilizată a fost cea a poligoanelor omogene.

Majoritatea suprafeței sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” este acoperită de habitatul „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice - Cod Natura 2000 1530*”. Excepție fac mlaștinile, stufărișurile situate în zone mai adânci, arii de suprafață mică care se ridică deasupra sărăturilor, așezările umane, terenurile arabile și canalele mai adânci. Cea mai mare parte a habitatului este considerată sărătură primară, edificată de asociația *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae*. Sunt prezente de asemenea și sărături secundare, apărute pe teritoriile fostelor mlaștini în urma acțiunilor de drenaj – cum este cazul de exemplu partea de est a unității de est dintre cele trei unități de arii protejate. Habitatetele de pajiști și mlaștini sărăturate panonice prezintă o mare variabilitate.

De asemenea este prezent pe teritoriu și habitatul 6250*- Pajiști ponto-panonice de *Festuca rupicola* cu asociația *Salvia nemorosae-Festucetum rupicolae*, asociație deosebit de valoroasă, prezentă pe teritoriu pe suprafețe mici, majoritatea cenozelor fiind mai puțin caracteristice, de origine secundară. Chiar dacă cenozele nu au compoziția caracteristică, aparțin incontestabil acestei asociații. Deoarece solurile pe care se dezvoltă această asociație – cernoziomuri, sunt deosebit de productive, și ca urmare favorabile producției agricole, și pe terenul luat în studiu majoritatea terenurilor favorabile acestei asociații sunt actualmente terenuri arabile. Cenoze valoroase ale acestei asociații le-am identificat mai ales pe ridicăturile de suprafețe mici deasupra sărăturilor.

În urma inventarierilor, s-au obținut datele prezentate sintetic în tabelul de mai jos. Fișa habitatului este prezentată în Anexa 1.

Situația actuală a suprafețelor ocupate de habitatele de interes comunitar

Tabel 9

Tip habitat	S_{FS}	%¹	ȘI prezent	%¹	Diferențe față de Formularul Standard - hectare S_{FS} - ȘI
1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice	354,2 hectare	35%	853,1 hectare	84%	+498,9 hectare

Legendă:

¹ Procentul face referire la suprafața ocupată din suprafața totală a sitului Natura 2000 Sărăturile - Dinaș
 S_{FS} = Suprafața habitatului conform Formularului Standard
 S_I – suprafața inventariată în teren pentru habitat
 S_T - suprafața totală a pajiștilor

În cazul unui habitat, starea de conservare este dată de totalitatea factorilor ce acționează asupra sa și asupra speciilor tipice și care îi poate afecta pe termen lung răspândirea, structura și funcțiile, precum și supraviețuirea speciilor tipice. Această stare se consideră *“favorabilă”* atunci când sunt îndeplinite condițiile - Directiva 92/43/CEE, Comisia Europeană 1992:

- arealul natural al habitatului și suprafețele pe care le acoperă în cadrul acestui areal sunt stabile sau în creștere;
- habitatul are structura și funcțiile specifice necesare pentru conservarea sa pe termen lung, iar probabilitatea menținerii acestora în viitorul previzibil este mare;
- speciile care îi sunt caracteristice se află într-o stare de conservare favorabilă.

Situația actuală a habitatelor de interes de comunitar

Tabel 10

Nr cr t	Cod habitat Natura 2000	Denumire habitat	Acoperirea %		Reprezent activitatea		Suprafața relativă		Starea de conservare	
			FS	IT	FS	IT	FS	IT	FS	IT
1	1530*	Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice	35%	84%	C	C	C	C	B	C

-Reprezentativitatea – gradul de reprezentativitate a tipului de habitat în cadrul sitului – exprimă măsura pentru cât de tipic este un habitat.

A – reprezentativitate excelentă
 B – reprezentativitate bună
 C – reprezentativitate semnificativă
 D – prezență nesemnificativă

-Suprafața relativă – suprafața sitului acoperit de habitatul natural, raportat la suprafața totală acoperită de acel tip de habitat natural, în cadrul teritoriului național.

A – $100 \geq p > 15\%$
 B – $15 \geq p > 2\%$
 C – $2 \geq p > 0\%$

-Stadiul de conservare – gradul de conservare al structurilor și funcțiile tipului de habitat natural, precum și posibilitățile de refacere/reconstrucție. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare al structurii, gradul de conservare al funcțiilor, posibilitățile de refacere.

A – conservare excelentă
 B – conservare bună
 C – conservare medie sau redusă

-Evaluare globală – evaluarea globală a valorii sitului din punct de vedere al conservării tipului de habitat respectiv

A – valoare excelentă
 B – valoare bună
 C – valoare considerabilă

Așadar, la nivelul fiecărei regiuni biogeografice, în siturile de importanță comunitară propuse și chiar în afara acestora, pentru ca un anumit habitat considerat de importanță comunitară să prezinte o stare de conservare favorabilă, trebuie să fie gospodărit, astfel încât să fie îndeplinite concomitent aceste trei condiții.

Pentru habitate, descrierea caracteristicilor care indică structura necesară asigurării stării favorabile de conservare se găsește în Anexa 1.

Suprafața ocupată cu habitate cu stare nefavorabilă de conservare

Tabel 11

Habitat	Suprafața habitatului în sit - hectare-	Statut de conservare conform Formularul Standard	Suprafața cu stare de conservare nefavorabilă %
1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice	853,1	B	C

Cenozele asociațiilor aparținătoare habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice - Cod Natura 2000: 1530”, prezente în sit sunt valorificate ca și pășune. Pe teritoriul studiat sunt prezente în permanență mai multe mii de ovine, câteva sute de bovine și câteva zeci de cai. Mai ales ovinele sunt prezente cu efectiv mult prea mare, mult mai mare decât numărul acceptat optim din punct de vedere al conservării habitatelor de importanță comunitară, ca urmare apar efectele nedorite ale suprapășunatului. Distribuția ariilor suprapășunate nu este uniformă, acestea sunt prezente mai ales în jurul localităților. În unele zone s-a constatat declinul speciilor caracteristice asociației deosebit de valoroase *Peucedano-Asteretum sedifolii* din cauza suprapășunatului cu ovine.

Unele suprafețe, de întindere mică sunt valorificate ca și fânațe, mai ales în teritoriile din nordul sitului. Cositul și pășunatul efectuat paralel pe teritoriu este de dorit în acțiunile de conservare, ca urmare se propune menținerea acestor activități. Prezența apei în timpul primăverii pe sărături este un fenomen natural, chiar constituie un factor important pentru menținerea habitatelor. În situl Natura 2000 Sărăturile Dinaș s-a amenajat un sistem extensiv de canale de drenaj. Acestea în majoritatea cazurilor sunt prea adânci pentru asigurarea unui regim de umiditate în sol, necesar menținerii habitatului la o stare de conservare favorabilă.

B.3.3. Flora

Specii de interes comunitar

Diversitatea floristică din zona Sitului de interes comunitar ROSCI0390 Sărăturile Dinaș este dată de substratul geologic și pedologic, de condițiile climatice particulare la nivel de topoclimat și nu ultimul rând de diversitatea mare a solurilor sărăturate, la care se adaugă o accentuată neuniformitate a microreliefului, marcată și de prezența fenomenelor de eroziune, au determinat o mare variație a covorului vegetal.

Specificul rezervației îl conferă halofitele obligate, preferante și suportante, care sunt larg răspândite și contribuie efectiv la edificarea covorului vegetal al pajiștilor halofile de pe aceste suprafețe. Prezența unui însemnat număr de halofite accidentale, deși acestea au o participare limitată la edificarea fitocenozelor, oferă totuși posibilitatea prognozării unor direcții de evoluție a covorului vegetal favorabile economiei, prin dirijarea principalilor factori pedologici ce asigură o bună troficitate a solurilor.

Situația speciilor floristice de interes comunitar identificate în sit

Tabel 12

Specia	Viabilitatea	Observații
1. <i>Salvinia natans</i>	Distribuție restrânsă	
2. <i>Clematis integrifolia</i>	Distribuție restrânsă	

3.	<i>Ranunculus polyanthemos</i>	Slab reprezentată	Apariția sa pe teritoriul studiat este legat de rămășițele habitatului de pajiști ponto-panonice de loess . Specia a fost identificată atât lângă Sânmihaiu Român, cât și lângă Dinaș
4.	<i>Thalictrum minus</i>	Distribuție sporadică	Este una dintre speciile cele mai valoroase ale pajiștilor ponto-panonice de loess pe teritoriul studiat. Propunem extinderea sitului Natura 2000 în așa fel, încât această populație să fie introdusă în interiorul sitului
5.	<i>Fragaria viridis</i>	Distribuție sporadică.	Specie sporadică lângă Sânmihaiu Român și lângă Dinaș
6.	<i>Filipendula vulgaris</i>		Exemplele speciei le-am identificat în împrejurimile localității Sânmihaiu Român, pe teritoriile ridicate deasupra sărăturilor.
7.	<i>Rosa inodora</i>	Apare pe lista roșie a Ungariei -categoria Data Deficient, KIRÁLY 2007 Specie rară	Specia a fost găsită lângă Sânmihaiu Român, în apropierea sitului Natura 2000, dar în afara perimetrului acestuia
8.	<i>Sedum caespitosum</i>	Specie destul de rară	Este una dintre halofitele cele mai valoroase ale teritoriului studiat
9.	<i>Trifolium ornithopodioides</i>	Specie rară	Specia apare în cartea roșie a plantelor vasculare din România - categoria CR, Dihoru și Negrean 2009.
10.	<i>Trifolium micranthum</i>	Specie destul de rară la nivel regional.	Specia a fost identificată lângă localitatea Dinaș.
11.	<i>Trifolium strictum</i>	Specia apare în lista roșie a Ungariei - categoria Near Threatened, Király 2007.	Exemplele speciei le-am identificat lângă localitatea Sânmihaiu Român
12.	<i>Trifolium retusum</i>		Exemplele speciei au fost identificate lângă localitatea Dinaș.
13.	<i>Trifolium angulatum</i>		Specie care apare la nivel regional legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”
14.	<i>Trifolium striatum</i>	identificate atât lângă Dinaș, cât și lângă Sânmihaiu Român	Specie care apare la nivel regional legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”
15.	<i>Trifolium incarnatum subsp. molinerii</i>	Specie destul de rară.	
16.	<i>Lotus angustissimus</i>	Specie rară	Specia apare la categoria Endangered în cartea roșie a plantelor vasculare din România - Dihoru și Negrean 2009
17.	<i>Vicia pannonica</i>	Specie rară care apare ocazional.	Găsită în unitatea estică a sitului de lângă Dinaș.

18.	<i>Lathyrus nissolia</i>	Specie destul de rară	Efectivul populațiilor se estimează a fi de câteva sute de exemplare
19.	<i>Bupleurum tenuissimum</i>		
20.	<i>Oenanthe silaifolia</i>		
21.	<i>Peucedanum officinale</i>		Una dintre valorile cele mai de preț ale sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Diniaș” constituie populația imensă de <i>Peucedanum officinale</i> . Aceasta este una dintre cele mai mari populații ale speciei din Banat.
22.	<i>Peucedanum alsaticum</i>	Apare sporadic	Specie valoroasă
23.	<i>Asperula cynanchica</i>	Rară în zonele de câmpie	Specie valoroasă
24.	<i>Lavatera thuringiaca</i>	Este rară în sit, apare ocazional	Apare cu maxim câteva zeci de exemplare, pe ridicăturile deasupra sărăturilor.
25.	<i>Euphorbia palustris</i>	Rară în sit.	Apare mai ales în zonele mai adânci, în mlaștini.
26.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	Foarte rară în sit, apare ocazional.	Specie rară, valoroasă la nivel regional, adesea legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess”
27.	<i>Teucrium scordium</i>	Este rară în sit.	
28.	<i>Prunella laciniata</i>	Este deosebit de rară pe teritoriul studiat, apare ocazional	Propunem extinderea sitului în așa fel încât populația respectivă să fie introdusă în interiorul sitului.
29.	<i>Stachys officinalis</i>	Apare sporadic în sit.	Specie valoroasă, rară la nivel regional.
30.	<i>Salvia nemorosa</i>	Este sporadică	Apare mai ales pe ridicăturile deasupra sărăturilor. De aceea este mai frecvent pe marginile sitului.
31.	<i>Thymus pannonicus</i>		Apare în sit pe ridicăturile deasupra sărăturilor, rar chiar cu populații cu efectiv mare. Rezistă chiar la un pășunat mai intens cu ovine.
32.	<i>Veronica catenata</i>	Apare în cartea roșie a plantelor vasculare din România - categoria de risc redus, Dihoru – Negrean 2009	Specie de mlaștină rară la nivel regional. identificat într-un canal din vecinătatea localității Sânmihaiu Român. Specie nouă pentru județul Timiș.
33.	<i>Pseudolysimachion orchideum</i>	Specie rară la nivel regional	
34.	<i>Rhinanthus rumelicus</i>	Specie sporadică	Specie cu valoare conservativă ridicată, rară la nivel regional.
35.	<i>Utricularia australis</i>	Specie rară la nivel regional.	Apare ocazional în canale.
36.	<i>Plantago tenuiflora</i>	Specie caracteristică mai ales habitatului 1530*	Este specia caracteristică adânciturilor sărăturilor, a micilor ape curgătoare sărăturate.

37.	<i>Plantago schwarzenbergiana</i>	Specie cu valoare conservativă deosebit de importantă a sitului	Specie endemică , cu valoare conservativă ridicată. Săparea canalelor de drenaj în zonele joase ale sărăturii au un impact negativ asupra speciei.
38.	<i>Rorippa kernerii</i>	Prezență sporadică.	Specie caracteristică habitatului 1530
39.	<i>Galatella sedifolia</i>	Prezență sporadică.	Specie caracteristică habitatului 1530
40.	<i>Aster tripolium</i> L. subsp. <i>pannonicus</i>	Prezență sporadică.	Specie caracteristică habitatului 1530
41.	<i>Artemisia santonicum</i>	Efectivul populației se estimează a fi de ordinul milioanei.	Specie caracteristică habitatului 1530
42.	<i>Artemisia pontica</i>	Prezența sa nu este uniformă în cadrul sitului	Specie caracteristică habitatului 1530
43.	<i>Cirsium canum</i>	Rară în sit	Specie destul de rară la nivel regional. Este caracteristică zonelor umede. Exemplarele speciei le-am identificat lângă Sânmihaiu Român.
44.	<i>Serratula tinctoria</i>	Specie rară în sit, sporadică	Valoare conservativă ridicată
45.	<i>Centaurea solstitialis</i>	Rară în sit.	Prezentă lângă Sânmihaiu Român, la marginea drumului spre Dinaș.
46.	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Este destul de rară.	Specie caracteristică teritoriilor caracterizate cu suprapășunat. Câteva sute de exemplare
47.	<i>Centaurea scabiosa</i>	Este destul de rară.	Valoare conservativă ridicată
48.	<i>Carthamus lanatus</i>		Apare sporadic pe teritoriu, mai ales în jurul localităților, în zonele intens păscute
49.	<i>Camphorosma annua</i>	Sporadică-frecventă.	
50.	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Rară în sit	Exemplarele speciei le-am identificat într-un singur canal.
51.	<i>Iris spuria</i>	Specie Rară.	Cu valoare conservativă deosebită
52.	<i>Iris pseudacorus</i>	Destul de rară în sit.	Specie caracteristică mlaștinilor. Apare mai ales în zonele umede, situate în adâncituri.
53.	<i>Carex divisa</i>	Rară în sit	Specie cu relativ puține date.
54.	<i>Carex distans</i>	Rară-sporadică în sit.	Destul de rară la nivel regional
55.	<i>Beckmannia eruciformis</i>		Apare în sit regulat - dar sporadic, pe sărăturile situate în zonele mai adânci.
56.	<i>Pholiurus pannonicus</i>		Este adesea gramineul dominant ale acestor teritorii
57.	<i>Chrysopogon gryllus</i>	Specie foarte rară la nivel regional	Cu valoare conservativă ridicată.
58.	<i>Typha laxmannii</i>	Destul de rară.	Specie introdusă. Apare pe teritoriu în canalele de drenaj ale sărăturilor.

Dintre cormofitele identificate pe teritoriul luat în studiu, 3 specii apar în cartea roșie a plantelor vasculare din România - Dihoru – Negrean 2009, și anume:

- 1 . *Trifolium ornithopodioides* (L.) Sm. critic periclitată
- 2 . *Lotus angustissimus* L. periclitată
- 3 . *Veronica catenata* Pennell risc scăzut

Statut: CR: critic periclitată. Endangered: periclitată. LR: risc scăzut.

Pentru cunoașterea mai bună a vulnerabilității speciilor în regiunea biografică Panonică, merită de menționat lista roșie și lista speciilor ocrotite din Ungaria. Dintre plantele vasculare identificate pe teritoriul studiat, următoarele specii apar pe lista roșie a Ungariei - Király 2007:

- 1 . *Rosa inodora* Fr. em. Klást. Data Deficient
- 2 . *Sedum caespitosum* -Cav.- DC. Near Threatened
- 3 . *Trifolium ornithopodioides* -L- Sm. Endangered
- 4 . *Trifolium micranthum* Viv. Near Threatened
- 5 . *Trifolium strictum* Jusl. Near Threatened
- 6 . *Lotus angustissimus* L. Near Threatened
- 7 . *Peucedanum officinale* L. Near Threatened
- 8 . *Rhinanthus rumelicus* Vel. Data Deficient
- 9 . *Centaurea solstitialis* L. Near Threatened
- 10 . *Centaurea calcitrapa* L. Endangered
- 11 . *Carthamus lanatus* L. Near Threatened
- 12 . *Helminthia echioides* Gärt. Near Threatened
- 13 . *Rumex pulcher* L. Data Deficient
- 14 . *Iris spuria* L. Near Threatened

Abrevierile categoriilor după sistemul Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii 2001: Endangered: amenințat; Near Threatened: moderat amenințat ; Data Deficient: date insuficiente.

Între listele roșii ale celor două țări diferențele sunt mari, evidențiat și de faptul că doar două specii, *Trifolium ornithopodioides* și *Lotus angustissimus* sunt prezente pe ambele liste - Dihoru – Negrean 2009 și Király 2007, dar chiar și acestea cu statut diferit. Dintre cormofitele identificate pe teren, următoarele specii au statut de specii ocrotite în Ungaria:

- 1 . *Salvinia natans* L.
- 2 . *Clematis integrifolia* L.
- 3 . *Sedum caespitosum* -Cav.- DC.
- 4 . *Trifolium ornithopodioides* -L.- Sm.
- 5 . *Lathyrus nissolia* L.
- 6 . *Peucedanum officinale* L.
- 7 . *Plantago schwarzenbergiana* Schur
- 8 . *Aster sedifolius* L.
- 9 . *Centaurea solstitialis* L.
- 10 . *Iris spuria* L.

Alte specii de interes de conservare

Pe lângă speciile de interes comunitar, în situl Uivar – Diniăș au fost identificate specii de floră rare sau relice sau specii care sunt importante întrucât de ele depind specii de faună importante pentru conservare.

Specii de faună și floră de interes de conservare, identificate în cadrul sitului - altele decât cele din formularul standard

Tabel 13

Specia*	
<i>Artemisia vulgaris</i>	<i>Lolium perenne</i>
<i>Aster tripolium ssp. pannonicus</i>	<i>Lotus angustissimus</i>
<i>Bassia prostrata</i>	<i>Medicago minima</i>
<i>Bromus hordeaceus</i>	<i>Pholiurus pannonicus</i>
<i>Centaurea cyanus</i>	<i>Phragmites australis</i>
<i>Cerastium dubium</i>	<i>Pimpinella saxifraga</i>
<i>Coenonympha pamphilus</i>	<i>Plantago tenuiflora</i>
<i>Cynodon dactylon</i>	<i>Poa bulbosa</i>
<i>Daucus carota</i>	<i>Prunus spinosa</i>
<i>Festuca pseudovina</i>	<i>Puccinellia distans</i>
<i>Filago vulgaris</i>	<i>Scirpus maritimus ssp. maritimus</i>
<i>Galium verum</i>	<i>Sorghum halepense</i>
<i>Gypsophila muralis</i>	<i>Sympetrum sanguineum</i>
<i>Hordeum hystrix</i>	<i>Trifolium angulatum</i>
<i>Lactuca saligna</i>	<i>Trifolium fragiferum</i>
<i>Lemna minor</i>	<i>Trifolium repens</i>
<i>Lestes barbarus</i>	<i>Typha angustifolia</i>
<i>Limonium gmelinii</i>	<i>Xanthium strumarium ssp. italicum</i>

Alte specii de interes de conservare

Specii de faună și floră de interes de conservare, identificate în cadrul sitului - altele decât cele din formularul standard

Tabel 14

Specia*
<i>Achillea setacea</i>
<i>Aeshna affinis</i>
<i>Alisma plantago-aquatica</i>
<i>Artemisia santonicum</i>
<i>Artemisia santonicum ssp. patens</i>

Legendă:

MPV - mai puțin vulnerabil – LC - least concerned – cod Uniunea Internațională de Conservare a Naturii
 V – vulnerabil, VU - vulnerable – cod Uniunea Internațională de Conservare a Naturii;
 AA - Aproape amenințat / în declin – NT - Near Threatened / decreasing – cod Uniunea Internațională de Conservare a Naturii
 RR – risc redus – LR - Lower Risk – cod Uniunea Internațională de Conservare a Naturii
 P – periclitat – E - Endangered – cod Uniunea Internațională de Conservare a Naturii

B.3.4. Fauna

Specii de interes comunitar

În apropierea comunei Uivar se găsesc două colonii de vânturei: una dintre ele e instalată pe plopul de pe insula bălții de pescuit aflată la limita Nord-Vest a localității, cealaltă pe plopul de lângă ferma Uivar. Tot aici se află cel mai important loc tradițional de înnoptare folosit de sute

de vânturei de seară în perioada de toamnă. Pajiștile dintre Uivar, Sânmartinu Maghiar și Otelec precum și terenurile arabile dintre șoseaua Uivar-Pustiniș și Canalul Bega sunt foarte importante pentru vânturei. Colonia de la Dinaș este instalată pe plopii piramidali de la marginea satului, între clădirile dezafectate ale fostei Cooperative Agricole de Producție. În vecinătatea comunei Peciu Nou există două colonii, una la stadion iar cealaltă lângă o fermă. Vântureii se hrănesc pe pajiștile sărăturoase - arie protejată, situate la est, nord-est de localitate, respectiv pe pășunile dintre Dinaș, Peciu Nou și Sânmartinu Sârbesc. Terenurile arabile din vecinătate sunt folosite atât de păsările cuibăritoare, cât și cele în migrație care se strâng pentru înnoptare.

Această zonă a fost identificată în cadrul programului LIFE "Conservarea vânturelului de seară în regiunea Panonică", ca fiind foarte importantă pentru vânturei de seară. În ceea ce privește Câmpia de Vest, acoperirea coloniilor de vânturel de seară de către SPA-uri era una excelentă în județele Satu Mare - 100%, Bihor - 83% și Arad - 83%, însă practic inexistentă - 1% în Timiș, tocmai în județul bănățean, unde se află aproape jumătate - 47,8% din populația cuibăritoare din Câmpia de Vest, conform datelor colectate în cadrul proiectului LIFE, 2009. Astfel aria a fost propusă ca sit Natura 2000 în special în vederea conservării vânturelului de seară. Situl ROSPA0144 Uivar-Dinaș a fost declarat ca Arie de Importanță Specială Avifaunistică pentru protejarea unui număr de 17 specii listate în cadrul Anexei I a Directivei Păsări 72009/147/EC. De asemenea în Formularul Standard au fost menționate și două specii cu migrație regulată, *Corvus frugilegus* și *Streptopelia turtur*, nemenționate în anexa I la Directiva 2009/147/EC.

Acestea sunt enumerate în tabelele de mai jos, împreună cu efectivele înregistrate, perioada în care pot fi observate și alte informații prezentate în cadrul formularului standard pentru sit - situația populației, statut de conservare.

Speciile de interes comunitar menționate în formularul standard

Tabel 15

	Denumire științifică	Denumire populară	Cod Natura 2000	Anexa din Directiva Păsări	Anexa din Legea 49/2011	Lista roșie globală Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii
1	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Stârc de noapte	A023	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
2	<i>Egretta garzetta</i>	Egretă mică	A026	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
3	<i>Ciconia nigra</i>	Barză neagră	A030	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
4	<i>Ciconia ciconia</i>	Barză albă	A031	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
5	<i>Circaetus gallicus</i>	Șerpar	A080	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
6	<i>Circus macrourus</i>	Erete alb	A083	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
7	<i>Circus pygargus</i>	Erete vânăt	A084	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
8	<i>Aquila pomarina</i>	Acvila țipătoare mică	A089	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
9	<i>Falco vespertinus</i>	Vânturel de seară	A097	I	Anexa 3	aproape amenințat / în declin
10	<i>Grus grus</i>	Cocor	A127	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
11	<i>Himantopus himantopus</i>	Piciorong	A131	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
12	<i>Philomachus pugnax</i>	Bătăuș	A151	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
13	<i>Tringa glareola</i>	Fluierar de mlaștină	A166	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
14	<i>Coracias garrulus</i>	Dumbrăveancă	A231	I	Anexa 3	aproape amenințat / în declin
15	<i>Anthus campestris</i>	Fâsă de câmp	A255	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
16	<i>Lanius collurio</i>	Sfrâncioc roșiatic	A338	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil
17	<i>Lanius minor</i>	Sfrâncioc cu frunte neagră	A339	I	Anexa 3	mai puțin vulnerabil

Specii de păsări de interes comunitar din Directiva Păsări, cu migrație regulată, prezente în sit

Tabel 16

Denumire științifică	Denumire populară	Cod Natura 2000	Lista roșie globală UICN	Caracter endemic
<i>Corvus frugilegus</i>	Cioară de semănătură	A348	mai puțin vulnerabil	Nu
<i>Streptopelia turtur</i>	Turturică	A210	mai puțin vulnerabil	Nu

Situația speciilor identificate în sit

În cadrul procesului de realizare a planului de management, în perioada 2014 și 2015, în lunile aprilie, mai, august și octombrie s-au făcut inventarieri ale speciilor de faună de interes comunitar - Anexa 1- Fișele speciilor și habitatelor, în baza cărora s-a estimat starea actuală a speciilor.

Situația speciilor de interes comunitar identificate în sit

Tabel 17

Specia	Efectiv populațional estimat	Nr. minim de indivizi estimat în sit	Observații	Stare actuală		
				*C	*S	*N
<i>Nycticorax nycticorax</i>	20-34 perechi cuibăritoare	31		Necunoscut		
<i>Egretta garzetta</i>	40-80 exemplare	40		Necunoscut		
Necunoscut	45-100 exemplare	14		Necunoscut		
<i>Ciconia ciconia</i>	42-64 de perechi	27		Necunoscut		
<i>Circaetus gallicus</i>	25-45 de exemplare	9		Necunoscut		
<i>Circus macrourus</i>	6-10 exemplare	1		√		
<i>Circus pygargus</i>	50-100 exemplare	14		√		
<i>Aquila pomarina</i>	1 exemplar	1		√		
<i>Falco vespertinus</i>	45-49 perechi cuibăritoare	90				√
<i>Grus grus</i>	30-70 exemplare	67		√		
<i>Himantopus himantopus</i>	9-12 perechi cuibăritoare	18			√	
<i>Philomachus pugnax</i>	250-300 exemplare	500			√	
<i>Tringa glareola</i>	90-130 exemplare	90			√	
<i>Coracias garrulus</i>	0-1 perechi cuibăritoare	1				√
<i>Anthus campestris</i>	5-15 perechi cuibăritoare	11		√		
<i>Lanius collurio</i>	9-46 perechi cuibăritoare	35				√
<i>Lanius minor</i>	18-25 perechi cuibăritoare	25	Odată cu tăierea plopilor dintre Sânmartinu Sârbesc și Peciu Nou respectiv Uivar- Pustiniș, numărul perechilor cuibăritoare în sit a scăzut.			√

Legendă:

*C - Corespunzătoare - se menține prin non-intervenție sau prin același tip de management ca până în prezent

*S - Satisfăcătoare - îmbunătățirea stării de conservare se poate face cu măsuri de management fără a implica reconstrucții ecologice

*N - Necorespunzătoare - degradată din cauza unor intervenții antropice, dar recuperabil cu minime intervenții de reconstrucție ecologică

Situația speciilor de interes comunitar identificate în sit

Tabel 18

	Specia	Efective cf. Formular standard			Efective cf. inventarierilor		
		Reproducere	Iernat	Pasaj	Reproducere	Iernat	Pasaj
1	<i>Nycticorax nycticorax</i>			70-150 i			20-34 i
2	<i>Egretta garzetta</i>			50-100 i			40-80 i
3	<i>Ciconia nigra</i>			30-40 i			45-100 i
4	<i>Ciconia ciconia</i>	7-9 p		150-250 i	42-64 p		150-250 i
5	<i>Circaetus gallicus</i>			10-15 i			25-45 i
6	<i>Circus macrourus</i>			2-4 i			6-10 i
7	<i>Circus pygargus</i>	0-1 p		20-30 i	0-1 p		50-100 i
8	<i>Aquila pomarina</i>			40-50 i			1 i
9	<i>Falco vespertinus</i>	30-34 p		800-1100 i	45-49 p		400-1100 i
10	<i>Grus grus</i>			0-40 i			30-70 i
11	<i>Himantopus himantopus</i>	0-3 p			9-12 p		
12	<i>Philomachus pugnax</i>			100-200 i			250-300 i
13	<i>Tringa glareola</i>			80-120 i			90-130 i
14	<i>Coracias garrulus</i>	1-3 p			0-1 p		
15	<i>Anthus campestris</i>	5-10 p			5-15 p		
16	<i>Lanius collurio</i>	15-30 p			9-46 p		
17	<i>Lanius minor</i>	25-30 p			18-25 p		

Specii de păsări cu migrație regulată nemenționate în anexa I la Directiva 2009/147/EC

Tabel 19

	Specia	Efective cf. formular standard			Efective cf. inventarierilor		
		Reproducere	Iernat	Pasaj	Reproducere	Iernat	Pasaj
1	<i>Streptopelia turtur</i>			500-1000 i			1-2 i
2	<i>Corvus frugilegus</i>	700- 770p			340-400 p		

Specii de faună de interes economic

Speciile vâdate pe teritoriul Ariei Protejate: potârniche -*Perdix perdix*, iepure -*Lepus europaeus*, căprior - *Capreolus capreolus*, vulpe - *Vulpes vulpes*.

Specii de faună de interes cultural

Barza albă -*Ciconia ciconia*- este o specie asociată cu aşezări umane. Localnicii simpatizează, în general, această specie, considerând-o aducătoare de noroc, dar există și cazuri de conflict când berzele își construiesc cuibul chiar peste intrarea în casă, hornuri, aproape de geamuri.

B.3.5. Ecosisteme

În momentul desemnării ca sit Natura 2000, în cadrul sitului au fost identificate următoarele categorii de clase de habitate și ecosisteme:

- Mlaștini - vegetație de centură, smârcuri, turbării-5%.
- Culturi cerealiere extensive - inclusiv culturile de rotație cu dezmiriștire -60%.
- Pajiști ameliorate-30%.
- Alte terenuri arabile-3%.
- Plantații de arbori sau plante lemnoase - inclusiv livezi, crânguri, vii -2%.

Toate aceste categorii de ecosisteme au rolul lor în cadrul sitului Natura 2000, inclusiv elementele antropice, ce pot adăposti sau asigura resursă trofică diverselor specii: lilieci, diverse specii de păsări, rozătoare, et cetera.

B.3.6. Peisajul

Peisajul tipic de luncă oferă atât suprafețe complet goale, fără vegetație lemnoasă, cât și buchete, pâlcuri de arbori aflați în imediata vecinătate a apei alcătuite din salcie albă, răchită, plop alb, arțar tătăresc, salcâm și mai rar din cer și stejar brumăriu. Peisajul caracteristic de luncă ce oferă atât suprafețe complet goale, fără vegetație lemnoasă, cât și buchete, pâlcuri de arbori aflați în imediata vecinătate a apei alcătuite din salcie albă, răchită, plop alb, arțar tătăresc, salcâm și mai rar din cer și stejar brumăriu.

Puternic modificat de om, prin defrișări, în vederea extinderii aşezărilor și utilizării terenului, desecări și îndiguiri, peisajul mai păstrează zone cu aspecte caracteristice regiunii Este, aşadar, un peisaj mozaicat, divers, cu pajiști ușor sărăturoase și zone umede. Presiunile mari de dezvoltare intensă pot duce foarte ușor la antropizarea exagerată a acestui peisaj, așa cum s-a întâmplat în zone similare în toată Europa. Creșterea nivelului de antropizare, respectiv degradarea peisajului este asociată cu reducerea serviciilor de mediu extrem de importante, pe care le furnizează în prezent mozaicul de ecosisteme: filtrarea aerului și apei, reglarea microclimatului și atenuarea extremelor, asigurarea relațiilor ecologice critice pentru menținerea resurselor naturale - de exemplu prin menținerea habitatelor propice pentru polenizatorii care au impact major și asupra culturilor de plante agricole.

B.3.7. Procese naturale

Pe teritoriul Sitului Uivar-Diniaș, procesele naturale sunt reduse ca prezență și intensitate, întrucât majoritatea ecosistemelor au suferit modificări semnificative, așa cum este cazul cursurilor de apă.

Principalele procese ecologice:

Inundarea și înmlăștinirea

Fenomenul de inundare contribuie în mod semnificativ la formarea habitatelor specifice denumite generic "zone umede": aninișuri, mlaștini, pajiști umede, et cetera. Odată cu îndiguirile și acțiunile de desecare ce au avut loc în zonă, acest fenomen natural a fost limitat la albiile minore din incintele îndiguite, reducând semnificativ amploarea acestui proces.

Meandrarea

Fenomenul natural de meandrare se manifestă prin depunerea constantă de aluviuni, concomitent cu erodarea malurilor, generându-se acea formă de "bucle" caracteristică pentru râurile de câmpie. Meandrarea ca fenomen, generează o varietate de habitate rare și indispensabile multor specii de faună: maluri verticale erodate, depuneri de mâl și aluviuni, ochiuri de apă, maluri mloase, et cetera.

Cu ocazia viiturilor mai mari, aceste meandre –bucle- se pot rupe, rămânând izolate sub forma unor brațe moarte, periodic inundate și alimentate cu apă. Îndiguirile, în această zonă, au dus la imposibilitatea formării lor.

Totodată, prin îndiguire, se modifică semnificativ forma și adâncimea albiei minore a râurilor. Dacă, în cazul un râu neîndiguit avem de a face cu o varietate de forme, în cazul unuia îndiguit fundul albiei este mai adânc - datorită creșterii vitezei și uniform pe toată lungimea. Acest fapt duce la scăderea numărului de specii de pești ce utilizează varietatea de habitate, prezente în mod natural într-un râu de deal/munte pentru depunere de ponte și hrănire.

Adâncirea fundului albiei are ca efect secundar scăderea nivelului pânzei apei freactice, ducând la afectarea sau chiar modificarea habitatelor umede de luncă și la intensificarea fenomenului de secetă.

Sedimentarea

Sedimentarea, ca proces natural, stă la baza procesului de meandrare. Prin construirea de baraje, acest fenomen poate fi puternic influențat, manifestându-se mai puternic în amonte de baraje, provocând colmatarea albiilor și aproape deloc în aval de baraje, unde cursurile râurilor sunt aproape liniare.

Sucesiunea

Sucesiunea este un proces natural, specific tuturor habitatelor, fiind deseori generat sau influențat de activitățile antropice.

În cazul pășunilor și fânețelor, acest fenomen poate avea efecte negative dacă are lor ca urmare a abandonului terenurilor. Acestea, neîntreținute, se împăduresc treptat, pierzându-și caracteristicile esențiale pentru asigurarea hranei și adăpostului speciilor care depind de ele, exemplu: șerpar, barză neagră, barză albă, vânturel de seară, șoim dunărean, etc. Dacă trecerea lor se face controlat, într-o perioadă relativ lungă de timp, valoarea lor ecologică poate crește, prezența arborilor izolați ducând la creșterea biodiversității în aceste tipuri de habitate.

Un alt caz special de succesiune este fenomenul de evoluție a brațelor moarte. Aceste brațe moarte, formate în urma procesului de meandrare a râurilor, parcurg o serie de etape intermediare, fiecare constituind un habitat extrem de valoros, atât prin raritatea lui cât, mai ales, prin condițiile de viață ce le creează pentru o serie de specii de faună. Așadar, după desprinderea de cursul permanent al râului, avem de a face inițial cu iazuri sau bălți. Ulterior, prin colmatare și scăderea nivelului apei acestea se transformă în mlaștini. Ulterior, mlaștinile evoluează în habitate de pajiști umede, presărate cu bălți temporare.

B.4. Informații socio-economice și culturale

B.4.1. Comunități

Situl Uivar-Diniaș are o suprafață de 10.402 hectare. Întreaga suprafață este situată pe teritoriul județului Timiș în regiunea 5 Vest. Din punct de vedere al distribuției teritoriale, pe localități,

situl este împărțit după cum urmează: Cenei - 0,01 hectare, Otelec - 267,57 hectare, Parța - 0,5 hectare, Peciu Nou - 6651,95 hectare, Sânmihaiu Român - 659,3 hectare, Uivar - 2822,88 hectare. Situl se întinde pe suprafața dintre lunca Timișului și canalul Bega fiind străbătut de pârâul Bega mică. În cadrul ultimului referendum, conform informațiilor oficiale, numărul de locuitori se prezintă astfel:

Distribuția teritorială și demografică a Sitului Natura 2000 UIVAR-DINIAȘ

Tabel 20

Localitate	Suprafață - hectare	Populație	Densitate - populație/hectar
Parța	4459	2217	0.37
Peciu Nou	13525	5503	0.4
Sânmihaiu Român	8850	6561	0.7
Uivar	9711	3062	0.31
Otelec	8314	1827	0.21
Cenei	6013	3109	0.5
Total	50872	22279	0,43

*Sursa datelor: Tempo online 2014-Anuarul Statistic, Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește dinamica temporară a factorilor demografici, se constată o tendință de stagnare a populației la nivelul sitului. Tendința de stagnare demografică determină, cel puțin în plan teoretic, duce la o tendință de stagnare a factorilor antropici asupra conservării speciilor și habitatelor. Această tendință este una potențială, determinarea gradului exact de impact trebuind să fie analizat în corelație cu tendințele de utilizare a habitatelor de către speciile protejate.

B.4.2. Aspecte demografice

Conform datelor Institutul Național de Statistică aferente anului 2015 - cel mai recent recensământ al populației, în zonă locuiesc 22699 persoane, dintre care marea lor majoritate locuiesc în mediul rural. Comparativ cu informațiile înregistrate anterior: 1992, 2000, 2010, se înregistrează o creștere a numărului locuitorilor din regiunea ariei protejate ca urmare a migrației populației din mediul urban. Procentul populației rurale este mult peste media națională, acesta fiind un aspect important pentru managementul ariilor protejate. Natalitatea a scăzut mai ales în ultimii ani datorită tendinței tinerelor familii de a avea tot mai puțini copii, dar și datorită plecării definitive a unei părți din populația tânără spre orașele apropiate. Acestea sunt și cauzele ce au dus la fenomenul de îmbătrânire a populației, respectiv la creșterea indicilor mortalității.

Majoritatea locuitorilor sunt români - aproximativ 70%, cu o minoritate de maghiari - aproximativ 21%, rromi - aproximativ 5.5%, germani - aproximativ 1,5% și sârbi - 1%. Pentru 3,8% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută, însă sub aspect confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși - 50%, dar există și minorități de romano-catolici - 38%, penticostali - 4%, reformați - 1,5% și martori ai lui Iehova - 1,27%.

Evoluția populației la nivelul Ariei Protejate în ultimii ani

Tabel 21

Localitate	Anul 1992	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2015
Cenei	4662	4681	3060	3123
Otelec	-	-	1775	1840
Parța	-	-	1931	2273

Peciu Nou	5062	5148	5365	5532
Sânmihaiu Român	4052	4118	5295	6859
Uivar	4593	4698	3045	3072
TOTAL	18369	18645	20471	22699

*Sursa datelor: Tempo online 2014-Anuarul Statistic, Institutul Național de Statistică

B.4.3. Utilizarea terenurilor și resurselor naturale

Condițiile geografice și climaterice deosebit de favorabile ale zonei au determinat locuitorii să practice o serie de activități predominant agricole cum ar fi: cultivarea plantelor și creșterea animalelor. Condițiile geografice și solurile favorabile din zonă au determinat locuitorii să practice o serie de activități predominant agricole. Pe terenul arabil se cultivă porumbul, grâul, legume și orz. Producția vegetală în valorile totale și medii este modestă, fiind sub potențialul productiv al zonei. Creșterea rentabilității muncii în agricultură are în vedere sprijinirea investițiilor în domeniul dotării cu mașini și utilaje performante, introducerea de soiuri cu productivitate mai ridicată, creșterea dimensiunilor exploatațiilor agricole prin stimularea asocierii.

Principala resursă a acestor localități este terenul agricol, structura fondului funciar la nivelul localităților fiind următoarea:

Suprafața fondului funciar după modul de folosință

Tabel 22

Localitate	Arabil - ha-	Pășuni - ha-	Fânețe - ha-	Vii - ha-	Livezi - ha-
Cenei	5125	1081	150	1	7
Otelec	7093	619	22	1	11
Parța	4845	672	42	1	-
Peciu Nou	9113	1959	882	24	210
Sânmihaiu Român	5335	1137	362	3	4
Uivar	9359	656	224	-	-
TOTAL	40870	6124	1682	30	232

*Sursa datelor: Tempo online 2014-Anuarul Statistic, Institutul Național de Statistică

B.4.4. Economia locală

Sub aspect economic, comunitățile din regiune se dezvoltă în jurul principalului domeniu de activitate, acela fiind exploatarea agricolă a terenurilor, urmată de creșterea animalelor, industria alimentară, industria materialelor de construcții și firave servicii în electrotehnică. Cultura plantelor, pe lângă creșterea animalelor, care este activitatea de bază pe care o desfășoară locuitorii regiunii, a constituit una dintre ocupațiile principale ale acestora. Oamenii cultivă: porumb, grâu, orz, orzoaică.

Zootehnia reprezintă o sursă de venit importantă pentru locuitorii zonei care au dezvoltat această ramură într-o pondere mai mare, în comparație cu alte activități, deoarece localitatea dispune de puține terenuri arabile, având în schimb suprafețe întinse cu fânețe.

Zona comercială este reprezentată firav, fiind alcătuită din dotări și spații comerciale și de alimentație publică cu caracter privat, dar care nu se constituie într-un adevărat centru comercial. Celelalte tipuri de servicii - administrație, poșta, cultura, sunt corespunzător deservite de capacitățile existente.

Structura șeptelului la nivel de localitate

Tabel 23

Localitate	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline
Cenei	58	44	20	206	580	27
Otelec	47	31	12	143	334	21
Parța	30	24	14	54	275	16
Peciu Nou	105	74	45	415	975	47
Sânmihaiu Român	100	54	18	188	690	42
Uivar	97	45	9	220	572	54
TOTAL	235	152	77	657	1940	105

**Direcția Regională de Statistică Timiș-2010.*

În cadrul gospodăriilor care dețin animale, șeptelul este compus, în medie pe categorii, din bovine, porcine, cabaline, ovine, caprine și păsări de curte. Mai există o categorie restrânsă de gospodărie care se ocupă de creșterea altor animale - de exemplu: iepuri, sau care se ocupă de stupărit. În localitățile din regiune, cei mai mulți dintre fermieri practică o agricultură de subzistență sau cel mult de semi-subzistență. De-a lungul anilor s-a dezvoltat o tendință de trecere către agricultura intensivă, la nivelul fiecărei localități existând un număr mic de fermieri ce se detașează clar prin suprafețele exploatate și numărul de capete de animale deținute. O presiune ridicată asupra supraexploatării agricole vine din rândul crescătorilor de ovine, ale căror efective aproape că s-au dublat în ultimii 10 ani ca urmare a stimulentele financiare primite prin plățile Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură.

Efectivele șeptelului fac referire la animalele deținute în gospodăriile și fermele înregistrate în localitățile respective. Pe lângă acestea există efective neînregistrate, precum și animale aparținând fermelor care au concesionat în respectivele localități suprafețe de pășune.

B.5. Cercetare

Nu există infrastructură destinată exclusiv cercetării.

B.6. Acțiuni de management majore desfășurate în Aria Protejată

Nu există până în prezent acțiuni de management majore desfășurate în Aria Protejată.

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE

În această secțiune sunt prezentate principalele valori și amenințări din **Situl Uivar - Diniș** și se analizează situația valorilor identificate, respectiv presiunile care afectează starea acestora în prezent sau le pot amenința pe viitor. Aceste analize stau la baza definirii măsurilor de management specifice situației actuale.

C.1. Valori

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de specii de păsări rare la nivel european, care își găsesc aici refugiu, loc de popas în migrație sau habitate favorabile pentru hrănire și reproducere - Tabelul 15.

Pe lângă acestea, au fost identificate și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei. De exemplu pajiști importante pentru comunitățile locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate corespunzător, ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management.

Valorile identificate în cadrul Sitului Uivar – Dinaș

Tabel 24

Valoarea	Importanța
<i>Păsări dependente de apă</i>	Indicatori pentru calitatea apelor de suprafață și implicit subterane. Contribuie la reglarea populațiilor de amfibieni și pești, constituind în același timp o atracție turistică.
<i>Păsări dependente de pajiști</i>	În special răpitoarele contribuie la reglarea populațiilor de păsări - graurul, et cetera - și rozătoare de pajiști și terenuri arabile. Păsările insectivore contribuie la reglarea populațiilor de insecte de pe terenuri arabile și pajiști, constituind în același timp o parte din prada speciilor de păsări răpitoare. Sunt indicatori pentru calitatea pajiștii din punct de vedere al menținerii echilibrului ecosistemic.
<i>Păsări dependente de terenuri arabile</i>	Utilizează terenurile arabile pentru hrănire, contribuind semnificativ la echilibrul acestor ecosisteme antropice prin reglarea populațiilor de insecte, rozătoare și amfibieni.
<i>Habitatul 1530*</i>	Habitat rar la nivel european, unul din ultimele refugii pentru specii de floră rară, dependente de un nivel ridicat de alcalinitate din sol.
<i>Lacuri și bălți</i>	Prezența acestor ochiuri de apă creează câteva puncte de atracție în monotonia peisajului de câmpie, constituind totodată habitate specifice pentru păsările de apă.
<i>Canale cu apă temporară</i>	Aceste canale asigură menținerea unui regim hidric în sol favorabil culturilor de cereale și pomi fructiferi. Totodată, reprezintă o componentă esențială a habitatului speciilor de apă.
<i>Habitat de pajiște</i>	Având în vedere tendința actuală de creștere a șeptelului pe baza sprijinului financiar acordat de politicile Europene din domeniul Agriculturii, aceste habitate constituie o resursă esențială pentru comunitate. Ele reprezintă totodată habitat de cuibărire și hrănire pentru speciile de pajiște.
<i>Vegetația lemnoasă</i>	Arborii izolați sau în pâlcuri reprezintă o componentă esențială a habitatului speciilor de păsări, în special a vânturelului de seară. Acești arbori, asigură de multe ori umbra necesară animalelor domestice în timpul verii.
<i>Apele potabile din fântâni și puțuri</i>	Reprezintă o resursă necesară deoarece multe comunități sunt conectate la surse de apă ce provin din zonă, în timp ce multe gospodării folosesc foraje de mică adâncime pentru irigații și animale.

C.2. Presiuni și amenințări

Identificarea și evaluarea presiunilor și amenințărilor a fost realizată în grupul de lucru și în întâlniri cu factorii interesați, utilizând clasificarea Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii. Amenințările din Formularul Standard pot fi ușor asimilate cu cele din clasificarea Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii. Această clasificare internațională, realizată pentru amenințările din arii protejate, permite o analiză mai ușoară a categoriilor de amenințări.

Presiunile apar/există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme din trecut sau care au loc în prezent și care afectează, în mod cumulativ, efectul mai multor acțiuni și/sau fenomene sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Pentru analiza de mai jos, au fost luate în calcul presiunile identificate în prezent sau pe parcursul ultimilor cinci ani.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme pe viitor, putând afecta în mod cumulativ efectul mai multor acțiuni și / sau fenomene sau, separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definierea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza prezentată în continuare, s-au luat în calcul amenințările ce pot deriva în următorii cinci ani, din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Analiza presiunilor și amenințărilor

Tabel 25

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea la care se face referire	Explicații	Nivel impact estimat	
			P	A
1. Dezvoltările rezidențiale și comerciale.				
1.1. Case și așezări				
Extindere intravilan	Păsări dependente de pajiști Habitat 1530*	Cauza: interes pentru construirea de zone rezidențiale Localizare: în imediată vecinătate a tuturor localităților Impact: reducerea habitatului	1	2
1.2. Zone comerciale și industriale				
Extindere zone industriale	Păsări dependente de pajiști Habitat 1530*	Cauza: interes pentru construirea de zone industriale Localizare: în imediata vecinătate a tuturor localităților Impact: reducerea habitatului	-	2
2. Agricultură și Acvacultură				
2.1. Recolte anuale și perene, altele decât cheresteaua				
Utilizarea terenurilor pentru agricultură	Habitat 1530*	Cauza: valorificarea economică superioară a terenurilor proprietate privată Localizare: toată suprafața Impact: reducerea habitatului cu suprafața afectată	3	3
Extinderea monoculturilor	Păsări dependente de terenuri arabile	Cauza: creșterea eficienței economice a fermelor asociative Localizare: toate terenurile arabile Impact: fluctuații majore în asigurarea fondului de hrană	1	1
Utilizarea insecticidelor și rodenticidelor pe terenuri arabile	Păsări dependente de terenuri arabile	Cauza: necesitatea unor culturi competitive conform cerințelor pieței actuale. Accesul facil la chimicale Localizare: toate terenurile arabile Impact: scăderea semnificativă a cantității de hrană pentru păsările insectivore și a celor care se hrănesc cu micromamifere	2	2
Uciderea accidentală în timpul cositului cu utilaje mari	<i>Anthus campestris</i>	Cauza: cosirea terenului în spirală, din exterior spre interior, neutilizarea dispozitivelor de avertizare a faunei Localizare: toată zona de proiect Impact: distrugerea punții din anul respectiv	2	2

Uciderea accidentală a mamiferelor mici în timpul cositului cu utilaje mari	Păsări dependente de pajiști	Cauza: sosirea terenului în spirală, din exterior spre interior, neutilizarea dispozitivelor de avertizare a faunei Localizare: toate pajiștile și culturile de lucernă Impact: reducerea fondului de hrană format din mamifere mici	2	2
Incendierea miriștilor	Păsări de terenuri arabile	Cauza: reducerea costurilor de curățare a terenurilor Localizare: terenurile arabile Impact: reducerea fondului de hrană format din insecte și mamifere	2	2
2.2. Plantații pentru lemn și celuloză				
Culturi energetice	Păsări dependente de pajiști Habitat 1530*	Cauza: valorificarea economică superioară a pajiștilor și terenurilor arabile Localizare: toată suprafața Impact: reducerea habitatului	-	3
Plantații de păduri	Păsări dependente de pajiști	Cauza: legea consideră pajiștile sărăturate ca terenuri degradate ce pot fi împădurite. Interes pentru atragerea de fonduri Localizare: toată suprafața Impact: în cazul suprafețelor mai mari de 0,5 hectare/100ha - reducerea habitatului de hrănire pentru păsări; în cazul suprafețelor mai mici de 0,5/100 hectare impactul pentru speciile de păsări poate fi neglijabil	-	1
	Habitat 1530*	Cauza: legea consideră pajiștile sărăturate ca terenuri degradate ce pot fi împădurite. Doar 11% din suprafața județului Timiș este împădurită. Interes pentru atragerea de fonduri Localizare: toată suprafața Impact: reducerea habitatului cu suprafața afectată	-	2
2.3. Creșterea animalelor și zootehnia				
Pășunatul în perioada de iarnă - 10 noiembrie - 20 aprilie	Păsări dependente de pajiști	Cauza: necesitatea de a asigura spațiu de mișcare pentru animalele domestice în timpul iernii Localizare: toate pajiștile Impact: degradarea habitatului de hrănire	1	1
Suprapășunatul	Păsări dependente de pajiști	Cauza: lipsa evidențelor corecte privind efectivele de animale domestice Localizare: toate pajiștile Impact: degradarea habitatului de hrănire	1	1

3. Energie și Minerit				
3.1. Producerea de energie				
Amplasarea de parcuri de panouri fotovoltaice	Păsări dependente de pajiști	Cauza: valorificarea economică superioară a pajiștilor și terenurilor arabile Localizare: pajiști și terenuri arabile Impact: reducerea habitatului	-	3
	Habitat 1530*	Cauza: valorificarea economică superioară a pajiștilor. Localizare: pajiști Impact: degradarea habitatului prin tasare, nivelare și drenarea bălților, pe suprafața afectată	-	1
Amplasarea de parcuri de centrale eoliene	Păsări răpitoare, <i>Ciconia ciconia</i> și păsări migratoare	Cauza: valorificarea economică superioară a pajiștilor și terenurilor arabile Localizare: pajiști și terenuri arabile Impact: moartea accidentală, deranjul în perioada migrației	-	2
	Habitat 1530*	Cauza: valorificarea economică superioară a pajiștilor. Localizare: pajiști Impact: reducerea habitatului cu suprafața afectată de turbine și drumuri de servitute	-	2
4. Coridoare de transport și servicii				
4.1. Șosele și căi ferate				
Circulația pe DJ591A, DJ593A, DN 59B	Toate speciile	Cauza: acces în localități Localizare: DJ591A, DJ593A, DN 59B Impact: mortalitate ridicată prin coliziune	2	2
4.2. Rețele de utilități și servicii - electricitate, cabluri, conducte et cetera.				
Demontarea cuiburilor în perioada 15 martie – 15 august	<i>Ciconia ciconia</i>	Cauza: întreținerea rețelei electrice Localizare: toate zonele Impact: pierderea pontei din anul respectiv	1	2
Prezența stâlpilor neizolați	<i>Ciconia ciconia</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , răpitoare de zi	Cauza: lipsa fondurilor necesare Localizare: toată suprafața Impact: moartea unor exemplare	2	2

Amenințări generate de exploatarea resurselor neregenerabile				
5. Utilizarea resurselor biologice și afectarea acestora				
5.1. Vânătoarea, uciderea și colectarea animalelor terestre - legal sau ilegal				
Vânătoarea la cioara de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius minor</i>	Cauza: combaterea ciorilor considerate dăunători agricoli, sau generatori al deranjului exercitat asupra locuitorilor Localizare: pâlcurile de arbori Impact: uciderea accidentală a exemplarelor de vânturel de seară, deranjul în perioada de cuibărit și migrație	3	1
5.2. Exploatarea forestieră și extragerea lemnului				
Tăierea arborilor din afara fondului forestier	<i>Corvus frugilegus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Coracias garrulus</i>	Cauza: pericolul de accidente asupra oamenilor în localități, normele de siguranța traficului, nevoia de lemn pentru încălzirea locuinței Localizare: aliniamente, arbori solitari și pâlcuri de arbori Impact: distrugerea coloniei întregi	3	3
5.3. Pescuitul, uciderea și recoltarea resurselor acvatice				
Pescuitul în perioada de cuibărit și migrație	Păsări de apă	Cauza: agrement Localizare: toate bălțile, lacurile și canalele Impact: deranjul cauzat în perioada de cuibărit	1	1
6. Intruziune umană și perturbări				
6.1. Activități de recreere și turism				
Accesul cu vehicule de teren, motociclete enduro	Păsări dependente de pajiști Habitat 1530*	Cauza: agrement Localizare: pajiști Impact: degradarea habitatului de pajiște, deranj exercitat asupra păsărilor	1	1
7. Modificări ale sistemelor naturale				
7.1. Incendii și stingerea acestora				
Arderea vegetației uscate de pe pajiști	Păsări dependente de pajiști și terenuri arabile Habitat 1530*	Cauza: curățirea terenurilor de resturi vegetale uscate. Localizare: pajiști Impact: părăsirea habitatelor de unele specii și degradarea populațiilor pradă - insecte, șopârle etc.	2	2

7.2. Baraje, modificări hidrologice și gestionarea/utilizarea resurselor de apă				
Desecări și drenări ale bălților temporare	Păsări dependente de pajiști	Cauza: creșterea capacității productive a pajiștilor Localizare: pajiști Impact: reducerea fondului de hrană	1	1
	Habitat 1530*	Cauza: creșterea capacității productive a pajiștilor Localizare: pajiști Impact: degradarea habitatului prin modificarea procesului de eluviere a sărurilor pe profilul solului. Schimbarea caracteristicilor habitatului	3	3
Desecări și drenări ale bălților temporare	Habitat 1530*	Cauza: creșterea capacității productive a pajiștilor Localizare: pajiști Impact: degradarea habitatului prin modificarea procesului de eluviere a sărurilor pe profilul solului. Schimbarea caracteristicilor habitatului	1	2
8. Specii și gene invazive, alte specii și gene problematice				
8.1. Plante invazive străine/care nu sunt native				
Propagarea plantelor invazive: <i>Amorpha fruticosa</i>	<i>Falco vespertinus</i> , păsări de apă	Cauza: defrișarea vegetației din canale și zone umede Localizare: canale Impact: propagare pe pajiști și terenuri arabile.	-	2
Prezența plantelor invazive <i>Xanthium italicum</i> , <i>Xanthium spinosum</i> , <i>Typha laxmannii</i> , <i>Cuscuta campestris</i> , <i>Stenactis annua</i> , <i>Conyza canadensis</i> , <i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Habitat 1530*	Cauza: apariția habitatelor ruderales marginale, migrare din zonele urbane Localizare: pajiști Impact: degradarea habitatului pe 0,1 din suprafață	1	1

8.2. Animale invazive străine/care nu sunt native				
Întreținerea a mai mult de 3 câini ciobănești la fiecare stână .	Toate speciile de păsări	Cauza: lipsa câinilor special dresați, lipsa amenajărilor de îngrădire a animalelor domestice Localizare: toate pajiștile Impact: reducerea efectivelor de păsări prin distrugerea cuiburilor și uciderea păsărilor de către câinii ciobănești, reducerea ratei de creștere a puilor prin renunțarea la cuibărit a păsărilor din cauza deranjului exercitat de câini	3	3
Neîndeplinirea obligațiilor, de către autoritățile locale, privind managementul câinilor și pisicilor fără stăpân	Toate speciile de păsări	Cauza: lipsa fondurilor necesare Localizare: toate pajiștile Impact: reducerea efectivelor prin distrugerea cuiburilor și uciderea păsărilor de către câinii și pisicile fără stăpân	3	3
9. Poluarea - provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ei				
9.1. Ape uzate de la gospodării și din canalizarea urbană				
Poluarea apelor stătătoare cu ape menajere	Păsări de apă	Cauza: folosirea foselor septice filtrante, lipsa unui sistem centralizat de colectarea apelor menajere. Localizare: toate bălțile, lacurile și canalele Impact: dispariția bazei trofice	1	1
9.4. Efluenți din agricultură și silvicultură - de exemplu: îngrășăminte și pesticide în exces				
Poluarea apelor stătătoare cu substanțe chimice din agricultură	Păsări de apă	Cauza: utilizarea necorespunzătoare a pesticidelor în agricultură Localizare: toate bălțile, lacurile și canalele Impact: dispariția bazei trofice	2	2
Fertilizarea terenurilor agricole	Habitat 1530*	Cauza: creșterea capacității de producție. Localizare: sărăturile utilizate ca terenuri agricole Impact: degradarea habitatului prin schimbarea caracteristicilor chimice ale solului	1	1

9.5. Gunoi și deșeuri solide				
Depozitarea resturilor vegetale în apă	Păsări de apă	Cauza: lipsa unui sistem de colectare a resturilor. Educația cu privire la utilizarea resturilor vegetale Localizare: toate bălțile, lacurile și canalele Impact: dispariția bazei trofice	1	1
Depozitarea deșeurilor menajere	Habitat 1530*	Cauza: lipsa unui sistem eficient de colectare a deșeurilor. Educația. Localizare: suprafețele limitrofe localității Dinaș Impact: degradarea habitatului pe suprafața afectată	1	1
10. Amenințări datorate schimbărilor climatice sau altor fenomene climatice extreme				
10.1. Secete				
Secarea bălților	Păsări de apă	Cauza: creșterea nivelului evapotranspirației. Localizare: toate bălțile, lacurile și canalele Impact: degradarea habitatelor	1	1
Scăderea nivelului de apă freatică	Păsări de pajiști Habitat 1530*	Cauza: creșterea nivelului evapotranspirației. Localizare: toate pajiștile Impact: degradarea habitatelor	1	1

Legendă:

1. - Amenințare minoră, cu impact mic. Necesită monitorizare dar nu și acțiuni specifice de management.
2. - Amenințare moderată, cu impact mediu. Necesită acțiuni specifice de management cât mai curând posibil.
3. - Amenințare majoră, cu impact major. Necesită acțiuni de management cu prioritate.

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate

Analiza rezultatelor de la inventarierea și cartarea speciilor și habitatelor de interes conservativ, în corelație cu presiunile existente și amenințările preconizate, va duce la stabilirea acțiunilor principale de management și a măsurilor ce trebuie realizate pentru menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare. În acest capitol sunt scoase în evidență principalele tendințe și problemele cu care se confruntă speciile și habitatele naturale din sit, fără a fi reluate cele prezentate în capitolele C1 și C2.

Vulnerabilitatea speciilor și habitatelor din situl Uivar - Dinaș se datorează în primul rând degradării condițiilor de mediu pentru pajiști. Reducerea suprafeței acestora, coroborată cu suprapășunatul și drenarea bălților temporare duce la reducerea habitatului de cuibărire și hrănire pentru speciile de păsări. Presiunea generată de suprapășunat va crește în viitor datorită interesului crescut pentru creșterea efectivelor animalelor domestice pe aceleași suprafețe de pajiște.

În același timp, tăierea arborilor și a vegetației arbustive are ca impact distrugerea singurelor zone de cuibărit pentru aceste specii. Acesta practică se va accentua în viitor, impactul negativ fiind tot mai mare luând în considerare faptul că nu există proiecte actuale pentru înființarea de noi pălcuri de arbori.

Managementul terenurilor arabile este de asemenea foarte important. Utilizarea nerațională a chimicalelor în agricultură având ca impact reducerea fondului de hrană pentru păsări și chiar reducerea efectivelor de păsări, coroborat cu extinderea monoculturilor. Dacă pentru extinderea monoculturilor există o tendință de creștere în viitor, presiunea generată de utilizarea substanțelor chimice în agricultură pare să fie stabilă.

În următorii 10 ani se preconizează a se aloca fonduri substanțiale pentru lucrări hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare, fapt ce ar putea duce în viitor la creșterea presiunii negative generată de acest tip de lucrări asupra biodiversității, în condițiile în care aceste lucrări nu vor ține cont de cerințele speciilor pentru habitate.

D. STRATEGIA DE MANAGEMENT

D.1. Viziunea

Deși interesele de dezvoltare și tendința de antropizare a mediului sunt mari, efortul coordonat al celor ce trăiesc în zonă poate contribui la menținerea unui mediu de viață cât mai echilibrat, asigurând un minim de resurse și procese naturale necesare pentru condiții de viață bune și dezvoltare echilibrată. Ca urmare, viziunea pentru aceste arii, definită în procesul de elaborare a planului, este următoarea:

Siturile Natura 2000 ROSPA0144 Uivar – Dinaș și și ROSCI0390 Sărăturile Dinaș reprezintă o oază de biodiversitate în care echilibrul om-natură păstrează în continuare un mediu de viață favorabil atât pentru dezvoltarea durabilă a comunităților cât și pentru biodiversitate, un mozaic viu, expresie a florei și faunei variate și bogate.

D.2. Strategia de management

Având în vedere valorile Sitului Uivar - Dinaș și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul se va integra în cadrul a 4 Programe de management, după cum urmează:

Programul 1. Managementul biodiversității

Scop: Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru speciile și habitatul de interes conservativ prin îmbunătățirea măsurilor actuale de management al terenurilor și aplicarea lor, în colaborare cu proprietarii /administratorii de terenuri și resurse naturale.

Asigurarea condițiilor necesare pentru conservarea biodiversității este principalul obiectiv al Sitului Uivar - Dinaș. Acțiunile și măsurile de management vor urmări menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a speciilor, respectiv gestionarea ecosistemelor astfel încât să se îmbunătățească caracteristicile naturale și serviciile de mediu în zonă. Acestea vor fi orientate cu precădere spre diminuarea/eliminarea cauzelor, care au fost identificate pentru presiunile și amenințările de intensitate și extindere mare și medie. În situațiile în care cauzele nu pot fi influențate de către administratori și partenerii de management, se vor stabili acțiuni sau măsuri care să reducă impactul amenințărilor asupra valorilor de biodiversitate.

Programul 2. Informare și conștientizare

Scop: Creșterea nivelului de acceptare a Sitului Uivar – Dinaș, precum și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare, prin activități de informare și conștientizare, în colaborare cu factorii interesați și comunitățile locale.

Programul 3: Administrare

Scop: : Asigurarea unei structuri funcționale de management în scopul implementării eficiente a Planului de Management al Sitului Uivar - Dinaș.

Programul 4. Monitorizare și evaluare

Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.

D.3. Planul operațional

Pentru implementarea strategiei de management prezentată la capitolul anterior s-au definit principalele direcții de management pentru primii 5 ani de implementare a Planului de Management. Direcțiile descriu ceea ce trebuie realizat de către gestionarii terenurilor și resurselor de pe teritoriul Sitului Uivar – Dinaș, precum și ceea ce trebuie să urmărească Custodele pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile strict necesare sunt descrise în Capitolul D.5. Măsurile specifice pentru conservarea speciilor sunt redată în fișele speciilor/habitatelor - Tabelul. 17 – Activități și măsuri specifice de management.

IMPORTANT: În ceea ce privește responsabilitatea implementării direcțiilor de management descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele Sitului Uivar - Dinaș revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor OUG 57/2011 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice cu modificările și completările ulterioare, articolul 21 alineatul 4. De asemenea, așa cum s-a precizat și la capitolul A. Introducere, responsabilitatea reglementării activităților de pe teritoriul Sitului Uivar – Dinaș, în conformitate cu prevederile Planului de management, revine autorităților competente, în colaborare cu administratorul ariei protejate - conform OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice cu modificările și completările ulterioare, articolul 21 alineatul 6-, fapt reflectat în coloana ”Responsabilitate pentru implementare” din Tabelul 16. Pentru eventualele pagube produse proprietarilor și administratorilor de terenuri din Situl Uivar-Dinaș, de aplicarea măsurilor de management și de implementarea acțiunilor din planul de management, aceștia vor fi compensați în conformitate cu prevederile OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice cu modificările și completările ulterioare, articolul 26 alineatul 1.

Administratorul propune măsurile și activitățile de management în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea, împreună cu gestionarii, a modalităților în care se pot implementa direcțiile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Direcțiile de management -coloana 1 a Tabelului 16- acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de Administrator, ci și la cele ale factorilor interesați direct implicați.

Prin urmare, îndeplinirea indicatorilor menționați în Planul Operațional este un obiectiv comun pentru toți cei implicați în managementul Sitului Uivar - Dinaș - proprietari, administratori, Ministere, Administrator, consilii locale/județene, et cetera.

Având în vedere resursele limitate, direcțiile de management au fost prioritizate după cum urmează:

prioritatea 1 – direcțiile de management care sunt foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora administratorul trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;

prioritatea 2 – direcțiile importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Administratorul va depune eforturi pentru a le realiza;

prioritatea 3 – direcții care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ aria protejată. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Principalele direcții de management

Tabel 26

Programul 1: Managementul biodiversității Scop: Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru speciile și habitatul de interes conservativ prin îmbunătățirea măsurilor actuale de management al terenurilor și aplicarea lor, în colaborare cu proprietarii /administratorii de terenuri și resurse naturale.	Indicator de finalizare	Pri ori tat e	A	A	A	A	A	Responsabilul de management	Factori interesați
			n 1	n 2	n 3	n 4	n 5		
1.1. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate de pajiști	Stare de conservare favorabilă pentru specii dependente de pajiști	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului, ENEL, utilizatorii pajiștilor, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare
	3000 hectare pajiște	1					√		
	Minim 5ha pajiști utilizate ca fânețe	3					√		
	Procent de acoperire cu vegetație arborescenta între 0,5-1,0%	1					√		
	Minim 1 proiect pentru izolarea stâlpilor	3					√		
	Minim 5 hectare pajiște umedă refăcută	3					√		
1.2. Reglementarea activităților cinegetice și piscicole astfel încât să se asigure condițiile pentru conservarea speciilor de interes conservativ	Stare de conservare favorabilă speciile de păsări	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Asociații de vânătoare, Primării
	Minim 2 protocoale cu asociațiile de vânătoare	1	√						
1.3. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de terenuri arabile	Stare de conservare favorabilă pentru specii dependente de terenuri arabile	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului, proprietari, fermieri
	Minim 1 km de perdele forestiere noi	3				√			

1.4. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate umede	Stare de conservare favorabilă pentru specii dependente de habitate umede	1	√	√	√	√	√	Custode	Apele Române, Sistemul de Gospodărire a Apelor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare - Timiș
	1 protocol cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare Filiala Timiș	1	√						
1.5. Menținerea condițiilor favorabile pentru habitatul 1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate Panonice și Ponto-Sarmatice	Stare de conservare favorabilă pentru habitat 1530*	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului, ENEL, utilizatorii pajiștilor, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare
	853 hectare habitat 1530*	1					√		

Programul 2: Informare, conștientizare Scop: Creșterea nivelului de acceptare a Sitului Uivar – Dinaș, precum și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare, prin activități de informare și conștientizare în colaborare cu factorii interesați și comunitățile locale.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	Responsabilul de management	Factori interesați
2.1. Identificarea și planificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	1 Strategie de comunicare	2			√			Custode	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
2.2. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managementul Sitului Uivar – Dinaș, precum și la oportunități de finanțare legate de conservarea speciilor.	Minim 1 punct de informare funcțional	1	√	√	√	√	√	Custode	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
	Minim 2 ore pe săptămâna la dispoziția factorilor interesați	1	√	√	√	√	√		
2.3. Organizarea de evenimente de conștientizare, legate de situl Uivar - Dinaș	Minim 2 campanii	2			√		√	Custode	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
2.4. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii	0 strategii locale/regionale elaborate fără participarea Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor sau a Administratorului	1	√	√	√	√	√	Custode	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
2.5. Organizarea de activități de educație ecologică pentru diferite grupe de vârstă	Minim 5 evenimente educative	3	√	√	√	√	√	Custode	Agencia Națională pentru Protecția Mediului

Programul 3: Administrare Scop: Asigurarea unei structuri funcționale de management în scopul implementării eficiente a Planului de Management al Sitului Uivar - Dinaș.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	Responsabilul de management	Factori interesați
3.1. Asigurarea respectării regulamentului și planului de management a Sitului Uivar – Dinaș.	0 planuri/proiecte neconforme realizate	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
3.2. Identificarea de surse de finanțare și elaborarea de proiecte pentru asigurarea resurselor necesare menținerii unei echipe minime de management al Sitului Uivar – Dinaș, precum și pentru implementarea măsurilor de management	Minim 3 persoane cu contract permanent de muncă	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
	Acoperirea necesarului financiar pentru direcțiile cu prioritatea 1	1	√	√	√	√	√		
3.3. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea Sitului Uivar - Dinaș	Minim 3 persoane instruite	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
3.4. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități. Organizații Non Guvernamentale și alte entități în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	Cel puțin 5 parteneriate	3	√	√				Custode	
3.5. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor, în funcție de necesități	Un plan de lucru pe an	1	√	√	√	√	√	Custode	

Programul 4: Monitorizare și evaluare Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.	Indicator de finalizare	Pri ori tat e	A n 1	A n 2	A n 3	A n 4	A n 5	Responsabilul de management	Factori interesați
4.1. Implementarea Planului de Monitoring al Sitului Uivar - Dinaș	Colectarea cel puțin a informațiilor legate de activitățile cu prioritatea 1	1	√	√	√	√	√	Custode	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
4.2. Evaluarea eficienței managementului Sitului Uivar - Dinaș	Cel puțin o evaluare pe an	1	√	√	√	√	√	Custode	
4.3. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management utilizând informațiile din analize	Cel puțin o analiză pe an	1	√	√	√	√	√	Custode	

D.4. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional

Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin Planul Operațional este necesar să se planifice și să se realizeze activități de management și să se stabilească măsuri specifice. În acest subcapitol se prezintă activitățile și măsurile specifice ce se vor implementa în Situl Uivar - Dinaș.

Activitățile specifice vor fi incluse în planurile anuale, iar măsurile specifice se vor reflecta în Regulamentul Ariei Protejate.

În tabelul de mai jos se prezintă activitățile necesare și măsurile specifice ce se impun pentru realizarea direcțiilor de management. În măsura în care în perioada de implementare se vor stabili alte activități și măsuri care necesită acordul și colaborarea factorilor interesați, administratorul se obligă să se consulte cu aceștia.

Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri de specifice

Tabel 27

Direcții de management definite în Planul operațional	Activități și măsuri specifice
Programul 1: Managementul biodiversității	
<p>1.1.Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate de pajiști</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulări, informare-conștientizare - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru creșterea suprafeței de pajiște la minim 3000 hectare. - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru creșterea procentului de pajiște utilizată ca fâneață. - Încheierea unui protocol de colaborare cu Garda Forestieră pentru respingerea cererilor de punere în valoare a arborilor din afara fondului forestier, situați în Situl Uivar - Dinaș. - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru cartarea pâlcurilor de arbori existente, întocmirea de material informative bazate de harți și utilizarea acestora în activitățile de informare - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru crearea de noi pâlcuri și aliniamente de arbori din specii autohtone repede crescătoare - plop, salcie et cetera. - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru sprijinirea autorităților locale în vederea derulării activităților de management a câinilor și pisicilor fără stăpân. - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru izolarea stâlpilor pentru transportul energiei electrice. - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru realizarea lucrărilor de reconstrucție ecologică a pajiștilor umede și sărăturate prin obturarea canalelor de desecare de pe aceste pajiști, fără a se periclita integritatea terenurilor arabile și a construcțiilor limitrofe. <p>Măsuri specifice: Vezi fișele speciilor: păsări dependente de habitate de pajiști</p>

<p>1.2. Reglementarea activităților cinegetice și piscicole astfel încât să se asigure condițiile pentru conservarea speciilor de interes conservativ</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulări, informare-conștientizare - Încheierea unui protocol de colaborare cu asociațiile de vânatoare în vederea emiterii autorizațiilor de vânatoare la cioara de semănătură doar în afara perioadei 15 februarie – 15 octombrie, interzicerea vânătorii la și în apropierea - <200m, coloniilor de cuibărit și zonelor umede. <p>Vezi fișele speciilor: păsări dependente de habitate de pajiști, terenuri arabile și ape</p>
<p>1.3. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de terenuri arabile</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulări, informare-conștientizare - Inițierea, sprijinirea și promovarea proiectelor și programelor pentru realizarea plantațiilor și a perdelelor forestiere pe terenuri arabile, cu specii autohtone, specifice tipului stațional. <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișele speciilor: păsări dependente de terenuri arabile</p>
<p>1.4. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate umede</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulări, informare-conștientizare - Încheierea unui protocol de colaborare cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare Filiala Timiș, pentru <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea unui plan de acțiune în vederea eșalonării lucrărilor de întreținere a canalelor de desecare, astfel încât să se, se minimizeze impactul negativ asupra valorilor de biodiversitate • Identificarea celor mai bune soluții tehnice de întreținere a canalelor astfel încât să se minimizeze impactul negativ asupra valorilor de biodiversitate - exemplu: decolmatarea de pe o singură latură a canalului, et cetera. <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișele speciilor: păsări dependente de ape.</p>
<p>1.5. Menținerea condițiilor favorabile pentru habitatul 1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate Panonice și Ponto-Sarmatice</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patrulări, informare-conștientizare <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișele habitatului: păsări dependente de habitate de pajiști</p>

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice
Programul 2: Informare, conștientizare	
2.1. Identificarea și planificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	Activități de management: - Elaborare Strategie de comunicare
2.2. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managementul Sitului Uivar – Dinaș, precum și la oportunități de finanțare legate de conservarea speciilor.	Activități de management : - Stabilirea unui punct de informare pentru factorii interesați - Alocarea a minim 2 ore pe săptămână pentru informarea/consultarea factorilor interesați.
2.3. Organizarea de evenimente de conștientizare, legate de situl Uivar - Dinaș	Activități de management recomandate: - Informarea periodică a tuturor proprietarilor, administratorilor de resurse și a autorităților locale cu privire la necesitatea menținerii arborilor din afara fondului forestier, situați în Situl Uivar – Dinaș Derularea de activități de conștientizare cu privire la utilizarea resturilor vegetale din agricultură și zootehnie ca alternative la depozitarea lor ilegală în bălți și canale
2.4. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii	Activități de management: - Participarea activa la elaborarea strategiilor locale și regionale
2.5. Organizarea de activități de educație ecologică pentru diferite grupe de vârstă	Activități de management: - Realizarea a minim 5 evenimente educative

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice
Programul 3: Administrare	
3.1. Asigurarea respectării regulamentului și planului de management a Sitului Uivar – Dinaș.	Activități de management: - Participare la procedura de reglementare pentru planurile și proiectele prevăzute a se implementa în Situl Uivar – Dinaș

3.2. Identificarea de surse de finanțare și elaborarea de proiecte pentru asigurarea resurselor necesare menținerii unei echipe minime de management al Sitului Uivar – Dinaș, precum și pentru implementarea măsurilor de management	Activități de management: - Elaborare de proiecte
3.3. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea Sitului Uivar - Dinaș	Activități de management: - Participarea la evenimente de formare profesională
3.4. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități. Organizații Non Guvernamentale și alte entități în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de management	Activități de management: - Încheierea de parteneriate
3.5. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor, în funcție de necesități	Activități de management: - Elaborare plan de lucru anual și planuri de lucru lunare

Măsuri de management -definite în Planul operațional-	Activități și măsuri specifice
Programul 4: Monitorizare și evaluare	
4.1. Implementarea Planului de Monitoring al Sitului Uivar - Dinaș	Activități de management: - Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru implementarea Planului de Monitorizare
4.2. Evaluarea eficienței managementului Sitului Uivar - Dinaș	Activități de management: - Implementarea Programului de Monitorizare a Eficienței Managementului
4.3. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management utilizând informațiile din analize	Activități de management: - Actualizarea măsurilor de management, dacă se impune, în conformitate cu rezultatele activităților de monitorizare

E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT

E.1. Sistemul de luare a deciziilor

Deciziile, privind implementarea Planului de Management, vor fi luate de către Administrator, cu respectarea legislației în vigoare, așa cum este prezentată în Capitolul B.1.5.

Pentru toate acțiunile de management, respectiv pentru inițierea și implementarea de proiecte pe teritoriul sitului Uivar - Dinaș, Administratorul se va consulta cu proprietarii și administratorii de terenuri.

Pentru asigurarea respectării prevederilor Planului de Management, Administratorul va colabora cu autoritățile ce au responsabilități de control și cu autoritățile locale, care trebuie să asigure, conform legii, respectarea statutului de arie protejată.

E.2. Resurse necesare pentru implementarea Planului de Management

Suma minimă necesară pentru managementul la nivel optim a sitului Uivar - Dinaș este de 560.356 lei pentru următorii cinci ani. Pentru realizarea în condiții minime a activităților de management este necesară o sumă de 526.722 lei, până în anul 2020.

Necesarul de resurse financiare pentru managementul sitului Uivar – Diniș

Tabel 28

Categoriile cheltuielii	Prioritate	Salarii - lei -	Cheltuieli operaționale - lei -	Total - lei -	Mediu anual - lei -
Nivel optim					
Cheltuieli directe		180205	330451	179483	35897
Cheltuieli monitorizare				331173	66235
Cheltuieli indirecte				49700	9940
Total buget plan management ron				560356	112071
Total buget plan management euro				125923	25185
Nivel critic					
Cheltuieli directe		150664	326358	145849	29170
Cheltuieli monitorizare				331173	66235
Cheltuieli indirecte				49700	9940
Total buget plan management ron				526722	105344
Total buget plan management euro				118364	23673
Disponibil	Optim			0	0
	Critic			0	0
Diferență de acoperit	Optim			560356	112071
	Critic			526722	105344

Deși Planul de Management a fost elaborat pentru o perioadă de 10 ani, pentru că Planul Operațional este elaborat pentru o perioadă de cinci ani, necesarul financiar este estimat pentru perioada de implementare a Planului Operațional.

Necesarul de resurse financiare a fost calculat estimându-se cheltuielile recurente, precum și cele necesare pentru realizarea măsurilor de management și pentru activitățile administrative. Sumele necesare pentru realizarea acțiunilor importante, considerate prioritate 1 și 2, în Planul Operațional, sunt considerate critice pentru managementul eficient al Ariei Protejate. Sumele estimate pentru acțiunile încadrate la prioritatea 3 sunt importante și sunt incluse în necesarul stabilit pentru nivelul optim de finanțare. Acțiunile cu prioritate 1 sunt cele pentru care este necesar să fie asigurate resurse financiare la nivel critic.

Evaluarea necesarului financiar pentru activitatea de monitorizare a fost făcută pornind de la periodicitatea activităților de monitoring.

Având în vedere faptul că unele cheltuieli se fac punctual, pentru o anumită măsură într-un anumit an, sau serie de ani, estimarea necesarului mediu anual a fost făcută plecând de la necesarul pe toată perioada de implementare a Planului Operațional, împărțindu-se la numărul de ani.

Pentru a implementa Planul de Management, la nivel minim, este nevoie de angajarea a unui specialist în arii protejate și a unui ranger, cu norme parțiale.

Calculul necesarului de personal pentru implementarea activităților critice de management

Tabel 29

Postul	Grad de ocupare a postului – nivel minim
Specialist Arii Protejate	0,2
Ranger	0,2

E.3. Monitorizarea implementării Planului de Management

Pentru a fi urmărit, în mod continuu și coerent, modul în care, prin acțiunile de management planificate, se realizează obiectivele Ariei Protejate, a fost elaborat Planul de monitoring prezentat în Anexa 2- Plan de monitoring.

Întrucât resursele de management sunt limitate, acest plan prevede, în principal, monitorizarea aspectelor legate de biodiversitate și de principalele activități umane, care sunt sau pot deveni presiuni/amenințări la adresa valorilor de biodiversitate.

Situația de referință, pentru indicatorii identificați în acest plan, a fost stabilită, fie prin inventarierea de teren realizate în anul 2015, fie prin colectarea informațiilor pe perioada elaborării Planului de Management. Pentru acțiunile la care nu există date privind situația de referință, se recomandă realizarea de studii pentru stabilirea acestora. Indicatorii de succes sunt cei menționați în planul operațional.

O dată la trei ani este recomandată realizarea de inventarieri complete, utilizând metodologiile de la inventarierea din 2015. Având în vedere faptul că raportările către Comisia Europeană se fac din șase în șase ani, se urmărește ca, pentru fiecare raportare, să existe două monitorizări în această perioadă. Ideal, în situația în care există fonduri suficiente, majoritatea monitorizărilor ar trebui făcute anual. Din lipsa certitudinii asigurării cu fonduri, s-au stabilit frecvențe de monitorizare după două criterii: optim și minim.

Administratorul va analiza rezultatele monitorizării și va adapta măsurile de management pentru a crește eficiența acestora. Rezultatele analizelor vor fi extrem de importante la revizuirea Planului Operațional după primii cinci ani de implementare a Planului de Management.

Bibliografie

1. Cambroux, I., Schwoerer C., 2007 – Evaluarea statutului de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar din România – ghid metodologic, Editura Balcanio, Timișoara, România.
2. Chiriță C., - 1967, *Solurile României : cu un determinant în culori*, Editura Agro-Silvică, București.
3. Chapin, F. S., E. S. Zavaleta, et al. 2000: *Consequences of changing biodiversity* 242p.
4. Doniță, N., Popescu, A., Paucă-Comănescu, M., Mihăilescu, S., Biriș, I., 2005: *Habitatele din România*, Bucuresti, 496p.
5. Doniță N., Popescu A., Paucă-Comănescu M., Mihăilescu S., Biriș I. A. 2006. *Modificări conform amendamentelor propuse de România și Bulgaria la Directiva Habitate (92/43/EEC)*. Ed. Tehnică Silvică, București, 95 p.
6. Florea N., 1997. *Degradarea terenurilor și ameliorarea solurilor*, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” – București, Facultatea de Geografie-Turism, Sibiu, 217 pp.
7. Florea N., I. Munteanu, C. Rapaport, C. Chițu și M. Opriș - 1968, *Geografia solurilor României*, Editura Științifică, București.
8. Florea N., Munteanu I. - 2012, *Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor*, Editura Sitech, Craiova.
9. Frăsineanu Mihaela, - 2008, *Râurile României*, Edit. Fundației România de Măine, București.
10. Grigoraș, C., Vlăduț, Alina, Boengiu, S., Grigoraș, Elena Narcisa - 2006, *Solurile României*, Edit. Universitaria, Craiova.
11. Iordan I., - 2009, *Geografia utilizării terenurilor - categorii geografice de terenuri*, Edit. Fundației România de Măine, București.
12. Lazăr.G, ș.a., 2007: ”Habitare prioritare alpine, subalpine și forestiere din România” Amenințări potențiale, Brașov, 199p.
13. Mihăilescu V., - 1969, *Geografia fizică a României*, Edit. Științifică, București.
14. Mihăilescu Simona, 2009, *Characterization and distribution in Romania of the priority Natura 2000 habitat: Pannonic and Ponto-Sarmatic salt-steppes and salt-marshes. 2nd European Congress of Conservation Biology „Conservation biology and beyond: from science to practice”*, Praga, Republica Cehă, 1-5 sept. 2009, Book of Abstracts, p.211
15. Naeem, S., L. J. Thompson, et al. 1995: *Empirical Evidence that Declining Species Diversity May Alter the Performance of Terrestrial Ecosystems*. 347p
16. Neumann, H. 1998. *Fauna de lepidoptere a zonelor sărăturoase din Câmpia Banatului*. – Analele Banatului 4: 185–212.
17. OPREA A., 2005. Lista critică a plantelor vasculare din România, Iași: Edit. Univ. “Alexandru Ioan Cuza”, 668 p.
18. Palatitz, P. 2012. *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása [Scientific basis of Red-footed Falcon conservation]*. – PhD thesis, Szent István University, Gödöllő, pp. 128
19. Péter Palatitz, Szabolcs Solt, Éva Horváth & László Kotymán 2015. *Hunting efficiency of Red-footed Falcons in different habitats*. – Ornis Hungarica 23(1): 32–47.
20. Petrisor A.-I., - 2010, *Using Geographical Information Systems to assess the coverage of wetland biodiversity by Natura 2000 sites within the biogeographical regions of Romania*, Environmental Engineering and Management Journal 9(2):269-273.
21. Pop I., 2002. *Vegetația solurilor sărăturate din România. Contribuții Botanice, XXX(2) - 1999-2000: 285-332*, Grădina Botanică “Alexandru Borza” Cluj-Napoca.
22. Posea Gr. - 1997, *Câmpia de Vest a României*, Editura Fundației "România de Măine", București

23. Rusu I., - 2004, *Pedologie : solurile României*, Edit. Eurobit, Timișoara.
24. Sârbu A., Sârbu I., Oprea Ad., Negrean G., Cristea V., Coldea Gh., Cristurean I., Popescu Gh., Oroian S., Tănase C., Bartók K., Gafta D., Anastasiu P., Crișan Fl., Costache I., Goia I., Marușca Th., Oțel V., Sămărghișan M., Hențea S., Pascale G., Răduțoiu D., Baz Ad., Boruz v., Pușcas M., Hirițiu M. & Frink J. 2007. *Arii speciale pentru protecția și conservarea plantelor în România*. București, Ed. Victor B. Victor, 396 p
25. Stanciu, E., și Florescu, F., 2009 : *Ariile protejate din România, Noțiuni introductive*, Brasov, 84p.
26. Thiry, E., 2007: *Ghid metodologic pentru realizarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000*, Timișoara, 113p.
27. Ujvari I., - 1972, *Geografia apelor României*, Edit. Științifică, București.
28. Ujvari. I., - 1959, *Hidrografia R.P.R*, Edit. Științifică, București.
29. WWF International & The World Bank - 2007, "Management Effectiveness Tracking Tool – Reporting Progress at Protected Area Sites: A II a ediție. The Management Effectiveness Tracking Tool a fost dezvoltat de Sue Stolton, Marc Hockings, Nigel Dudley, Kathy MacKinnon, Tony Whitten și Fiona Leverington.
30. *** 1988, *Geografia României*, vol. III.
31. ***<http://natura2000.mmediu.ro/site/125/rosipa0067.html>.
32. *** <http://natura2000.mmediu.ro/site/125/rosici0109.html>.
33. *** <http://www.icpa.ro>

I. SPECII DEPENDENTE DE PAJIȘTI

Barză albă - *Ciconia ciconia*, **Acvilă țipătoare mică** - *Aquila pomarina*, **Erete alb** - *Circus macrourus*, **Erete sur** - *Circus pygargus*, **Vânturel de seară** - *Falco vespertinus*, **Sfrâncioc roșiatic** - *Lanius collurio*, **Sfrâncioc cu frunte neagră** - *Lanius minor*, **Șerpar** - *Circaetus gallicus*, **Dumbrăveancă** - *Coracias garrulus*, **Barză neagră** - *Ciconia nigra*, **Fâsă de câmp** - *Anthus campestris*, **Fluierar de mlaștină** - *Tringa glareola*, **Bătăuș** - *Philomachus pugnax*, **Piciorong** - *Himantopus himantopus*, **Cioară de semănătură** - *Corvus frugilegus*, **Turturică** - *Streptopelia turtur*, **Egretă mică** - *Egretta garzetta*.

Tabel 30

Cerințele specifice ale speciilor privind habitatul	Indicatori relevanți	Stare actuală	Valoarea indicatorului pentru starea de conservare favorabilă	Relevant pentru speciile:
Pajiști naturale sau seminaturale cu tufișuri și arbori	Suprafața pajiștilor naturale sau seminaturale	2250	4500	Toate speciile.
	% pajiște utilizată ca fâneață	Sub 5%	10 - 20%	<i>Ciconia ciconia</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Aquila pomarina</i>
	% pajiște abandonată	0%	0%	<i>Ciconia ciconia</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i>
	% pajiște cu nivel natural de băltire temporară	100%	100%	<i>Egretta garzetta</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Tringa glareola</i> ,

Cerințele specifice ale speciilor privind habitatul	Indicatori relevanți	Stare actuală	Valoarea indicatorului pentru starea de conservare favorabilă	Relevant pentru speciile:
				<i>Falco vespertinus</i> , <i>Philomachus pugnax</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i>
	% pajiște cu compoziție naturală	100%	100%	Toate speciile.
	Nivelul de încărcare cu Unitate Vită Mare a pajiștilor	De determinat	Între 0,3 și 1 Unitate Vită Mare	Toate speciile.
	% acoperire cu vegetație forestieră - arborescentă	0,8%	0,5-1,0%	<i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Streptopelia turtur</i>
	% acoperire cu vegetație arbustivă	De determinat la prima monitorizare	0,5-1,0%	<i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i>
	Suprafețe de pajiște incendiate anual	De determinat la prima monitorizare	0 hectare	Toate speciile.
	Suprafețe de pajiște tratate anual cu pesticide	De determinat la prima monitorizare	0 hectare	Toate speciile.
	Numărul mediu al câinilor ciobănești de la stâne	De determinat la prima monitorizare	Maxim 3	<i>Anthus campestris</i>
	Numărul mediu la hectar al câinilor ciobănești fără jujeu și al câinilor fără stăpân observați anual	De determinat la prima monitorizare	0	<i>Anthus campestris</i>

Măsuri de management:

- Menținerea suprafețelor de pajiște din Situl Uivar - Dinaș.
- Extinderea intravilanului se va face doar în afara suprafețelor de pajiște.
- Amplasare balastierelor se va realiza doar în afara sitului. Balastierele din imediata apropiere a sitului se vor realiza doar cu respectarea condițiilor necesare pentru speciile de păsări.
- Amplasarea culturilor energetice doar în afara habitatelor de pajiști din Situl Uivar – Dinaș.
- Împădurirea terenurilor declarate degradate conform legii se va face doar pe suprafețe mai mici de 0,5 hectare. Suprafața cumulată a zonelor împădurite să fie de maxim 1ha la 100 hectare. Împădurirea acestor terenuri se va face doar cu specii autohtone, corespunzătoare tipului stațional.
- Managementul activ al habitatelor de pajiști prin pășunat și/sau cosit.
- Menținerea bălților temporare de pe pajiști. Nu se vor face lucrări de drenare a acestora.
- Menținerea compoziției naturale a pajiștilor prin menținerea nivelului actual al pânzei de apă freatică.
- Supraînsămânțarea pajiștilor se va face doar cu specii autohtone, cu semințis cules de pe pajiștea care urmează a fi supraînsămânțat sau de pe altă pajiște din sit, și fără lucrări de pregătire a terenului - arat, discuit, greblat et cetera.
- Menținerea unui nivel de încărcare a pajiștilor între 0,3 și 1 Unitate Vită Mare.
- Pășunatul animalelor domestice pe pajiști se va face doar în perioada 20 aprilie – 10 noiembrie.
- Menținerea vegetației lemnoase arborescente și arbustivă existente, astfel încât să se asigure un procent de acoperire cu vegetație lemnoasă arborescentă de 0,5% – 1% și arbustivă de 0,5% – 1% , din suprafața fiecărui trup de pajiște.
- Îndepărtarea vegetației uscate de pe pajiști se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea.
- Îndepărtarea vegetației uscate de pe terenurile arabile se face doar prin colectat sau măcinare și incorporare în sol. Nu se permite incendierea miriștilor și vegetației uscate.
- Nu se admite utilizarea pesticidelor pe pajiști.
- Folosirea a maxim 3 câini ciobănești la fiecare stână. Portul jujeului regulamentar este obligatoriu.
- Derularea acțiunilor de vânatoare la ciori de semănătură - *Corvus frugilegus*, se va face doar între 16 octombrie – 14 februarie, adică în afara perioadelor de cuibărire a speciilor protejate cuibăritoare în coloniile de ciori: vânturel de seară, vânturel roșu, ciuf de pădure, 15 februarie – 15 august, dar și în afara perioadei de aglomerare a vântureilor de seară – 15 august – 15 octombrie. Nu se va face vânatoare în apropierea <200 m, coloniilor de cuibărit.
- Scoaterea ovinelor la mișcare pe timpul iernii, 01 noiembrie – 01 martie, se va face doar pe o suprafață delimitată corespunzător și declarată la primărie, care să nu ocupe mai mult de 15% din suprafața trupului de pășune, și care se va schimba anual.
- Practicarea sporturilor cu motor este permisă doar în afara sitului, în locuri special amenajate.

Activități specifice:

- Act pentru prevenirea tăierii de arbori:

- Încheierea unui protocol de colaborare cu Garda Forestieră pentru respingerea cererilor de punere în valoare a arborilor din afara fondului forestier, situați în Situl Uivar – Dinaș;
 - Informarea periodică a tuturor proprietarilor, administratorilor de resurse și a autorităților locale cu privire la necesitatea menținerii arborilor din afara fondului forestier, situați în Situl Uivar – Dinaș;
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru cartarea pâlcurilor de arbori existente, întocmirea de material informativ bazate de harți și utilizarea acestora în activitățile de informare.
- Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru crearea de noi pâlcuri și aliniamente de arbori din specii autohtone repede crescătoare - plop, salcie etc.
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru sprijinirea autorităților locale în vederea derulării activităților de management a câinilor și pisicilor fără stăpân.
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru creșterea suprafeței de pajiște la minim 3000 hectare.
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru izolarea stâlpilor pentru transportul energiei electrice.
 - Încheierea unui protocol de colaborare cu asociațiile de vânătoare în vederea emiterii autorizațiilor de vânătoare la cioara de semănătură doar în afara perioadei 15 februarie – 15 octombrie, interzicerea vânătorii la și în apropierea <200m- coloniilor de cuibărit și zonelor umede.
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru creșterea procentului de pajiște utilizată ca fâneață.
 - Inițierea și sprijinirea de proiecte și programe pentru realizarea lucrărilor de reconstrucție ecologică a pajiștilor umede și sărăturate prin obturarea canalelor de desecare de pe aceste pajiști, fără a se periclita integritatea terenurilor arabile și a construcțiilor limitrofe.

Figura 1: Localizarea coloniilor de vânturel de seară și a zonelor în care este interzisă vânătoarea în situl Uivar – Diniaș

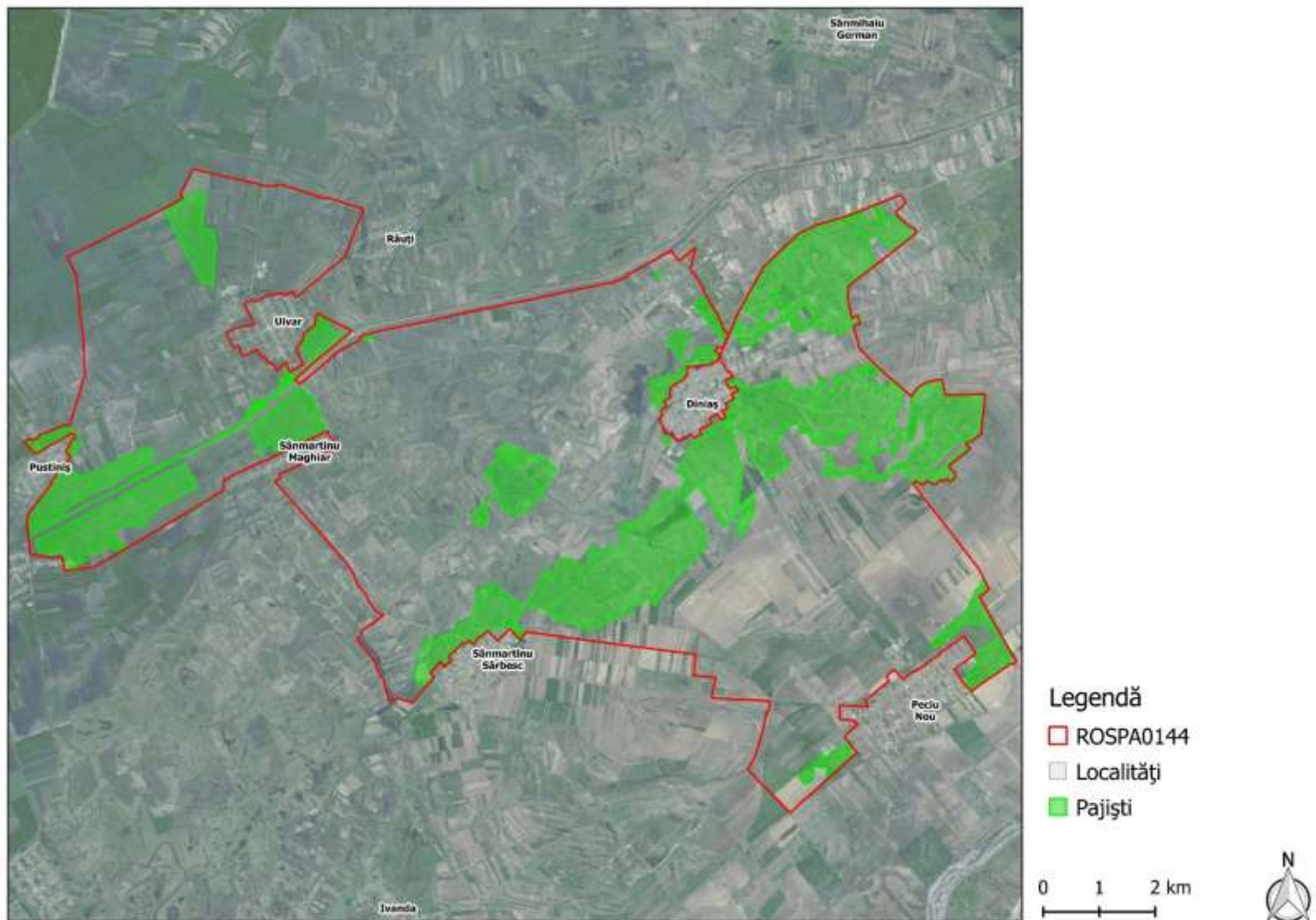

Figura 2. Localizarea pajiștilor în situl ROSPA0144 Uivar-Diniș

II. SPECII DEPENDENTE DE TERENURI ARABILE

Barză albă - *Ciconia ciconia*, **Acvilă țipătoare mică** - *Aquila pomarina*, **Erete alb** - *Circus macrourus*, **Erete sur** - *Circus pygargus*, **Vânturel de seară** - *Falco vespertinus*, **Sfrâncioc roșiatic** - *Lanius collurio*, **Sfrâncioc cu frunte neagră** - *Lanius minor*, **Șerpar** - *Circaetus gallicus*, **Cocor** - *Grus grus*, **Cioară de semănătură** - *Corvus frugilegus*, **Turturică** - *Streptopelia turtur*.

Tabel 31

Cerințele specifice ale speciilor privind habitatul	Indicatori posibili	Stare actuală	Valoarea indicatorului pentru starea de conservare favorabilă	Relevant pentru speciile:
Terenuri arabile caracterizate printr-un mozaic de parcele de culturi de păioase și leguminoase perene, în alternanță cu vegetație lemnoasă arbustivă și arborescentă.	Suprafață teren arabil	6025	Maxim 4500 hectare	Toate speciile
	Procente pe categorii de culturi	De determinat	Min 20% leguminoase perene sau mixturi cu iarbă Min 30 % păioase Maxim 20% alte culturi	Toate speciile.
	Gradul de acoperire cu vegetație lemnoasă - arborescentă	0,8%	0,5-1,0%	<i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Streptopelia turtur</i>
	Gradul de acoperire cu vegetație lemnoasă - arbustivă	De determinat la prima monitorizare	1-2%	<i>Falco vespertinus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i>
	Suprafețe arabile incendiate anual	De determinat la prima monitorizare	0	Toate speciile
	Suprafețe arabile pe care au fost aplicate rodenticide	De determinat la prima monitorizare	0	<i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Aquila pomarina</i>

Măsuri de management:

- Proprietățile din sit, cu o suprafață mai mare de 100 hectare vor fi cultivate anual cu următorul asortiment de categorii de culturi - minim 20% leguminoase perene sau mixturi cu iarbă, minim 30 % păioase, minim 10% pârlăgă, maxim 20% porumb și floarea soarelui.
- Proprietățile din sit cu o suprafață mai mică de 100 hectare vor fi cultivate, în următorii 10 ani, cu următorul asortiment de categorii de culturi - minim 20% leguminoase perene sau mixturi cu iarbă, minim 30 % păioase, minim 10% pârlăgă, maxim 20% porumb și floarea soarelui.
- Menținerea vegetației lemnoase arborescente și arbustive de pe terenurile arabile.
- Îndepărtarea vegetației uscate de pe terenurile arabile, se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea.
- Utilizarea substanțelor chimice în agricultură se va face doar în condițiile și cantitățile specificate de producător.
- Nu se permite folosirea rodenticidelor pe suprafețele arabile din Situl Uivar – Dinaș.
- Utilizarea dispozitivelor de avertizare a faunei în timpul cositului și recoltatului cu utilaje.

Acțiuni de management:

- Inițierea, sprijinirea și promovarea proiectelor și programelor pentru realizarea plantațiilor și a perdelelor forestiere pe terenuri arabile, cu specii autohtone, specifice tipului stațional.

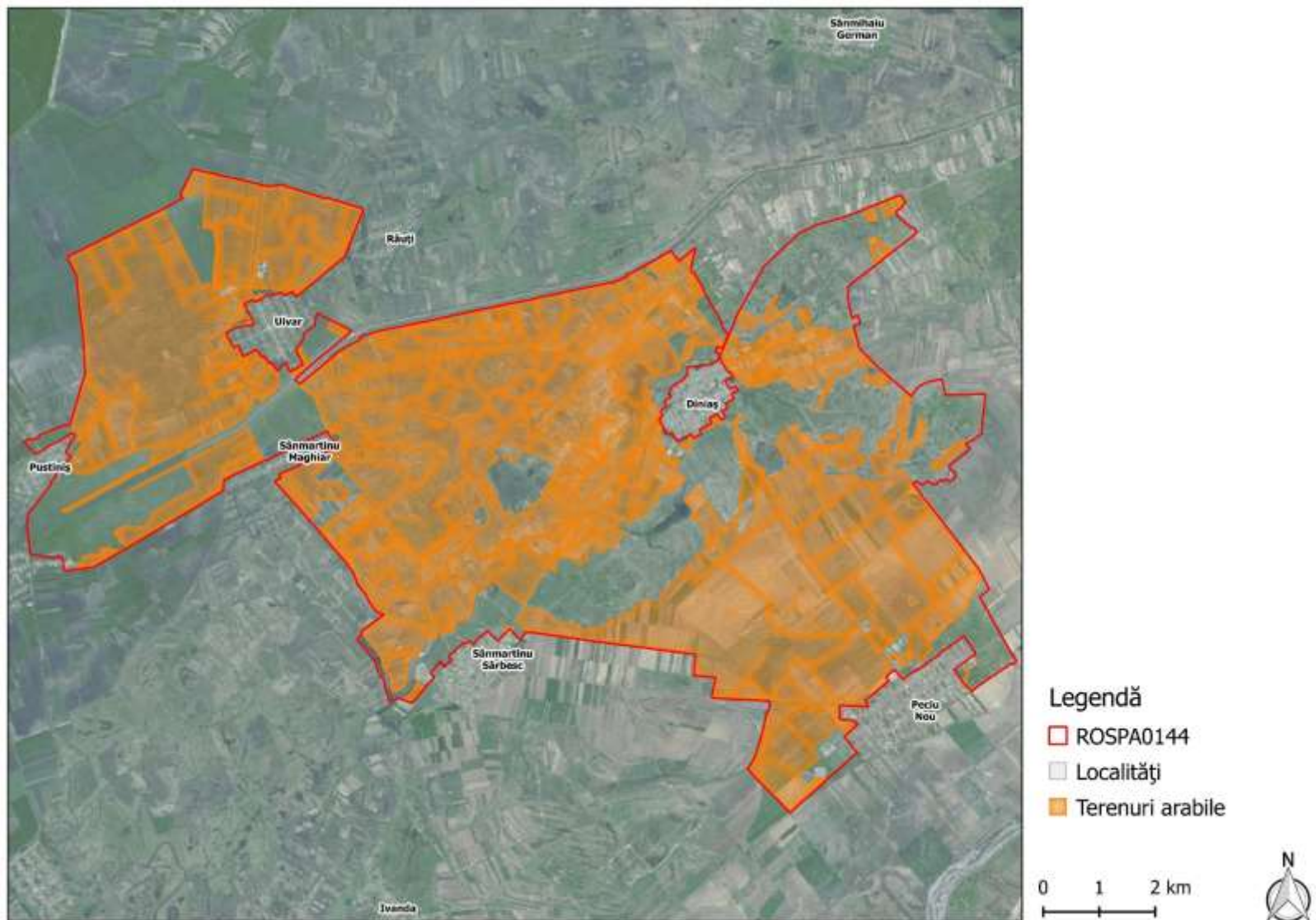

Figura 3 Localizarea terenurilor arabile în situl ROSPA0144 Uivar-Diniș

III. SPECII DEPENDENTE DE APE

Barză albă - *Ciconia ciconia*, **Barză neagră** - *Ciconia nigra*, **Egretă mică** - *Egretta garzetta*, **Piciorong** - *Himantopus himantopus*, **Stârc de noapte** - *Nycticorax nycticorax*, **Bătăuș** - *Philomachus pugnax*, **Fluierar de mlaștină** - *Tringa glareola*, **Vânturel de seară** - *Falco vespertinus*.

Tabel 32

Habitatul	Indicatori posibili	Starea actuală	Valoarea indicatorului pentru starea de conservare favorabilă	Relevant pentru speciile:
Ape dulci stătătoare, eutrofe, de mică adâncime și mlaștini cu vegetație submergentă, plutitoare, emergentă și vegetație specifică de țărm - exemplu: stufăriș, densă și abundentă.	Suprafața luciului de apă	30ha	30 hectare	Toate speciile
	Procent de apă cu adâncimea de 1-25 cm	30%	30%	<i>Himantopus himantopus</i>
	Lungimea canalelor cu apă temporară - vezi harta	36 km	36 km	Toate speciile
	Suprafața habitatului acoperită cu vegetație emergentă - <i>Typha</i> , <i>Phragmites</i> și submergentă - <i>Nymphaea</i> , <i>Utricularia</i> și <i>Ceratophyllum</i>	De determinat	Max 25%	Toate speciile
	Prezența vegetației lemnoase arborescente în apropiere	Prezență	Prezență	<i>Nycticorax nycticorax</i>
	Suprafața habitatului acoperită cu vegetație emergentă afectată de incendieri	0 hectare	0 hectare	Toate speciile
	Concentrația în nitriți și nitrați a apei	De determinat la prima monitorizare	Max 50 mg/l	Toate speciile

Masuri și acțiuni de management:

- Menținerea suprafeței cumulate a luciului de apă și a stufărișului din lacuri și bălți, la nivelul celui din anul 2015 - 30 hectare.
- Menținerea a 30% din suprafața luciului de apă din lacuri și bălți, la o adâncime situată între 1 și 25 cm.
- Menținerea lungimii canalelor cu apă temporară, la un nivel maxim cu cel al anului 2015 - 36 km. – vezi figura 2.
- Menținerea zonelor de stufăriș existente. Interzicerea incendierii.
- Nu vor fi realizate lucrări hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare care să ducă la scăderea nivelului apei din bălți, lacuri și canale.
- Nu vor fi realizate lucrări hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare care să ducă la creșterea adâncimii de construcție a canalelor față de nivelul existent în 2015.
- Menținerea vegetației forestiere existente, de-a lungul cursurilor de apă și a canalelor, în Situl Uivar - Dinaș.
- Depozitarea deșeurilor doar în afara habitatelor acestor specii, în conformitate cu legislația actuală privind deșeurile.
- Interzicerea vânătoarei în zonele umede și în imediata vecinătate ale acestora - <200m – figura 1 -.
- Lucrările de întreținere a canalelor de desecare se vor face eșalonat, cel mult 30 % din canale la fiecare 5 ani, de către deținătorul canalului, cu consultarea Custodelui.

Activități specifice:

- Derularea de activități de conștientizare cu privire la utilizarea resturilor vegetale din agricultură și zootehnie ca alternative la depozitarea lor ilegală în bălți și canale.
- Încheierea unui protocol de colaborare cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare Filiala Timiș, pentru
 - elaborarea unui plan de acțiune în vederea eșalonării lucrărilor de întreținere a canalelor de desecare, astfel încât să se minimizeze impactul negativ asupra valorilor de biodiversitate;
 - Identificarea celor mai bune soluții tehnice de întreținere a canalelor astfel încât să se minimizeze impactul negativ asupra valorilor de biodiversitate - Exemplu: decolmatarea de pe o singură latură a canalului, etc.

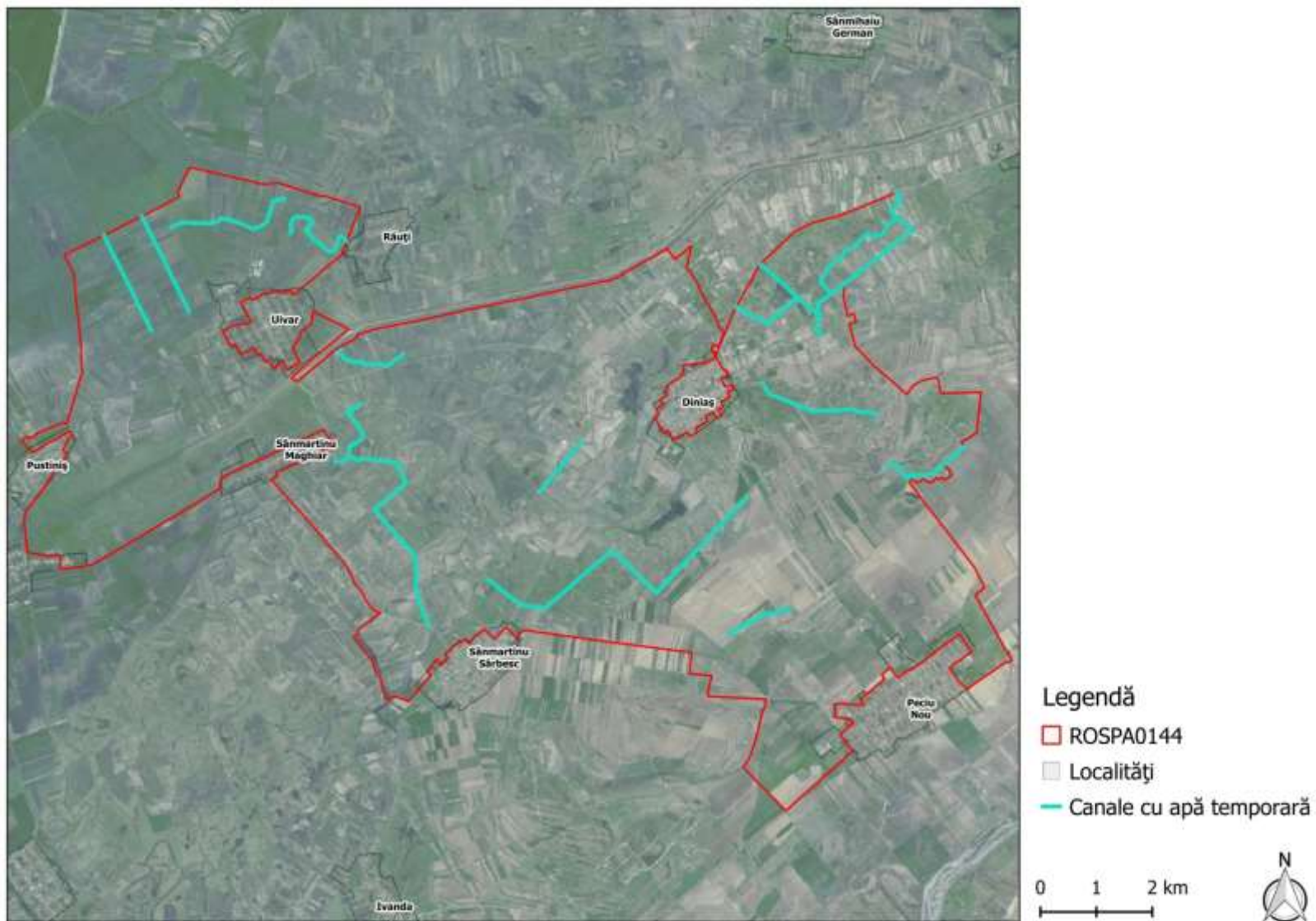

Figura 3. Localizarea canalelor cu apă temporară în situl Uivar – Dinaș

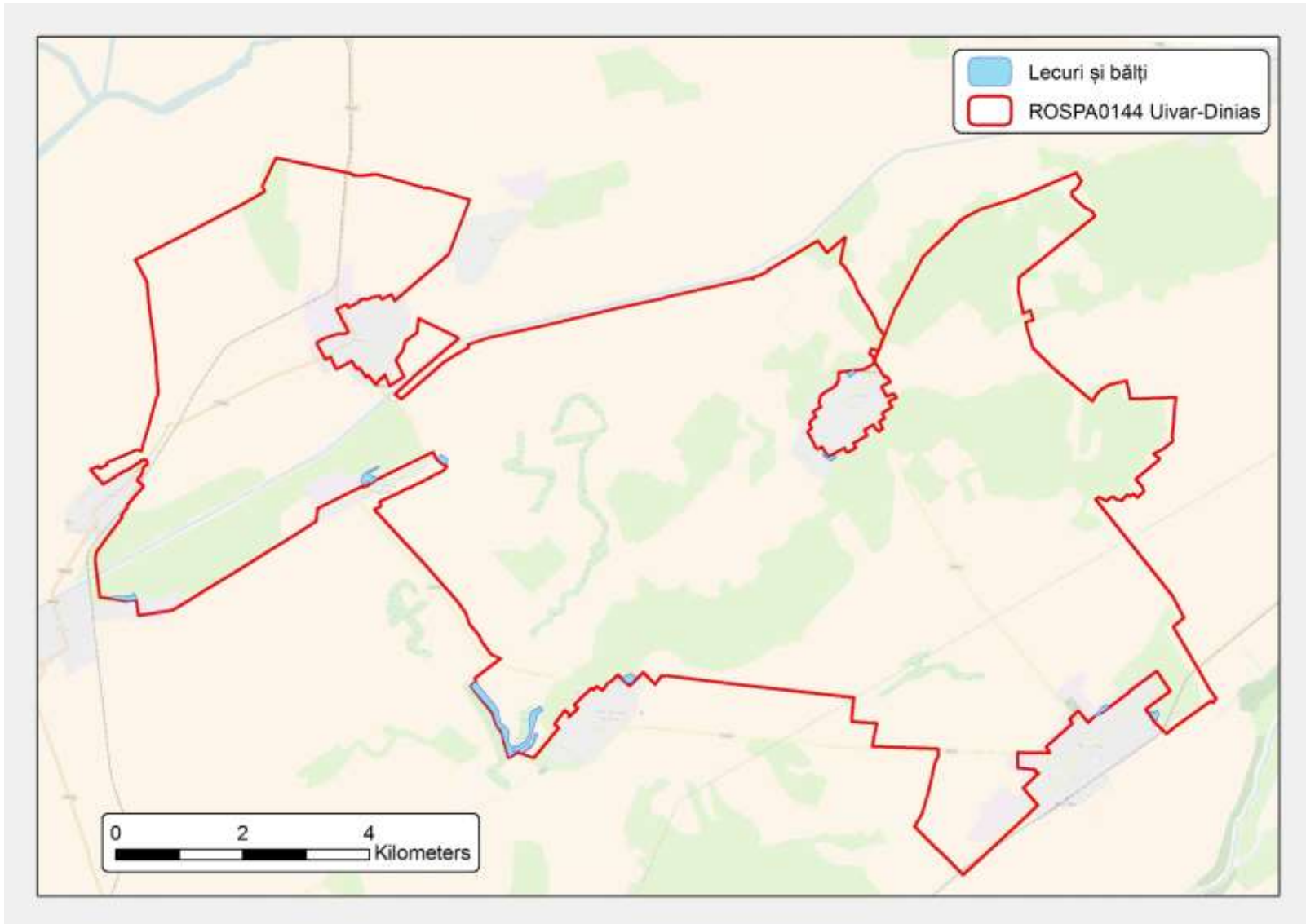

Figura 4. Localizarea lacurilor și bălților în situl Uivar – Diniaș

IV. Habitat 1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate Panonice și Ponto-Sarmatice

Tabel 33

Indicatori relevanți	Starea actuală	Starea de conservare favorabilă	Observații
Cantitatea de Unitate Vită Mare la hectar	De determinat la prima monitorizare	De determinat prin studiu silvopastoral	Gradul de încărcare pentru pășunat se va determina printr-un studiu silvopastoral de determinare a capacității de suport a habitatului 1530*
% pajiște abandonată	0%	0%	În prezent - anul 2015, toată suprafața este utilizată ca pășune.
% pajiște cu nivel natural de băltire temporară	De determinat la prima monitorizare	100%	
Suprafața ocupată cu drumuri de acces	1 hectare	0	
Gradul general de acoperire al stratului ierbos	99,5 %	peste 70%	
Gradul general de acoperire - indicele A-D, al stratului subarbustiv/arbustiv	0,5 %	mai puțin de 5%	

Măsuri de conservare specifice:

- Menținerea folosinței actuale a terenurilor ocupate cu habitat 1530*, în conformitate cu legislația în vigoare.
- Menținerea suprafeței actuale de habitat 1530*.
- Extinderea intravilanului doar în afara suprafețelor ocupate cu habitat 1530*.
- Pășunatul sub capacitatea maximă de suport a acestuia - dacă este determinate, în caz contrar se va permite pășunatul doar sub 1 Unitate Vită Mare/la ha.
- Menținerea suprafeței afectată de drumuri de acces.

- Interzicerea accesului cu mijloace de transport motorizat - inclusiv motociclete, vehicule de teren, et cetera, pe suprafața habitatului, în afara drumurilor de acces.
- Îndepărtarea vegetației uscate de pe pajiști se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea.
- Menținerea bălților temporare de pe pajiști. Nu se vor face lucrări de drenare a acestora.
- Menținerea proceselor de colmatare a șanțurilor de drenaj și de refacere a regimului hidric în sol. Această măsură exclude:
 - a) sănătatea sau siguranța publică;
 - b) anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu;
 - c) alte motive imperative de interes public major asupra cărora s-a obținut punctul de vedere al Comisiei Europene.

Acțiuni de management:

- Determinarea capacității de suport a pajiștilor.

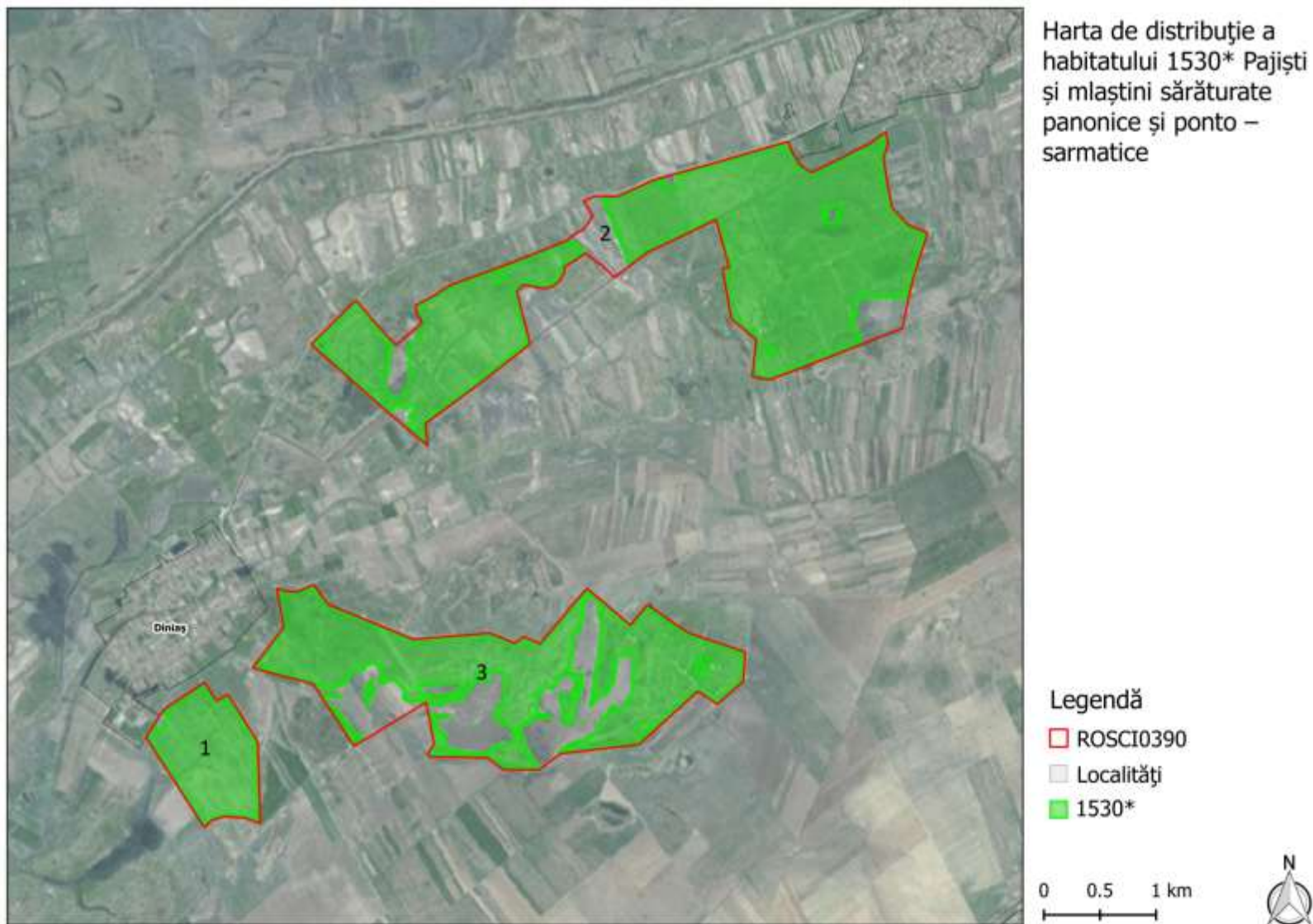

Figura 5. Localizarea habitatului 1530* în situl ROSCI0390 Sărăturile Dinaș

Planul de Monitorizare

Tabel 34

Valoarea de conservare	Întrebarea de monitorizare	Indicator	Situația de referință - 2014	Sursa de verificare a datelor	Metoda de monitorizare	Cine efectuează monitorizarea	Monitorizarea implementării Planului de management – direcția de management -	Perioada de monitorizare	Zile-om necesare pentru un an		Frecvența de monitorizare
									Minim	Optim	
Monitorizarea biodiversității											
Păsări dependente de pajiști	Păsările dependente de pajiști se mențin în stare bună?	Efective pe specii	Tabelul 18 și 19 din Planul de Management	Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.1.	Tot anul	90	120	anual
		Starea de conservare pe specii		Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.1.	Tot anul			anual
	Se mențin condițiile necesare pentru păsările dependente de pajiști?	Suprafața pajiștilor naturale sau seminaturale	2250	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.1.	Tot anul	1	1	anual
		Nivelul de încărcare cu Unitate Vită Mare a pajiștilor	De determinat la prima monitorizare	Registrul fermierilor	Extragere date	Specialist arii protejate	1.1.	Tot anul	1	1	anual
		% acoperire cu vegetație forestieră - arborescentă	0,8%	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.1.	Tot anul	1	1	Din 3 în 3 ani
		% acoperire cu vegetație arbustivă	De determinat la prima monitorizare	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.1.	Tot anul	1	1	Din 3 în 3 ani
Păsări dependente de terenuri arabile	Păsările dependente de terenuri arabile se mențin în stare bună?	Efective pe specii	Tabelul 18 și 19 din Planul de Management	Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.3.	Sezon de vegetație	*	*	anual
		Starea de conservare pe specii		Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.3.	Sezon de vegetație			anual

	Se mențin condițiile necesare pentru păsările dependente de arabile?	Suprafață teren arabil	6025	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.3.	Tot anul	1	1	anual
		Procente pe categorii de culturi	De determinat	Registrul fermei	Extragere date	Specialist arii protejate	1.3.	Tot anul	1	1	Anual
		Gradul de acoperire cu vegetație lemnoasă - arborescentă	0,8%	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.3.	Tot anul	1	1	Din 3 în 3 ani
		Gradul de acoperire cu vegetație lemnoasă - arbustivă	De determinat la prima monitorizare	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.3.	Tot anul	1	1	Din 3 în 3 ani
Păsări de habitate umede	Păsările dependente de habitate umede se mențin în stare bună?	Efective pe specii	Tabelul 18 și 19 din Planul de Management	Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.4.	Sezon de vegetație	*	*	anual
		Starea de conservare pe specii		Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.4.	Sezon de vegetație			anual
	Se mențin condițiile necesare pentru păsările dependente de habitate umede?	Suprafața luciului de apă	30ha	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.4.	Tot anul	1	1	anual
HABITATUL 1530* - Pajiști și mlaștini sărăturate Panonice și Ponto-Sarmatice	Habitatul 1530* se menține în stare bună?	Suprafața	853 hectare	Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.1.	Tot anul	10	20	anual
		Starea de conservare	Tabelul 10 din Planul de Management	Raport de cercetare	Inventariere pe teren	biolog	1.1.	Tot anul			anual
	Se mențin condițiile necesare pentru păsările de pajști?	Suprafața ocupată cu drumuri de acces	1 hectare	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.1.	Tot anul	1	1	anual
		Nivelul de încărcare cu Unitate Vită Mare a pajștilor	De determinat la prima monitorizare	Registrul fermierilor	Extragere date	Specialist arii protejate	1.1.	Tot anul	1	1	anual

		% pajiște cu nivel natural de bălțire temporară	De determinat la prima monitorizare	Raport de teren	Inventariere pe teren	ranger	1.1.	Martie - mai	1	1	anual
Monitorizarea acțiunilor de management											
-	S-au realizat acțiunile de management propuse prin planul de management?	Minim 1 proiect pentru izolarea stâlpilor	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	1.1.	Tot anul	1	1	anual
-		Minim 5 hectare pajiște umedă refăcută	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	1.1.	Tot anul			anual
-		Minim 2 protocoale cu asociațiile de vânătoare	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	1.2.	Tot anul			anual
-		Minim 1 km de perdele forestiere noi	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	1.3.	Tot anul			anual
-		1 protocol cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare Filiala Timiș	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	1.4.	Tot anul			anual
-		1 Strategie de comunicare	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	2.1.	Tot anul			anual
-		Minim 1 punct de informare funcțional	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	2.2.	Tot anul			anual
-		Minim 2 ore pe săptămâna la dispoziția factorilor interesați	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	2.2.	Tot anul			anual
-		Minim 2 campanii de informare	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	2.3.	Tot anul			anual

-		0 strategii locale/regionale elaborate fără participarea Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor sau a Administratorului	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	2.4.	Tot anul		anual
-		Minim 5 evenimente educative	0	Proces verbal de recepție	Extragere date	Specialist arii protejate	2.5.	Tot anul		anual
-		0 planuri/proiecte neconforme cu Planul de management realizate	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.1.	Tot anul		anual
-		Minim 3 persoane cu contract permanent de muncă	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.2.	Tot anul		anual
-		Acoperirea necesarului financiar pentru direcțiile cu prioritatea 1	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.2.	Tot anul		anual
-		Minim 3 persoane instruite	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.3.	Tot anul		anual
-		Cel puțin 5 parteneriate	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.4.	Tot anul		anual
-		Un plan de lucru pe an	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	3.5.	Tot anul		anual
-		Cel puțin o evaluare a eficienței managementului pe an	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	4.2.	Tot anul		anual
-		Cel puțin o analiză a rezultatelor monitorizării pe an	0	Raport de activitate	Extragere date	Specialist arii protejate	4.3.	Tot anul		anual

Anexa 3 la Planul de Management al Siturilor Natura 2000 ROSPA0144 Uivar-Diniaș și ROSCI0390 Sărăturile Diniaș - Planul financiar

Planul financiar
Estimare cheltuieli Plan management - RON

Direcția	Indicatorul	Prioritate	Salarii	Operaționale	Total Plan management cheltuieli directe
1.1.	4500 ha pajiște	1	10940	453	11393
	Minim 5ha pajiști utilizate ca fânețe	3	10940	453	11393
	Procent de acoperire cu vegetație arborescenta între 0,5-1,0%	1	4853	91	4944
	Minim 1 proiect pentru izolarea stâlpilor	3	3996	57	4053
	Minim 5 ha pajiște umedă refăcută	3	4710	1872	6582
1.2.	Minim 2 protocoale cu asociațiile de vânătoare	1	333	0	333
1.3.	Minim 1 km de perdele forestiere noi	3	4900	272	5172
1.4.	1 protocol cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare Filiala Timiș	1	1665	2981	4646
2.1.	1 Strategie de comunicare	2	1665	0	1665
2.2.	Minim 1 punct de informare funcțional	1	333	0	333
	Minim 2 ore pe săptămâna la dispoziția factorilor interesați	1	19980	0	19980
2.3.	Minim 2 campanii	2	5042	362	5404
2.4.	0 strategii locale/regionale elaborate fără participarea MMAP sau a Administratorului	1	666	0	666
2.5.	Minim 5 evenimente educative	3	3330	1440	4770
3.1.	0 planuri/proiecte neconforme realizate	1	52300	906	53206
3.2.	Minim 3 persoane cu contract permanent de muncă	1	8325	1358	9683
	Acoperirea necesarului financiar pentru direcțiile cu prioritatea 1	1	16650	0	16650
3.3.	Minim 3 persoane instruite	1	5327	679	6006
3.4.	Cel puțin 5 parteneriate	3	1665	0	1665
3.5.	Un plan de lucru pe an	1	3330	0	3330
4.1.	Colectarea cel puțin a informațiilor legate de activitățile cu prioritatea 1	1	11645	319528	331173
4.2.	Cel puțin o evaluare pe an	1	3805	0	3805
4.3.	Cel puțin o analiză pe an	1	3805	0	3805

Titlul proiectului:
„Managementul ariilor protejate: ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113,
ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”

Beneficiar: Asociația „Grupul Milvus”

Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de păsări din situl ROSPA0144 Uivar - Diniaș

Rezultate finale

Raport de cercetare elaborat în cadrul proiectului Managementul ariilor protejate: „ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113, ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”, finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), POS MEDIU - Axa prioritara 4, „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”, contract de finanțare nr. 141030/17.06.2013

Beneficiar: Asociația „Grupul Milvus”

Specialiști și voluntari: Bărbos Lőrinc, Benkő Zoltán, Csépi Antal, Daróczi J. Szilárd, Dósa Attila, Erős Réka, Gábos Ede, Gál László, Hegyeli Zsolt, Kiss Arnold-Tibor, Kiss István, Komáromi István, Kovács István, Marton Attila, Máthé Orsolya, Nagy Attila, Papp Tamás, Sándor Krisztina, Szabó D. Zoltán, Veres-Szászka Judit, Zeitz Róbert

Citare recomandată: Szabó, Z.D., Gábos, E., Sándor, K., Kiss, A., Nagy, A. (2015) Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a speciilor de păsări din situl ROSPA0144 Uivar - Diniș. Raport de cercetare realizat pentru Asociația „Grupul Milvus” în cadrul proiectului Managementul ariilor protejate: „ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113, ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”. Ocellus srl, Băgara, România

Cuprins

ROSPA0144 Uivar - Dinaș - descriere generală	5
Rezultate - Metode	7
1. Recensământul păsărilor cuibăritoare în colonii	7
2. Evaluarea migrației la vânturelului de seară	13
3. Recensământ de barza albă (<i>Ciconia ciconia</i>)	20
4. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială	25
5. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede.	32
6. Evaluarea distribuției prin efectuarea observațiilor în puncte fixe	39
7. Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare	43
8. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice	47
9. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor	55
10. Observații nesistematice.	64
Supliment electronic	70
Acvilă țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>)	74
Barză albă (<i>Ciconia ciconia</i>)	78
Barză neagră (<i>Ciconia nigra</i>)	83
Șerpar (<i>Circaetus gallicus</i>)	86
Erete alb (<i>Circus macrourus</i>)	89
Erete sur (<i>Circus pygargus</i>)	92
Dumbrăveancă (<i>Coracias garrulus</i>)	96
Cioară de semănătură (<i>Corvus frugilegus</i>)	99
Egretă mică (<i>Egretta garzetta</i>)	104
Vânturel de seară (<i>Falco vespertinus</i>)	107
Cocor (<i>Grus grus</i>)	118
Piciorong (<i>Himantopus himantopus</i>)	121
Sfrâncioc roșiatic (<i>Lanius collurio</i>)	125
Sfrâncioc cu frunte neagră (<i>Lanius minor</i>)	129
Stârc de noapte (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	133
Bătăuș (<i>Philomachus pugnax</i>)	136
Turturică (<i>Streptopelia turtur</i>)	139

Fluierar de mlaștină (<i>Tringa glareola</i>).....	142
Propunere de monitorizare.....	144

ROSPA0144 Uivar - Dinaș

- descriere generală

În lunca Begăi, la sud-vest de Timișoara, se întind două situri Natura 2000 care se suprapun. Acest lucru este posibil deoarece obiectul lor de protecție diferă. Unul dintre situri este cel care a fost desemnat cu scopul de a asigura starea favorabilă de conservare pentru pajiștile sărătu-roase din preajma satului Dinaș, un tip de habitat specific Câmpiei Panonice.

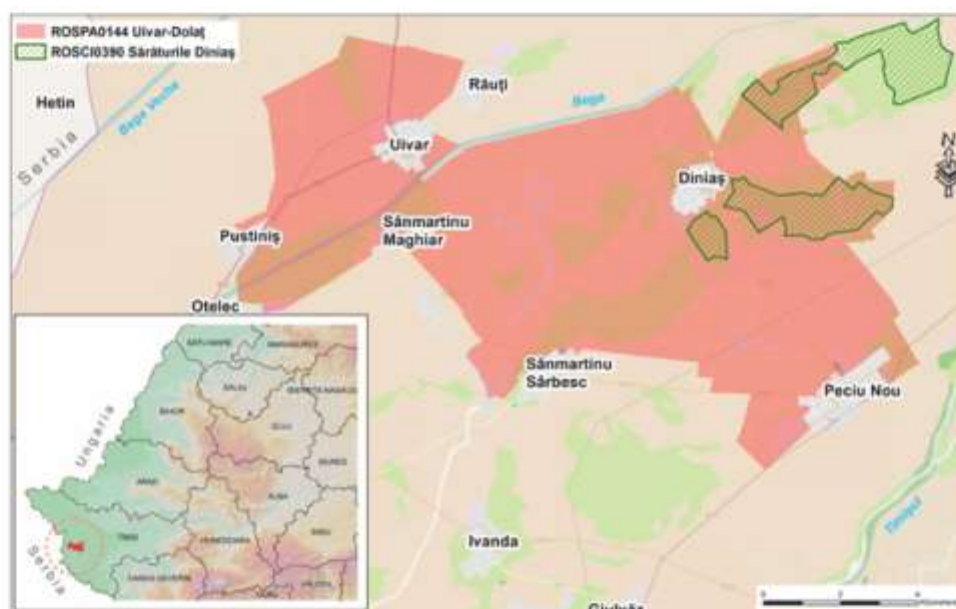

Figura 1. Localizarea sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Acest sit constă din trei părți separate, cea mai nordică ajungând până la limita localității Sânmihaiu Român (Figura 1.). Canalul Bega străbate situl din nord-vest spre sud-est. Cel de-al doilea sit are ca scop protecția păsărilor din zonă și se extinde între localitățile Peciu Nou, Uivar, Otelec și Sânmartinu Sârbesc. În sit există numeroase colonii de cuibărit pentru vânturei de seară. Între acestea, sunt câteva care dispun de puține perechi cuibăritoare, precum cel de la Peciu Nou respectiv Sânmartinu Sârbesc. Coloniile din intravilanul localităților Dinaș, respectiv Uivar sunt însă colonii cu efective însemnate. La Uivar colonia de la stadion a fost distrusă în urma toaletării excesive a plopilor, păsările mutându-se în colonia de la limita vestică a comunei, în apropierea bălților de pescuit. Colonia de la Dinaș, aflată în incinta fostei cooperative agricole, este una ieșită din comun din cauza faptului că, pe lângă ploi există și arbori exotici, precum chiparosul de baltă, vântureii de seară cuibărint la nivelul unor astfel de specii este un fenomen aparte.

La Uivar se află unul dintre puținele locuri de înoptare din vestul țării, folosite de vântureii de seară, toamna, în perioada premergătoare migrației, când se adună sute de exemplare

pentru a petrece nopțile împreună. La data descoperirii, locul de aglomerare se forma în aliniamentul de plopi aflat de-a lungul șoselei dintre Uivar și Pustiniș, însă din păcate a fost defrișată fără urme. De atunci, vântureii înnoptează pe arborii de la limita vestică a comunei Uivar. Aici, tot toamna, se adună și alte specii de păsări, precum stârci de noapte, egrete mici, turturele sau câteodată chiar și specii mai rare, cum ar fi barza neagră. Zăvoaiele din Lunca Begăi constituie culoar de migrație pentru diferite specii de păsări cântătoare.

Rezultate - Metode

1. Recensământul păsărilor cuibăritoare în colonii

Introducere

În cadrul acestui recensământ s-a evaluat/estimat numărul perechilor cuibăritoare ale acelor specii, care cuibăresc în colonii/pâlcuri de arbori, cu accent pe vânturelul de seară (*Falco vespertinus*), cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*), sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), ciocănitoarea de grădini (*Dendrocopos syriacus*), vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*), ciuful de pădure (*Asio otus*) și porumbelul gulerat (*Columba palumbus*).

Scopul recensământului a fost identificarea coloniilor de cuibărit în care trăiesc aceste specii și evaluarea efectivelor de cuibărit ale acestora.

Materiale și metode

Perioada evaluării a fost stabilită între 12 mai – 3 august pentru vânturelul de seară, 31 martie – 18 mai pentru cioara de semănătură și 31 martie – 13 iulie pentru restul speciilor.

În prima etapă s-au identificat toate coloniile de cioară de semănătură din siturile respective. S-au traversat în timpul zilei cu mașina acele drumuri naționale, județene și comunale, care au permis identificarea tuturor coloniilor existente în situri. După găsirea unei colonii, s-a identificat/estimat numărul perechilor de cioară de semănătură prin numărarea directă a cuiburilor ocupate. În afara coloniilor de cioară de semănătură, s-au notat și acele colonii răzlețe de coțofană *Pica pica*, care uneori pot găzdui vânturei de seară cuibăritori.

În cea de a doua etapă, adică în cadrul recensământului efectuat asupra vânturelului de seară și celorlalte specii care cuibăresc în aceste colonii, s-au vizitat toate coloniile de cioară de semănătură respectiv coțofană identificate în cadrul primei sesiuni. S-au verificat și coloniile de la periferia localităților. Numărul cuiburilor ocupate de vânturei, ciufi etc. s-a stabilit/estimat prin identificarea prin observare directă a păsărilor clocitoare, a păsărilor care vin la cuib cu hrană, observarea puilor, vocalizarea puilor etc. În cazul în care, numărul perechilor cuibăritoare nu a putut fi precizat cu exactitate, s-au notat intervale ale acestora (număr minim și maxim). Numărătoarea directă a cuiburilor ocupate a avut loc în timpul zilei, dar și după lăsarea serii, pentru identificarea perechilor de ciuf de pădure.

Deoarece evaluarea efectivelor pereche-cu-pereche, cuib-cu-cuib este foarte minuțioasă și uneori, din cauza condițiilor slabe de vizibilitate, greoaie, paralel cu această metodă s-a folosit și o a doua metodă, standardizată, pentru estimarea perechilor cuibăritoare de vânturel de sea-

ră. În cadrul acestei metode, s-au numărat exemplarele de vânturel de seară dintr-un punct cu vizibilitate bună asupra coloniei, timp de 30 de minute, dimineața între orele 06:00-10:00 sau după-amiază/seara între 16:00-21:00. Observațiile s-au efectuat în condiții meteorologice favorabile, fără ploaie și/sau vânt mai puternic de 5 pe scara Beaufort.

Vântureii au fost identificați și pe sexe. Numărul minim de exemplare pentru ambele sexe a constituit indicatorul cel mai important. Pentru estimarea numărului minim de exemplare au fost luate în considerare numărul maxim de exemplare observate deodată la colonie în timpul observațiilor și numărul exemplarelor care au părăsit colonia și nu s-au întors. Numărul maxim de exemplare este un indicator mai subiectiv, rezultat în urma unei estimări, ținând cont de faptul că, în cele mai multe cazuri nu se văd deodată toate exemplarele prezente la colonie. Paralel, s-a estimat un număr minim și un număr maxim de perechi de vânturel de seară.

Rezultate

În prima sesiune, s-au identificat în total 6 de colonii de cuibărit, dintre care 6 de cioară de semănătură. Efectivul total minim respectiv maxim de cioară de semănătură din cele 6 colonii găsite a fost de 340 respectiv 400 perechi (Tabel 1.).

Tabel 1. Locația și numărul de perechi a coloniilor de cioară de semănătură (*Corvus frugilegus*) identificate pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	CODUL SITULUI	LATITUDINE	LONGITUDINE	Data	Corvus frugilegus	
					min	max
1	ROSPA0144	20,90152	45,6643	6.4.2015	100	120
2	ROSPA0144	20,90063	45,65959	6.4.2015	25	30
3	ROSPA0144	21	45,64426	6.4.2015	130	150
4	ROSPA0144	20,96277	45,61068	6.4.2015	15	20
5	ROSPA0144	20,93249	45,61119	6.4.2015	0	0
6	ROSPA0144	21,05717	45,61063	6.4.2015	70	80
TOTAL					340	400

În cadrul celei de-a doua sesiune, s-au evaluat celelalte specii vizate din aceste colonii. Astfel, în total s-au identificat 45-49 perechi de vânturel de seară și 6-10 perechi de sfrâncioci cu frunte neagră (Tabel 2.).

Tabel 2. Efectivele speciilor coloniale identificate pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	DATA	Efectivele speciilor cuibăritoare în colonii			
		FALVES		LANMIN	
		min	max	min	max
1	23.6.2015	20	22	0	0
2	23.6.2015	6	7	1	2
3	23.6.2015	10	11	2	3
4	24.6.2015	2	2	1	2
5	24.6.2015	3	3	0	0
6	24.6.2015	4	4	2	3
TOTAL		45	49	6	10

În ceea ce privește procentajul ciorii de semănătură în calitate de specie gazdă pentru vântureii de seară cuibăritori, 91% din totalul perechilor cuibăritoare de vânturel de seară au folosit cuiburi de cioară de semănătură. La nivel de colonie, aceste date sunt prezentate mai jos (Tabel 3.):

Tabel 3. Numărul perechilor de vânturel de seară care ocupă cuiburile altor specii sau cuiburi artificiale în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	CODUL SITULUI	NUMĂRUL PERECHILOR DE VÂNTUREL DE SEARĂ CARE OCUPĂ CUIBURILE ALTOR SPECII/ARTIFICIALE					
		CORFRU		PICPIC		TOTAL	
		min	max	min	max	min	max
1	ROSPA0144	20	22			20	22
2	ROSPA0144	6	7			6	7
3	ROSPA0144	10	11			10	11
4	ROSPA0144	2	2			2	2
5	ROSPA0144	0	0	3	3	3	3
6	ROSPA0144	4	4			4	4
TOTAL		155	173	7	7	170	191

În privința diferențelor existente între rezultate obținute pe baza celor două metode, putem declara că, în cazul coloniilor cu foarte puține păsări, cea de a doua metodă uneori dă rezultate eronate, pe când în cazul anumitor colonii cu perechi multe există o subestimare semnificativă (Tabel 4.).

Tabel 4. Diferențe între cele metode de evaluare a perechilor de vânturel de seară în situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Nr.	NUMĂRUL EXEMPLALELOR OBSERVATE DE VÂNTUREL DE SEARĂ										PER. EVALUATE		Procentaj	
	MASCULI		FEMELE		INDET		TOTAL		PER. ESTIM.		mîn	max	mîn	max
	mîn	max	mîn	max	mîn	max	mîn	max	mîn	max				
1	9	13	4	7	1	3	14	23	12	18	20	22	60	82
2	2	6	2	2	0	0	4	8	3	6	6	7	50	86
3	5	8	2	3	0	0	7	11	6	10	10	11	60	91
4	2	2	2	2	0	0	4	4	2	2	2	2	100	100
5	2	3	2	2	0	0	4	5	3	3	3	3	100	100
6	2	3	2	2	0	0	4	5	2	3	4	4	50	75
Total	22	35	14	18	1	3	37	56	28	42	45	49		

Concluzii

În urma analizării rezultatelor obținute în cadrul acestui recensământ, putem trage următoarele concluzii:

- Datele referitoare la populațiile evaluate prin numărarea directă a cuiburilor ocupate sunt mult mai exacte, decât cele obținute cu ajutorul celei de a doua metodă;
- Totuși, în lipsă de resurse, pentru monitorizare pe termen lung, a doua metodă este suficientă, însă, pe cât posibil, să se efectueze anual evaluări și pe baza primei metode, în special în cazul ciorii de semănătură și vânturelului de seară;
- În cazul unor specii (cele care se hrănesc cu micromamifere, precum ciuful de pădure respectiv vânturelul de seară respectiv vânturelul roșu, și/sau cele migratoare precum vânturelul de seară și sfrânciocul cu frunte neagră), în anumiți ani populațiile cuibăritoare pot fi reduse semnificativ față de anii anteriori. Acești ani ieșiți din tipar nu trebuie luate în considerare, în ceea ce privește monitorizarea efectivelor cuibăritoare ale acestor specii respectiv a statutului acestora de conservare în siturile respective, doar dacă prezintă o tendință pe termen mai lung;
- În urma ieșirilor pe teren s-a constatat că, în multe situri mai există specii care cuibăresc în aceste colonii, dar nu sunt trecute în Formularele standard ale siturilor respective. Se recomandă introducerea acestora în Formularele standard, și evaluarea efectivelor paralel cu recensământul/monitorizarea vânturelului de seară. Astfel, se recomandă introducerea speciei ciuf de pădure (*Asio otus*), vânturel roșu (*Falco tinnunculus*) și ciocănitore de grădini (*Dendrocopos syriacus*);
- Deoarece anumite colonii se pot muta, sau colonii noi se pot instaura, este de recomandat să se evalueze anual siturile în vederea identificării unor eventuale noi colonii.

Bibliografie

- Ankers, J. A. & Elphick, D. G. (1982). *BTO Rookery surveys 1975 & 1980. Cheshire and Wirral results*. Cheshire Bird Rep., 1981: 59-64
- Baltvilks, J. (1981). *Territorial distribution and numbers of the Rook (Corvus frugilegus L.) in Latvia*. Soobshcheniya pribalt. Korn. Izuch. Migr. Ptits, 12: 150-162 [russ.; engl. Zus.].
- Bedő, P. & Heltai, M. (2003). *A domanyos es a vetesi varju allomanyok helyzete Magyarorsza- gon. [The status of hooded crows and rooks in Hungary.] Vadbiologia 10: 98-106.*
- Bereszynski, A. (1975). *The dynamics of numerical force concerning breeding couples of Rooks (Corvus frugilegus L.) in Lodz and Lublin in the years 1970 to 1973*. Roczniki Akad. Rolniczej, 87:13-21; Poznan
- CNDD (2013). *Sistemul național de gestiune si monitorizare a speciilor de păsări din România in baza articolului 12 din Directiva Păsări – cod proiect SMIS-CSNR 36586, conform Ordinului Ministrului Mediului si Padurilor nr. 2901 din 16.12.2011*
- European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>
- European Commission (2012). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>
- Fehérvári P., Harnos A., Neidert D., Solt Sz. & Palatitz P. (2009). *Modeling habitat selection of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus): a possible explanation of recent changes in breeding range within Hungary*. Applied Ecology and Environmental Research, 7 (1) 59–69. p.
- Griffin, L.R. (1999). *Colonization patterns at Rook Corvus frugilegus colonies: implications for survey strategies*, Bird Study, 46:2, 170-173
- Grupul Milvus. (2005-2015). *Bază de date*.
- Haraszthy L. (1981). *Adatok a Hortobágyon 1973-ban költ kékvércsék mennyiségi viszonyai- hoz és költésbiológiájához*. Aquila 87 121–122. p.
- Haraszthy L. & Bagyura J. (1993). *A comparison of the nesting habits of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus) in colonies and in solitary pairs*. In: Biology and conservation of small falcons. pp. 80–85. London: Hawk and Owl Trust.
- IUCN (2008). *The 2008 IUCN Red List of Threatened Species. International Union for the Con- servation of Nature*. Retrieved from <http://www.iucnredlist.org>.
- Keve A. & Szijj J. (1957). *Distribution, biologie et alimentation du Facon kobez Falco vesperti- nus L. en Hongrie*. Alauda, 25 (1) 1–23. p.

Palatitz P. (2012). *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása*. PHD.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Barov B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus* Linnaeus, 1766. 49 p.

S. C. Richardson, I. J. Patterson and G. M. Dunnet (1979). *Fluctuations in Colony Size in the Rook, Corvus frugilegus*. *Journal of Animal Ecology*, Vol. 48, No. 1 (Feb., 1979), pp. 103-110

Végvári Z., Magnier M. & Nogues J.-B. (2002). *Kék vércsék (Falco vespertinus) fészekválasztása és állományváltozása a vetési varjak (Corvus frugilegus) állományváltozásának tükrében 1995-1999 között a Hortobágyon*. *Aquila* 107-108 9–14. p.

2. Evaluarea migrației la vânturelului de seară - aglomerările de toamnă -

Introducere

Vânturelul de seară (*Falco vespertinus*) constituie una dintre principalele specii țintă în ceea ce privește acest proiect și siturile vizate. Din acest motiv, s-a pus accent nu doar pe efectivele cuibăritoare, dar și pe monitorizarea locurilor de înoptare folosite de vânturei. Această specie de șoim este gregară nu doar în perioada de cuibărit, dar și în timpul migrației. În fiecare an, începând din a doua parte a lunii august și până în ultima săptămână a lunii septembrie/prima săptămână din octombrie, sute de vânturei de seară (uneori peste o mie) se adună seară de seară în anumite locații bine stabilite pentru a petrece nopțile de toamnă. Aceste locuri sunt constituite de fapt de niște pâlcuri de copaci sau aliniamente de arbori de-a lungul șoselelor. Vântureii se pot muta între locurile de înoptare de la o noapte la alta.

În ceea ce privește siturile vizate, s-au monitorizat cele 3 locuri de înoptare relevante (câte unul în ROSPA0103, ROSPA0126 respectiv ROSPA0144) în fiecare miercuri seară/joi dimineața, în perioada 20 august – 16 octombrie 2014.

Zonele din jurul locurilor de înoptare sunt foarte importante pentru vânturei de seară deoarece, păsările aici se pregătesc de migrație, iar condiția lor fizică este cel mai important factor pentru a putea supraviețui drumului extrem de greu și lung spre cartierele de iernare.

Scopul monitorizării a fost de a obține informații suplimentare despre importanța celor 3 situri Natura 2000 vizate, din punctul de vedere al aglomerării vântureilor de seară în perioada de pre-migrație și de a le compara cu datele colectate în alți ani, în cadrul altor proiecte.

Materiale și metode

S-au efectuat observații săptămânale asupra efectivele de vânturei de seară care s-au adunat în aceste locuri de înnoptare. Evaluările s-au efectuat începând din săptămâna a 34-lea, până în cea de-a 42-a a anului, în fiecare miercuri seara înainte de apus sau joi dimineața la prima oră, prin numărătoarea directă/evaluarea exemplarelor de vânturei de seară în locurile tradiționale de înnoptare folosite de aceștia în perioada de pre-migrație. Evaluările au fost efectuate indiferent de condițiile meteorologice, care nu afectează direct numărul exemplarelor care se adună în locurile de aglomerare. Pentru a evita numărarea acelorași exemplare de două ori, în două locuri diferite, monitorizarea locurilor de înnoptare se efectuează în întregul Bazin Carpatic (vestul României, Ungaria și Serbia) mereu în aceeași zi a săptămânii.

Estimarea populațiilor care efectiv migrează prin aceste zone este destul de dificilă din cauza faptului că, din efectivele evaluate la locurile de înnoptare fac parte multe exemplare provenite din locurile de cuibărit din preajmă, atât cele din coloniile din situl respectiv, cât și din alte colonii apropiate din afara sitului respectiv. Bineînțeles, pe lângă aceste exemplare, se adună și alți vânturei aflați în migrație sau care doar hoinăresc și se mută dintr-un loc în altul în această perioadă. Considerăm că, în cazul vântureilor de seară sunt mai importante efectivele întregi care se adună în aceste locurile de înnoptare, în comparație cu cele care doar migrează prin sit în înțelesul clasic al acestei expresii, adică ajung în zonă și pleacă mai departe, oprind sau nu în sit (Figura 2.). În consecință, considerăm că, este mult mai relevant monitorizarea concretă a efectivelor care se adună în locurile de înnoptare, decât o estimare a efectivelor care doar migrează prin siturile respective. Chiar și în aceste condiții, estimarea efectivelor care vizitează un loc de înnoptare/sit de-a lungul unei perioade de pre-migrație, este complicată din cauza faptului că, aceste efective sunt constituite de diferite păsări, după cum urmează:

- Păsări care provin din coloniile apropiate și rămân în zonă aproape sau chiar pe întreaga perioadă de pre-migrație;
- Păsări care ajung în zonă din alte regiuni doar după câteva săptămâni de la începerea perioadei, și rămân pentru a doua parte a perioadei;
- Păsări care opresc în zonă doar pentru câteva zile și pleacă mai departe;
- Păsări care hoinăresc, adică vin și se duc în condiția hranei disponibile în zonele din împrejurimea locului de înnoptare.

Din datele obținute prin identificarea exemplarelor marcate cu inele colorate în Câmpia Panonică știm că, în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest apar regulat numeroase exemplare provenite din Ungaria dar și Serbia, atât exemplare adulte sau de anul doi, cât și juvenili, care au cuibărit/petrecut vara/eclozat în coloniile din țările vecine. De asemenea, în urma monitorizării acestor locuri de înnoptare, se presupune că, în anumite perioade, prin Bazinul Carpatic, incluzând și Câmpia de Vest, trec efective mari provenite din alte țări estice, precum Ucraina, Rusia sau Kazahstan. În urma acestor influxuri, ce au loc de obicei în a doua parte a lunii septembrie, stagnarea efectivelor care formează aglomerări poate fi înșelătoare, deoarece păsările se pot schimba între ele, și o mare parte din păsări dintr-o săptămână poate să fie diferită față de cele evaluate în săptămâna anterioară.

În urma aspectelor descrise mai sus, am decis să folosim efective minime și maxime, unde efectivul minim să fie mediul numărului maxim de exemplare observate în mai mulți ani, iar numărul maxim să fie o estimare efectuată pe baza fluctuațiilor prezentate de numerele maxime, la fel din mai mulți ani.

Se va ține cont de faptul că, în anumiți ani, din motive mai mult sau mai puțin cunoscute (deranj direct sau indirect care afectează locurile de înnoptare, lipsa hranei în zona în care se află locul cutare etc.), în unii ani anumite locuri de aglomerare pot să fie vizitate de păsări mult mai multe, sau mult mai puține, față de alți ani. Acești ani ieșiți din tipar nu trebuie luate în considerare, în ceea ce privește monitorizarea efectivelor migratoare de vânturel de seară respectiv a statutului acestora de conservare în siturile respective, doar dacă prezintă o tendință pe termen mai lung, de câțiva ani la rând.

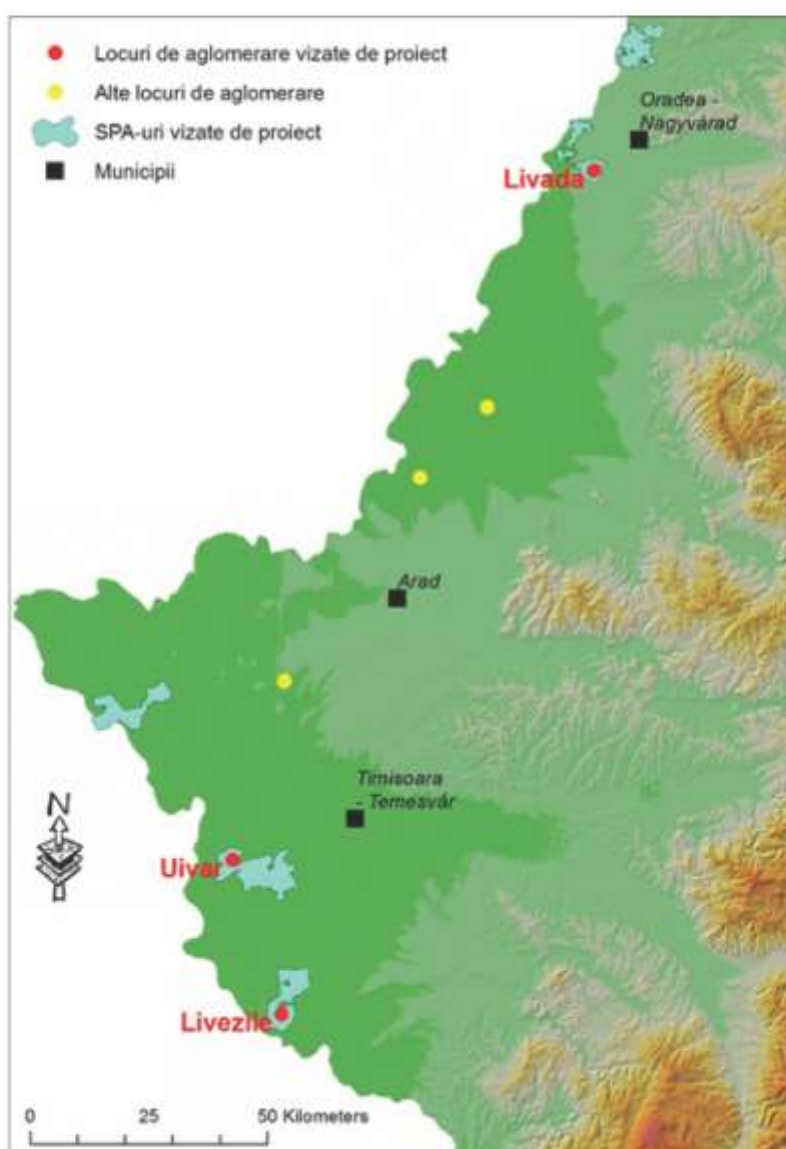

Figura 2. Harta locurilor de aglomerare monitorizate în Câmpia de Vest.

Rezultate

În toamna anului 2014, în cele trei situri vizate unde au fost efectuate observații, s-au observat în total 3179 de exemplare de vânturei de seară (Figura 2.). Cele mai multe exemplare au fost văzute, în toate cele trei zone, în a 5-a săptămână de observații (17-18 septembrie 2014). Datele colectate în toamna anului 2014 indică o schimbare față de situația din anii precedenți (Figura 3.), deoarece în 2014 majoritatea vântureilor de seară au părăsit locurile de înnoptare din vestul României mai târziu decât o fac de obicei, datorită vremii deosebit de caldă și lipsită de precipitații din prima parte a lunii octombrie. Numărul vântureilor de seară observate în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș sunt prezentate în Tabelul 5, Figura 3.

Tabel 5. Efectivele de vânturei de seară evaluate în locurile de înnoptare din situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș în anul 2014.

Data observației	Săpt. anului	Nr. vântureilor de seară observați
VIII. 20/21	34	58
VIII. 27/28	35	176
IX. 3/4	36	427
IX. 10/11	37	461
IX. 17/18	38	803
IX. 24/25	39	418
X. 1/2	40	326
X. 8/9	41	464
X.15/16	42	46
Total		3179

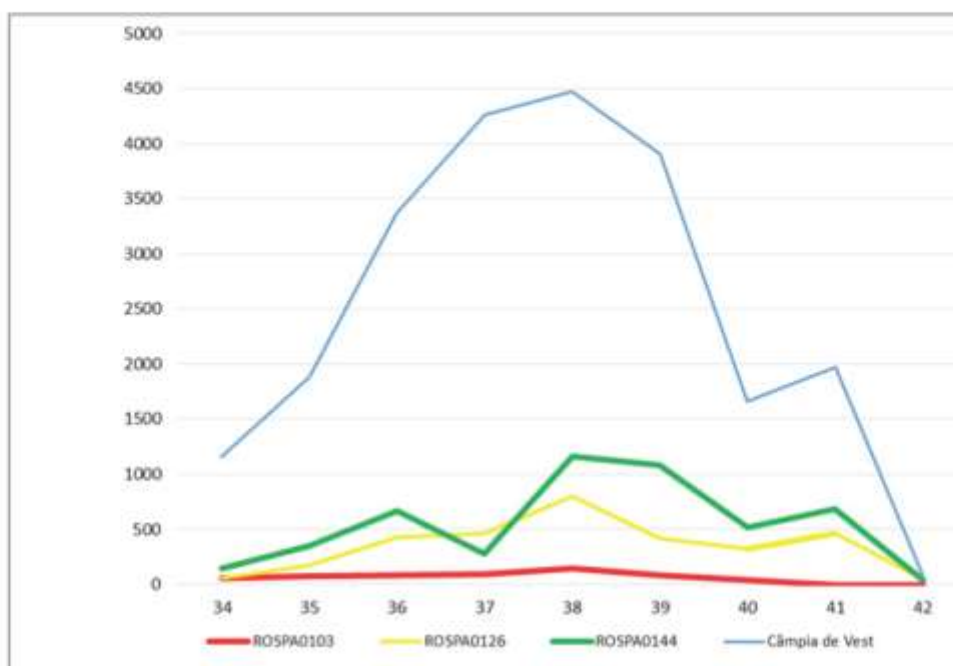

Figura 3. Dinamica migrației în cele 3 locuri de înnoptare, comparat cu dinamica din întreaga Câmpie de Vest.

Concluzii

În toamna anului 2014 în cele trei situri vizate s-au observat în total 8693 de exemplare de vânturei de seară. Cele mai multe exemplare au fost văzute, în toate cele trei zone, în a 5-a săptămână de observații (17-18 septembrie 2014). În comparație cu alți ani, putem declara că, numărul vânturilor de seară care au format aglomerări în Câmpia de Vest în anul 2014, a fost deosebit de mare, după cum reiese din tabelul respectiv diagrama de mai jos (Tabel 6., Figura 4.).

Tabel 6. Efectivele de vânturei de seară evaluate în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest în anul 2014, în comparație cu alți ani în care s-au efectuat evaluări similare.

An/Săpt.	34	35	36	37	38	39	40	41
2012	437	1455	2358	2919	3195	4582	2913	486
2013	15	480	2080	3008	2262	3168	1100	
2014	1159	1886	3369	4265	4474	3907	1660	1971
2015	179	753	1021	1539	2372	1650	1399	794

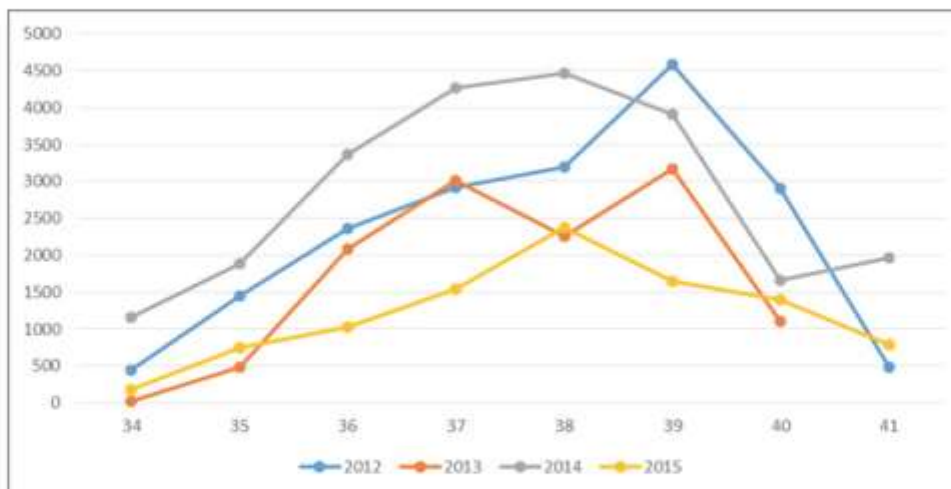

Figura 4. Dinamica vânturilor de seară evaluați în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest în anul 2014, în comparație cu alți ani în care s-au efectuat evaluări similare.

În ceea ce privește migrația vânturilor de seară în cursul pasajului de primăvară, menționăm că este mult mai greu de monitorizat dat fiind faptul că, păsările trec foarte repede prin zonele peste care migrează, ajungând de cele mai multe ori în doar câteva zile din Africa în zonele de cuibărit, fapt ce reiese în urma monitorizării rutelor de migrație a vânturilor de seară cu ajutorul transmițătoarelor satelitare. În consecință, monitorizarea vânturilor aflați în migrație furnizează date incomparabil mai relevante toamna în comparație cu pasajul de primăvară, astfel propunem alocarea resurselor pentru asigurarea monitorizării perioadei de migrație de toamnă în dauna celei de primăvară.

De asemenea, propunem ca în celelalte situri vizate de proiect, în special ROSPA0142 respectiv ROSPA0067, să se evalueze eventualele efective care pot forma aglomerări în aceste situri. Această necesitate a fost subliniată de observațiile făcute în cadrul Evaluării efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor în cursul toamnei din anul 2014, când în ROSPA0067, în apropierea localității Mihai Bravu, comuna Roșiori, jud. Bihor, s-au observat aproape 100 de exemplare de vânturi de seară adunându-se pe conductoarele LEA de medie tensiune, urmând să se deplaseze spre nord, probabil către un loc de aglomerare necunoscut în prezent.

Bibliografie

Barriocanal C., Burgas D., Salvá C. & Camps J. (2004). *Unusual concentration of the Red-footed Falcon Falco vespertinus in the spring migration in NE Spain*. SCIENTIA gerundensis, 27 31–34. p.

Borbáth, P. & Zalai, T. (2005). *Kék vércsék (Falco vespertinus) őszi gyülekezése a Hevesi-síkon*. Aquila 112 39–44. p.

European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

European Commission (2012). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

Fehérvári, P., Lázár, B., Palatitz, P., Solt, S., Nagy, A., Nagy, K. & Harnos, A. (2014). *Pre-migration roost site use and timing of post-nuptial migration of Red-footed Falcons (Falco vespertinus) revealed by satellite tracking*. – Ornis Hungarica 22(1). 36–47.

Grupul Milvus. (2005–2015). *Bază de date*.

Haraszthy, L. & Palatitz, P. (2009). *Kék vércse*. In: Csörgő T., Karcza Zs., Halmos G., Magyar G., Gyurácz J., Szép T., Bankovics A., Schmidt A. És Schmidt E. (szerk.) Magyar Madárvonulási Atlasz. Budapest: Kossuth Kiadó. pp. 242–243.

IUCN (2008). *The 2008 IUCN Red List of Threatened Species*. International Union for the Conservation of Nature. Retrieved from <http://www.iucnredlist.org>.

Keve A. & Szijj J. (1957). *Distribution, biologie et alimentation du Facon kobez Falco vespertinus L. en Hongrie*. Alauda, 25 (1) 1–23. p.

MME (2006). *A kék vércse védelme a Pannon régióban (LIFE05 NAT/H/000122) program honlap*: www.falcoproject.hu.

Palatitz, P. (2012). *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása*. PHD.

Palatitz, P., Fehérvári, P., Solt, Sz. & Barov, B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766*. 49 p.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Horváth É. (2015). *Breeding population trends and pre-migration roost-site survey of the Red-footed Falcon in Hungary*. – Ornis Hungarica 23(1). 77–93.

Széles Zs., Fehérvári P., Palatitz P., Solt Sz., Gyüre P., Borbáth P. & Harnos A. (2011). *A kék vércse gyülekezéskori élőhely-használatának és táplálék-összetételének vizsgálata a Hevesi-síkon*. VII. Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Debrecen.

3. Recensământ de barza albă (*Ciconia ciconia*)

Introducere

Barza albă (*Ciconia ciconia*) inițial era o specie aparținând de habitatele mlăștinoase, însă treptat s-a mutat spre așezările umane, unde își construiește cuibul pe copaci, coșuri de fum sau acoperișe de casă. În ultima perioadă barza albă își construiește cuibul aproape exclusiv pe stâlpi de electricitate. Fiind o pasăre populară de talie mare, care cuibărește în propierea omului, monitorizarea și evaluarea acestei specii este relativ ușoară.

În ultimul secol populația europeană a berzei albe, a arătat un declin semnificativ, mai ales în regiunile de vest a continentului. Pe baza datelor BirdLife International 2006, populația totală arată o tendință de creștere, doar în cazul unor populații locale se mai semnalează o scădere a efectivului.

În România se realizează evaluarea berzelor la fiecare zece ani, ultima evaluare având loc în 2014. În evaluarea din 2004 au fost evaluate 39 de județe și în 1994 localități s-au observat în total 4416 de cuiburi de barză albă, din care, în 3516 cuiburi s-au semnalat perechi cu pui.

Cele mai multe cuiburi ocupate s-au semnalat în județele Satu-Mare (462), Timiș (259) și Olt (259). După evaluarea națională cuiburile de barză erau construite în 83% pe stâlpi de electricitate, restul de 17% au fost construite pe coșuri de fum, hambare, grajduri sau copaci (Kósa, 2005).

În cazul cuiburilor construite pe stâlpi de electricitate s-a notat dacă pe acest stâlp era amplasat suport de cuib. Pe durata de zece ani (1994-2004) această număr aproape s-a dublat: numărul stâlpilor de electricitate cu suport pentru cuib din 45.72% a crescut la 83.51% (Kósa, 2005)

În regiuni mai mici s-au mai făcut observații și în afara evaluărilor cu periodicitatea de zece ani. În 2010 în Depresiunea Giurgeului, județul Harghita, s-au făcut astfel de evaluări regionale, unde asemănător rezultatelor naționale cele mai frecvente locuri folosite pentru construirea cuibului erau stâlpi de electricitate, 80.95% dintre cuiburi au fost observate pe stâlpi. În cele 15 localități evaluate au fost observate 54 de perechi cu pui. Pe baza parametrilor de reproducere, valorile găsite au arătat, că succesul de reproducere a berzei din Depresiunea Giurgeului poate susține o populație locală stabilă (Kósa & Szabó, 2011). Tot aceleași rezultate s-au arătat și în Bazinul râurilor Târnave (Kósa et al, 2005) și în Bazinul râului Hărtibaciu (Kósa & Papp, 2007)

Zona și metodele de evaluare

Pe durata evaluării am verificat fiecare localitate, din interiorul ariei semnalate și pe o zonă de 4 km de la limita ariei protejate. Numărarea efectivelor de berze s-a efectuat între 04.07.2014. și 14.07.2014, deoarece în această perioadă puii sunt destul de mari ca să poate fi numărați de pe sol, se ridică în cuib însă încă nu pot să zboare. În cazul fiecărui cuib am încercat să obținem date și de la localnici, mai ales de la cei care locuiesc în apropierea cuibului, cu scopul de a aduna date cât mai exacte. Pe durata evaluării am vizitat 82 de localități (Anexa 1.), în cazul acestora am parcurs fiecare stradă în parte ca să găsim toate cuiburile din localitatea respectivă.

Fiecare cuib a fost fotografiat și am înregistrat coordonatele geografice exacte cu ajutorul unui GPS de tip GarminGPSmap 62s. Pe lângă acestea s-au mai înregistrat alte caracteristici a cuibului:

- Numele localității și a județului
- Coordonatele exacte și altitudinea
- Date de cuibărire: pereche cu pui, pereche fără pui, barză solitară, cuib neocupat, numărul puilor în cuib, și numărul puilor morți
- Suportul cuibul: pe stâlp electric, pe stâlp electric cu suport metalic pentru cuib de barză, pe coș, pe grajd sau șură, pe coamă acoperiș sau pe copac
- Data observației

Pe baza datelor de cuibărire am calculat două valori referitoare la succesul de reproducere a berzelor. Prima valoare **Jza**, ce reprezintă media numărului de pui raportat numărului total de perechi – pereche cu pui și pereche fără pui. A doua valoare **JZm**, ce reprezintă media numărului de pui raportat numărului total de perechi clocitoare. După Burnhauser (1983), dacă aceste valori depășesc 2, respectiv 2.5, în acest caz populațiile de berze cuibăritoare este stabilă.

Rezultate

Situat la vest de orașul Timișoara, pe teritoriul sitului ROSPA0144 s-au găsit cele mai multe, în total 64 de cuiburi în 15 localități (Figura 5.). Din aceste 64 de cuiburi în 42 s-a semnalat o reproducere cu succes (65.6%), în 3 cuiburi pereche fără pui iar în 14 cuiburi au fost goale (Tabel 7.). În total am numărat 81 de pui, ce reprezintă o valoare de 1.8 Jza, care este sub valoarea minimă stabilită după Burnhauser (1983). Valoarea JZm are 1.929, care de asemenea este sub valoarea minimă.

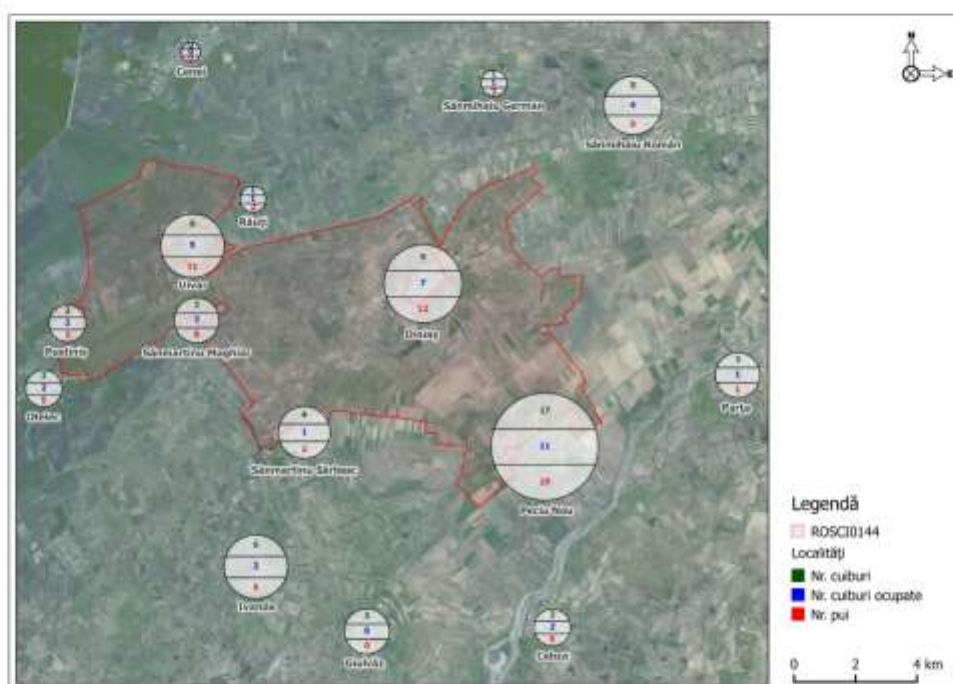

Figura 5. Numărul cuiburilor observate (verde), numărul cuiburilor ocupate (albastru) și numărul puilor de berze în localitățile din situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Fiecare cuib semnalat de pe această arie s-a observat pe stâlp de electricitate. Dintre acestea în 49 de cazuri (76.56%) erau montate și suporturi de cuib pe stâlp, iar în cazul a 13 cuiburi nu era prezent suport de cuib.

Tabel 7. Lista localităților din situl ROSPA0144 în care am găsit cuiburi de berze și datele acestora.

LOCALITATE	JUDEȚ (două litere)	** Cuib ocupat de:				Numărul puilor:	** Cuibul se găsește pe:					Data observației	
		Pereche cu pui	Pereche fără pui	Barză solitară	Cuib neocupat (gol)		Stâlp electric	Stâlp electric cu suport metalic pt.	Coș	Grajd sau șură	Coamă acoperiș		Copac
TOTAL		42	3	5	14	81	15	62	0	0	0	0	
Cenei	TM							1					7/1/2014
Uivar	TM	5			1	11	2	6					7/1/2014
Răuți	TM	1				2	1						7/1/2014
Sânmartinu Magiar	TM	3				8	1	4					7/1/2014
Sânmartinu Sârbesc	TM	1	1		2	2		4					7/1/2014
Peciu Nou	TM	11	1		5	15	1	18					7/1/2014
Diniaș	TM	7	1	1	0	12	1	11					7/1/2014
Sânmihaiu Român	TM	4			1	9	1	5					7/1/2014
Sânmihaiu German	TM	1				3		1					7/1/2014
Pustiniș	TM	2				3		2					7/1/2014
Otelec	TM	2				5		2					7/1/2014
Giulvăz	TM			2	1		3						7/1/2014
Ivanda	TM	2		1	3	5	3	4					7/1/2014
Cebza	TM	2				5	2						7/1/2014
Parța	TM	1		1	1	1		4					7/1/2014

Concluzii

În cazul berzelor albe cel mai frecvent factor de periclitate întâlnit este electrocutarea. Un procent semnificativ a berzelor își construiește cuibul pe stâlpi de joasă tensiune, datorită acestui fapt puii care învață să zboare pot suferi foarte ușor electrocutări, ceea ce le poate cauza și decesul. În timpul migrației, un procent semnificativ de mortalitate este cauzată tot de electrocutare, ce afectează mai ales indivizii de un an (van den Bossche 2002, Horváth 2010). Pentru a preveni electrocutarea berzelor, este indicat amplasarea suporturilor de cuib pe stâlpi de electricitate de joasă tensiune, ce poate înălța chiar cu 1 metru cuibul, crescând astfel distanța dintre cuib și instalația electrică. După evaluările din 2004-2005 din România, s-a constatat că doar 13,55% din cuiburi erau construite pe stâlpi cu suport de cuib (Kósa 2005). În cazul cuiburilor observate de noi mai mult de jumătate dintre ele (51,67%) erau construite pe suport de cuib amplasat pe stâlp, având în vedere datele colectate pe plan național la acel moment, se poate considera satisfăcătoare.

Printre alți factori de periclitate se mai pot enumera transformarea, reducerea și pierderea habitatelor de hrănire, otrăvirea, perturbarea și îndepărtarea cuiburilor.

Bibliografie

Kósa, F. (2005). *Rezultatele recensământului berzei albe (Ciconia ciconia) în România în 2004*. *Migrans*, 7(2), 1–3.

Kósa, F., & Papp, T. (2007). *Distribution, population size and dynamics of the white stork (Ciconia ciconia L.) in the Hârtibaciu River basin (Transylvania, Romania)*. *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res.*, 4, 169–178.

Kósa, F., Papp, T., & Pap, P. (2005). *Distribution, Population Size and Dynamics of the White Stork (Ciconia Ciconia Linnaeus, 1758) in the Târnava Rivers Basin (Romania)*. *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res.*, 2, 155–166.

Kósa, F., & Szabó, Z. D. (2011). *A fehér gólya (Ciconia ciconia L.) elterjedése, költése és populációdinamikája a Gyergyói-medencében. In A Gyergyói-medence: egy mozaikos táj természeti értékei (pp. 215–228)*.

4. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială

Introducere

În sezonul de reproducere zona de activitate a păsărilor este redusă la ariile de cuibărit și zonele adiacente acestora, numite și teritoriu. La începutul sezonului indivizii își marchează activ limitele teritoriale prin semnale și avertismente precum cântecul, care previne rivalii de a se apropia de teritoriul lor. Intrușii sunt alungați din teritoriu. Cântecul are și un alt scop important: atrage femelele din zonă, care își aleg partenerul și în funcție de cântec.

Teritoriul unei perechi poate fi identificat prin metoda cartării teritoriilor, care constă în vizitarea unei zone de mai multe ori, observarea comportamentelor teritoriale și notarea locației exacte pe hartă (Gregory et al., 2004; Sutherland et al., 2007).

Metoda poate fi folosită în cazul speciilor care manifestă comportament teritorial dar este adecvată și pentru specii rare sau cu detectabilitate mică, care nu pot fi inventariate prin metoda transectelor sau a punctelor fixe (Bibby et al., 1998). Metoda cartării teritoriilor nu dă rezultate bune în afara sezonului de reproducere, în cazul speciilor neteritoriale, pentru specii care folosesc mai multe teritorii într-un sezon sau în cazul în care teritoriile pot fi suprapuse.

Metoda a fost folosită prima oară în anii 1930 (Williams, 1936). După anii 1970 a devenit o metodă folosită la nivel extins (Batten & Marchant, 1976). Fiind o metodă exactă, dă rezultate bune și pentru monitorizare de lungă durată. Metoda este folosită cu succes în Elveția de timp îndelungat, unde începând cu anul 1999 sunt inventariate 268 pătrate în fiecare an (Kéry & Schmid, 2006).

Am folosit metoda cartării teritoriilor pentru inventarierea zonelor deschise și semideschise fiindcă este una dintre metodele cele mai precise pentru determinarea distribuției speciilor teritoriale. Folosind o altă metodă larg răspândită, ca de exemplu a metodei puncte fixe cu măsurarea distanțelor (cu trei categorii de distanță), nu am fi putut obține date exacte referitoare la abundența speciilor țintă. Am folosit pătrate de 1x1 km pentru inventarieri de teren. Principalele specii țintă pentru acest recensământ au fost sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*), sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), fâsa de câmp (*Anthus campestris*), ciocănitorea de grădină (*Denrocopos syriacus*) și silvia porumbacă (*Sylvia nisoria*), respectiv alte specii specifice habitatelor deschise și semideschise, incluse sau neincluse în Anexa 1 a Directivei de Păsări.

Metode

Observațiile au fost repetate de trei ori între 15 martie - 15 iunie, cu un interval de minim 10 zile între cele două observații. Astfel am acoperit perioada de reproducere a speciilor țintă. Observațiile au fost efectuate dimineața între orele 5 și 10, când activitatea păsărilor este cea mai intensă. Datele au fost colectate de pe 11 de pătrate de mărimea 1x1 km (Figura 6).

Figura 6. Localizarea pătratelor de 1x1 km folosite pentru cartarea teritorială în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Poziția geografică a speciilor observate a fost marcată pe o hartă satelitară cu o rezoluție mare. Pătratele au fost parcurse de fiecare dată pe trasee diferite, petrecând între 1 - 1.5 oră pe pătrat. Fiecare pătrat a fost împărțit pe 16 pătrate mai mici, cu ajutorul cărora am putut parcurge întreaga suprafață a pătratului foarte punctual, încercând să petrecem aceeași perioadă de timp în fiecare pătrat (Figura 7).

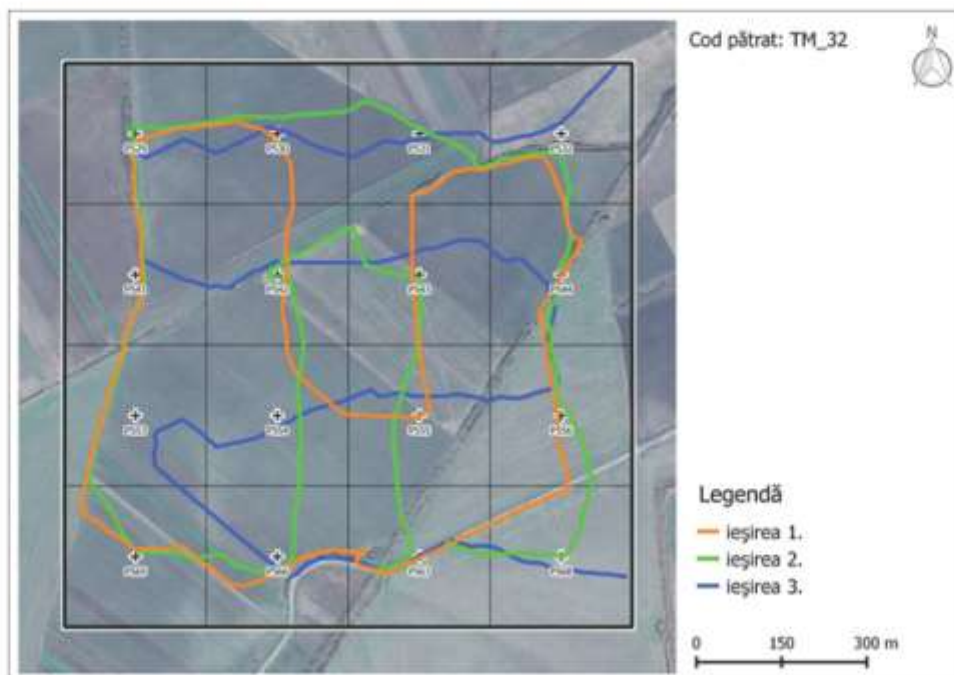

Figura 7. Hartă folosită pentru cartarea teritoriilor cu traseele celor 3 vizite.

Am notat fiecare individ care a manifestat comportament teritorial sau dacă am observat semne unei cuibării probabile. Speciile care au trecut în zbor peste pătrat nu au fost notate pe hartă, aceste observații au fost înregistrate ca date nesistematice. Pentru fiecare exemplar observat a fost notată specia, sexul (dacă era posibil de determinat), comportamentul: mascul cântător, cântare simultană, luptă teritorială între indivizi, adulți aducând mâncare pentru pui etc. Am notat mișcarea păsărilor pe hartă și poziția exactă a cuiburilor identificate. După terminarea inventarierii, cele trei hărți au fost unite pe o altă hartă, unde am centralizat toate datele colectate pe teren pentru fiecare specie în parte. Pentru o diferențiere ușoară la interpretarea rezultatelor, indivizii notați au fost numerotați în funcție de perioada observațiilor. În cazul în care au fost notate trei observații consecutive și apropiate pe hartă, am identificat un teritoriu cu certitudine. Două observații consecutive însemnau teritoriu potențial sau sigur, în funcție de comportamentul indivizilor. Am indicat un număr minim și maxim de teritorii posibile în fiecare pătrat pentru toate speciile observate (Figura 8.).

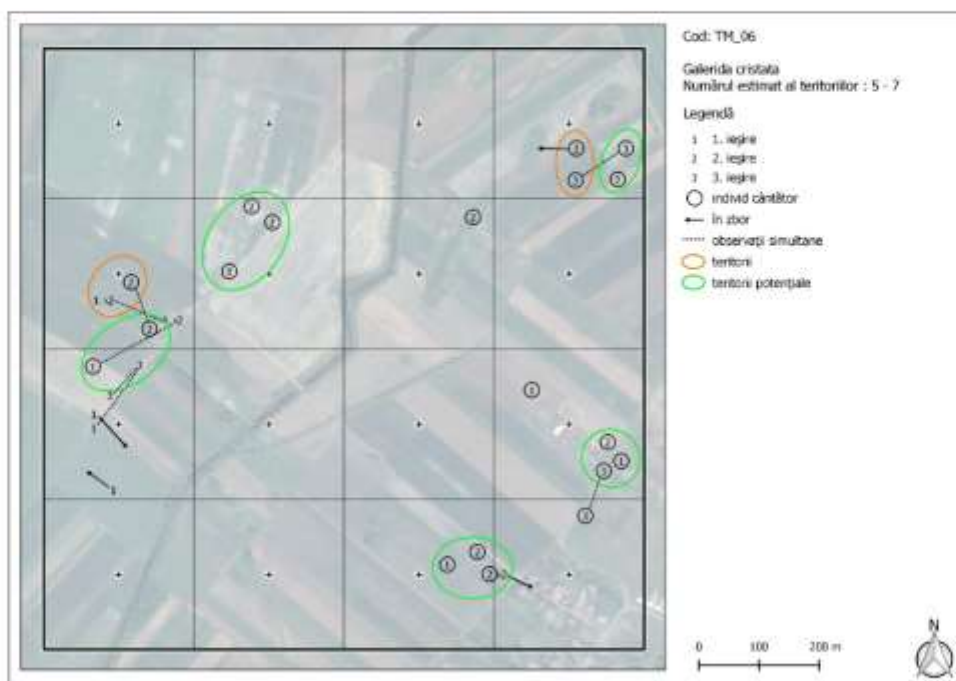

Figura 8. Observațiile a celor trei cărți de teritoriu unificate pe o hartă.

Am utilizat numărul minim și maxim de teritorii pentru calcularea valorilor medii pentru fiecare specie în fiecare sit. Această valoare a fost împărțită cu 100 (deoarece mărimea pătratului este de 1 km²) pentru a obține valoare medie per hectar de perechi cuibăritoare.

Rezultate

În cursul evaluării am parcurs cele 11 de pătrate de trei ori. Pe baza acestor date am reușit să estimăm densitatea pentru 17 specii, dintre care 2 specii sunt specii țintă. Interpretarea rezultatelor în cazul speciilor rare sau cu detectabilitate redusă depinde de frecvența prezenței speciilor în pătrate. Rezultatele evaluărilor referitoare la speciile țintă sunt prezentate în Tabelul 8. Lista celorlalte specii poate fi găsită în Tabelul 9.

Tabel 8. Numărul pătratelor unde speciile țintă au fost prezente în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. pătratelor unde speciile țintă au fost prezente
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	5
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	4
Total		9

Tabel 9. Numărul pătratelor unde au fost prezente speciile nelistate în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. pătratelor unde speciile au fost prezente
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	7
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	2
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	11
Prepeleț	<i>Coturnix coturnix</i>	5
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	5
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	6
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	3
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	1
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	4
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	4
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	8
Coțofană	<i>Pica pica</i>	9
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	1
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	3
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	8

Pentru determinarea densității am utilizat valoarea medie a numărului minim și maxim de teritorii din fiecare cvadrat. Densitatea medie a speciilor țintă pe hectar a fost calculată folosind aceste 2 valori prin calcularea mediei și deviației standard împărțit cu 100 (Tabel 10.). Densitatea celorlalte specii este prezentată în Tabel 11.

Tabel 10. Densitatea medie (pereche/hectar) și deviația standard (DS) a speciilor țintă în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	PER/HA	SD
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	0.005	0.00227
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius collurio</i>	0.00273	0.00182

Tabel 11. Densitatea medie (pereche/hectar) și deviația standard (DS) a speciilor nelistate în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	PER/HA	SD
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	0.01272727	0.00545455
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0.00227273	0.00227273
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	0.15909091	0.02
Prepelița	<i>Coturnix coturnix</i>	0.00454545	0.00272727
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	0.00227273	0.00227273
Presură de grădină	<i>Emberiza hortulana</i>	0	0
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	0.00318182	0.00227273
Frunzăriță galbenă	<i>Hippolais icterina</i>	0	0
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	0.00727273	0.00181818
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	0.00136364	0.00045455
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	0.01590909	0.00318182
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	0.01318182	0.00318182
Potârniche	<i>Perdix perdix</i>	0	0
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	0.01363636	0.00454545
Coțofană	<i>Pica pica</i>	0.02181818	0.00727273
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	0.00045455	0.00045455
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	0.00818182	0.00181818
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	0.01363636	0.00545455

Bibliografie

Batten, L. a., & Marchant, J. H. (1976). *Bird Population Changes for the Years 1973–74*. *Bird Study*, 23(1), 11–20.

Bibby, C., Jones, M., & Marsden, S. (1998). *Expedition Field Techniques. Bird Surveys*. London: Expedition Advisory Centre, Royal Geographical Society.

Gregory, R. D., Gibbons, D. W., & Donald, P. F. (2007). *Bird census and survey techniques*. In *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques* (pp. 17–56).

Kéry, M., & Schmid, H. (2006). *Estimating species richness: Calibrating a large avian monitoring programme*. *Journal of Applied Ecology*, 43(1), 101–110.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

Williams, A. B. (1936). *The Composition and Dynamics of a Beech-Maple Climax Community*. *Ecological Monographs*, 6(3), 318–408.

5. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede

Introducere

Habitatele acvatice sunt foarte bogate în surse de hrană, motiv din care și speciile terestre le vizitează în mod regulat (Weller, 2014). În afara sezonului de cuibărire ele joacă un rol important și în perioada de migrație, când sunt folosite ca loc de odihnă. Datorită dinamicii mișcărilor speciilor acvatice, o singură ieșire de obicei nu reflectă în mod corespunzător importanța ariei respective. Pentru a cunoaște mai bine răspândirea, abundența și dinamica în timp a speciilor legate de habitatele umede, este nevoie de recensăminte repetate periodic.

Păsările de apă sunt folosite ca și bioindicatori al schimbărilor petrecute în mediul înconjurător (Amat & Green, 2010). Fiind plasate pe etajele superioare al rețelei trofice, ele arată în mod sensibil toate schimbările petrecute pe etajele inferioare. Marea majoritate ale ariilor noastre țintă se află în imediata vecinătate a localităților și sunt înconjurate de zone agricole întinse. Astfel există o mare posibilitate ca materialele chimice (ca de exemplu derivați de fosfor sau nitrogen) folosite în agricultură sau apa menajeră să ajungă în apă, cauzând contaminări sau eutrofizare. O legătură concretă a fost arătată într-un studiu efectuat în Spania, unde cercetătorii au arătat ca abundența corcodelului mare (*Podiceps cristatus*) se schimbă corelat de cantitatea îngrășământelor cu nitrogen folosite pe parcelele agricole din împrejurimi (Fernández et al., 2005). Nitrogenul se dizolvă în apele freatice și poate ajunge la distanțe considerabile de la sursă.

Protecția habitatelor acvatice și a habitatelor umede care găzduiesc specii de păsări este garantată de către Convenția de la Ramsar. Convenția a fost semnată de către 18 țări, care erau îngrijorați de declinul accentuat al speciilor de apă, cauzată de transformarea și dispariția habitatelor acvatice. Scopul principal al Convenției era ca aceste habitate să fie conservate și utilizarea lor să fie sustenabilă pe termen lung. Astăzi sunt deja 136 de țări care au semnat această Convenție. Fiecare țară membră are obligația să desemneze măcar o zonă în lista ariilor acvatice de importanță internațională și să țină cont de acest statut în proiectarea proceselor de utilizarea terenurilor sau alte investiții infrastructurale.

România a semnat Convenția Ramsar în anul 1991 și a desemnat de atunci 19 arii pe lista Ariilor de importanță internațională, cu o suprafață totală de 1.156.448 hectare.

Materiale și metode

Unele specii (ca de exemplu corcodeii, rațele, lișița, chirigițe) care înoată pe suprafața luciului de apă sau își procură hrana zburând pe deasupra apei sunt ușor de observate. Sunt însă alte specii care au un mod de viață mai secretuos, se mișcă ascuns în stuf sau vegetație palustră și nici nu vocalizează foarte des (ca de exemplu buhaiul de baltă, stârc pitic, creșteții). Pentru ele este necesară vizitarea de multe ori a ariilor studiate pentru a spori șansele de detectare (Kohl, 2011).

Recensământul speciilor legate de habitate acvatice a fost efectuată în perioada 1 aprilie – 31 august. Zonele acvatice desemnate au fost vizitate în fiecare două săptămâni, când am notat fiecare specie acvatică. Observațiile au fost făcute dimineața devreme sau după masă când păsările sunt cel mai active.

Rezultate

Pe această arie am evaluat periodic 4 transecte. Din acestea un transect (WE_TR_3) era selectat pe digul râului Bega, acoperând în totalitate secțiunea râului aflat pe aria ROSPA0144. Al doilea transect (WE_TR_2) era situat pe malul Canalului Mare, acesta pornind de pe digul sudic al râului Bega, celelalte două transecte (WE_TR_4-5) erau situate pe canale și lacuri cu ape stagnante aflate în limita vestica a localității Sânmartinu Sârbesc

În continuare am evaluat 11 puncte de observare în recensământul de specii cuibăritoare în habitate umede, puncte de pe care am evaluat lacurile aflate în vecinătatea localităților (Figura 9.).

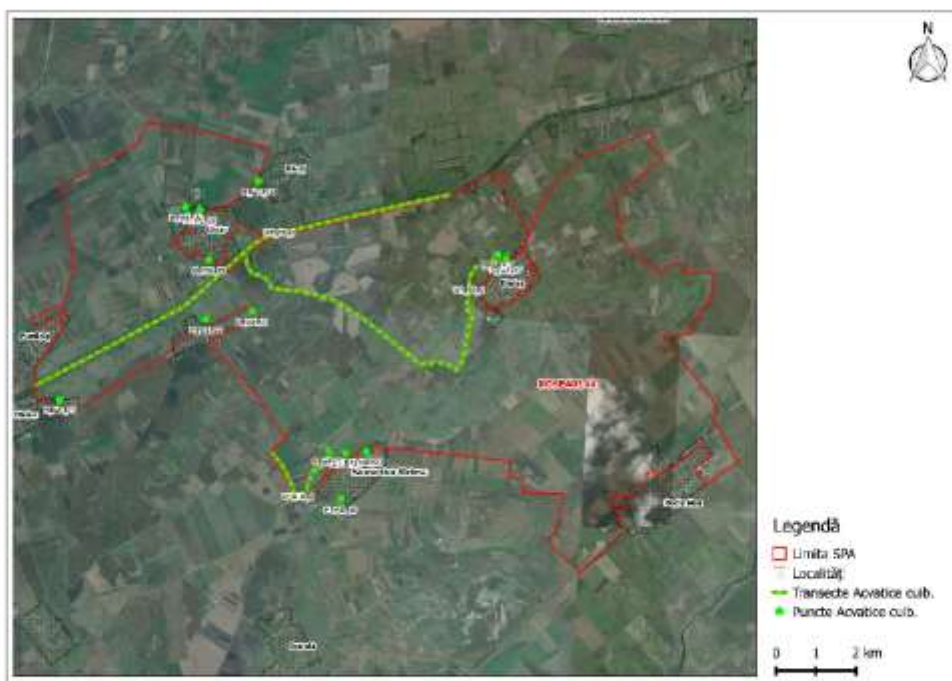

Figura 9. Transectele selectate în recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede de pe aria ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Pe urma evaluărilor pe această arie am observat 103 specii, cele mai multe specii fiind prezente pe transectul de pe digul râului Bega, în total 84 de specii. Cel mai mare număr de exemplare erau prezente pe arie speciile: rândunica (516 de exemplare), pescăruș râzător (476 de exemplare), rața mare (450 de exemplare) și lăcarul mare (429 de exemplare).

Am notat prezența a două specii care sunt listate ca specii acvatice cuibăritoare în Formularul standard a sitului (Tabel 12.). Din cele 101 alte specii observate în cadrul acestei metode au fost 10 specii care figurează în Formularul standard al sitului (Tabel 13.).

Tabel 12. Speciile acvatice și cele care preferă habitatele umede observate cu ocazia recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede de pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	24
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	189
Total		213

Tabel 13. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare (inclusiv paginile următoare).

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	1
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	429
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	122
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	195
Lăcar de stof	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	36
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	31
Pițigoi codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	12
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	3
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	9
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	450
Rață cărăitoare	<i>Anas querquedula</i>	46
Făsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	2
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	42
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	72
Stârc roșu	<i>Ardea purpurea</i>	15
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	4
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	5
Rață cu cap castaniu	<i>Aythya ferina</i>	3
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	10
Buhai de baltă	<i>Botaurus stellaris</i>	6
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	6
Sticlete	<i>Carduelis carduelis</i>	12
Florinte	<i>Carduelis chloris</i>	2
Prundăraș gulerat mic	<i>Charadrius dubius</i>	5
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	39
Chirighiță cu aripi albe	<i>Chlidonias leucopterus</i>	2
Pescăruș răsător	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	476
Erete de stof	<i>Circus aeruginosus</i>	21
Porumbel de casă	<i>Columba livia f. domestica</i>	26

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	62
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	5
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	1
Prepeliță	<i>Coturnix coturnix</i>	5
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	70
Pițigoii albastru	<i>Cyanistes caeruleus</i>	12
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	26
Lăstun de casă	<i>Delichon urbicum</i>	1
Ciocănitoare pestriță mare	<i>Dendrocopos major</i>	2
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	44
Presură sură	<i>Emberiza calandra</i>	44
Presură de stof	<i>Emberiza schoenoides</i>	9
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	16
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	19
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	6
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
Cîntează	<i>Fringilla coelebs</i>	1
Lișiță	<i>Fulica atra</i>	115
Ciocărlan	<i>Galerida cristata</i>	2
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	2
Găinușă de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	119
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	516
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	17
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	16
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	13
Grelușel de stof	<i>Loxia luscinioides</i>	102
Grelușel pătat	<i>Loxia naevia</i>	2
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	191
Prigorie	<i>Merops apiaster</i>	69
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	4
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	74
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	20
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	156
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	150

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observați
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	37
Pițigoi mare	<i>Parus major</i>	15
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	5
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	72
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	3
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	11
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	636
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochruros</i>	2
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	8
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	14
Pitulice fluierătoare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	1
Coțofană	<i>Pica pica</i>	74
Cârstel de baltă	<i>Rallus aquaticus</i>	18
Ciocântors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	2
Aușel cu cap galben	<i>Regulus regulus</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	82
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	13
Mărăcinar mare	<i>Saxicola rubetra</i>	5
Mărăcinar negru	<i>Saxicola rubicola</i>	2
Chiră de baltă	<i>Stema hirundo</i>	2
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	51
Turturică	<i>Streptopelia turtur</i>	2
Gaur	<i>Stumus vulgaris</i>	166
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	63
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	29
Silvie mică	<i>Sylvia curruca</i>	16
Corcodel mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	5
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	7
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	82
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	233
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	5
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	3
Mieriă	<i>Turdus merula</i>	3
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	26
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	323
Total		2017

Bibliografie

Amat, J. a, & Green, A. J. (2010). *Waterbirds as Bioindicators of Environmental Conditions. Conservation Monitoring in Freshwater Habitats: Practical Guide and Case Studies*, 45–52. http://doi.org/10.1007/978-1-4020-9278-7_5

Bolduc, F., & Afton, A. D. (2008). *Monitoring waterbird abundance in wetlands: The importance of controlling results for variation in water depth*. *Ecological Modelling*, 216(3-4), 402–408. <http://doi.org/10.1016/j.ecolmodel.2008.05.007>

Fernández, J. M., Selma, M. A. E., Aymerich, F. R., Sáez, M. T. P., & Fructuoso, M. F. C. (2005). *Aquatic birds as bioindicators of trophic changes and ecosystem deterioration in the Mar Menor lagoon (SE Spain)*. *Hydrobiologia*, 550(1), 221–235. <http://doi.org/10.1007/s10750-005-4382-0>

Kohl, P. (2011). *Monitoring your wetland: a primer to site-level monitoring activities for volunteer coordinators - Birds*. Retrieved from <http://clean-water.uwex.edu/pubs/pdf/Birds.pdf>

Weller, M. W. (2014). *Wetland Birds: Habitat Resources and Conservation Implications. Igarss 2014*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. <http://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>

<http://www.ramsar.hu/egvezmeny.htm>

<http://www.ramsar.org/wetland/romania>

<http://www.wetlands.org/>

6. Evaluarea distribuției prin efectuarea observațiilor în puncte fixe

Introducere

Multe habitate se transformă sau dispar, mai ales datorită agriculturii intensive. Folosirea excesivă a pesticidelor, mecanizarea, suprapășunatul sau omogenizarea peisajului exercită un efect negativ asupra populațiilor de păsări. Deoarece aproape fiecare specie de pasăre reacționează în mod sensibil la schimbările mediului înconjurător, ele pot fi folosite ca organisme indicatoare (Gregory et al, 2010, Gregory et al, 2005, <http://www.ebcc.info/>). Urmărind schimbările populațiilor de păsări în mai multe habitate, se pot calcula indici de biodiversitate care reflectă starea unei regiuni mai extinse (Erdős et al, 2007).

Efectele schimbării în mediul înconjurător pot fi cunoscute numai dacă sunt urmărite în mod continuu. Primul program de monitoring al păsărilor comune a fost lansat în 1966, în Anglia, exemplu care a fost urmat în anii următori de mai multe țări Europene. Azi, aceste programe sunt coordonate sub egida proiectului Monitorizarea Pan Europeană a Păsărilor Comune (Pan European Common Bird Monitoring Scheme), cu 28 de țări participante în anul 2015. În România, programul Monitorizarea Păsărilor Comune a fost lansat în anul 2006 (SOR/Birdlife International & Grupul Milvus, 2014). Metodele standard folosite de către acest program au fost adoptate și folosite și în cadrul acestui proiect.

Monitorizarea și recensământul populațiilor de păsări cântătoare se face în mod general prin utilizarea a trei metode principale: cartarea teritorială, metoda transectelor sau metoda punctelor fixe. Cartarea teritorială este metoda cea mai precisă, însă necesită mult timp. De aceea este folosită numai în evaluarea zonelor mai mici sau o formă simplificată, acolo unde este importantă calcularea exactă a mărimii populațiilor. Metoda transectelor este folosită mai ales în habitate omogene sau unde este importantă estimarea densității speciilor țintă. Folosirea punctelor fixe este metoda ideală pentru habitate mixte și pentru acoperirea unei arii mai întinse, pentru estimarea densității relative (Sutherland et al, 2007).

Material și metode

Pentru a determina distribuția a mai multor specii de păsări am folosit metoda punctelor fixe. În total, au fost desemnate 40 puncte (Figura 10.).

Punctele de observație au fost vizitate dimineața între orele 5-10. Pe fiecare punct am petrecut 5 minute și am notat fiecare pasăre văzută sau auzită în patru categorii de distanțe: în interiorul cercului cu rază de 50 metri, între 50-100 metri, peste 100 de metri și indivizii care a zburat deasupra cercului de observare fără aterizare. Fiecare punct a fost vizitat de două ori în perioada 15 aprilie – 15 mai și 16 mai – 15 iunie, cu condiția să fie minim 15 zile între cele două observații

Figura 10. Localizarea punctelor de observare folosite în cadrul metodei punctelor fixe în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Rezultate

Datele culese prin metoda punctelor fixe au fost folosite mai ales pentru a îmbunătăți hărțile de distribuție și pentru a determina zonele cu diversitate redusă. În afara celor care au fost observate în zbor, observațiile au fost comparate la cele două ieșiri și am considerat în analize valorile unde specia respectivă a fost observată în număr mai mare. Din aceste date am calculat indicii de diversitate Shannon-Wiener. Interpolând valorile de diversitate (cu metoda Invers Distance Weighted) am încercat să determinăm zonele de diversitate mică sau mai mare în situările studiate.

Au fost înregistrate 22 de specii pe 40 de puncte. În afara celor notate în zbor, am observat în total 564 indivizi.

Tabel 14. Numărul de indivizi al speciilor de păsări listate în Formularul standard, observate prin metoda „Evaluarea distribuției speciilor de păsări prin efectuarea observațiilor în puncte fixe” pe parcursul a celor două ieșiri.

Denumire populară	Denumire științifică	ROSPA0144	
		1.	2.
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	0	1

Tabel 15. Lista și numărul de exemplare a speciilor nelistate în Formularul standard, observate prin metoda punctelor fixe în situl ROSPA0144 Uivar - Diniș.

Denumire populară	Denumire științifică	Ieșire	
		1.	2.
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	6	5
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0	1
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	107	123
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	6	6
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	2	0
Cioară grivă	<i>Corvus comix</i>	1	0
Prepelța	<i>Coturnix coturnix</i>	18	33
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	18	17
Presură galbenă	<i>Emberiza citrinella</i>	3	0
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	2	0
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	10	7
Presură sură	<i>Milliaria calandra</i>	31	40
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	1	4
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	3	3
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	4	1
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	0	2
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	18	20
Coțofană	<i>Pica pica</i>	10	38
Boicuş	<i>Remiz pendulinus</i>	2	2
Guguştiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	5
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	5	8

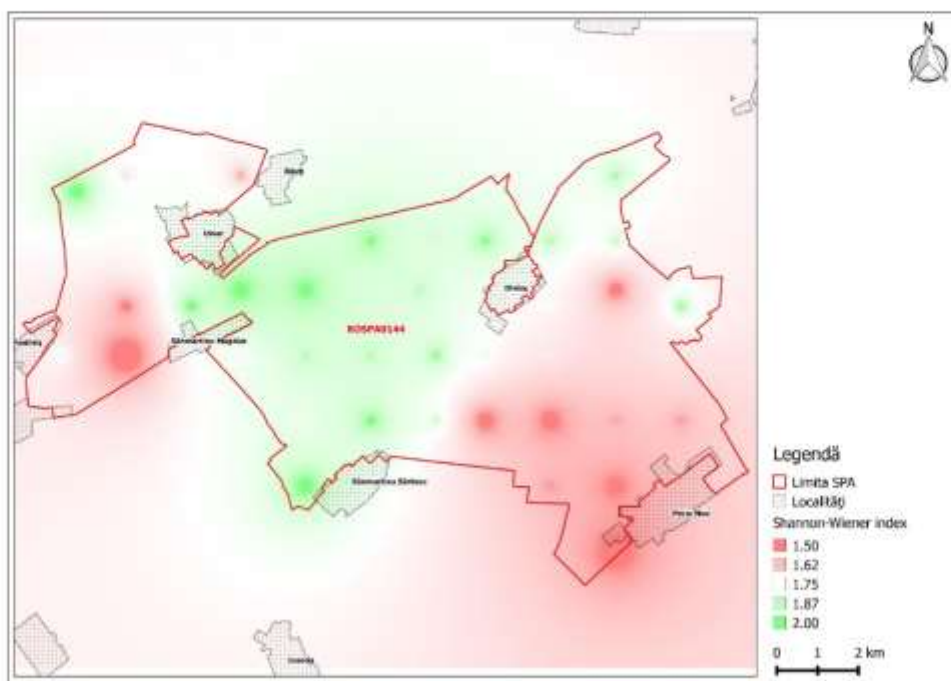

Figura 11. Indicele Shannon-Wiener pe situl ROSPA0144 Uivar-Dinias.

Bibliografie

Erdős, S., Szép, T., Báldi, A., & Nagy, K. (2007). *Mezőgazdasági területek felszínborításának és tájszerkezetének hatása három madárfaj gyakoriságára*. *Tájökológiai Lapok*, 5(1), 161–172.

Gregory, R. D., & Strien, A. Van. (2010). *Wild Bird Indicators: Using Composite Population Trends of Birds as Measures of Environmental Health*. *Ornithological Science*, 9(1), 3–22. <http://doi.org/10.2326/osj.9.3>.

Gregory, R. D., van Strien, A., Vorisek, P., Gmelig Meyling, A. W., Noble, D. G., Foppen, R. P. B., & Gibbons, D. W. (2005). *Developing indicators for European birds*. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*, 360(1454), 269–288. <http://doi.org/10.1098/rstb.2004.1602>.

Societatea Ornitologică Română/Birdlife România - Asociația "Grupul Milvus." (2014). *Ghid standard de monitorizare a speciilor de păsări de interes comunitar din România* (Ministerul). București, România: SC Noi Media Print SA.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

<http://www.ebcc.info/>

7. Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare

Introducere

Speciile răpitoare diurne de obicei cuibăresc în densități mici, țin teritorii întinse și în ciuda mărimii lor sunt relativ greu de văzute. Din aceste cauze, metodele generale folosite pentru evaluarea speciilor cântătoare nu sunt aplicabile și pentru ele.

Forsman și Solonen (1984) descriu patru metode care se pot aplica pentru recensământul păsărilor răpitoare în perioada de reproducere: observații de pe un punct înalt, căutarea semnelor de cuibărire în zonele potențiale (Sutherland, 2007), estimarea prin numărul adulților transportând hrană și detectarea puilor/juvenililor care vocalizează cerând hrană.

Aceste metode sunt aplicabile cu mai multă sau mai puțină eficiență la diferite specii. De exemplu în cazul șorecarului comun (*Buteo buteo*), vocea juvenililor nu rezultă estimări precise, pentru că hoinărec departe de cuibul natal. Pentru ele cea mai eficientă metodă este numărarea perechilor în dans nupțial.

Material și metode

Recensământul speciilor răpitoare diurne a fost efectuată pe 13 de puncte de observație (Figura 12.).

Figura 12. Localizarea punctelor de observare folosite în cadrul metodei Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Observațiile au fost făcute înainte de masă între orele 9-12 și după masă între orele 15-18, când sunt cele mai active (Bibby, 1998). Fiecare punct a fost vizitat de două ori în perioadele 15 mai – 15 iunie și 15 iunie – 15 iulie, cu condiția ca între cele două ieșiri să fie petrecute minim 15 zile. Pe parcursul observațiilor am folosit hărți satelitare imprimate pe hârtie, unde a fost marcat punctul de observație, precum și limitele cercurilor cu raza de 500, 1000 și 1500 de metri în jurul punctului (Figura 13.). Pe aceste hărți am notat locația exactă unde au fost observate păsările, precum și direcția lor de zbor.

Rezultate

Cele mai multe puncte de observații au fost plasate pe acest sit, unde am observat în total 6 specii de răpitoare diurne (Tabel 16.). Cele mai comune au fost eretele de stuf (30 de exemplare) și șorecarul comun (4 de exemplare). De pe puncte a fost văzut o singură dată șoimul dunărean, însă în cadrul observațiilor nesistematice încă de două ori – posibil deci să cuibărească pe sit.

Nici o specie observată nu apare în Formularul standard al sitului.

Tabel 16. Speciile și numărul de indivizi observate pe parcursul recensământului păsărilor răpitoare diurne pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. Indivizi observate
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	30
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	1
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelilor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Gaie neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Total		38

Bibliografie

Bibby, C., Jones, M., & Marsden, S. (1998). *Expedition Field Techniques BIRD SURVEYS*. London: Expedition Advisory Centre, Royal Geographical Society. <http://doi.org/10.1073/pnas.0809077106>

Forsman, D., & Solonen, T. (1984). Censusing breeding raptors in southern Finland: methods and results. *Ann. Zool. Fennici*.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

8. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice

Introducere

Pentru păsările migratoare pe lângă calitatea zonelor de cuibărit și a zonelor de iernare sunt importante și zonele de odihnă și hrănire vizitate în timpul migrației. În cazul păsărilor acvatice, bineînțeles, o importanță majoră au habitatele acvatice. Datorită activităților antropogene numeroase habitate de acest tip sunt expuse la o perturbare semnificativă, rezultând schimbarea sau chiar dispariția completă a acestora (Weller, 2014).

Scopul monitorizării păsărilor acvatice este de a dobândi cunoștințe despre importanța unei anumite zone din punctul de vedere a speciilor migratoare: ce fel de specii și în ce abundență se găsesc în aceste zone și în ce măsură le folosesc pentru hrănire și odihnă. Acoperind întreaga perioadă de migrație, prin monitorizări regulate se pot obține informații despre dinamica migrației la diferite specii din aceste zone. Numeroase caracteristici a habitatelor pot influența folosirea diferitelor suprafețe de apă de către păsări în această perioadă. Una dintre aceste caracteristici este adâncimea apei și fluctuațiile nivelului de apă. Nivelul de apă determină în mod direct prezența diferitelor specii: speciile cu gâtul și cu piciorul lung, sau speciile scufundătoare utilizează apele mai adânci, pe când speciile de mărime mai mică ca și limicolele preferă apele de adâncime mică. Un alt factor important este prezența vegetației, deoarece acesta asigură loc de hrănire și adăpost păsărilor acvatice, diminuând astfel perturbarea antropogenă. Dimensiunea habitatului poate influența numărul de indivizi de specii acvatice. În cazul zonelor umede de dimensiune mare se pot forma habitate mai heterogene, astfel creând zone adecvate de hrănire și odihnă pentru mai multe specii acvatice (Ma et al, 2010).

Evaluarea speciilor de păsări acvatice se efectuează în perioada septembrie-martie, în această perioadă trec majoritatea speciilor migratoare europene prin țara noastră. După aderarea la Convenția de la Ramsar (1991), România și-a asumat protecția zonelor umede și a habitatelor speciilor de păsări acvatice (www.ramsar.org). Deși cele mai multe specii migratoare nu cuibăresc pe teritoriul țării, sunt prezente doar în trecere, și zonele studiate de noi nu sunt incluse în lista zonelor umede de importanță internațională, merită acordarea atenției tuturor zonelor care sunt folosite de către aceste specii.

Scopul monitorizării a fost de a obține informații despre importanța a 6 arii Natura 2000 evaluate de către noi, din punctul de vedere a migrației speciilor de păsări acvatice, ce fel de specii sunt prezente în această perioadă, și care sunt acele habitate care sunt cel mai frecventate de aceste păsări.

Materiale și metode

Pasajul de toamnă

Am selectat toate zonele umede cunoscute pentru o monitorizare săptămânală, unde am observat speciile care se hrănesc, respectiv se odihnesc în timpul migrației pe aceste arii. Habitatele acvatice observate de către noi au fost împărțite în trei categorii: lacuri, canale (pârâuri) și râuri. În cazul lacurilor punctele de observare au fost amplasate în locuri cu o bună vizibilitate pe întreaga suprafață a lacului. Deoarece au existat doar lacuri cu suprafețe mici, am considerat suficient un punct de observare la fiecare lac. La canale și râuri ca și metodă de observare am folosit tot puncte de observare. În cazul canalelor și râurilor mai lungi, au fost selectate mai multe puncte de observare de-a lungul cursului de apă, încercând să fie amplasate pe locații ca și poduri sau diguri, de unde aveam o vizibilitate bună pe o secțiune lungă a râului.

Observarea păsărilor acvatice, în migrația de toamnă a fost efectuată în perioada 18 august - 26 octombrie, iar pentru migrația de primăvară în perioada 31 martie - 25 mai. Vizitarea punctelor de observare a fost efectuată cu o periodicitate săptămânală, zece ocazii în total. Pe fiecare punct de observare am stat 5 minute, timp în care am notat toate speciile zonelor umede observate, de exemplu erete de stof (*Circus aeruginosus*), uligan pescar (*Pandion haliaetus*), de asemenea s-au notat pe o altă listă toate celelalte specii observate pe aceste puncte.

Cu ocazia observărilor am notat nu doar speciile observate și numărul acestora, ci și nivelul apei, condițiile meteorologice (vânt, nebulozitate, vizibilitate) și efectul presupus a acestora asupra păsărilor. În plus am înregistrat track/uri GPS la fiecare ieșire și în fiecare ocazie am fotografiat punctele de observare. Am notat în jurnalele de teren orice fenomen negativ sau factor de pericolitare.

Migrația speciilor de păsări acvatice în perioada primăverii

Cu ocazia observărilor păsărilor acvatice, în perioada de primăvară am monitorizat punctele selectate pe cele șase arii Natura 2000. Perioada de monitorizare a păsărilor acvatice cuibăritoare (1 aprilie - 31 august) s-a suprapus parțial cu monitorizările speciilor de păsări acvatice migratoare, în cazul în care punctele de observare sau transectele celor două metode se suprapuneau datele colectate erau utilizate în ambele cazuri.

Rezultate

Pe aceasta arie au fost selectate 17 de puncte de observare pentru evaluarea speciilor de păsări acvatice migratoare. Toate punctele erau selectate pe malurile lacurilor, care se aflau în apropierea localităților din aria Natura 2000, respectiv pe digul râului Bega (Figura 14.).

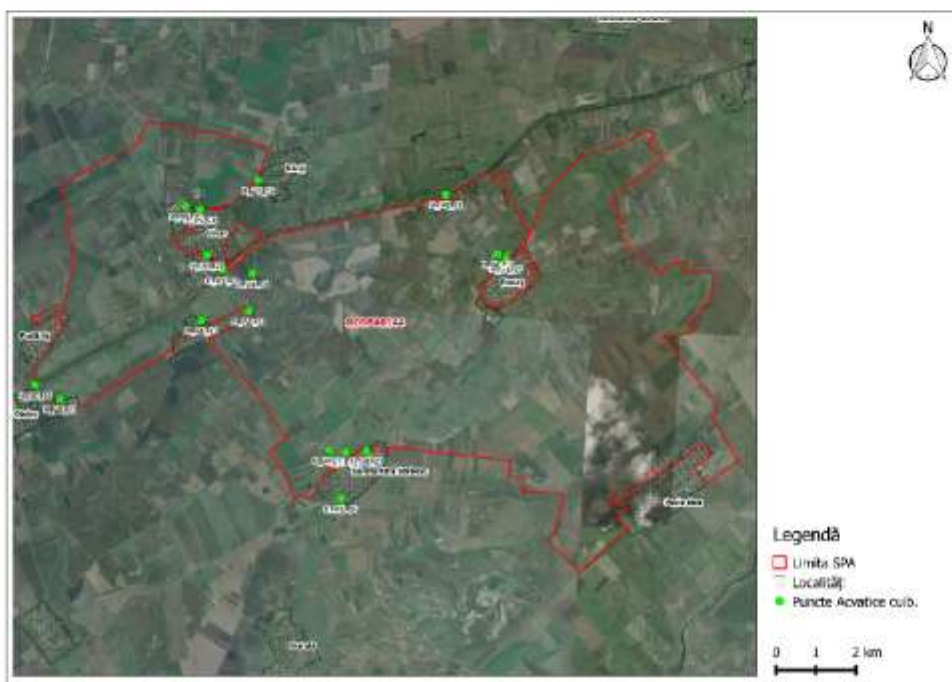

Figura 14. Punctele de observare în evaluarea speciilor de păsări acvatice migratoare de pe aria ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

În perioada evaluărilor din perioada de migrație de toamnă am observat 41 de specii, respectiv 109 de specii în perioada de primăvară, în habitatele acvatice a ariei.

Cele mai multe specii (33 de specii) au fost observate pe lacul aflat în sudul localității Sântămărtin Sârbesc. Pe baza evaluărilor am constatat un nivel al apei foarte scăzut, ceea ce oferă un habitat favorabil speciilor de păsări limicole. Acest punct de observare nu se află pe teritoriul ariei ROSPA0144, însă deoarece se află în imediata apropiere a ariei am considerat important evaluarea acestuia din punct de vedere a speciilor de păsări acvatice migratoare, poate fi un habitat favorabil de hrănire.

Cel de-a doilea habitat acvatic ca și diversitate era cele două lacuri (M_WE_29), aflate lângă gara Uivar, unde în total s-au observat 30 de specii de păsări. Deoarece punctele de observare se aflau în apropierea localităților, un factor perturbator constant era poluarea habitatelor acvatice și pescuitul.

Pasajul de toamnă

Cu ocazia evaluării păsărilor acvatice migratoare am notat nu doar speciile acvatice ci și toate speciile de păsări observate.

Pe cele 17 puncte de observații am notat 2024 indivizi aparținând la 41 de specii. Dintre acestea patru specii apar ca specii acvatice migratoare în Formularul standard al sitului (Tabel 17.). Celelalte specii sunt prezentate în Tabelul 18.

Tabel 17. Numărul exemplarelor de specii de păsări acvatice și specii care preferă mediul acvatic observate în perioada de migrație de toamnă pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	1
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	79
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	13
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	13
Total		106

Tabel 18. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii migratoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	6
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	25
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	22
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	4
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	34
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	5
Rață cu cap castaniu	<i>Aythya ferina</i>	1
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	2
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	2
Fugaci de țârm	<i>Calidris alpina</i>	20
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	2
Fugaci mic	<i>Calidris minuta</i>	6
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	31
Pescăruș răzător	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	282
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	8
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	5
Lișiță	<i>Fulica atra</i>	130
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	11
Găinușă de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	82
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	9
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	855
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	3
Pescăruș cu picioare galbene/ pontic	<i>Larus cachinnans/Larus michahellis</i>	7
pescăruș cu picioare galbene	<i>Larus michahellis</i>	1
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	16
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	5
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	11
Ciocântors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	4
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	7
Chiră de baltă	<i>Sterna hirundo</i>	13
Corcodei mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	22
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	227
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	4
Fluierar de zăvoi	<i>Tringa ochropus</i>	3
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	51
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	1
Total		1918

Migrația speciilor de păsări acvatice în perioada primăverii

Am observat în total 74 de specii în migrația de primăvară (Tabel 20.), din care cinci sunt prezente ca specii migratoare în Formularul standard a sitului (Tabel 19.).

Tabel 19. Numărul exemplarelor de specii de păsări acvatice și specii care preferă mediul acvatic observate în perioada de migrație de toamnă pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	6
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	9
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	11
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	6
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	9
Total		41

Tabel 20. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii migratoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare (pe paginile următoare).

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	1
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	27
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	7
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	8
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	8
Pițigoii codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	1
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	1
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	2
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	3
Rață cărăitoare	<i>Anas querquedula</i>	5
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	2
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	16
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	3
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	3
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	2
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	4
Egretă mică	<i>Casmerodius albus</i>	3
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	5
Chirighiță cu aripi albe	<i>Chlidonias leucopterus</i>	2
Erete de stof	<i>Circus aeruginosus</i>	4
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	2
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	3
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	1
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	1
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	6
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	5
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	3
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	3
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	6
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	4
Cinteză	<i>Fringilla coelebs</i>	1
Lișița	<i>Fulica atra</i>	7
Ciocârlan	<i>Galerida cristata</i>	2
Găinușa de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	16
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	8

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. Indivizi observate
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	35
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	6
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	2
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	1
Pescăruș râzător	<i>Larus ridibundus</i>	4
Grelușel de stuf	<i>Locustella luscinioides</i>	5
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	22
Presură sură	<i>Miliaria calandra</i>	8
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	1
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	3
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	1
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	3
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	1
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	3
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	1
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	2
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	7
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2
Coșofană	<i>Pica pica</i>	1
Ciocîntors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	1
Aușel cu cap galben	<i>Regulus regulus</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	4
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	3
Mărăcinar negru	<i>Saxicola torquata</i>	2
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	8
Graur	<i>Sturnus vulgaris</i>	2
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	4
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	3
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	6
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	1
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	2
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	7
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	2
Total		154

Bibliografie

Ma, Z., Cai, Y., Li, B., & Chen, J. (2010). *Managing wetland habitats for waterbirds: An international perspective*. *Wetlands*, 30, 15–27.

Weller, M. W. (2014). *Wetland Birds: Habitat Resources and Conservation Implications*. Igarss 2014. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. <http://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>

<http://www.ramsar.org/wetland/romania>

9. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor

Introducere

Migrația păsărilor răpitoare și a berzelor este un fenomen destul de bine cunoscut mai ales în acele zone în care, datorită strategiei de migrație folosită de aceste păsări, ele se adună în număr foarte mare (situri "bottleneck"). În România astfel de zone se găsesc în Dobrogea unde, păsările răpitoare și berzele migrează în număr mare pentru a evita zborul peste Marea Neagră. În ceea ce privește restul țării, aceste păsări migrează în general într-o manieră eterogenă, fără să urmeze rute foarte bine conturate. În mare măsură, după cum reiese din datele provenite de la păsări echipate cu transmițătoare satelitare, majoritatea păsărilor răpitoare respectiv berze își aleg rutele de migrație în funcție de circumstanțe, și în special în funcție de condiții meteorologice. Uneori, anumite specii pot urmări cursul unor râuri mari care traversează regiunile montane, cum se întâmplă la Clisura Dunării sau Valea Oltului, însă în cea mai mare parte a țării, și în special în regiunile de câmpie, păsările răpitoare migrează pe front larg. Anumite specii, precum ereții sau vânturelul de seară, care au strategii mai aparte față de majoritatea păsărilor răpitoare. În afara acestor specii, care folosesc habitatele peste care migrează, pentru a vâna, păsările răpitoare și berzele de obicei traversează regiunile de câmpie fără a se opri, o fac doar spre seară, pentru înnoptare.

Totuși, zonele de câmpie sunt importante pentru acest grup de păsări în condițiile în care, trebuie să asigure trecere liberă pentru ele. Peste asta, multe păsări hoinăresc în perioada migrației de toamnă și, aceste păsări deseori poposesc în zonele deschise din regiunile de șes. Scopul monitorizării a migrației păsărilor răpitoare și a berzelor este de a dobândi cunoștințe despre importanța unei anumite zone din punctul de vedere a acestor specii migratoare, pentru a identifica abundența în care aceste păsări trec peste zonele vizate. Acoperind cea mai mare parte a perioadei de migrație, prin monitorizări regulate se pot obține informații despre dinamica migrației la diferite specii care traversează aceste zone.

Acest raport prezintă datele obținute în cadrul monitorizării migrației de primăvară și toamnă a speciilor de răpitoare și berze. Acest grup de specii reprezintă o componentă aparte a avifaunei, din mai multe motive. Printre acestea se numără raritatea speciilor (în general speciile de răpitoare sunt mai rare), modul special de migrație (migrații în grupuri mari, adesea pe fronturi restrânse, folosirea curenților termici și a planării pe distanțe foarte mari etc.)

Exemplele urmărite în decursul migrației sunt atât cele care cuibăresc în țară la noi, cât și exemplare care cuibăresc în țările nordice și tranzitează România înspre locațiile de iernare (Africa, Orientul Mijlociu).

Materiale și metode

Monitorizarea speciilor de păsări răpitoare respectiv berze în perioada migrației de toamnă s-a efectuat în perioada august-noiembrie 2014, în funcție de speciile țintă. Studiul migrației de primăvară a avut loc în perioada aprilie-mai 2015. Scopul monitorizării a fost de a obține informații despre importanța sitului din punctul de vedere a migrației păsărilor răpitoare și a berzelor (Figura 15.).

Figura 15. Punctele de observare în evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Punctele de observare au fost plasate strategic pentru a avea o vizibilitate bună asupra terenului studiat și să ofere o acoperire teritorială cât mai bună asupra sitului (Figura 11.). Observațiile au început la ora 10.00 și au continuat până la ora 17.00. În timpul observațiilor observatorul nu a părăsit punctul de observație. Excepție s-a făcut doar în condiții meteorologice nefavorabile de lungă durată (ploaie, ceață) sau alte cazuri excepționale (de ex. probleme de sănătate). Observatorul a trebuit să caute activ păsările migratoare.

Localizarea și determinarea păsărilor s-a făcut cu ajutorul binoculului 10x50 și lunetei 20-60x60. Speciile au fost determinate cu ajutorul determinatoarelor de teren.

Păsările observate pe punctul de observație au fost trecute în formular, specificând următoarele aspecte:

Locul: Numele punctului de observație (cea mai apropiată localitate)

Data : ziua/luna/anul

Număr de pagină : A câta pagină este din totalul numerelor de pagini din ziua respectivă. (De ex. dacă în ziua respectivă s-a scris pe 5 pagini, atunci a doua pagină a fost marcată cu 2/5)

Observatori: Numele observatorilor

Ora : S-a notat la fiecare oră fixă

Specia : Codul H(E)URING al speciei

Vârsta și Sexul : Vârsta și sexul păsărilor (dacă au putut fi determinate cu siguranță).

Total: numărul exemplarelor observate în stol. Dacă stolul a fost alcătuit din mai multe specii, fiecare specie s-a trecut în rânduri separate, iar rândurile s-au legat la începutul rândurilor.

Direcția migrației: S-a notat din ce direcție și în ce direcție s-au deplasat păsările (de ex SE-NV)

Înălțimea: Înălțimea zborului în cazul păsărilor în migrație. Dacă în timpul observației s-a schimbat altitudinea păsării/stolului, s-a notat și acest lucru (de ex. 0 → 2)

- 0 aprox. la un nivel cu înălțimea punctului (0-50 m)
- 1 între 50-200 m
- 2 peste 200 m

Intensitatea migrației:

- Exemplare locale
- Exemplare aflate în migrație, care nu se opresc pentru a se odihni/hrăni
- Exemplare aflate în migrație, care se hrănesc sau se opresc pentru a se odihni
- Exemplare hoinăritoare

Distanța de la punctul de observație - în linia Est-Vest a punctului:

- 0 – sub 300 m
- 1S – 300 m – 1 km la stânga de punctul de observare, 1D – 300 m – 1 km la dreapta de punctul de observare
- 2S – peste 1 km la stânga de punctul de observare, 2D – peste 2 km la dreapta de punctul de observare

În cazul distanțelor 1 și 2 s-a notat dacă păsările au zburat la stânga (S) sau la dreapta (D) față de punctul de observație. De ex. în cazul unei păsări aflată la o distanță de aprox. 1,5 km la dreapta (Est) s-a notat 2D.

Modul migrației : S-a determinat categoria în care s-a încadrat exemplarul/stolul, până ce acesta/aceștia au ajuns în dreptul punctului de observație. Dacă tipul migrației nu s-a putut identifica, nu s-a notat nimic în rubrica respectivă.

1. Exemplare, care migrează la înălțime mare cu zbor planat
2. Exemplare care se înalță cu ajutorul termicelor în zona punctului
3. Exemplarele, care migrează la înălțime mică și care se folosesc de vânt la deplasare.
4. Exemplare care migrează cu zbor activ

Observații : Aici s-au notat orice alte observații legate de păsări.

Condițiile meteorologice s-au notat la fiecare oră fixă în **Formularul condițiilor meteorologice.**

S-au notat următoarele date:

Direcția vântului: Direcția din care a bănut vântul

Viteza vântului : după scara Beaufort (mai jos)

1. Fumul se înalță vertical. Frunzele nu se mișcă.
2. Fumul indică direcția vântului. Unele frunze tremură. Girueta nu se orientează după vânt.
3. Se simte adierea pe față. Girueta începe să se orienteze. Frunzele foșnesc din când în când. Pavilionul și flamura încep să fluture ușor.
4. Drapelele fâlfâie. Frunzele se mișcă continuu. Grânele încep să se clatine.
5. Se ridică praful. Rămurelele se mișcă vizibil. Grânele se ondulează. Flamura se întinde, luând o poziție orizontală.
6. Arborii mici se leagănă. Vârful tuturor arborilor se mișcă.
7. Se aude șuieratul vântului. Folosirea unei umbrele devine dificilă. Sârmele telegrafice șuieră.
8. Toți arborii se mișcă. E greu de înaintat împotriva vântului.
9. Unele ramuri se rup. Autovehiculele își pierd direcția.
10. Clădirile ușoare sunt afectate.

Nebulozitate: acoperirea cerului cu nori în %

Vizibilitate:

1. sub 100 m
2. 100 - 500 m
3. 500 - 1000 m
4. 1000 - 2000 m
5. peste 2000 m

Precipitații:

1. Nu sunt precipitații
2. Ploaie, ninsoare, etc

Rezultate

Observațiile de toamnă au avut loc în perioada 29.08-09.10.2014, câte 1 zi/săptămâna/2 puncte (MR08, MR09) de observare, respectiv primăvara în perioada 11.04-11.05.2015 pe 2 puncte de observații (MR08, MR09).

Coordonate GPS ale punctelor de observare:

- MR08 Uivar 20.90107, 45.643326
- MR09 Dinaș 21.036521, 45.635775

În total studiul a fost efectuat în cursul a 23 de zile:

- Zile de observare pe punctul MR08 în 2014: 29.08, 03.09, 10.09, 18.09, 25.09, 01.10, 09.10
- Zile de observare pe punctul MR09 în 2014: 29.08, 03.09, 10.09, 18.09, 25.09, 01.10, 10.10
- Zile de observare pe punctul MR08 în 2015: 11.04, 14.04, 26.04, 06.05, 11.05
- Zile de observare pe punctul MR09 în 2015: 11.04, 14.04, 27.04, 07.05,

În cursul monitorizării migrației de toamnă și de primăvară au fost observate în total 785 de exemplare de păsări migratoare, hoinăritoare și locale aparținând la 20 specii.

Migrația de toamnă din 2014

În total 618 păsări au fost observate din care 278 migratoare, 28 hoinăritoare și 312 locale.

În acest sit din Banat migrația a urmărit ori lunca Begăi, ori direcția N-S. Cele mai des observate specii au fost vânturelul de seară (*Falco vespertinus*) – 147 de exemplare, eretele de stuf (*Circus aeruginosus*) – 109 de exemplare, șorecarul comun (*Buteo buteo*) – 101 de exemplare, vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*) – 95 de exemplare și viesparul (*Pernis apivorus*) 42 de exemplare. Este de menționat prezența constantă și în număr mare a șerparilor (*Circaetus gallicus*) 14 observații, respectiv apariția codalbului (*Haliaeetus albicilla*) și a găii negre (*Milvus migrans*) (Tabel 21.).

Tabel 21. Lista și numărul speciilor de păsări migratoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	22
Acvilă țipătoare mică	<i>Aquila pomarina</i>	1
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	60
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	1
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	5
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	14
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	68
Erete vânăt	<i>Circus cyaneus</i>	1
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	1
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	14
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	9
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	7
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	11
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	22
Gaie neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Viespar	<i>Pernis apivorus</i>	40

În ceea ce privește abundența păsărilor hoinare, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 22.).

Tabel 22. Lista și numărul speciilor de păsări hoinăritoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	5
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	4
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	4
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	5
Codalb	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor locale, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 23.).

Tabel 23. Lista și numărul speciilor de păsări locale răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Uliu porumbar	<i>Accipiter gentilis</i>	1
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	5
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	37
Șorecar încălțat	<i>Buteo lagopus</i>	4
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	4
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	4
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	37
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	1
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	6
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	3
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	84
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	120
Viespar	<i>Pernis apivorus</i>	2

Migrația de primăvară din 2015

În migrație de primăvară au fost observate 167 păsări, din care 71 migratoare, 1 hoinăritoare și 95 locale. Cele mai abundente specii au fost: vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*) – 49 de exemplare, eretele de stuf (*Circus aeruginosus*) – 48 de exemplare, barza albă (*Ciconia ciconia*) – 29 exemplare, șorecarul comun (*Buteo buteo*) – 24 de exemplare. Este importantă acvilei de câmp (*Aquila heliaca*) în zonă, care probabil este o pasăre rezidentă.

În ceea ce privește abundența păsărilor migratoare în primăvară din 2015, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 24.).

Tabel 24. Lista și numărul speciilor de păsări migratoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	14
Șorecar sp.	<i>Buteo sp</i>	3
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	22
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	29
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	2
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor hoinare, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 25.).

Tabel 25. Lista și numărul speciilor de păsări hoinăritoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor locale, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 26.).

Tabel 26. Lista și numărul speciilor de păsări locale răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	10
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	2
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	7
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	18
Falco sp.	<i>Falco sp</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	49
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	7

Concluzii

Numărul observațiilor subliniază faptul că situl este important pentru migrația următoarelor specii: erete sur (*Circus aeruginosus*), șerpar (*Circaetus gallicus*), barză albă (*Ciconia ciconia*), barză neagră (*Ciconia nigra*).

Deși acvila țipătoare mică a fost observat o dată în perioada studiului nu putem spune că acestea nu migrează în număr mic în zonă. Durata observațiilor era prea scurtă comparativ cu perioada de migrație a speciei pentru a ajunge la concluzia definitivă dacă aceste specii nu migrează în sit.

Cele 97 de observații de erete de stuf (*Circus aeruginosus*) indică faptul că situl este un important loc de migrație pentru această specie, deși nu este amintit în formularul standard al sitului. Considerăm că anual în această zonă migrează 180-300 de exemplare de erete de stuf.

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London

Gensbol B., (2008), *Birds of prey*, HarperCollinsPublishers, London

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D, Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate

<http://www.milvus.ro>

10. Observații nesistematice

Introducere

Pe parcursul deplasărilor de teren am încercat să maximalizăm efortul de observații și în afara timpului acordat pentru metodele standard. Pentru aceste observații, care nu se pot încadra în standardele unei metode, am introdus metoda observațiilor nesistematice. Ca și aceste date să fie cât mai precise am recurs la folosirea unei aplicații pe telefon mobil, ObsMapp (www.observado.org). Aplicația funcționează ca un jurnal de teren digital, care reduce foarte mult timpul acordat pentru înregistrare și în aceeași timp leagă în mod automat coordonatele geografice și ora exactă la fiecare observație.

Un alt avantaj ObsMapp este ca se poate folosi în mod offline, iar locul exact al observației se poate fi pus exact pe o imagine satelitară – util de exemplu în cazul păsărilor văzute în depărtare (Figura 1). Aplicația conține liste predefinite cu denumiri de specii pentru mai multe grupuri, de la păsări până nevertebrate și plante. Datele culese de pe teren se pot încărca într-o bază de date de unde se pot exporta cu ușurință. Informațiile încărcate în baza de date sunt publice, însă există posibilitate ca să fie ascunse și să fie vizibile numai pentru utilizator – de exemplu în cazul speciilor rare sau periclitate.

La înregistrarea păsărilor, se poate nota numele speciei în limba dorită, numărul indivizilor observați, sexul, vârsta, comportamentul (cu accent pe comportamentul teritorial și legate de reproducere). La fiecare observație se pot atașa în plus note, fotografiile sau sunet (Figura 16.).

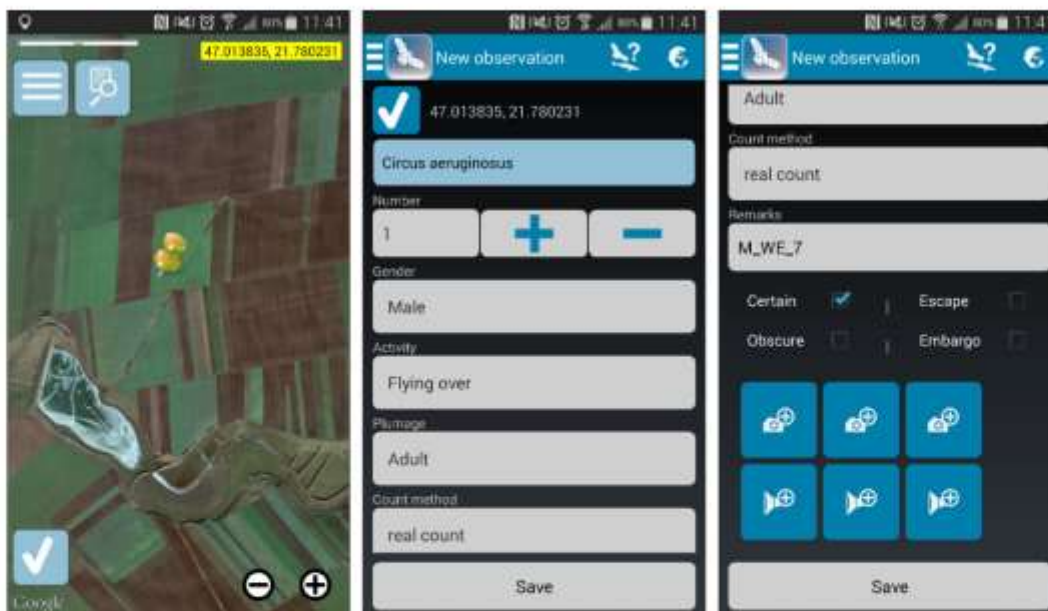

Figura 16. Folosire ObsMapp: datele unei erețe de stuf (*Circus aeruginosus*) observat în zbor

Metode

Pentru a nota observațiile nesistematice, am folosit aproape în exclusivitate aplicația ObsMapp. Am folosit deasemenea aplicația pentru introducerea observațiilor de păsări în timpul metodelor, dar care însă nu a fost specii țintă pentru metoda respectivă. De exemplu, în timpul metodei recensământul speciilor răpitoare diurne, speciile de răpitoare au fost notate în formularele de teren iar celelalte specii în ObsMapp.

În cazul câtorva metode standard (de exemplu transecte nocturne) am folosit deasemenea aplicația pentru introducerea datelor de teren. Metoda folosită era indicată cu un cod în câmpul observații.

După sfârșitul perioadei de teren, fiecare observator a exportat datele culese într-un fișier .csv, care au fost ulterior unificate. Au existat cazuri când anumite păsări au fost înregistrate simultan de mai mulți observatori. Aceste intrări nu au fost filtrate la estimarea distribuțiilor dar au fost înlăturate în cazurile unde au fost folosite și la estimarea mărimii populațiilor.

Rezultate

Prin observații nesistematice am notat 6680 indivizi aparținând la 138 specii. Din cele 19 specii care sunt prezente în Formularul standard a sitului, despre 18 specii am cules informații (Tabel 26.). Datele din observații nesistematice au fost folosite pe lângă datele provenite din metodele standard pentru estimarea distribuției și mărimii populațiilor (Figura 27.).

Tabel 27. Denumirea și numărul de indivizi al speciilor listate în Formularul standard pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniaș, înregistrate prin metoda Observații nesistematice.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	6
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	39
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	4
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	10
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	7
Pițgoi codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	16
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	144
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	9
Rață lingurar	<i>Anas clypeata</i>	45
Rață mică	<i>Anas crecca</i>	7
Rață fluierătoare	<i>Anas penelope</i>	1
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	75
Rață cărâitoare	<i>Anas querquedula</i>	37
Rață pestriță	<i>Anas strepera</i>	1
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	4
Fâsă de luncă	<i>Anthus pratensis</i>	86
Drepnea neagră	<i>Apus apus</i>	14
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	60
Stârc roșu	<i>Ardea purpurea</i>	21
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	7
Ciuf de pădure	<i>Asio otus</i>	3
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	18
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	2
Buhai de baltă	<i>Botaurus stellaris</i>	4
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	22
Fugaci de țărm	<i>Calidris alpina</i>	4
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	4
Fugaci mic	<i>Calidris minuta</i>	5
Cânepar	<i>Carduelis cannabina</i>	41
Sticlete	<i>Carduelis carduelis</i>	26
Florinte	<i>Carduelis chloris</i>	40
Egretă mare	<i>Casmerodius albus</i>	66
Prundăraș gulerat mic	<i>Charadrius dubius</i>	3
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	75

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Chirighiță neagră	<i>Chlidonias niger</i>	2
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	72
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	9
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	2
Erete de stof	<i>Circus aeruginosus</i>	35
Erete vânător	<i>Circus cyaneus</i>	11
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	1
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	4
Botgros	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	16
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	2
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	21
Dumbrăveancă	<i>Coracias garrulus</i>	3
Corb	<i>Corvus corax</i>	1
Cioară grivă	<i>Corvus cornix</i>	9
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	465
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	4
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	18
Prepețița	<i>Coturnix coturnix</i>	32
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	13
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	19
Lăstun de casă	<i>Delichon urbica</i>	12
Ciocânițoare pestriță mare	<i>Dendrocopos major</i>	4
Ciocânițoare de grădini	<i>Dendrocopos syriacus</i>	3
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	61
Presură galbenă	<i>Emberiza citrinella</i>	1
Presură de stof	<i>Emberiza schoenidus</i>	12
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	5
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	2
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	50
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	66
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	2
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2
Cîntează	<i>Fringilla coelebs</i>	66

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Lișița	<i>Fulica atra</i>	58
Ciocârlan	<i>Galerida cristata</i>	29
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	10
Găinușa de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	29
Gaiță	<i>Garrulus glandarius</i>	3
Cocor	<i>Grus grus</i>	67
Acvilă mică	<i>Hieraetus pennatus</i>	1
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	31
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	375
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	10
Sfrâncioc roșatic	<i>Lanius collurio</i>	17
Sfrâncioc mare	<i>Lanius excubitor</i>	2
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	5
Pescăruș cu picioare galbene/ pontic	<i>Larus cachinnans/Larus michahellis</i>	1
Pescăruș răzător	<i>Larus ridibundus</i>	224
Sitar de mal	<i>Limosa limosa</i>	36
Greșel de stuf	<i>Locustella luscinioides</i>	7
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	21
Gușă vânătă	<i>Luscinia svecica</i>	1
Prigorie	<i>Merops apiaster</i>	61
Presură sură	<i>Miliaria calandra</i>	88
Gale neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	4
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	99
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	3
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	162
Culic mic	<i>Numenius phaeopus</i>	755
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	47
Pietrar sur	<i>Oenanthe oenanthe</i>	6
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	8
Uligan pescar	<i>Pandion haliaetus</i>	2
Pițigoi albastru	<i>Parus caeruleus</i>	6
Pițigoi albastru	<i>Parus caeruleus</i>	9
Pițigoi mare	<i>Parus major</i>	13

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	5
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	111
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	33
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	170
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	2
Pitulice cu sprâncenă galbenă	<i>Phylloscopus inornatus</i>	2
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	5
Pitulice fluierătoare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	6
Coțofană	<i>Pica pica</i>	126
Ploier argintiu	<i>Pluvialis squatarola</i>	1
Cârstel de baltă	<i>Rallus aquaticus</i>	5
Ciocintors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	3
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	22
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	8
Mărăcinar mare	<i>Saxicola rubetra</i>	13
Mărăcinar negru	<i>Saxicola rubicola</i>	44
Cănăraș	<i>Serinus serinus</i>	1
Chiră de baltă	<i>Sterna hirundo</i>	7
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	46
Turturică	<i>Streptopelia turtur</i>	1
Gaur	<i>Stumus vulgaris</i>	1434
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	2
Silvie de zăvoi	<i>Sylvia borin</i>	1
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	23
Silvie mică	<i>Sylvia curruca</i>	9
Corcodel mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	7
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	72
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	16
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	2
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	35
Ochiuboului	<i>Troglodytes troglodytes</i>	2
Mierlă	<i>Turdus merula</i>	1
Cocoșar	<i>Turdus pilaris</i>	124
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	19
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	192
Total		2555

Bibliografie

www.observado.org

Supliment electronic

Pe parcursul efectuării metodelor de evaluare (în afara observațiilor nesistematice) am înregistrat date electronice sub forma de track GPS și fotografii digitale ale habitatelor în jurul punctelor sau transectelor. Aceste fișiere se regăsesc în suplimentul electronic al acestui raport pe suport de DVD.

Fâsă de câmp (*Anthus campestris*)

Descriere și identificare

Fâsa de câmp este cea mai mare dintre fâsele europene. Lungimea corpului este de 16.5 cm, anvergura aripilor de 25-28 cm, iar greutatea medie de 29 g. Coloritul penajului este unul pal, slab dungat, atât pe părțile superioare cât și pe cele inferioare. Sprânceana este pală iar tectricile alare sunt de culoare închisă, însă cu vârful deschise. Cântecul „ciur-i-li” este emis în zbor descendent sau de la nivelul solului.

Habitat

Preferă regiunile temperate și mediteraneene, zonele cu un climat cald, fiind absentă, din această cauză, în Europa de Nord. Specia este răspândită la nivelul regiunilor aride, unde ocupă habitatele deschise, nisipoase, cu o vegetație joasă. Evită terenul abrupt și pietros, dar și habitatele închise cu vegetație înaltă.

Hrană

Hrana constă în principal din insecte (lăcuste, greieri, fluturi, libelule, coleoptere, etc) însă ocazional poate include în dieta sa și anumite semințe. Insectele sunt prinse la nivelul solului, iar câteodată, cele roitoare, sunt atacate în zbor.

Reproducere

Perioada de cuibărit începe în luna aprilie. Este o specie monogamă și teritorială, manifestând un comportament agresiv față de alte specii de păsări, precum codobaturi, sau alte specii de fâse. Cuibul e ascuns sub smocuri de iarbă sau în scobituri la baza tufișurilor. Cuibărește de două ori pe an, femela depunând 3-6 ouă, pe care le clocește singură, însă ulterior, la hrănirea puilor vor participa ambii părinți.

Migrație

Specia migrează pe distanțe lungi, pentru a ierna în zona Sahel sau în Peninsula Arabică. Până la sfârșitul lunii august migrează mai ales adulții bătrâni, în timp ce indivizii din primul an pornesc mai târziu. Migrația de toamnă începe la mijlocul lunii octombrie, iar cea de primăvară se desfășoară destul de devreme, între sfârșitul lunii februarie și începutul lunii mai.

Distribuție

Fâsa de câmp este prezentă aproape în toată Europa, cu excepția țărilor nordice. Populația europeană este de 1 000 000-1 900 000 perechi, dintre care în România cuibăresc 150 000-250 000 perechi.

Metode folosite

- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede

Efective și distribuție în sit

Fâsa de câmp este menționată ca specie cuibăritoare în Formularul standard. Am observat 2 indivizi prin metoda păsări acvatice cuibăritoare, 11 prin cartarea teritorială și 4 prin observații nesistematice (Figura 17.). Din datele rezultate estimăm 5-15 perechi cuibăritoare.

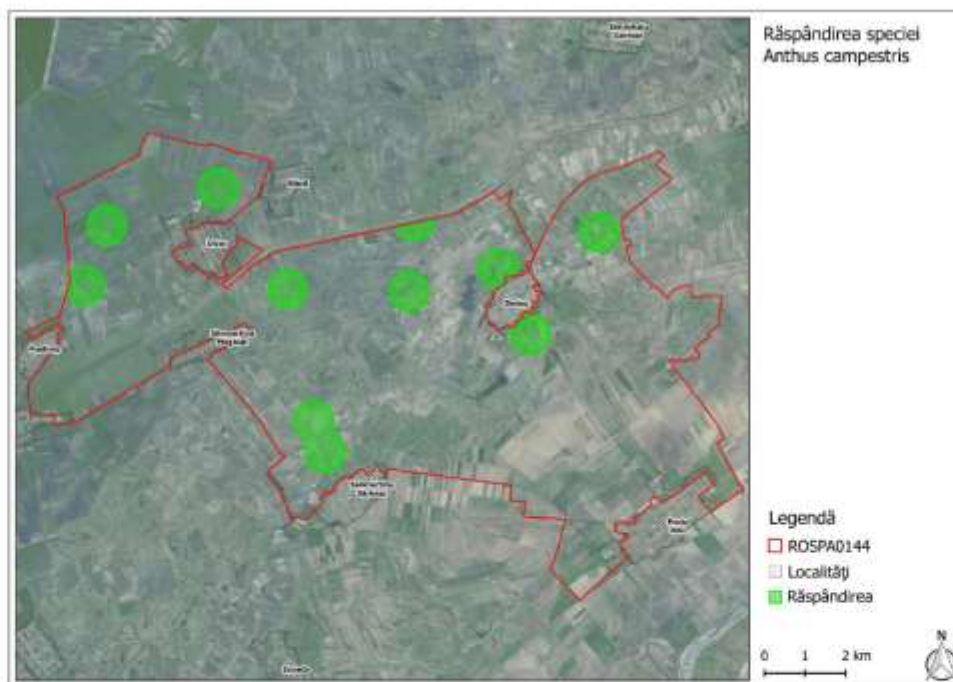

Figura 17. Răspândirea fâsei de câmp pe situl ROSPA0144 Uivar-Dinaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Extinderea intravilanului și terenurilor arabile
- Dispariția bălților temporare pe pajiști
- Modificarea compoziției naturale a speciilor de plante în pajiști
- Suprapășunarea pajiștilor
- Dispariția arborilor
- Incendierea
- Folosirea excesivă a pesticidelor și a îngrășămintelor
- Vânătoarea ilegală
- Numărul mare de câini ciobănești

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței actuale a pajiștilor
- Managementul pajiștilor prin pășunat și / sau cosit
- Menținerea bălților temporare pe pajiști
- Pășunatul pajiștilor cu intensitate între 0.3-1 UVM

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Csőrgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó. <http://doi.org/10.1046/j.1439-0361.2000.00031.x>.

Szabó, D. Z., Kelemen, A. M., Daróczi, S., & Miholcsa, T. (2010). *Păsări comune din România: din habitate agricole, localități și păduri*. Cluj: Gloria. <http://doi.org/10.5735/086.049.0509>.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Descriere și identificare

Este o specie de acvilă de talie medie, cu aripi late și coadă relativ scurtă. Lungimea corpului este de 55 - 65 cm iar anvergura aripii de 143 - 168 cm. Greutatea corporală este de cca. 1,2 - 1,8 kg. Dimorfismul sexual este slab pronunțat, femelele fiind puțin mai mari decât masculii. Adulții au un penaj general maroniu pe întreg corpul, cu remige și rectrice mai închise, negricioase. Capul și supraalarele aripilor sunt mai deschise (maroniu-crem) decât restul corpului. Are picioare lungi, acoperite cu pene până la baza degetelor, ca la toate celelalte specii de acvile. Ciocul este relativ mic de culoare neagră, cu ceroma galbenă.

Păsările tinere au aripa mai îngustă, coloritului general al penajului fiind de asemenea maroniu, însă de nuanță mult mai întunecată decât cel al adulților. Pe suprafața aripilor prezintă dungi și stropi de culoare albă, conferite de către vârful alb al penelor de acoperire (supraalare). Între penajul de juvenil și cel adult se pot distinge și penaje de tranziție, caracteristice exemplarelor subadulte, cu pene de generații diferite.

Habitat

În România preferă pădurile foioase bătrâne, din zonele de deal, șes și cele de luncă. Unele perechi urcă și în zona de munte, unde cuibăresc în păduri de fag și de molid. În Slovacia majoritatea populației cuibărește pe conifere. Alege pentru cuibărit zone unde se întind pășuni, câmpii umede și zone agricole, suficient de mari pentru procurarea hranei.

Preferă păduri de dimensiuni medii, cuibărind de regulă aproape de lizieră sau în vecinătatea unor poieni. În România, densitatea și efectivele cele mai mari se regăsesc în partea estică și sud-estică a Transilvaniei.

Hrană

Consumă cu precădere rozătoare (șoarecele de câmp) și broaște, ocazional șopârle sau puii păsărilor cuibăritoare pe sol (ciocârlii, fâse, presuri). Uneori poate fi semnificativ și procentul insectelor (greieri, cosași). Vânează atât din aer cât și de pe locuri de pândă. În căutarea insectelor umblă foarte mult pe sol, capturându-le din iarbă.

Reproducere

După stabilirea cuplurilor, ambii părinți încep repararea cuibului, care este de regulă, utilizat mai mulți ani la rând. Uneori poate ocupa cuiburile părăsite ale altor specii, precum șorecar comun, uliu porumbar, barză neagră. Cuibul este instalat pe arbori bătrâni, de regulă lângă trunchi, fiind construit din crengi uscate, groase la bază și mai subțiri spre interior. Cuibul este căptușit bogat cu ramuri cu frunze verzi.

Ponta compusă din 2 ouă (rar 1, excepțional 3) este depusă la interval de 1 - 3 zile, de regulă în primele zile ale lunii mai. Clocitul durează 40 - 42 (38 - 45) zile. Din cei doi pui eclozați doar unul poate supraviețui, ca urmare a „cainismului”, fenomen des întâlnit la speciile răpitoare. Puiul eclozat primul, mai bine dezvoltat îl va ucide pe cel mai slab. Corpul lor este, la început, acoperit cu un puf dens de culoare albă; Părăsesc cuibul după 50 - 57 zile.

Migrație

Este o specie migratoare pe distanțe lungi. Migrează spre cartierele de iernare în septembrie, exemplare întârziate putând fi observate și în octombrie. Migrează de regulă în stoluri mari de câteva sute de exemplare. Majoritatea păsărilor sosesc la noi în luna aprilie, unele exemplare apar însă în zonele de reproducere încă din martie. Cele mai cunoscute rute de migrație de la noi sunt în Dobrogea, unde în toamna anilor 2002 - 2004 s-au numărat peste 4.300 de exemplare. Alte căi de migrare se cunosc însă și din interiorul țării cum ar fi Valea Mureșului, Troțușului și Valea Oltului. Părăsește continentul prin Bosfor, înaintând spre cartierele de iernare din Africa, la sud de Sahara.

Distribuție

Este o specie monotipică cu un areal relativ restrâns. Cuibărește doar în partea estică a Europei, în Germania, Slovacia, România, Polonia, țările Baltice și unele regiuni din Rusia. Izolat, se poate întâlni în peninsula Balcanică, Ungaria și Asia Mică. Arealul de distribuție al speciei se află în scădere. Nu se cunoaște cu exactitate efectivul cuibăritor mondial, o parte a acestuia cuibărend în Rusia. Nu dispunem nici de informații despre populația de pe cealaltă parte a M-ților Urali. Populația este mai ușor de evaluat după efectivul migrator. Populația europeană este apreciată la 14 000 – 19 000 de perechi, fiind poate puțin subevaluat.

Până nu demult era o specie puțin cunoscută la noi în țară, cu un efectiv apreciat la doar 100 - 200, mai apoi 500 - 1 000 perechi. După un studiu mai detaliat implementat de Asociația Grupul Milvus, în prezent efectivul național este apreciat a fi între 1 700 - 3 900 perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Un singur exemplar migrator de acvilă țipătoare mică a fost observată în ambele sezoane de migrație studiate.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eoliinelor
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informarea publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman, D. (2006). *The Raptors of Europe and the Middle East* (3rd ed.). London: Christopher Helm.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey*. HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Barză albă (*Ciconia ciconia*)

Descriere și identificare

Este o pasăre de talie mare, cu lungimea de 100-115 cm și o anvergură a aripilor între 155-165 cm, remarcându-se prin gâtul și picioarele lungi. Penajul corpului (inclusiv gât, cap și coadă) este alb, exceptând remigele și tectricele superioare, care sunt negre. Penele sunt alungite la nivelul pieptului și pe partea inferioară a gâtului. Ciocul și picioarele sunt roșii. Sexele sunt asemănătoare și nu există variații sezoniere. Juvenilii se aseamănă adulților, însă ciocul și picioarele prezintă un colorit maro, care spre maturitate se va transforma, treptat, în roșu.

Habitat

Trăiește în regiuni cu climat temperat sau mediteranean. Supraviețuirea pe termen lung a speciei depinde de menținerea în stare cât mai naturală a locurilor de hrănire preferate de berze: fânațe, pășuni, pajiști umede, terenuri inundabile, în apropierea locurilor de cuibărit. Poate fi prezent și în regiunile de stepă sau, în timpul iernării, pe savană. Acceptă și habitatele umede secundare, cum sunt terenurile agricole irigate, lanuri de orez, etc. În Maroc cuibărește la altitudini de 2500 m, însă în Europa apare rar peste 500 m. La noi cuibărește aproape în exclusivitate în zone antropizate, pe șură, case, coșuri, claie, pomi, ruine sau pe stânci. În ultimele 4 decenii au început să-și construiască cuibul pe stâlpi de joasă tensiune.

Hrană

Hrana este foarte variată, compoziția dietei fiind influențată de umiditatea zonei. În regiuni, sau perioade mai aride consumă în principal insecte și rozătoare, iar în condiții umede se hrănește cu animale acvatice. De cele mai multe ori hrana constă în: gândaci și lăcuste, șerpi, șopârle, micromamifere (chițcani, șoareci, șobolani, hamsteri), râme, amfibieni, moluște și crustacee, pești. Uneori mănâncă și ouăle păsărilor clocitoare pe sol sau scorpioni.

Reproducere

Specie monogamă, de cele mai multe ori pe sezon de reproducere. Unele perechi se reproduc ani în șir la același cuib. În afara perioadei de reproducere perechea nu stă împreună; femela și masculul se întâlnesc în timpul pasajului de primăvară sau ajung separat la cuib. De multe ori, masculul ajunge mai devreme (în aprilie), începând singur renovarea și dezvoltarea cuibului. În general subadulții sosiți mai târziu încearcă să stăpânească cuiburi deja ocupate, în asemenea cazuri perechea își apără agresiv teritoriul, de multe ori rezultând răni grave. Depun 3-5 ouă, incubarea durează 33-34 de zile. Ambii părinți participă la îngrijirea puilor. După părăsirea cuibului (în a doua jumătate a lunii iunie), juvenilii formează cete mai mari, deplasându-se în diverse

locuri de hrănire în cadrul acestor grupuri. Prima împerechere de obicei este la vârsta de 4 ani. Majoritatea indivizilor rămân în Africa până la atingerea maturității sexuale.

Migrație

Specie migratoare pe distanță lungă. Berzele albe încep migrația în perioada august-septembrie, deplasându-se spre Africa de Sud, prin două rute: la vest pe Gibraltar și la est prin Bosfor, evitând trecerea peste Marea Mediterană. În țară, efective importante migratoare se pot observa în Dobrogea. Migrația de primăvară are loc în lunile martie-aprilie.

Distribuție

Barza albă este larg răspândită în Europa, cu excepția Insulelor Britanice și țărilor nordice. Populații mai mari se remarcă în centrul și estul continentului, în Polonia, Belarus, Ucraina, Lituania și Spania. La noi este răspândită în toată țara, dar populații mai însemnate se află în partea de vest a țării (jud. Satu Mare, Timiș, etc.), respectiv sud-estul Transilvaniei (jud. Sibiu, Brașov, Harghita). Populația europeană este de 180 000 – 220 000 perechi, aflându-se în creștere moderată. Conform ultimului recensământ sunt cca. 5 000-6 000 perechi în România însă, mai ales ca urmare a desecării excesive a zonelor umede, în multe părți ale țării, populația a suferit o diminuare accentuată.

Metode folosite

- Recensământ de barză albă (*Ciconia ciconia*)
- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

În situl ROSPA0144 s-au înregistrat în total 64 de cuiburi în 15 localități (Figura 18-19.). Din acest număr, în 42 s-a semnalat o reproducere cu succes (65.6%), în 3 cuiburi pereche fără pui iar 14 cuiburi au fost goale (Tabel 28.). În total am numărat 81 de pui, reprezentând o valoare de 1.8 Jza, care este sub valoarea minimă stabilită după Burnhauser (1983). Valoarea JZm are 1.929, care de asemenea este sub valoarea minimă.

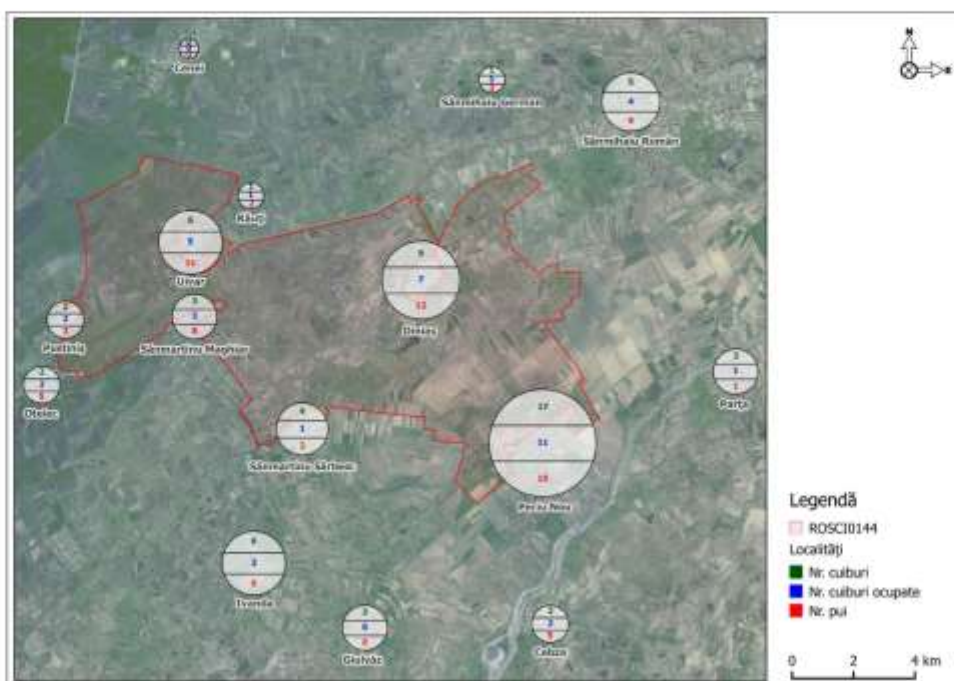

Figura 18. Numărul cuiburilor observate (verde), numărul cuiburilor ocupate (albastru) și numărul puilor de berze în localitățile din situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

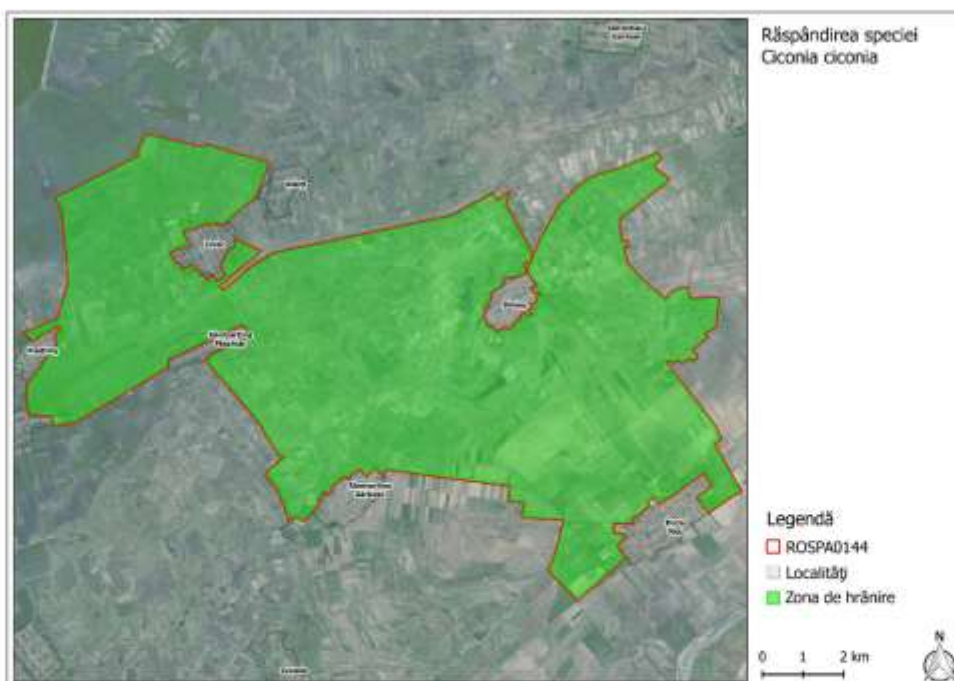

Figura 19. Zona de hrănire a berzei albe pe situl ROSPA0144 Uivar-Dinaș.

Fiecare cuib semnalat în această arie s-a observat pe stâlp de electricitate. Dintre acestea în 49 de cazuri (76.56%) erau montate și suporturi de cuib pe stâlp, iar 13 cuiburi fiind lipsite de suport.

Tabel 28. Lista localităților din situl ROSPA0144 în care am găsit cuiburi de berze și datele acestora

LOCALITATE	JUDEȚ (două litere)	** Cuib ocupat de:				Numărul puiilor:	** Cuibul se găsește pe:						Data observației
		Pereche cu pui	Pereche fără pui	Barză solitară	Cuib neocupat (gol)		Stâlp electric	Stâlp electric cu suport metalic pt.	Coș	Grajd sau șură	Coamă acoperiș	Copac	
TOTAL		42	3	5	14	81	15	62	0	0	0	0	
Cenei	TM							1					7/1/2014
Uivar	TM	5			1	11	2	6					7/1/2014
Răuți	TM	1				2	1						7/1/2014
Sânmartinu Maghiar	TM	3				8	1	4					7/1/2014
Sânmartinu Sârbesc	TM	1	1		2	2		4					7/1/2014
Peciu Nou	TM	11	1		5	15	1	18					7/1/2014
Diniaș	TM	7	1	1	0	12	1	11					7/1/2014
Sânmihaiu Român	TM	4			1	9	1	5					7/1/2014
Sânmihaiu German	TM	1				3		1					7/1/2014
Pustiniș	TM	2				3		2					7/1/2014
Otelec	TM	2				5		2					7/1/2014
Giulvăz	TM			2	1		3						7/1/2014
Ivanda	TM	2		1	3	5	3	4					7/1/2014
Cebza	TM	2				5	2						7/1/2014
Parța	TM	1		1	1	1		4					7/1/2014

După datele colectate pe parcursul recensământului de barză albă am estimat 42-64 de perechi cuibăritoare. În perioada studiului au fost observate 27 exemplare de barza albă în migrație. Considerăm că efectivele de 150-250 exemplare menționate în formularul standard sunt reale.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Coliziune de linii electrice de înaltă tensiune
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire

Bibliografie

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Barză neagră (*Ciconia nigra*)

Descriere și identificare

Pasăre de talie mare cu lungimea de 95-100 cm, anvergura aripilor de 145-155 cm, fiind puțin mai mică decât barza albă. Gâtul și picioarele sunt lungi. În zbor se poate deosebi de stârci prin faptul că își menține gâtul întins în timpul zborului. Specia se remarcă prin penajul negru, cu un luciu metalic, la nivelul dorsal al corpului. Pe fața ventrală, abdomenul, axilarele și subcaudalele sunt albe. Ciocul și picioarele adulților prezintă un colorit roșu. Sexele sunt asemănătoare și nu există variații sezoniere. Păsările imature se disting prin penajul mai puțin lucios pe partea dorsală, fiind de culoare maro-închis iar pe vârful penelor prezintă pete mai deschise. Partea ventrală a corpului este de asemenea albă, iar ciocul și picioarele sunt gri-verzui.

Habitat

Specia este strâns legată de climatul continental, preferând în principal pădurile întinse, mlăștinoase, cu o structură mozaicată, traversate de râuri, brațe moarte ale acestora, pâraie sau lacuri. Pentru hrănire necesită prezența habitatelor deschise. Ocazional se hrănește și pe malul lacurilor și râurilor, pe terenurile inundabile și pajiști umede nederanjate. Cuibărește pe copaci înalți, în păduri bătrâne întinse cu pâraie, în apropierea zonelor mlăștinoase sau pajiștilor umede. Pe alocuri în regiuni muntoase cuibărește și pe stânci, în bârloguri mici, până la altitudini de 2000 m. De multe ori cuibul poate fi la o distanță de kilometri față de ariile de hrănire.

Hrană

Hrana berzei negre constă, în principal, din pești mici pe care îi prinde în apele puțin adânci. Consumă și crustacee, insecte (lăcuste), amfibieni, reptile, micromamifere, sau chiar pui ale unor păsări mai mici. Uneori se hrănește în cete mici.

Reproducere

Barza neagră este monogamă, perechile formându-se pentru perioade îndelungate. Deseori rămân împreună și în afara sezonului de reproducere, în timpul migrației sau al iernării. Fiind o specie retrasă în perioada de cuibărit are nevoie de zone întinse, nederanjate care să prezinte un mozaic de habitate propice. Specia cuibărește solitar, chiar și în habitatele favorabile, cu densități mari, distanța minimă dintre cuiburi fiind de 1 km.

Cuibul este construit pe copaci mari și bătrâni, de obicei în zona superioară a acestora, fiind folosit un timp îndelungat. De multe ori ocupă cuiburile părăsite ale răpitoarelor. La construirea cuibului participă ambii parteneri, iar la finalul lunii aprilie femela depune 3-5 (2-6) ouă, care eclozează după aproximativ 35-36 de zile. Ambii părinți sunt implicați în îngrijirea puilor, iar până ce ating vârsta de două săptămâni, unul dintre părinți este mereu prezent la cuib, pentru a păzi micuții. Juvenilii devin independenți la vârsta de 63-71 zile și se vor reproduce pentru prima oară la vârsta de trei ani.

Migrație

Este o specie migratoare. Marea parte a populației europene migrează spre Africa prin Bosfor. Prin România trec anual 10 000-20 000 de exemplare de barză neagră. Perioada de migrație de primăvară este în martie iar toamna în septembrie, octombrie.

Distribuție

Barza neagră cuibărește în număr mai mare în centrul și estul Europei, populațiile cele mai importante fiind în Spania, Polonia, Belarus, Ungaria și Turcia. În România cuibărește mai ales în pădurile de fag și molid, din munți și de la poalele munților, respectiv în pădurile de luncă, cea mai importantă populație de acest fel fiind de-a lungul Dunării. Se poate găsi și în zona colinară, însă nu poate fi considerată o prezență comună.

Populația europeană este mică, estimată la 7 800-12 000 perechi. În multe țări efectivul speciei este în creștere, însă în Estonia, Lituania și Letonia manifestă un declin puternic. În România populația este stabilă, pe baza unei estimări mai vechi era cotate la 160-250 perechi în 2004, pe baza unor studii recente, populația poate fi apreciată ca fiind peste 400-800 de perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Pe parcursul studiului au fost observate 14 berze negre, în migrație în toamna anului 2014, respectiv în primăvara anului 2015. Numărul efectivelor migratoare (30-40 de ex.) din formularul standard este probabil prea puțin. Estimăm că anual migrează 45-100 exemplare de barză neagră prin sit.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța speciei

Bibliografie

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey*. HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D & Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Șerpar (*Circaetus gallicus*)

Descriere și identificare

Este o specie de talie mare, cu lungimea corpului de 62-69 cm, aripi late cu anvergura de 162-178 cm și cu o greutate de 1400-1800 g. Capul, de dimensiuni mari, poate fi observat chiar și din zbor, iar atunci când pasărea se află în repaus, capul pare a fi asemănător celui de bufniță. Coada este lungă, cu o formă pătrată atunci când se menține închisă. Coloritul ventral al penajului este foarte deschis, alb, aceasta fiind poate cea mai importantă cheie de determinare a speciei. Dorsal, prezintă o colorație maronie, iar pe coadă se disting trei benzi late dispuse în mod uniform. Supraaralele sunt mai deschise, fiind în contrast cu restul aripii, iar vârful remigelor primare exterioare este gri-închis. Juvenilii au o nuanță mai diferită, cu pete mai mici și mai deschise la culoare, iar dungile de la nivelul remigelor nu sunt la fel de intense ca în cazul adulților. La toate vârstele irisul este galben și picioarele sunt gri. Sexele nu diferă în ceea ce privește coloritul. Femela este relativ mai mare decât masculul, însă acest caracter prezintă relevanță doar dacă perechea este observată împreună.

Habitat

Specia ocupă habitate muntoase xerofile cu stâncării dar și cu păduri disponibile pentru locurile de cuibărit. Șerparul preferă habitatele care favorizează existența reptilelor, grup ce reprezintă hrana lui preferată. În estul Europei, specia cuibărește și în alte tipuri de habitat, precum zone muntoase bogate în păduri, păduri de șes, etc.

Hrană

După cum sugerează și denumirea sa populară, hrana acestei specii este reprezentată aproape în exclusivitate de șerpi, pe care îi observă în timpul zborului staționar. Cu toate acestea, șerparul poate consuma ocazional și mamifere mici, amfibieni, păsări sau chiar insecte de talie mică.

Reproducere

Specia cuibărește solitar și este teritorială. Dansul nupțial se poate observa cu mult înaintea depunerii ouălor care are loc în luna mai, indivizii întorcându-se devreme, în perioada martie-aprilie. Cuibul este amplasat la nivelul copacilor, în special în vârful acestora, fiind apărat de masculii care își manifestă teritorialitatea prin atac asupra intrușilor. Prolificitatea este scăzută, fiind depus un singur ou de culoare alb-murdar, cu dimensiuni mari raportate la corpul femelei. Incubația se desfășoară pe o perioadă lungă de 45 zile, fiind asigurată de ambii părinți, cu precădere de femelă. La eclozare, puiul este deosebit de dezvoltat însă creșterea acestuia este un proces foarte lent, cu o durată cuprinsă între 68-70 zile. Maturitatea sexuală va fi dobândită la vârsta de trei ani. Specia nu cuibărește anual. Există ani în care, deși prezente, păsările se comportă teritorial fără însă a cuibări. Până în momentul de față nu au fost efectuate studii referitoare la succesul reproductiv al speciei, în România.

Migrație

În Europa, majoritatea populației este migratoare, la fel și cea din China, iar în India populația este sedentară. Păsările tinere își încep migrația mai târziu decât adulții. În cazul adulților, este o situație relativ comună ca perechea să migreze împreună. Fiind o specie de talie mare, cu zbor planat, în timpul migrației evită suprafețele mari de apă unde nu poate beneficia de curenți ascendenți, folosind coridoarele de migrație precum strâmtorile Gibraltar, Italia-Malta și Bosfor. Populația din România migrează spre Bosfor și probabil prin Italia, pentru a petrece iarna în regiunea subtropicală a Africii, la sud de deșertul Sahara.

Distribuție

Specia este cuibăritoare în Eurasia și nordul Africii, însă arealul de răspândire nu este unul uniform. Limita estică a distribuției populației de vest se întinde până la nivelul Asiei Centrale, alte două populații regăsindu-se izolat în centrul Republicii China și subcontinentul Indian. La nivel european, cuibărește în regiunile sudice și estice ale continentului, cele mai mari populații fiind înregistrate în Franța, Spania și Rusia. Pe teritoriul României specia își menține distribuția neuniformă. Este absentă în regiunile întinse fără păduri, cel mai des apărând în partea sud-vestică a țării, în Muntenia și Dobrogea. În zonele de deal în Transilvania, Banat și Moldova se regăsesc populații punctiforme. Izolat, cuibărește și în Carpații Orientali, Meridionali și Munții Apuseni, însă cu o densitatea foarte scăzută și nu la altitudini ce depășesc 1700 m.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Șerparul a fost observat de 9 ori în timpul migrației de toamnă, în 2015, fapt ce demonstrează că situl este important, din punctul de vedere al migrației acestei specii. Considerăm că numărul acestora depășește numărul trecut în formularul standard al sitului ajungând la 25-45 de exemplare.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsurile de conservare

- Interzicerea construirii eoliene
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat.* (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey.* HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens.* Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D& Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide.* Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM.* Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România.* București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Erete alb (*Circus macrourus*)

Descriere și identificare

Pasăre cu lungimea corporală de 43-52 cm și cu anvergura aripilor de 100-119 cm. Este o specie cu dimorfism sexual accentuat.

Masculul este complet alb pe partea ventrală, iar spatele prezintă un penaj cenușiu, mai deschis decât la speciile înrudite, iar albul târziței este abia vizibil. Pe vârful aripilor există o pată neagră, mai mică.

Femela este dungată pe fața ventrală, cu pată albă mai îngustă pe târziță. Se remarcă printr-un guler deschis la culoare, evidențiat de părțile laterale ale gâtului, de un maro închis. Remige secundare sunt maro, fără dungi negre deasupra, iar inferior dungile deschise de pe remigele secundare nu ajung până la corp.

Juvenilii sunt foarte asemănători femelelor, dar în general au un colorit mai închis, cu un corp maro-gălbui, fără striții. Gulerul este mai evident, fiind de o culoare gălbuie.

Voce înaltă 'dir-r-r'.

Habitat

Asemenea celorlalte specii de ereți, este o prezență caracteristică habitatelor deschise. Cuibărește în semi-deșerturi, stepă, silvo-stepă, până la 2 000 de m, preferând câmpiile deschise din apropierea mlaștinilor, râurilor sau apelor stătătoare. În unele cazuri cuibărește și pe terenuri agricole. Terenurile de iernare sunt reprezentate de semi-deșerturile, savanele și zonele mlăștinoase africane.

Hrană

Se hrănește mai ales cu micromamifere (de ex. rozătoare) și păsări mici, terestre (de ex. ciocârlii). Iarna lăcustele sunt prada cea mai importantă.

Reproducere

Asemenea celorlalte specii de ereți, cuibărește pe sol, mai ales în vegetație ierboasă, înaltă, unde își poate ascunde cuibul, care este construit tot din vegetație ierboasă. Femela depune cele 3-6 ouă în luna aprilie-mai. Acestea sunt incubate timp de 30 de zile, doar de către femelă. Masculul procură hrană femelei pe tot parcursul incubăției, iar puii sunt hrăniți de ambii părinți. Puii își părăsesc cuibul după 35-48 zile de la eclozare, iar familia stă împreună încă vreo 3 săptămâni.

Migrație

Este o specie migratoare, populația europeană iernând mai ales pe continentul African; populația asiatică iernează pe Subcontinentul Indian și Orientul Apropiat. În cartierele de iernare este o specie nomadă, urmărind mișcările majore ale speciilor de pradă (de ex. lăcuste). Părăsește terenurile de cuibărire la sfârșitul lunii august- începutul lunii septembrie. Migrează pe front larg, deși favorizează unele locuri, unde trec mai multe exemplare (de ex. Falsterbo, Suedia sau, la noi în țară, un astfel de loc este Dobrogea).

Distribuție

Cea mai mare parte a populației cuibărește pe stepele asiatice din Rusia, Kazahstan și nord-vestul Chinei. Populații mai mici se găsesc în Turcia, Azerbaidjan și Ucraina. La noi este o specie de pasaj, sud-estul țării (Dobrogea), fiind un loc important în migrația speciei.

Un declin marcat în populația globală, cu cea din Asia fiind mai stabilă decât cea europeană. Populația europeană este estimată la cca. 310-1 200 perechi cuibăritoare. În România populația este de maxim 2 perechi cuibăritoare, iar în timpul migrației pot fi observate 200 - 1 000 de exemplare.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Eretele alb (*Circus macrourus*) a fost văzut o singură dată. Efectivul din formularul standard al sitului este estimat la 2-4 exemplare, probabil acest număr este mai mare circa 6-10 exemplare.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat.* (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008), *Birds of prey*, HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D& Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Erete sur (*Circus pygargus*)

Descriere și identificare

Este un răpitor cu lungimea corpului în jur de 39-50 cm și o anvergură a aripilor de 96-116 cm. Specia manifestă un dimorfism sexual accentuat, tipic eretilor.

Masculul poate fi distins de alte specii de erete pe baza coloritului gri-închis, iar în plus aripa este traversată de o dungă neagră pe partea superioară și alte două dungi pe fața ei inferioară. La suprafața pieptului prezintă striaii castanii.

Femela, aseamănătoare în aparență eretelui alb, se remarcă printr-un guler slab definit sau chiar absent, și o pată albă foarte bine pronunțată în spatele ochilor. Dunga neagră ce traversează fața superioară a aripii este estompată. Coloritul acesteia este închis, fața ventrală dungată iar târțița mică este albă.

Exemplarele tinere se disting prin penajul mai închis, lipsit pe fața ventrală de striaiile caracteristice adulților.

Vocea femelelor și a puilor constă într-un fluierat subțire, 'pee-ee', iar masculul emite un sunet asemănător stăncuței: 'kyeh kyeh kyeh kyeh'.

Habitat

Pentru cuibărit alege o varietate de habitate deschise, mai ales la șes, pe terenuri mlăștinoase sau stepe, devenind o prezență tot mai frecventă pe terenurile agricole.

Hrană

Eretele sur se hrănește predominant cu micromamifere (ex. rozătoare), specii terestre de păsări mici, precum fâșele și ciocârliile, consumând însă și insecte de talie mai mare. În zonele mai calde ale distribuției o mare parte a dietei include șopârlele, iar pe timpul iernii hrana este bazată pe lăcuste.

Reproducere

Cuibăritul, tipic speciilor de erete, se face la nivelul solului printre vegetație înaltă și stufăriș, în mlăștini, terenuri agricole sau chiar plantații tinere de conifere. În perioada aprilie-mai femela depune în jur de 3-5 ouă care sunt incubate timp de 34 zile. Puii zboară din cuib după o perioadă de 34 zile din momentul eclozării, însă familia mai rămâne împreună vreme de 3-4 săptămâni.

Migrație

Este o specie migratoare, populația europeană iernând mai ales pe continentul African, la sud de Sahara (zona Sahel). Migrează pe front larg, însă cu o preferință pentru anumite zone unde se aglomerează mai multe exemplare. În România un astfel de loc este Dobrogea, mai ales zona litorală. Specia părăsește terenurile de cuibărire destul de devreme, la jumătatea lunii august, cu o tendință a adulților de a pleca mai devreme decât păsările tinere.

Distribuție

Specia prezintă o distribuție eurasiatică, cu limita vestică la nivelul Peninsulei Iberice și limita de est în Siberia. Cartierele de iernare se află în Africa, la sud de Sahara (zona Sahel).

Populație

Populația europeană este stabilă, sau chiar în creștere ușoară în cele mai multe țări, fiind estimată la cca. 35 000-65 000 perechi cuibăritoare. În România sunt estimate 20-50 perechi, distribuite predominant în vestul țării (Câmpia de Vest).

Metode folosite

- Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare
- Evaluarea distribuției speciilor de păsări prin efectuarea observațiilor în puncte fixe.

Efective și distribuție în sit

Este menținută ca specie migratoare și cuibăritoare în Formularul standard. Prin metoda păsărilor răpitoare cuibăritoare nu am observat nici un erete sur, însă în cadrul punctelor fixe am observat un mascul și o femelă. Prin observații nesistematice am observat masculul de două ori în aceeași zonă. Fiindcă cele doi indivizi au fost observați aproape unul de celălalt (1.5 km), presupunem că e o pereche (Figura20.). Estimăm 0-1 perechi cuibăritoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

În migrația de toamnă și primăvară au fost observat 14 exemplare de erete sur (*Circus pygargus*). Considerăm că numărul de 20-30 trecut în formularul standard este prea mic. Estimăm că anual trec în zonă 50-100 ereți suri.

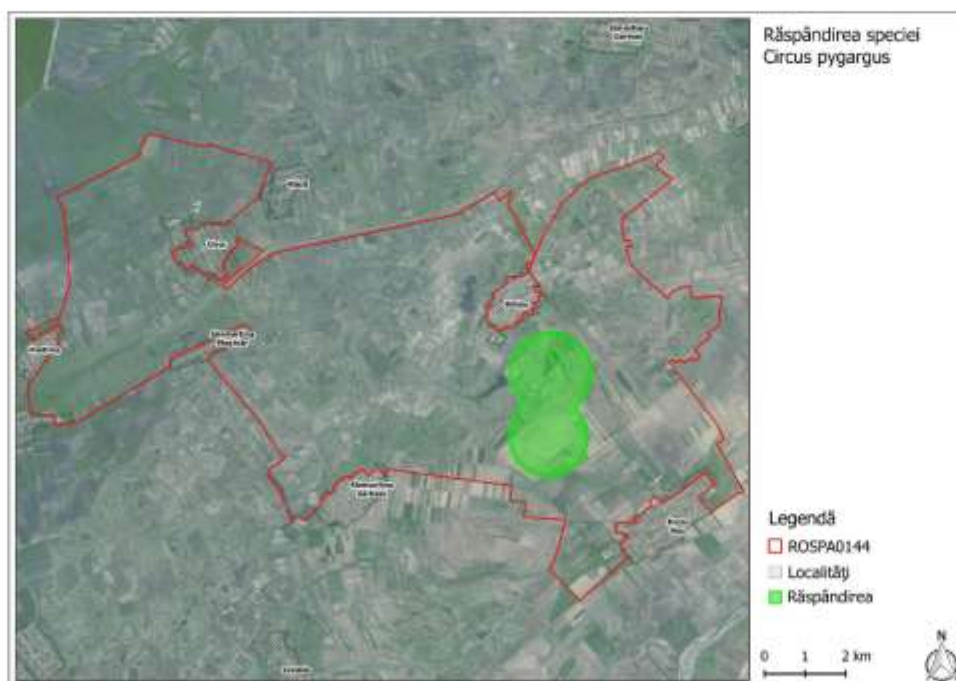

Figura 20. Răspândirea eretei sur pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eoliinelor
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*. T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey*. HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K., Svensson L, Zetterstrom D. & Grant P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Dumbrăveancă (*Coracias garrulus*)

Descriere și identificare

Este o pasăre de dimensiuni similare unei stâncuțe, având lungimea corporală de 29-32 cm, anvergura aripilor de 52-57 cm și o greutate cuprinsă între 120-160 g. Penajul prezintă un colorit în general albastru, cu mantaua și partea posterioară a aripilor maro-deschis, și vârful aripilor negru.

Habitat

Dumbrăveanca este caracteristică zonelor stepice, preferând mai ales pășunile, fânațele și luminișurile de la liziera pădurilor .

Hrană

Hrana e constituită în principal din insecte (gândaci, libelule, lăcuste), însă vânează și amfibieni sau reptile.

Reproducere

Dumbrăveanca își face cuibul săpând galerii în malurile din loess, argilă, din apropierea apelor, dar și în scorburile copacilor bătrâni. Perioada de cuibărire se desfășoară între sfârșitul lunii mai și sfârșitul lunii iulie. Femela depune în mod obișnuit 3-5 ouă, iar perioada de incubare durează aproximativ 17-19 zile.

Migrație

Indivizii părăsesc locurile de cuibărit la mijlocul-sfârșitul lunii august, pentru a ierna în Africa de Sud și Est. Revin din cartierele de iernare spre ultima treime a lunii aprilie.

Distribuție

Este răspândită mai ales în Europa de Sud. Populația europeană este estimată la 53 000-110 000 perechi, iar populația din România la 4 600-6 500 perechi.

Metode folosite

- Observații nesistematice
- Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare

Efective și distribuție în sit

Este menținută ca specie cuibăritoare în Formularul standard. Numai prin metoda păsărilor răpitoare cuibăritoare am observat o dumbrăveancă în zbor (Figura 21.). Estimăm 0-1 perechi cuibăritoare.

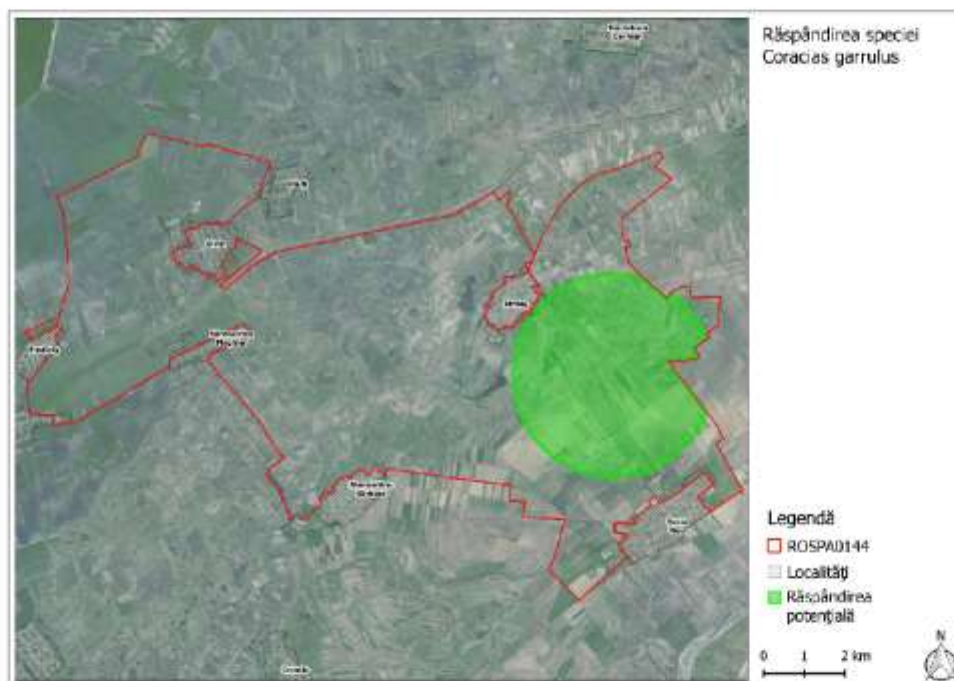

Figura 21. Răspândirea potențială dumbrăveicii pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Extindere intravilanului și terenurilor arabile
- Dispariția bălților temporare pe pajiști
- Modificarea compoziției naturale a speciilor de plante în pajiști
- Suprapășunarea pajiștilor
- Dispariția arborilor

- Incendierea
- Folosirea excesivă a pesticidelor și a îngrășămintelor
- Vânătoarea ilegală
- Numărul mare de câini ciobănești

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței actuale a pajiștilor
- Managementul pajiștilor prin pășunat și / sau cosit
- Menținerea bălților temporare pe pajiști
- Pășunatul pajiștilor cu intensitate între 0.3-1 UVM

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015) *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney K., Svensson L, Zetterstrom D. & Grant P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Cioară de semănătură (*Corvus frugilegus*)

Descriere și identificare

Este o pasăre de talie medie, având lungimea corporală de aproximativ 45-46 cm și anvergura aripilor de 81-99 cm. Penajul negru este complet lucios, cu irizații purpurii și violete în diferite unghiuri. Ciocul, ușor încovoiat, este ascuțit și puternic, fiind înconjurat la bază de o piele gri. Sexele sunt asemănătoare. Indivizii tineri se deosebesc de adulți prin penajul mai puțin lucios, coloritul maroniu al abdomenului și prin ciocul negru. Glasul este unul specific, un croncănit cu diferite tonuri, în funcție de situație.

Habitat

Specie caracteristică zonelor deschise din regiuni de câmpie și deal. Evită zonele cu păduri compacte și pe cele montane. Este des întâlnită la nivelul localităților, atât în zona rurală cât și în cea urbană. Coloniile de cuibărit ale ciorilor de semănătură au apărut în localități mai ales datorită combaterii acestora în zonele agricole, ele fiind atrase și prin prezența depozitelor de gunoaie, ce le conferă o sursă de hrană adițională.

Hrană

Dieta ciorilor a reprezentat pentru mult timp un subiect controversat dat fiind faptul că, în anumite perioade, pot cauza pagube semnificative în agricultură, ca urmare a efectivelor ridicate. Conform datelor existente, în secolul al XIX-lea, înainte de răspândirea semnificativă a zonelor agricole în detrimentul pajiștilor și al altor habitate naturale, respectiv înainte ca utilizarea chimicalelor să ia proporții, hrana ciorilor era compusă în mare parte din insecte. În prezent specia este omnivoră, în perioada cuibăritului consumând mai ales hrană de origine animală (râme, insecte, rozătoare) dar se mai hrănește și cu diferite plante, semințe, fructe, sau chiar gunoi menajer.

Reproducere

Este o specie monogamă, cuplul formându-se probabil pentru mai multe sezoane. Are un comportament puternic gregar, cuibărind în cadrul unor colonii mari, uneori formată din sute

sau chiar mii de perechi. Femela depune o singură pontă în timpul anului, formată din 4-5 (3-8) ouă pe care le incubează singură timp de 21-27 zile. Masculul hrănește femela în timpul clocitului și veghează asupra cuibului atunci când ea îl părăsește, fără a se așeza însă pe ouă. Eclozarea are loc după 16-18 zile, iar puii nidicoli mai rămân în cuib 28-30 zile înainte de a-l părăsi. Menținându-și o prezență abundentă în zonele de câmpie, cioara de semănătură prezintă o importanță deosebită în conservarea altor specii protejate care utilizează coloniile de cioară în vederea cuibăritului. În Câmpia de Vest peste 85% din populația de vânturel de seară (*Falco vespertinus*) cuibărește în colonii de cioară de semănătură. Și vânturelul roșu (*F. tinnunculus*) și ciuful de pădure (*Asio otus*) sunt specii care profită de cuiburile abandonate ale ciorilor.

Migrație

Populația de la noi este sedentară, dar în lunile de iarnă efectivele cresc considerabil, ca urmare a influxului puternic venit din țările nordice și nord-estice de unde, datorită iernilor mai grele, ciorile de semănătură coboară spre sud. Odată cu venirea primăverii, aceste populații nordice se întorc în țările lor de origine.

Distribuție

Arealul de cuibărit se extinde din Europa de vest, Marea Britanie până în China. În România se regăsește practic în toate regiunile, mai puțin în cele montane, însă poate fi prezentă în depresiuni. Majoritatea populației cuibăritoare se concentrează în zonele urbane respectiv zonele de câmpie din Crișana, Banat, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea. Efectivele populației europene se situează între 10-18 milioane de perechi, în România fiind estimate în jur de 150 000-200 000 perechi, conform Raportului național al României întocmit pe Directiva Păsări (CNDD 2013). În Câmpia de Vest populația cuibăritoare din afara orașelor mari este în jur de 10 000-11 000 de perechi ("Conservarea vânturelului de seară în regiunea Panonică – LIFE05 NAT/H/000122"). În cursul secolului trecut, în urma campaniilor de combatere, efectivele speciei au scăzut mult, însă în ultimele decenii populația din Europa se află în creștere.

Metode folosite

- Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii

Efective și distribuție în sit

Cioara de semănătură apare în SDF-ul sitului ca specie cuibăritoare.

Efectivele cuibăritoare ale speciei din acest sit au fost evaluate în cadrul „Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii”, pe baza metodelor descrise în capitolul care relatează acest

tip de recensământ. Toate datele culese în cadrul proiectului referitoare la cuibăritul ciorilor de semănătură provin din rezultatele obținute în urma efectuării acestui recensământ.

În situl ROSPA0144 cioara de semănătură este destul de bine reprezentată la nivel de distribuție dat fiind faptul că, în zonă există 5 colonii, și alte 3 în afara sitului, dar la limită.

Populația acestei specii este destul de stabilă, fără fluctuații mari atunci când, nu sunt schimbări majore în habitate, sau la nivelul coloniilor vecine și când factorii perturbatori din apropierea coloniilor de cuibărit nu depășesc limitele de toleranță. Trebuie menționat faptul că, în comparație cu anii 2000, populația cuibăritoare de aici a suferit anumite schimbări majore datorită dispariției mai multor colonii, precum șirul de plopuri dintre Peciu Nou și Sânmartinu Sârbesc, și șirul de plopuri dintre Uivar și Pustiniș, plopii piramidali (tăiați în două) de la stadionul Uivar. S-au mutat (probabil) la o nouă colonie născută lângă Peciu Nou, în afara sitului, iar o altă colonie nouă s-a format la marginea localității Uivar.

În 2015 în sit s-au identificat 340-400 de perechi de cioară de semănătură (Figura 22., Tabel 29.).

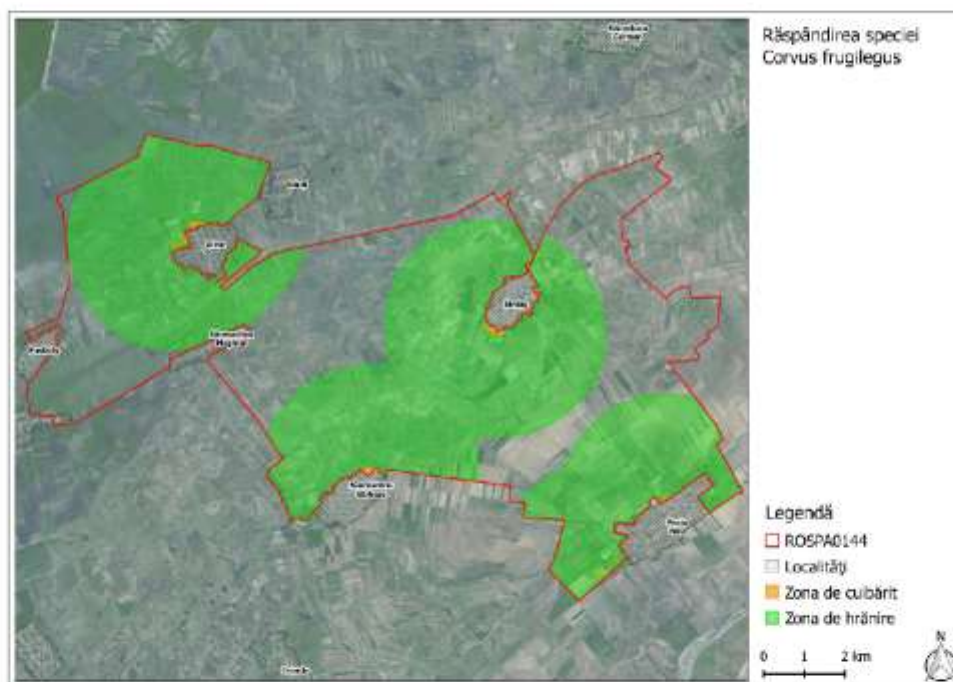

Figura 22. Zona de cuibărit și de hrănire a ciorii de semănătură pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Tabel 29. Datele colectate în cursul anului 2015 cu populația cuibăritoare de cioară de semănătură din ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

LOCAȚIA	LATITUDINE	LONGITUDINE	DATA	NR. PERECHILOR CUIBĂRITOARE CORFRU	
				min	max
Uivar	20,90152	45,66430	6.4.2015	100	120
Uivar	20,90063	45,65959	6.4.2015	25	30
Dinaș	21,00000	45,64426	6.4.2015	130	150
Sănmartinu Sărbesc	20,96277	45,61068	6.4.2015	15	20
Peciu Nou	21,05717	45,61063	6.4.2015	70	80
TOTAL				340	400

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Deranjul/combaterea ciorilor în coloniile de cuibărit
- Degradarea habitatelor de hrănire prin transformarea pajiștilor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice
- Degradarea habitatelor de hrănire prin suprapășunatul pajiștilor și prin erodarea solului datorită pășunatului pe timp de iarnă
- Degradarea habitatelor de hrănire prin incendierea pajiștilor și a miriștilor
- Degradarea habitatelor de hrănire prin folosirea pesticidelor, insecticidelor și erbicidelor
- Degradarea habitatelor de cuibărit prin tăierea arborilor
- Creșterea gradului de mortalitate în urma distrugerii cuiburilor, împușcarea și otrăvirea ciorilor, scoaterea puilor pentru consum uman, electrocutării păsărilor pe liniile electrice aeriene de medie tensiune, respectiv în urma coliziunii cu mașini

Măsuri de conservare

- Asigurarea habitatelor de cuibărit prin prevenirea persecutării ciorilor în colonii
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin asigurarea și promovarea pachetelor de agromediu
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea suprapășunatului și a pășunatului pe timp de iarnă, a incendiilor pajiștilor și miriștilor
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea transformării pajiști-

lor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice pe acestea

- Asigurarea habitatelor de cuibărit prin prevenirea tăierilor legale și ilegale în colonii, respectiv suplimentarea locurilor disponibile pentru cuibărit prin realizarea și stimularea realizării plantațiilor
- Reducerea ratei de mortalitate prin controale regulate la colonii în perioada de cuibărit, izolarea LEA de medie tensiune

Bibliografie

Burfield, I.; Van Bommel, F. (2004). *Birds in Europe: Population Estimates, Trends and Conservation Status (Birdlife Conservation)*.

CNDD (2013). *Sistemul național de gestiune și monitorizare a speciilor de păsări din România în baza articolului 12 din Directiva Păsări – cod proiect SMIS-CSNR 36586, conform Ordinului Ministrului Mediului și Padurilor nr. 2901 din 16.12.2011.*

European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Barov B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766*. 49 p.

Végvári Z., Magnier M. & Nogues J.-B. (2002). *Kék vércsék (Falco vespertinus) fészekválasztása és állományváltozása a vetési varjak (Corvus frugilegus) állományváltozásának tükrében 1995-1999 között a Hortobágyon*. Aquila 107-108 9–14. p.

Egretă mică (*Egretta garzetta*)

Descriere și identificare

Această specie are o lungime corporală de 55-60 cm, anvergura aripilor de 90-110 cm și o greutate corporală cuprinsă între 350-600 g. Penajul este alb, cu aspect imaculat, iar în perioada de reproducere ies în evidență penele ornamentale de la nivelul cefei, pentru care pasărea a fost mult timp vânată. Prezintă un cioc negru iar picioarele, tot negre, se continuă cu degete galbene.

Habitat

Este o prezență obișnuită în apropierea apelor, la altitudini joase, preferând zonele mlăștinoase, delte, bălți, cu pâlcuri de copaci necesare cuibăritului.

Hrană

Egreta mică se hrănește mai ales cu animale acvatice mici precum pești, amfibieni (broaște, tritoni), melci, scoici, și câteodată cu pui de păsări. Vânează stând la pândă sau deplasându-se cu atenție, în ape unde nivelul nu depășește adâncimea de 20 cm, pe malul lacurilor, în mlăștini, bălți, sau cursuri de ape.

Reproducere

Egreta mică cuibărește alături de alte specii iubitoare de apă, în cadrul coloniilor mixte unde se menține o distanță de 1-4 m între cuiburile amplasate la nivelul tufelor, arborilor (cu precădere sălcii) sau pe lăstărișurile din apropierea bălților. Perechea construiește împreună cuibul, utilizând ca material diverse crengi sau stuf. Perioada de cuibărit se desfășoară în intervalul mai-august, fiind depuse 3-4 ouă pe care ambii parteneri le vor incuba timp de 21-25 de zile. La 30 de zile după eclozare, puii părăsesc cuibul..

Migrație

Migrația se desfășoară între lunile septembrie-octombrie, spre Marea Mediterană, unele păsări migrând numai în sudul Europei. Alți indivizii au cartierele de iernare în zonele nordice și sudice ale Africii. Revin la locurile de cuibărit spre sfârșitul lunii martie- începutul lunii mai.

Distribuție

Specia este larg răspândită în Eurasia, cu excepția Peninsulei Scandinavice, Africa și Australia. Populația europeană este estimată la 68 000-94 000 de perechi, iar cea din România este de circa 4 000-8 000 de perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Egreta mică este menționată ca specie migratoare în Formularul standard. Am considerat în paralel datele provenite din metodele acvatice cuibăritoare și acvatice migratoare. Am observat 3 indivizi prin metoda acvatice cuibăritoare, 63 prin acvatice migratoare și 13 prin observații nesistematice. Pe baza observațiilor am estimat 40-80 exemplare migratoare, la nivelul sitului.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney K., Svensson L, Zetterstrom D. & Grant P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Vânturel de seară (*Falco vespertinus*)

Descriere și identificare

Pasăre cu lungimea corporală cuprinsă între 28-33 cm și anvergura aripilor de 67-76 cm. Prezintă un dimorfism sexual foarte accentuat, rar întâlnit în rândul speciilor răpitoare. Masculul adult este gri-albăstrui cu remigele mai deschise, strălucitor argintii, cu „pantaloni” și subcodale roșii-ruginii. Femela este dungată cu gri pe spate, iar partea ventrală prezintă striații fine, ruginii, pe un fond crem-portocaliu. Are capul ruginiu deschis, cu o porțiune închisă, contrastantă în jurul ochiului (ca o mască). Picioarele masculilor sunt roșii portocalii, fiind mai șterse în cazul femelelor, iar ghearele sunt alb-gălbui. Exemplarele de anul 2 manifestă un colorit mai intens, comparativ cu păsările adulte. Juvenilii prezintă masca tipică, au penajul maro închis, iar partea inferioară a corpului este vărgată, fiind ușor asemănători femelelor, respectiv juvenililor de *Falco subbuteo*.

Habitat

Specie caracteristică stepelor și terenurilor arabile de altitudini joase, unde zonele deschise alternează cu pâlcuri de arbori. Evită pădurile închise și zona montană.

Hrană

Hrana vântureilor de seară din regiunea noastră constă atât din nevertebrate (în special insecte), cât și vertebrate (micromamifere, amfibieni, păsări). Își hrănește puii cu insecte, predominant cu Orthoptere, Coleoptere și Odonate. În anumite zone, broasca de pământ brună (*Pelobates fuscus*) poate constitui un element important în hrana vântureilor. Micromamiferele, cu precădere șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), se numără printre cele mai importante specii de pradă pentru vântureii de seară din regiunea biogeografică Panonică. Uneori capturează șopârle (mai ales *Lacerta* sp.) și păsări (ex. *Sylvia* sp., *Alauda* sp.).

Reproducere

Ecologia de cuibărit a vânturelului de seară include, printre altele, două caracteristici aparte. În primul rând, ei nu își construiesc propriul cuib, utilizând cuiburile abandonate ale altor specii. Pe lângă acest lucru, manifestă un comportament gregar, fiind singura pasăre răpitoare de la noi care cuibărește colonial. Este o specie monogamă, cuplul formându-se pentru un sezon de re-

producere. Cele 3-4 ouă sunt depuse începând cu mijlocul lunii mai, la interval de 2 zile. Incubația ouălor durează 21-27 de zile, fiind asigurată de ambele sexe, cu precădere de femelă. Aceasta acoperă puii timp de 10-12 de zile, hrănindu-i cu captura adusă de către mascul. După un timp, participă și ea în mod activ la vânatoare și hrănirea puilor. Puii nidicoli rămân în cuib timp de 23-30 zile, devenind independenți după cca. 2 săptămâni de la părăsirea cuibului. Maturitatea sexuală este atinsă la vârsta de un an, însă nu toate exemplarele se reproduc atunci. Anual se crește un singur rând de pui, dar poate depune un cuibar de înlocuire. Ca urmare a vieții coloniale, comportamentul teritorial este slab manifestat, fiind limitat doar în porțiunea adiacentă cuibului. Colonia însă, este apărată de toți indivizii cu îndârjire. Deoarece, cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*) este specia colonială cea mai frecventă în zonele de câmpie de la noi, majoritatea populației de vânturel de seară, din România, cuibărește în coloniile acesteia. La fel se întâmplă și în cazul Câmpiei de Vest, unde cea mai mare parte a populației (peste 85%) ocupă coloniile ciorilor de semănătură (Tabel 30.).

Tabel 30. Procentajul populației de vânturel de seară cuibăritoare în colonii de *Corvus frugilegus*; Raportul final al proiectului LIFE05 NAT/H/000122.

Cuibărit	Nr. perechi/an		% perechi/an	
	2008	2009	2008	2009
În colonii de cioară de semănătură	282	324	87	85
Total Câmpia de Vest	323	383	100	100

Unele perechi, preferativ sau ca urmare a lipsei coloniilor de ciori de semănătură, aleg cuiburile coșofenelor, ciorilor grive, sau cuibăresc chiar în scorburile copacilor. În anumite zone numărul cuiburilor naturale a fost suplimentat prin montarea unor cuiburi artificiale, pe care vântureii le ocupă în număr destul de mare. În Câmpia de Vest sunt montate în prezent aproximativ 370 de cuiburi artificiale care, în funcție de an, găzduiesc, pe lângă alte specii, 50-70 perechi de vânturei de seară.

Migrație

Este o specie strict migratoare, iernând în zonele estice și sudice ale Africii. Migrația de toamnă a unor populații europene are loc pe o rută estică, iar întoarcerea de primăvară urmează o rută mai vestică, adesea peste Peninsula Italică. Plecarea începe spre mijlocul lunii august și se termină la mijlocul lunii octombrie, indivizii întorcându-se spre sfârșitul lunii aprilie-începutul lunii mai. Această specie de șoim este gregară nu doar în perioada de cuibărit, dar și în timpul migrației. În fiecare an, începând din a doua parte a lunii august și până în ultima săptămână a lunii septembrie/prima săptămână din octombrie, sute de vânturei de seară (uneori peste o mie) se adună seară de seară, în anumite locații bine stabilite, pentru a petrece nopțile de toamnă. Aceste locuri sunt reprezentate, de fapt, de niște pâlcuri de copaci sau aliniamente de arbori de-a lungul șoselelor. Acestea sunt semnele care vestesc începutul migrației vânturelului de seară.

Distribuție

Arealul de cuibărit se extinde din Europa Centrală până în Kazahstan. Regiunea Panonică este considerată limita vestică a arealului de cuibărit, deși în ultimii ani s-a instaurat o populație cuibăritoare și în Italia. În România se regăsește în zonele de câmpie Crișana, Banat, Transilvania, Oltenia, Bărăgan, Moldova și Dobrogea. Populația europeană este apreciată la 26 000-39 000 perechi iar efectivele din România sunt estimate la 1 300-1 600, conform Planului european de acțiune al vânturelului de seară (Palatitz, P., P. Fehérvári, S. Solt & B. Barov 2009), respectiv 1000-1500 perechi în conformitate cu Raportul național al României, întocmit pe Directiva Păsări (CNDD 2013). În Câmpia de Vest populația cuibăritoare fluctuează, în funcție de an, între 300-400 de perechi ("Conservarea vânturelului de seară în regiunea Panonică – LIFE05 NAT/H/000122"). În cea mai mare parte a arealului de răspândire, trendul populațiilor indică un declin, fapt pentru care este inclus în categoria de „Aproape Amenințat”, conform sistemului de clasificare al IUCN.

Metode folosite

- Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii
- Evaluarea migrației la vânturelul de seară

Efective și distribuție în sit

Vânturelul de seară apare în SDF-ul sitului ca specie cuibăritoare și migratoare.

Efectivele cuibăritoare ale speciei din acest sit au fost evaluate în cadrul „Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii”, pe baza metodelor descrise în capitolul care relatează acest tip de recensământ. Toate datele culese în cadrul proiectului, referitoare la cuibăritul vântureilor de seară, provin din rezultatele obținute în urma efectuării acestui recensământ.

În situl ROSPA0144 vânturelul de seară este foarte bine reprezentat la nivel de distribuție dat fiind faptul că, în zonă există 5 colonii de cioară de semănătură și o colonie răzleață de coțofană, toate disponibile pentru cuibăritul vântureilor. În același timp însă, în comparație cu anii 2008-2009, populația cuibăritoare de aici a suferit anumite schimbări datorită dispariției mai multor colonii, precum șirul de plopi dintre Peciu Nou și Sânmartinu Sârbesc, șirul de plopi dintre Uivar și Pustiniș, plopii piramidali (tăiați în două) de la stadionul Uivar. Chiar și în aceste condiții, situl a rămas unul important pentru conservarea speciei în Câmpia de Vest. Păsările s-au mutat (probabil) la o nouă colonie născută lângă stadionul Peciu Nou, iar o altă colonie s-a format la marginea localității Uivar (Figura 23-24.).

Figura 23. Imagine cu fosta colonie și loc de înnoptare de la Uivar, dispărută în 2012.

Figura 24. Imagini cu fosta colonie de la stadionul Uivar, înainte și după ce a fost distrusă în 2013.

Datorită diferitelor proiecte derulate de Asociația Grupul Milvus, există date și din câțiva ani precedenți recensământului efectuat în cadrul acestui proiect. Populația acestei specii poate să fluctueze considerabil, în mare parte datorită condițiilor meteorologice, respectiv disponibilității bazei de hrană în perioada de cuibărit, aspecte care pot să varieze foarte mult de la an la an. Astfel, acolo unde există date de bună calitate disponibile, trebuie luate în considerare și comparate cu cele obținute în cadrul studiului efectuat într-un singur an. În cazul sitului ROSPA0144 trebuie ținut cont și de schimbările majore, ce au avut loc în urma mutării anumitor colonii.

Anul 2015 a fost, de altfel, un an ieșit din comun, deoarece multe exemplare au revenit în zonele de cuibărit foarte târziu, din cauza condițiilor meteorologice grele din nordul Africii respectiv zona Mediteraneană. Cu toate acestea, s-au identificat 45-49 de perechi (Figura 25.), dintre care 3 perechi au clocit în coșofană, iar restul au cuibărit în cuiburi de cioară de semănătură (Tabel 31-35.).

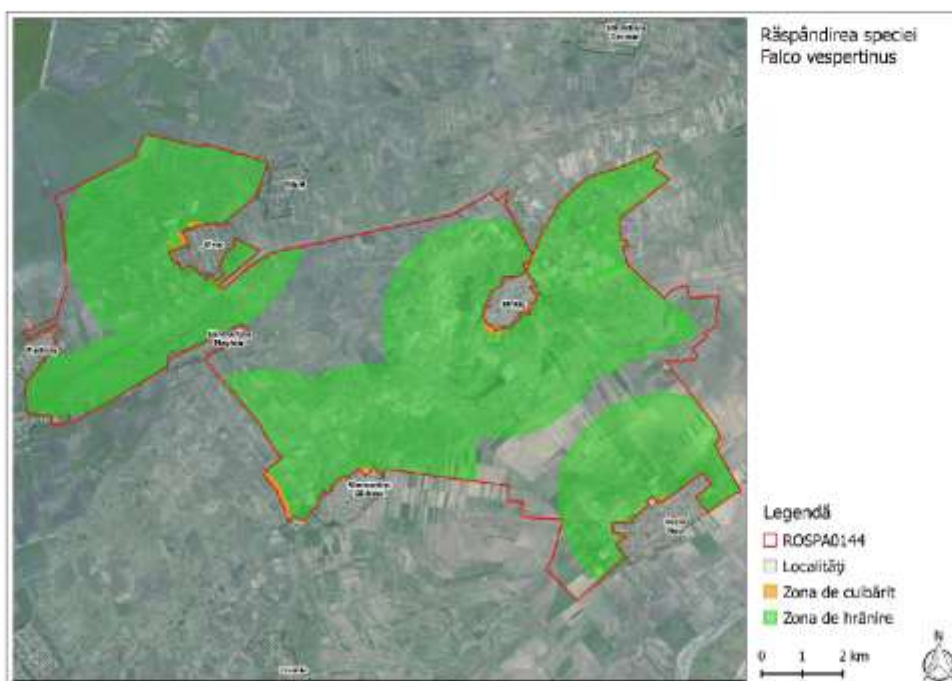

Figura 25. Zona de cuibărit și de hrănire a vânturelului de seară pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Tabel 31. Datele colectate în cursul anului 2015 cu populația cuibăritoare de vânturel de seară din ROS-PA0144 Uivar - Diniaș.

LOCAȚIA	LATITUDINE	LONGITUDINE	DATA	NUMĂRUL PERECHILOR DE VÂNTUREL DE SEARĂ CARE OCUPĂ CUIBURILE ALTOR SPECII/ARTIFICIALE					
				CORFRU		PICPIC		TOTAL	
				min	max	min	max	min	max
Uivar	20,90152	45,66430	23.6.2015	20	22			20	22
Uivar	20,90063	45,65959	23.6.2015	6	7			6	7
Diniaș	21,00000	45,64426	23.6.2015	10	11			10	11
Sănmartinu Sărbesc	20,96277	45,61068	24.6.2015	2	2			2	2
Sănmartinu Sărbesc	20,93249	45,61119	24.6.2015			3	3	3	3
Peciu Nou	21,05717	45,61063	24.6.2015	4	4			4	4
TOTAL				42	46	3	3	45	49

În comparație cu datele colectate în cursul anii 2008-2009, efectivele cuibăritoare de vânturel de seară a crescut ușor, după cum reiese din tabelul 5, respectiv diagrama (Figura 10.) de mai jos:

Tabel 32. Datele colectate în cursul anului 2015 cu populația minimă cuibăritoare de vânturel de seară din ROSPA0144, în comparație cu anii 2008-09.

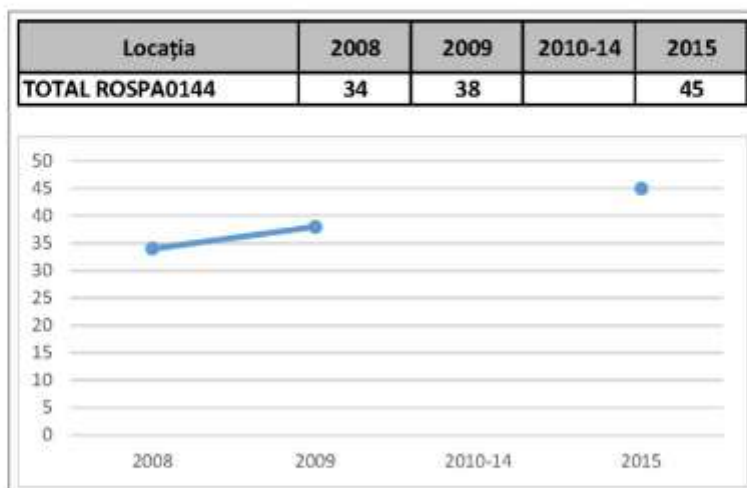

Figura 26. Datele colectate în cursul anului 2015 cu populația minimă cuibăritoare de vânturel de seară din ROSPA0144, în comparație cu anii 2008-09.

În ceea ce privește colectarea datelor pe baza celei de a doua metodă, care va trebui să stea la baza monitorizării, s-au obținut date cât de cât apropiate realității în cazul coloniilor mai mici și medii (64-89%), cât în cazul principalei colonii din sit de la Uivar (60-82%). Procentaj comparativ privitor la întreaga evaluare: 62-86%.

Tabel 33. Comparația datelor colectate în cursul anului 2015 pe baza celor două metode.

LOCAȚIA	LATITUDINE	LONGITUDINE	DATA	PER. EVALUATE		PER. ESTIMATE	
				min	max	min	max
Uivar	20,90152	45,66430	23.6.2015	20	22	12	18
Uivar	20,90063	45,65959	23.6.2015	6	7	3	6
Diniaș	21,00000	45,64426	23.6.2015	10	11	6	10
Sănmartinu Sărbesc	20,96277	45,61068	24.6.2015	2	2	2	2
Sănmartinu Sărbesc	20,93249	45,61119	24.6.2015	3	3	3	3
Peciu Nou	21,05717	45,61063	24.6.2015	4	4	2	3
TOTAL				45	49	28	42

Tabel 34. Datele care au stat la baza metodei evaluative folosit în 2015.

LOCAȚIA	NUMĂRUL EXEMPLALELOR OBSERVATE DE VÂNTUREL DE SEARĂ									
	MASCULI		FEMELE		INDET		TOTAL		PER. ESTIMATE	
	min	max	min	max	min	max	min	max	min	max
Uivar	9	13	4	7	1	3	14	23	12	18
Uivar	2	6	2	2	0	0	4	8	3	6
Diniaș	5	8	2	3	0	0	7	11	6	10
Sănmartinu Sărbesc	2	2	2	2	0	0	4	4	2	2
Sănmartinu Sărbesc	2	3	2	2	0	0	4	5	3	3
Peciu Nou	2	3	2	2	0	0	4	5	2	3
TOTAL	22	35	14	18	1	3	37	56	28	42

Referitor la efectivele migratoare de vânturel de seară din sit, acestea au fost evaluate pe baza metodologiei denumită „Evaluarea migrației la vânturelul de seară”. În cadrul acestei metodologii, s-a monitorizat singurul loc de aglomerare cunoscut în prezent sit, aflat mai nou la principala colonie de cuibărit de la Uivar. Efectivele care formează aglomerări aici au fost mai ridicate ca și număr, însă, probabil din cauza tăierii șirului de plopi dintre Uivar și Pustiniș în vara anului 2010, care înainte constituise locul de aglomerare, vântureii nu se mai adună aici în număr la fel de mari, ca în primii ani când s-au monitorizat efectivele de toamnă de la Uivar. Deranjul păsărilor la locul de înnoptare nu a luat sfârșit din păcate, după distrugerea locului clasic de înnoptare. Conform informațiilor colectate, în mai mulți ani s-a vânat la ciori, respectiv turturele, în noul loc de înnoptare de la marginea localității. Probabil în urma acestor evenimente, păsările au fost iarăși nevoite să se deplaseze la principala colonie de cuibărit, aflată într-o insulă din mijlocul unei bălți de pescuit din NV localității. De asemenea, trebuie amintit faptul că, în 2015 vântureii au încetat să formeze aglomerare aici, posibil din cauza lipsei de hrană în zonă, însă zona trebuie monitorizată și în viitor pentru a urmări situația acestui loc de aglomerare de toamnă. Analizând tabelul 8. și diagrama (Figura 27.) de mai jos, putem trage următoarele concluzii:

- Sunt diferențe mari între efectivele care formau aglomerări în 2009, înainte ca locul clasic de înnoptare să fie defrișat, respectiv după eveniment, începând din anul 2010;
- În majoritatea anilor (2009, 2011, 2012, 2013, 2014) a existat în septembrie un influx major de păsări, venite din alte regiuni;
- În anul 2015 nu au mai venit aici păsări, păsările cuibăritoare fiind singurele care, la început, au rămas în zonă, însă pentru un scurt timp;

Tabel 35. Datele colectate în cursul perioadei de pre-migrație la locul de aglomerare de la Uivar între anii 2009-2015.

An/Săpt.	34	35	36	37	38	39	40	41
2009	280	330	430	750	1100	700	230	110
2010		270	360	250	300	320		
2011		135	215	497	140			
2012	117	334	310	318	400	650	575	20
2013		35	230	250	330	486		
2014	58	176	427	461	803	418	326	464
2015		5		50	17			

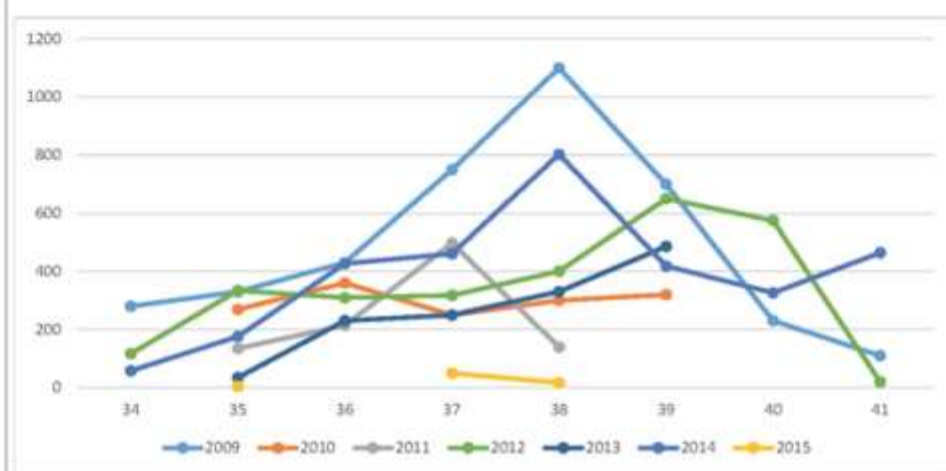

Figura 27. Datele colectate în cursul perioadei de pre-migrație la locul de aglomerare de la Uivar între anii 2009-2015.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Degradarea habitatelor de hrănire prin reducerea suprafețelor culturilor neprielnice speciei (porumb, floarea soarelui) în dauna celor cu aport pozitiv (leguminoase perene, cereale păioase)
- Degradarea habitatelor de hrănire prin transformarea pajiștilor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice
- Degradarea habitatelor de hrănire prin suprapășunatul pajiștilor și prin erodarea solului datorită pășunatului pe timp de iarnă
- Degradarea habitatelor de hrănire prin desecarea bălților temporare, afectarea regimului hidric prin desecare
- Degradarea habitatelor de hrănire prin incendierea pajiștilor și a miriștilor
- Degradarea habitatelor de hrănire prin folosirea pesticidelor, insecticidelor și erbicidelor

- Degradarea habitatelor de cuibărit prin tăierea arborilor
- Degradarea habitatelor de cuibărit prin deranjul ciorilor de semănătură, distrugerea cuiburilor, împuşcarea și otrăvirea ciorilor
- Deranjul exemplarelor în migrație datorită activităților de vânătoare desfășurate în perioada de toamnă în apropierea locului de aglomerare, respectiv defrișarea arborilor
- Creșterea gradului de mortalitate în urma electrocutării păsărilor pe liniile electrice aeriene de medie tensiune, respectiv în urma coliziunii cu mașini

Măsuri de conservare

- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin asigurarea și promovarea pachetelor de agromediu
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea suprapășunatului și a pășunatului pe timp de iarnă, a incendierii pajiștilor și miriștilor
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea transformării pajiștilor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice pe acestea
- Asigurarea habitatelor de cuibărit prin prevenirea tăierilor legale și ilegale în colonii, respectiv suplimentarea locurilor disponibile pentru cuibărit prin realizarea și stimularea realizării plantațiilor
- Asigurarea habitatelor de cuibărit prin prevenirea persecutării ciorilor, suplimentarea cuiburilor naturale cu cuiburi artificiale
- Interzicerea activităților de vânătoare în apropierea locului de aglomerare în perioada de pre-migrație
- Reducerea ratei de mortalitate prin izolarea LEA de medie tensiune

Bibliografie

CNDD (2013). *Sistemul național de gestiune și monitorizare a speciilor de păsări din România în baza articolului 12 din Directiva Păsări – cod proiect SMIS-CSNR 36586, conform Ordinului Ministrului Mediului și Padurilor nr. 2901 din 16.12.2011.*

European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>.

European Commission (2012). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>.

Fehérvári P., Neidert D., Solt Sz., Kotymán L., Szövényi G., Soltész Z. & Palatitz P. (2008). *Kék vércse élőhelypreferencia vizsgálata – egy tesztév eredményei*. *Heliaca* 4 51–59. p.

Fehérvári P., Harnos A., Neidert D., Solt Sz. & Palatitz P. (2009). *Modeling habitat selection of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus). a possible explanation of recent changes in breeding range within Hungary*. *Applied Ecology and Environmental Research*, 7 (1) 59–69. p.

Fülöp Z. & Szlivka L. (1988). *Contribution to the food biology of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus)*. *Aquila* 25 174–181. p.

Grupul Milvus. (2005–2015). *Bază de date*.

Haraszthy L. (1981). *Adatok a Hortobágyon 1973-ban költ kékvércsék mennyiségi viszonyaihoz és költésbiológiájához*. *Aquila* 87 121–122. p.

Haraszthy L. & Bagyura J. (1993). *A comparison of the nesting habits of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus) in colonies and in solitary pairs*. In: *Biology and conservation of small falcons*. pp. 80–85. London: Hawk and Owl Trust.

Haraszthy L., Rékási J. & Bagyura J. (1994). *Food of the Red-footed Falcon in the breeding period*. *Aquila* 101 93–110. p.

IUCN (2008). *The 2008 IUCN Red List of Threatened Species. International Union for the Conservation of Nature*. Retrieved from <http://www.iucnredlist.org>.

Keve A. & Szijj J. (1957). *Distribution, biologie et alimentation du Facon kobez Falco vespertinus L. en Hongrie*. *Alauda*, 25 (1) 1–23. p.

Kotymán L. (2001). *A vörös vércse (Falco tinnunculus) és a kék vércse (Falco vespertinus) telepítésének gyakorlata a Vásárhelyi-pusztán*. *Túzok*, 6 (3) 120–129. p.

Molnár G. (2000). *A kék vércse, a vörös vércse és az erdei fülesbagoly mesterséges telepítésének eredményei a Dél-Alföldön*. *Ornis Hungarica* 10 93–98. p.

Palatitz P. (2012). *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása*. PHD.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Barov B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus* Linnaeus, 1766. 49 p.

Purger J. (1997). *Accidental death of adult Red-footed Falcons Falco vespertinus and its effect on breeding success*. Vogelwelt 118 325–327. p.

Purger J. (1998). *Diet of Red-footed Falcon Falco vespertinus nestlings from hatching to fledging*. Ornis Fennica, 75 (4) 185–191 p.

Végyvári Z., Magnier M. & Nogues J.-B. (2002). *Kék vércsék (Falco vespertinus) fészekválasztása és állományváltozása a vetési varjak (Corvus frugilegus) állományváltozásának tükrében 1995-1999 között a Hortobágyon*. Aquila 107-108 9–14. p.

Cocor (*Grus grus*)

Descriere și identificare

Este o pasăre de talie mare, cu lungimea corpului de 96-119 cm, anvergura aripilor de 180-222 cm și greutatea de 5.100-6.100 g, pentru mascul și 4.500-5.900 g pentru femelă. Penajul speciei are, în general, un colorit gri-argintiu. Partea posterioară a corpului apare stufoasă, aspect conferit de remigele terțiale alungite.

Habitat

Este o prezentă caracteristică zonelor umede, fiind întâlnit în mlaștini, pajiști umede, râuri, lacuri cu adâncime mică, sau păduri inundabile. Cuibărește risipit în mlaștinile din apropierea pădurilor boreale, în stufărișurile lacurilor și a râurilor din habitate forestiere, cu o preferință către zone nelocuite.

Harnă

Specie omnivoră, se hrănește mai ales cu materie vegetală (rădăcini, frunze, semințe, fructe) dar consumă și hrană animală, ca insecte, viermi, broaște, ouă și pui de pasăre, mamifere mici etc. În migrație poposește în cârduri mari pe terenuri arabile, aici hrănindu-se cu excedentele rămase în urma recoltării porumbului, ce prezintă o importanță mare pentru cocori.

Reproducere

E o specie monogamă și teritorială. Cuibul, alcătuit dintr-o movilă de vegetație, este amplasat pe pământ, în apropierea apei. Ambii parteneri se implică în construirea cuibului, pe care îl pot utiliza mai mulți ani, la rând. Perioada de cuibărire începe la sfârșitul lunii aprilie. Femela depune de obicei două ouă, care sunt incubate 28-31 de zile, de către ambii părinți.

Migrație

Cu două decenii în urmă specia era migratoare pe întreaga zonă de distribuție. Întreaga populație Europeană iernă în Peninsula Iberică și în nordul Africii. Indivizii cuibăritoari din nordul Scandinaviei până la Suedia, Norvegia, Germania, Franța și Cehia migrează pe traseul atlantic, spre cartierele de iernare din Franța și Spania. Populațiile din Finlanda, țările baltice și din nord-vestul Rusiei migrează pe traseul baltic-maghiar, spre cartierele de iernare în nord-estul Africii, în regiunile între Tunisia și Sudan. Populațiile mici din Insulele Britanice și Belgia sunt sedentare. Populațiile care au iernat în trecut în Extremadura, în Spania, deja ierneză în Franța. Modificări similare au avut loc și în traseul de migrație baltic-maghiare, în ultimii ani grupuri mari iernând în Ungaria. Fenomenul acesta este corelat cu deplasarea zonelor de iernare mai

spre nord, ca urmare a schimbărilor climatice. Migrația de toamnă se desfășoară între lunile august-decembrie iar indivizii sosesc din cartierele de iernare în luna aprilie.

Distribuție

E răspândit în centrul și nordul Eurasiei, unde cuibărește cea mai mare parte a populației. A fost înregistrat un declin semnificativ în perioada 1970-1990, deși după anii '90 tendința a fost crescătoare. Populația Europeană a fost estimată la 74 000-110 000 perechi. În România, cuibărirea speciei este incertă, iar efectivele migratoare sunt estimate la 200-700 exemplare.

Metode folosite

- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Cocorul este listat ca specie migratoare în Formularul standard. Prin observații nesistematice am notat 67 indivizi în timpul migrației, din care estimăm 30-70 exemplare migratoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsuri de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015) *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Piciorong (*Himantopus himantopus*)

Descriere și identificare

Piciorongul e o specie limicolă caracteristică, cu ungimea corpului de 33-36 cm, anvergura aripilor de aproximativ 75 cm, iar greutatea variază între 150-210 g. Specia este greu de confundat datorită picioarelor foarte lungi și subțiri. Penajul este alb, în afara aripilor și al spatelui, care prezintă un colorit negru. Picioarele sunt roșii, iar ciocul este negru și drept. Masculul are spatele negru, femela cu nuanțe maronii.

Habitat

Cuibărește în zone temperate și calde. E prezent în zonele cu ape puțin adânci, ape interioare și coaste marine, în mlaștini și lagune. Preferă zonele de șes, apele stătătoare, bogate în nevertebrate. Preferă să cuibărească pe locuri înconjurate de apă și, dacă este posibil, pe insulițe sau pe movile mici, în apă.

Hrană

Consumă o mare varietate de hrană, în special insecte (coleptere, hemiptere, trichoptere, diptere etc.), dar și moluște, păianjeni, crustacee, viermi, ouă de broaște, pești mici, icre de pești și câteodată semințe. Caută după hrană în ape mai adânci unde celelalte limicole nu ajung.

Reproducere

E o specie monogamă și cuibărește în colonii mici, de 2-50 perechi. Cuiburile sunt amplasate într-o adâncitură mică la nivelul solului, foarte aproape de apă, dar preferabil pe insule sau movile mici, în apă puțin adâncă. Cuibul este căptușit cu fire de iarbă. Dacă nivelul apei crește, indivizii ridică înălțimea cuibului, pentru a asigura protecția ouălor. Perioada de cuibărire se desfășoară între sfârșitul lunii aprilie și luna iunie. Femela depune 3-4 ouă, perioada de incubație durează cam 25-26 de zile și e asigurată de ambii parteneri. Puii devin independenți la 28-32 de zile după eclozare. Cu îngustarea zonelor de cuibărire originale și naturale, ca lacurile sărate și mlaștinile, a scăzut numărul perechilor cuibăritoare, dar mulțumită adaptabilității speciei, recent cuibărește mai ales în heleștee, în zonele inundate, câmpuri de orez, lacuri de epurare etc.

Migrație

Populația Europeană migrează, teritoriile de iernare sunt pe coastele Africii de Vest, distribuite de la Sahel până la Marea Roșie. Populațiile din Spania, Franța și din Africa sunt sedentare, de asemenea și cele din Anglia. Migrația de toamnă se desfășoară între lunile august-septembrie, și revin din cartierele de iernare la mijlocul lunii martie-aprilie.

Distribuție

Specia este larg răspândită la nivelul Europei, cu excepția țărilor nordice. Populația europeană e estimată la 37 000-64 000 de perechi, iar cea din România este de 900-2 000 de perechi.

Metode folosite

- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede
- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Este menționată ca specie cuibăritoare în Formularul standard. Datorită faptului că perioada de evaluare a păsărilor acvatice cuibăritoare a coincis cu perioada evaluării păsărilor acvatice migratoare, în consecința perioadei de cuibărit, în cazul piciorongului am utilizat date culese prin evaluarea păsărilor acvatice migratoare pentru estimarea exemplarelor migratoare de piciorong. Am observat 121 indivizi prin metoda păsări acvatice cuibăritoare, 2 prin acvatice migratoare și 18 prin observații nesistematice (Figura 28.). Pe baza datelor estimăm 9-12 perechi cuibăritoare.

Figura 28. Răspândirea piciorongului pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsuri de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*)

Descriere și identificare

Sfrânciocul roșiatic are lungimea medie a corpului 17 cm, anvergura aripii de 24-27 cm, și o greutate ce variază între 25-35 g. Specia manifestă dimorfism sexual.

Masculul are un cap cenușiu- deschis și prezintă o dungă neagră, bine pronunțată, la nivelul ochilor. Spatele și supraalarele sunt brun-ruginii, coada este neagră, cu două linii albe pe părțile laterale, iar târțița este cenușie.

Coloritul femelei este mai pal, iar dunga neagră de la nivelul ochilor, nu este reprezentată. Spatele este brun-închis, iar flancurile albe prezintă striții transversale de culoare maro-deschis. Capul și fruntea au un colorit brun, iar ceafa și târțița gri-deschis.

Juvenilii sunt asemănători femelelor, remarcându-se însă prin strițiile de la nivelul capului.

Habitat

Preferă zonele deschise, de pășune, cu multe tufișuri și mărăcinișuri. Cuibărește în terenuri agricole, pășuni, în tufișurile luncilor abandonate (ca de exemplu în porumbel, păducel, măceș etc.) Preferă zona colinară (climatul temperat, mediteraneean și de stepă), dar apare de la câmpie până în zone muntoase joase, la o altitudine maximă de 1.700 m. Cuibărește și pe marginea pădurilor sau în luminișuri, însă evită pădurile închise. Este cel mai des observat în repaus, la nivelul liniilor de tensiune, sau pe arborii de la marginea drumurilor, de unde survolează zona în căutarea hranei. De asemenea, necesită menținerea caracterului mozaicat al habitatului, cu prezența pălcurilor de copaci și a arbuștilor în zonele deschise.

Hrană

Sfrânciocul roșiatic se hrănește aproape exclusiv cu insecte mari (lăcuste, greier, cărăbuș etc.), consumând, ocazional, și șopârle sau mamifere mici (rozătoare). Câteodată vânează puii speciilor de păsări mai mici, aflați încă în cuib. Vânează stând la pândă, pe o tufă sau stâlp. Odată selectată prada, plonjează către acesta și o prinde în zbor. Caracteristic speciilor de sfrâncioc, fixează surplusul de pradă în spini, pentru zile când hrana este mai puțin disponibilă.

Reproducere

E o specie monogamă și teritorială. Perechile cuibăresc la o distanță de 100-300 m unele de celelalte. Cuibul e amplasat în tufe sau pe arbori mici, la o înălțime de până la 2 m. E construit din materiale vegetale și căptușit cu iarbă și mușchi, de către ambii parteneri. Perioada de cuibărire începe la mijlocul lunii mai, femela depunând în mod obișnuit 4-7 ouă. Incubația durează

aproximativ 14-16 de zile, fiind asigurată numai de femelă, care e hrănită de mascul în tot acest timp. Puii devin independenți la 3-4 de săptămâni după eclozare.

Migrație

Sfrânciocul roșiatic migrează în buclă, și în „pâlnie”, ceea ce înseamnă că, populația din vestul Europei zboară la început spre est, populația nordică zboară spre Sud, iar populația din est se deplasează spre sud-vest. Specia iernează în Africa de Sud și Sud-est. Migrația de toamnă începe devreme, chiar după încheierea cuibăritului, între a doua jumătate a lunii iulie și sfârșitul lunii august. Juvenilii părăsesc teritoriile de cuibărire cu o lună în urma adulților. La nivelul teritoriului de cuibărit, indivizii nu acumulează rezerve suficiente de grăsime, pentru a ajunge în Africa. De aceea, păsările staționează o vreme, într-un teritoriu important de odihnă, pentru a acumula rezervele necesare migrației. Aceste zone sunt reprezentate de coastele Mării Negre și insulele din Marea Egee, pentru exemplarele din Europa. Revin în teritoriile de cuibărit la începutul lunii mai.

Distribuție

Specia e larg răspândită peste tot în Europa, cu excepția țărilor nordice, sudul și centrul Peninsulei Iberice și multe din insulele din Marea Mediterană. Populația europeană e estimată la 6.300 000-13 000 000, iar cea din România variază între 1.600 000-3.600 000 de perechi.

Metode folosite

- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede
- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Este menționat ca specie cuibăritoare în Formularul standard. Au fost notați 17 indivizi prin observații nesistematice, 2 prin metoda acvatice migratoare, 16 prin metoda acvatice cuibăritoare, observând specia în 6 pătrate prin metoda cartării teritoriilor (Figura 29.). Folosind densitățile perechilor, obținute din aceste pătrate, am calculat densitatea perechilor pe hectar. Densitatea sfrânciocului roșiatic în situl Lunca Barcăului este estimat la 0.00273 pereche/ha (SD 0.00182), ceea ce înseamnă 9-46 perechi în total.

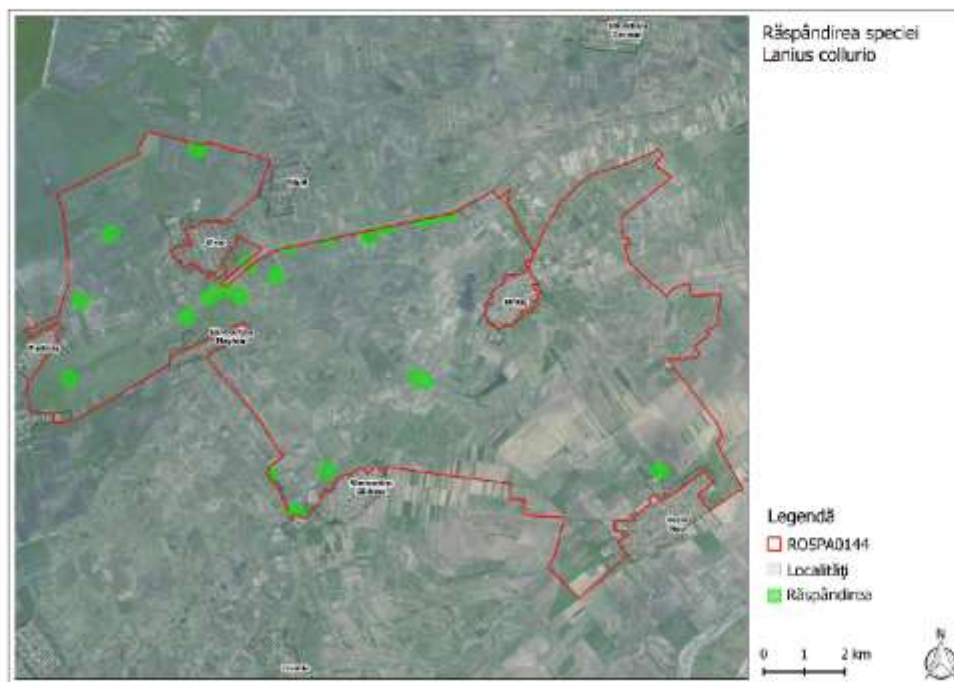

Figura 29. Răspândirea sfrânciocului roșiatic pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Extindere intravilanului și terenurilor arabile
- Dispariția bălților temporare pe pajiști
- Modificarea compoziției naturale a speciilor de plante în pajiști
- Suprapășunarea pajiștilor
- Dispariția arborilor
- Incendierea
- Folosirea excesivă a pesticidelor și a îngrășămintelor
- Vânătoarea ilegală
- Numărul mare de câini ciobănești

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței actuale a pajiștilor
- Managementul pajiștilor prin pășunat și / sau cosit
- Menținerea bălților temporare pe pajiști
- Pășunatul pajiștilor cu intensitate între 0.3-1 UVM

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T., & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Sfrâncioc cu frunte neagră (*Lanius minor*)

Descriere și identificare

Sfrânciocul cu frunte neagră este o pasăre cântătoare de talie medie, cu lungimea corpului de 20 cm. Este asemănător sfrânciocului mare, însă de dimensiuni reduse. Capul și spatele prezintă un colorit gri, masca neagră de la nivelul ochilor fiind pronunțată și extinsă pe frunte, iar ciocul este mai gros și scurt. Pieptul, abdomenul, flancurile și regiunea anală ale adultului sunt alb-roz. Coadă și fața superioară a aripii sunt negre, baza albă a remigelor primare formând o dungă lată pe aripă, mai lată decât cea a sfrânciocului mare. Sexele sunt asemănătoare. Din penajul juvenililor lipsește nuanța roz, creștetul și spatele sunt dungate cu gri-închis, remigele și tectricele au marginile deschise, și ciocul este maroniu, cu vârful negru.

Habitat

Trăiește în zonele cu climat temperat, mediteraneean și de stepă. Este favorizat în zonele calde, de câmpie, dar poate fi prezent și la altitudini de până la 900 m. Cuibărește în regiuni deschise, cu copaci izolați și tufișuri. De cele mai multe ori îl întâlnim pe terenuri agricole și pășuni, unde cuibărește în pâlcuri sau șiruri de arbori. O mare parte a populației din România cuibărește pe aliniamentele de plop, de-a lungul drumurilor, cu terenuri arabile sau pajiști adiacente. Uneori se stabilește în livezi, plantații de conifere sau viță-de-vie. Este esențială prezența arborilor, stâlpilor, cablurilor electrice, etc, de unde poate veghea împrejurimile în căutarea hranei. Specia evită pădurile închise și zonele montane.

Hrană

Hrana este alcătuită aproape exclusiv din insecte, preferând mai ales coleopterele. Vânează stând la pândă, pe vârful unei tufe, arbori sau de pe un stâlp. Adeseori capturează și insecte zburătoare. Uneori consumă și micromamifere, șopârle, păsări sau chiar fructe (mure, porumbele etc.).

Reproducere

Specia poate cuibări în perechi solitare sau în colonii mici de câteva (2-10) perechi. Perechile se pot forma încă în regiunile de iernat sau în cursul migrației de primăvară. În timpul formării perechilor pot exista conflicte între masculii rivali. Luptele crâncene sunt rare, în majoritatea cazurilor au loc doar lupte demonstrative. Masculul se apropie de femelă cântând, cu capul

ridicat, penele umflate, mișcând și scuturând coada. După aceea, se înclină cu coada deschisă de mai multe ori. Oferirea hranei ca și cadou nupțial este un gest foarte frecvent la această specie. Cuibul este construit de ambele sexe în coronamentul arborilor. Când cuibărește în colonii, deseori sunt mai multe cuiburi pe același copac. Cele 5-6 (3-9) ouă sunt depuse la sfârșitul lunii mai sau la începutul lunii iunie, iar incubarea durează 15-16 zile, fiind realizată, cu rare excepții, doar de femelă. Puii sunt hrăniți de ambele sexe timp de 16-19 zile și devin independenți la vârsta de aproximativ o lună, după care părăsesc teritoriul părinților.

Migrație

Este o specie migratoare, de distanță lungă. Iernează în zonele aride din sudul Africii, cu arbori Acacia. Migrația de toamnă începe la sfârșitul lunii august și se întoarce în zonele de cuibărit la începutul lunii mai.

Distribuție

Cuibărește în majoritatea țărilor europene, cu climat temperat cald. Populații importante se regăsesc în România, Rusia și Turcia. În țara noastră manifestă o distribuție relativ uniformă, în zona de câmpie și zona colinară, lipsind în zonele montane. Populația europeană este undeva între 620 000-1 500 000 perechi, iar efectivele din România sunt estimate la 65 000-130 000 perechi, conform Raportului național al României întocmit pe Directiva Păsări (CNDD 2013).

Metode folosite

- Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii

Efective și distribuție în sit

Sfrânciocul cu frunte neagră apare în SDF-ul sitului ca specie cuibăritoare.

Efectivele cuibăritoare ale speciei din acest sit au fost evaluate parțial în cadrul „Recensământului păsărilor cuibăritoare în colonii”, pe baza metodelor descrise în capitolul care relatează acest tip de recensământ, dar diferite date au fost culese și în cadrul altor metodologii, precum Cartarea teritoriilor, Recensământul speciilor acvatice, dar și observații nesistematice.

În 2015 specia a fost observată în sit de 18 ori, însumând în total 25 exemplare (Figura 30.). Numărul mic al observațiilor, respectiv distribuția punctiformă a speciei, la nivelul sitului, nu permite prelucrarea statistică a datelor, astfel nu putem determina cu exactitate numărul perechilor cuibăritoare din sit. Luând în considerare caracteristicile sitului, estimăm populația cuibăritoare din sit la 18-25 perechi. De menționat că, odată cu tăierea plopilor dintre Sânmartinu Sârbesc și Peciu Nou, respectiv Uivar- Pustiniș, numărul perechilor cuibăritoare în sit a scăzut.

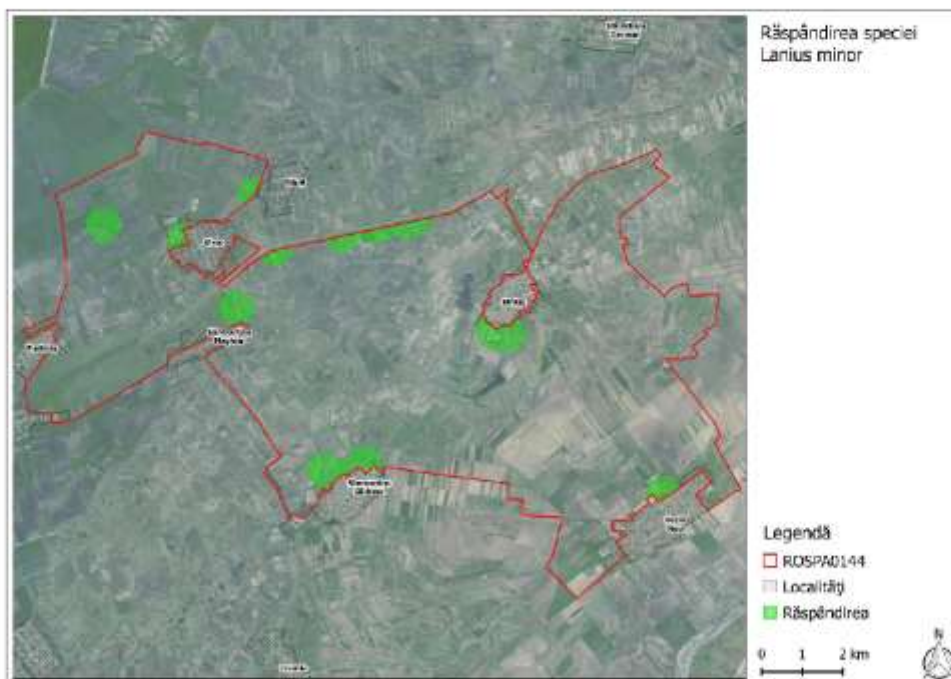

Figura 30. Răspândirea sfrânciocului cu frunte neagră pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Degradarea habitatelor de hrănire prin transformarea pajiștilor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice
- Degradarea habitatelor de hrănire prin suprapășunatul pajiștilor și prin erodarea solului datorită pășunatului pe timp de iarnă
- Degradarea habitatelor de hrănire prin incendierea pajiștilor
- Degradarea habitatelor de hrănire prin folosirea pesticidelor, insecticidelor și erbicidelor
- Degradarea habitatelor de cuibărit prin tăierea arborilor și arbuștilor
- Creșterea gradului de mortalitate în urma electrocutării păsărilor pe liniile electrice aeriene de medie tensiune, respectiv în urma coliziunii cu mașini

Măsuri de conservare

- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin asigurarea și promovarea pachetelor de agromediu
- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea suprapășunatului și a

pășunatului pe timp de iarnă, a incendiilor pajiștilor

- Asigurarea habitatelor de hrănire de calitate prin prevenirea transformării pajiștilor în teren arabil, culturi energetice sau realizarea parcurilor fotovoltaice pe acestea
- Asigurarea habitatelor de cuibărit prin prevenirea tăierilor legale și ilegale de arbori și arbuști, respectiv suplimentarea locurilor disponibile pentru cuibărit prin realizarea și stimularea realizării plantațiilor de arbori respectiv șirurilor de arbori și arbuști
- Reducerea ratei de mortalitate prin izolarea LEA de medie tensiune

Bibliografie

Burfield, I.; Van Bommel, F. (2004). *Birds in Europe: Population Estimates, Trends and Conservation Status* (Birdlife Conservation).

CNDD (2013). Sistemul național de gestiune și monitorizare a speciilor de păsări din România în baza articolului 12 din Directiva Păsări – cod proiect SMIS-CSNR 36586, conform Ordinului Ministrului Mediului și Padurilor nr. 2901 din 16.12.2011.

Stârc de noapte (*Nycticorax nycticorax*)

Descriere și identificare

Lungimea corpului este de 58-65 cm, anvergura aripii este de 105-112 cm, iar greutatea variază între 500-800 g. Coloritul penajului, pe partea dorsală și pe cap este negru, aripile sunt cenușii, iar pieptul și burta au o culoare albă. La nivelul capului prezintă 2-3 pene lungi (17-25 cm) și albe. Juvenilii au penajul brun, cu pete mai deschise.

Habitat

Preferă zonele umede cu vegetație abundentă și palustră, malul cursurilor de ape, a lacurilor, bălților și zonele lagunare. Cuibărește, de asemenea, în heleștee, canale cu vegetație și apă puțin adâncă și iazuri. În apropierea apelor necesită prezența sălciilor, a pădurilor de luncă, sau plantațiilor de plop, pentru locuri de cuibărit.

Hrană

Vânează așteptând la pândă, pe malul apei. Hrana e alcătuită mai ales din pești mici, moluște, lipitori, amfibieni și larvele lor, dar consumă și insecte acvatice. Vânează mai ales la sfârșitul zilei, în perioada crepusculară.

Reproducere

E o specie monogamă, cuibărind în colonii monospecifice sau mixte, alături de egrete mici, stârci, cormorani mici. Cuibul e amplasat în cea mai sigură locație, în jurul coronamentului copacilor, fiind construit din crengi și stuf, de către ambii parteneri. Perioada de cuibărire începe la începutul lunii aprilie. Femela depune 2-3 ouă, care sunt incubate timp de 21-22 de zile, de către ambii părinți. Puii devin independenți la 50-60 de zile după ecloazare, și până atunci sunt îngrijiți și hrăniți de ambii părinți. Uneori, se întâmplă ca părinții să hrănească și puii cuiburilor vecine, când aceștia cerșesc hrană, deoarece nu își recunosc vocea propriilor pui.

Migrație

Este o specie migratoare, 1% din populația europeană iernând în zona mediteraneană. În cazul juvenililor, după perioada de cuibărit începe o perioadă de dispersie spre Est. Indivizii cuibăritori, din vestul Europei, ajung în Africa trecând peste Gibraltar și Sicilia. Majoritatea po-

pulației ierneză în Africa subsahariană, și doar o mică parte mai spre Est. Părăsesc teritoriile de cuibărit în octombrie și revin din cartierele de iernare la jumătatea lunii martie.

Distribuție

E răspândit mai ales în zonele temperate, tropicale și subtropicale din Europa, Asia, America de Nord, cea de Sud și Africa, lipsește din zonele reci și din Australia. Populația europeană e estimată la 63 000-87 000, iar cea din România variază între 4 000-8 000 perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Sâtrcul de noapte este listat ca specie migratoare în Formululul standard. În cadrul observațiilor nesistematice, au fost semnalate 31 exemplare, iar prin metoda acvatice migratoare, au fost observate 3 exemplare. Estimăm 20-34 indivizi în migrație.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsuri de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T., & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Bătăuș (*Philomachus pugnax*)

Descriere și identificare

Bătăușul e o limicolă de talie medie, cu lungimea corpului de 26-30 cm, la mascul și 20-24 cm la femelă. Anvergura aripilor este de 54-60 cm. Masculul cântărește 130-230 g, iar femela între 70-150 g. Masculul se remarcă printr-un penaj nupțial deosebit. Pieptul și capul prezintă colorit negru-cărămiziu, partea de jos a corpului fiind albă, cu pete negre la nivelul pieptului. Smocurile și gulerul variază, de la alb, ruginiu, până la brun-roșiatic și negru. În timpul iernii ambele sexe au penaj asemănător. Capul este gri-marونیu, gâtul lung, iar ciocul portocaliu, cu vârful negru, este puțin curbat. Picioarele sunt de culoare portocalie.

Habitat

Specia cuibărește în habitate de tundră, de la limita pădurilor până la coasta Oceanului Arctic. Este prezentă în zone umede, mlaștini, lacuri artificiale și pajiști umede din zone arctice și subarctice, pe dealuri aride și versanți cu tufisuri de sălcii sau mesteacăn, dar și în zonele boreale și temperate. Preferă un climat răcoros, dar nu foarte umed.

Hrană

Hrana este alcătuită mai ales din insecte (coleptere, diptere, efemeroptere, lăcuste) și larvele acestora, amfibieni, pești mici, moluște, viermi. În afara perioadei de cuibărire, specia consumă hrană vegetală (semințe, bace, boabe de orez). Pentru a se hrăni, indivizii vizitează zone litorale, delte, mlaștini sărate și zone umede de câmpie.

Reproducere

Este o specie poligamă. În perioada de împerechere masculul adoptă un penaj spectaculos, dezvoltând un guler din pene, în jurul gâtului. Între masculi există lupte simultane, reprezentând un ritual de impresionare a femelelor, în zone numite arene. Gulerul prezintă o colorație variată, de la un mascul la altul, culoarea având un rol important în societatea bătăușilor: indivizii cu guler alb sau deschis sunt așa numiții masculi-însoțitori sau sateliți, care stau în jurul teritoriilor de rotit ale masculilor cu guler închis (negru sau ruginiu), sporindu-și șansele la împerechere. Masculii cu guler închis la culoare sunt masculi teritoriali independenți, aceștia apărând mai puternici în ochii femelelor, datorită prezenței subordonate a masculilor-însoțitori. Cuiburile sunt amplasate pe sol într-o scobitură mică, în vegetația înaltă. În Europa de Nord și Vest perioada de cuibărire începe cu luna mai. Femela depune 2-4 ouă, pe care le incubează, singură, timp de 20-23 de zile. Puii devin independenți la 25-28 de zile după eclozare.

Migrație

Specia este migratoare pe distanțe lungi. Masculii părăsesc teritoriile de cuibărit la sfârșitul lunii iunie-începutul lunii iulie, femelele spre jumătatea lui iulie iar juvenilii pleacă ultimii, la începutul lunii august. Populația din estul Europei migrează pe o direcție sud-vestică, între sfârșitul lunii iulie- mijlocul lunii septembrie. Bătăușii ierneză în Africa subsahariană, unii ajung chiar în Africa de Sud, și doar o mică parte a populației ierneză în Europa de Vest și în zona mediteraneană. Femelele migrează mai spre sud decât masculii și juvenilii. Revin din cartierele de iernare între lunile februarie-aprilie.

Distribuție

Specia are o distribuție Palearctică, cuibărind în nord-vestul Europei, în partea nordică a Eurasiei până la Peninsula Chukotsky din Siberia. Populația europeană este estimată la 200 000-510 000 perechi. În România efectivul care poate fi văzut în pasaj este de 35 000- 100 000 indivizi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Specia este listată ca migratoare în Formularul standard. Din cauza că perioada de evaluare a păsărilor acvatice cuibăritoare a coincis cu perioada evaluării de păsări acvatice migratoare, în ciuda perioadei de cuibărit, în cazul bătăușului am utilizat date culese prin evaluarea păsărilor acvatice migratoare, pentru estimarea exemplarelor migratoare de bătăuș. Au fost notate 69 exemplare prin metoda acvatice migratoare, 227 prin acvatice cuibăritoare și 53 prin observații nesistematice. Așadar am estimat între 250-300 indivizi în migrație.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T., & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Turturică (*Streptopelia turtur*)

Descriere și identificare

Specia se poate observa rar, fiind timidă, o prezență mai neobișnuită la nivelul localităților. Are o lungime corporală de 26-31 cm, avergura aripilor de 47-55 cm și o greutate ce variază între 85-170 g. Pe gât prezintă o pată întunecată, formată din dungi negre și albe. Ventral, are un abdomen alb, tectrice alare maro-galbene, ruginii, și scapulare cu pete negre. Coadă este întunecată, cu o dungă albă terminală.

Habitat

Este prezentă la altitudini mai joase, până la o înălțime de 1.800 m, în pădurile de foioase cu arbori înalți și subarbori, în zone cu arbori bătrâni. Preferă pădurile de deal și câmpie, rariștile și lizierile, aflate în apropierea terenurilor agricole.

Hrană

Are o dietă bazată pe semințe. Spre finalul perioadei de vară, înaintea migrației, vizitează în grupuri mari, terenurile agricole, în special de floarea soarelui. Hrana este adunată pe sol, mai rar între crengi.

Reproducere

Turturica este o specie monogamă, cuplurile formându-se încă în cartierele de iernare. Perioada de cuibărire începe la sfârșitul lunii aprilie, începutul lunii mai. Cuibul este construit pe arbori, din crengi ancorate la bifurcația câtorva ramuri ale arborelui. Femela depune doar 2 ouă, iar perioada de incubație durează aproximativ 14-17 zile, fiind asigurată de ambii parteneri. Puii sunt hrăniți cu „lapte de gușă”, apoi cu diferite vegetale.

Migrație

Este o specie migratoare, iernând în zonele tropicale ale Africii, în regiunile semi-deșertice și savane. Migrația de toamnă se desfășoară între lunile august-septembrie și revin din cartierele de iernare la sfârșitul lunii aprilie.

Distribuție

Specia cuibărește aproape peste tot în Europa, cu excepția țărilor nordice, dar și în Asia până în vestul Chinei și în nordul Africii. Populația europeană e relativ mare, estimată la 3 500 000-7 200 000. Efectivele din România sunt estimate la 120 000-300 000 perechi.

Metode folosite

- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Turturica este o specie migratoare în Formularul standard. Pe situl ROSPA0144 am observat numai un exemplar al speciei, în timpul migrației. Estimăm 1-2 indivizi migratoare.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Extindere intravilanului și terenurilor arabile
- Dispariția bălților temporare pe pajiști
- Modificarea compoziției naturale a speciilor de plante în pajiști
- Suprapășunarea pajiștilor
- Dispariția arborilor
- Incendierea
- Folosirea excesivă a pesticidelor și a îngrășămintelor
- Vânătoarea ilegală
- Numărul mare de câini ciobănești

Măsuri de management

- Menținerea suprafeței actuale a pajiștilor
- Managementul pajiștilor prin pășunat și / sau cosit
- Menținerea bălților temporare pe pajiști
- Pășunatul pajiștilor cu intensitate între 0.3-1 UVM

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T., & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Fluierar de mlaștină (*Tringa glareola*)

Descriere și identificare

Pasăre cu lungimea corporală ce variază între 18-21 cm, prezintă anvergura aripilor de 35-39 cm și o greutate de 50-80 g. În ceea ce privește dimensiunile, specia se aseamănă cu fluierarul de zăvoi, însă picioarele sunt mai lungi. În general, penajul este de culoare cafeniu-brun, iar partea ventrală este albă. Primăvara apar pete albe dense, și dungi laterale la nivelul cozii.

Habitat

Specie caracteristică zonelor umede, se poate observa la nivelul lacurilor, mlaștinilor cu păduri și tufărișuri, dar și în pășuni umede.

Hrană

Păsărea se hrănește cu insecte, diverse larve, viermi, dar și crustacee, moluște, sau lipitori. Își procură hrană de la suprafața apei sau plimbându-se pe mal.

Reproducere

Fluierarul de mlaștină cuibărește în zona de tundră cu tufișuri și pășune umede. În România este o specie de pasaj, prezentă primăvara în aprilie-mai, și toamna în august-septembrie.

Migrație

Specie migratoare, iernează în latitudinile tropicale și subtropicale ale Africii, părăsind locurile de cuibărire la sfârșitul lunii iunie. Juvenilii urmăresc adulții cu o lună mai târziu. Revin din cartierele de iernare la sfârșitul lunii martie și începutul lunii aprilie.

Distribuție

Specia cuibărește în zonele nordice ale continentului european, cu o populație estimată la 763 000-1 520 000 perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede
- Observații nesistematice

Efective și distribuție în sit

Apare ca specie migratoare în Formularul standard. Au fost observați 96 de indivizi prin metoda acvatice cuibăritoare, 97 prin acvatice migratoare și 16 prin observații nesistematice. Estimăm 90-130 indivizi în migrație.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Incendierea stufărișurilor
- Scăderea nivelului de apă din bălți, lacuri și canale
- Depozitarea deșeurilor menajere
- Eutrofizarea apei

Măsuri de management

- Menținerea suprafeței luciului de apă
- Menținerea nivelului de apă în bălți, lacuri și canale
- Interzicerea depozitării gunoaielor în zona apelor

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Csőrgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T., & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Propunere de monitorizare

Evaluarea efectivelor speciilor pe parcursul anilor 2014-2015 pe aria protejată reprezintă un prim pas deosebit de important pentru a avea o imagine despre starea actuală a populațiilor de păsări care cuibăresc, migrează sau ierneză pe acest sit. Însă pentru a urmări efectele Planului de management și a avea o imagine anuală despre starea anuală a populațiilor de păsări listate în Formularul standard al sitului (Tabel 25.), recomandăm urmărirea unui protocol de monitorizare anuală (Tabel 26.). Din experiența acumulată pe parcursul acestui proiect, din punct de vedere logistic și a siguranței (de exemplu la transectele nocturne) propunem ca monitorizarea să fie bazată pe o echipă alcătuită din două persoane. Descrierea detaliată a metodelor amintite în Tabelul 25 se regăsește în capitolele anterioare. Metodele monitorizării sunt identice cu cele folosite în cadrul acestui proiect, singura diferență este efortul depus.

Tabel 36. Speciile listate în diferite categorii în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Codul sitului	ROSPA0144
Cuibărit	<i>Anthus campestris</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Corvus frugilegus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Himantopus himantopus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i>
Pasaj	<i>Aquila pomarina</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Circus macrourus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Egretta garzetta</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Nycticorax nycticorax</i> , <i>Philomachus pugnax</i> , <i>Streptopelia turtur</i> , <i>Tringa glareola</i>

Figura 31. Metodele, numărul punctelor, transectelor, ieșirilor și a zilelor propuse pentru monitorizarea anuală a speciilor listate în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Metodă	Nr. punct	Nr. iesiri	Zi pentru o echipă (2 pers)
Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede	17	2	2
Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice	17	2	2
Evaluarea distribuției speciilor de păsări prin efectuarea observațiilor în puncte fixe	12	2	2
Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare	3	2	3
Recensământul păsărilor cuibăritoare în colonii	6	2	2
Evaluarea migrației la vânturelul de seară (<i>Falco vespertinus</i>)	1	7	4

Titlul proiectului:
„Managementul ariilor protejate: ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113,
ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”

Beneficiar: Asociația „Grupul Milvus”

Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a habitatului din situl ROSCI0390 Sărăturile Diniaș

Rezultate finale

Raport de cercetare elaborat în cadrul proiectului Managementul ariilor protejate: „ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113, ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”, finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), POS MEDIU - Axa prioritara 4, „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”, contract de finanțare nr. 141030/17.06.2013

Beneficiar: Asociația „Grupul Milvus”

Specialiști și voluntari: Csathó András István, Gábos Ede, Macalik Kunigunda, Nagy Attila, Sándor Krisztina, Szabó D. Zoltán

Citare recomandată: Csathó, A.I., Gábos, E., Macalik, K., Nagy, A. (2015). Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a habitatului din situl ROSCI0390 Sărăturile Dinaș Raport de cercetare realizat pentru Asociația „Grupul Milvus” în cadrul proiectului Managementul ariilor protejate: „ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0113, ROSPA0126, ROSPA0142, ROSPA0144 și ROSCI0390”. Ocellus srl, Băgara, România.

Cuprins

1. Introducere	5
2. Material și metode	6
2.1. Habitate	6
2.2. Specii de cormofite	6
3. Rezultate	7
3.1. Habitate	7
3.1.1. Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000: 1530)	7
Asociații	9
Măsuri de management	13
3.1.2. Pajiști ponto-panonice de Festuca rupicola (Cod Natura 2000: 6250)	16
Asociație	17
Măsuri de management	18
3.2. Specii de cormofite	18
4. Propuneri de monitoring	80
5. Discuții	81
5.1. Habitate	81
5.2. Specii de cormofite	82
6. Propuneri de conservare	84
7. Propuneri de management	86
8. Bibliografie	87

1. Introducere

Sărăturile panonice se situează la limita de vest a sărăturilor stepelor eurasiatice, sunt cele mai întinse habitate de acest tip din Europa Centrală și de Est. Unicitatea și izolarea acestor habitate este subliniată de numărul mare a speciilor și subspeciilor endemice (FEKETE et al. 1997). Conform cercetărilor celor mai recente (MOLNÁR – MÁTÉ 2014) majoritatea sărăturilor panonice sunt habitate de origine primară, din timpul glaciațiunilor și nu habitate secundare, cum au fost considerate timp îndelungat.

Cenozele aparținând tipului de habitat „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) din interiorul și imediata vecinătate a ariei protejate Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” reprezintă una dintre teritoriile cu valoare conservativă deosebită aparținând acestui habitat din județul Timiș.

2. Material și metode

2.1. Habitate

Cu ocazia ieșirilor pe teren s-au identificat și cartat tipurile de habitate de importanță comunitară în cadrul sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. S-a acordat atenție și subtipurilor de habitate, pe care le-am definit prin asociațiile prezente. Fragmentele de habitate de dimensiuni reduse apar pe hartă sub formă de puncte, pe baza coordonatelor definite cu ajutorul GPS. S-au adunat informații referitoare la folosința actuală a habitatelor, precum și asupra factorilor de periclitate locale.

2.2. Specii de cormofite

S-a editat lista cormoflorei sitului Natura 2000 ROSCI0390 Sărăturile Dinaș luat în studiu. Lista cuprinde subunitățile corespunzătoare ariei aferente localității Sânmihailu Român și a celor două arii aferente localității Dinaș. În cazul fiecărei specii s-a estimat abundența pe o scară de 9 unități, după cum urmează:

1. ocazională
2. rară
3. rară-sporadică
4. sporadică
5. sporadică-frecventă
6. frecventă
7. foarte frecventă
8. comună
9. edificatoare

La fiecare specie se specifică habitatele din cadrul sitului în care este caracteristică prezența speciei respective.

La editarea listei ne-am folosit de datele din formularul de teren (Adatlap_TD.pdf) –10 pagini cu 500 de specii, listate în ordine taxonomică.

Speciile mai rare, importante din punct de vedere al conservării au fost cartate cu ajutorul GPS. La speciile cu efectiv mai mare nu s-a făcut cartarea fiecărui specimen, ci s-a marcat câte un punct la o distanță de 50-100 m din interiorul cenozei. Acuratețea măsurătorilor este de aproximativ 2-3 m. Pe harta astfel editată se observă părțile sitului Natura 2000 pe care apare specia respectivă.

Investigațiile pe teren au fost efectuate în 2014 și 2015 în lunile mai, august, septembrie și octombrie obținând astfel date din etape diferite ale perioadei de vegetație.

3. Rezultate

3.1. Habitate

Acest capitol prezintă habitatele de interes comunitar ale sitului studiat. Se listează și se caracterizează asociațiile caracteristice habitatelor respective, identificate în interiorul sitului luat în studiu. De asemenea se prezintă utilizarea actuală a habitatelor și se fac propuneri privind măsurile de management și conservare.

3.1.1. Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000: 1530)

Majoritatea suprafeței ariei protejate Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” este acoperită de habitatul „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)”. Excepție fac mlaștinile, stufărișurile situate în zone mai adânci, arii de suprafață mică care se ridică deasupra sărăturilor, cătunele, terenurile agricole și canalele mai adânci. Majoritatea ariei protejate este considerată sărătură primară (Figura 1.), edificată de asociația *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae*. Sunt prezente de asemenea și sărături secundare, apărute pe teritoriile fostelor mlaștini în urma acțiunilor de drenaj – cum este cazul de ex. partea de est a unității de est dintre cele trei unități de arii protejate. Habitatetele de pajiști și mlaștini sărăturate panonice prezintă o mare variabilitate (Figura 2.).

Figura 1. Sărătură primară (Dinaș, 12.10. 2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 2. Zonarea caracteristică a sărăturilor (Diniaș, 21.05. 2014. Fotografie: Csathó András István).

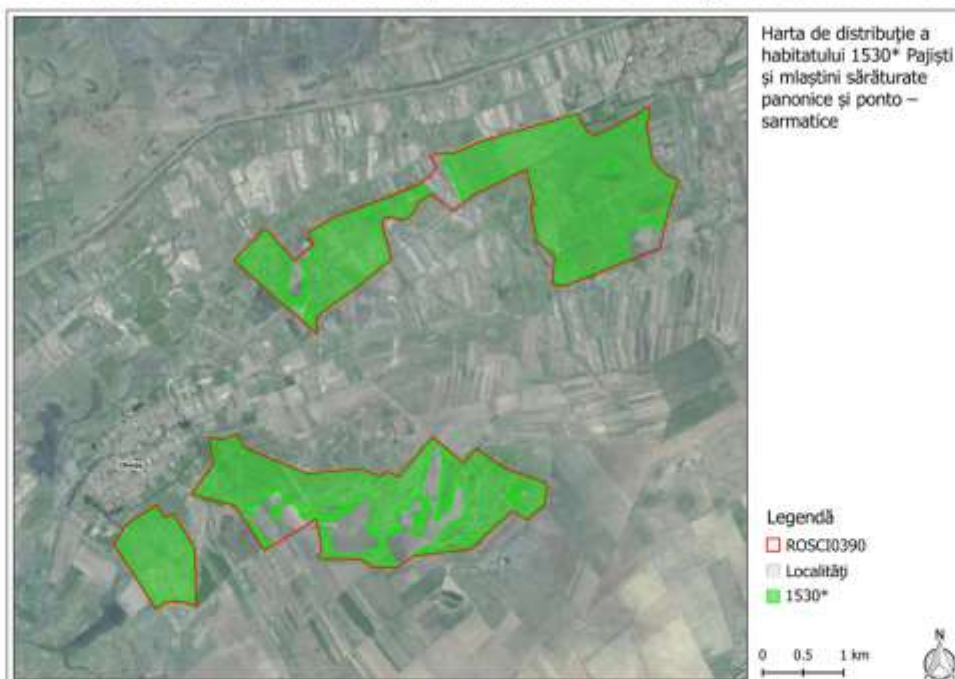

Figura 3. Răspândirea habitatului „Pajști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000: 1530)” în interiorul sitului.

Asociații

Prezentăm în continuare asociațiile caracteristice habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, cod Natura 2000: 1530, identificate în interiorul sitului. Denumirile asociațiilor sunt date conform BORHIDI și colab. (2012). În cazurile în care acestea diferă de cele după SANDA și colab. (2008) se dau și denumirile după acest autor.

Camphorosmetum annuae Rapaics ex Soó 1933

Apare pe terenurile cele mai sărăturate (Figura 4.). Se caracterizează cu un grad de acoperire scăzut. Specia cea mai caracteristică *Camphorosma annua*. Această specie este în general sporadică-frecventă pe teritoriul studiat, dar în unele zone este fi chiar frecventă. Cele mai valoroase și mai întinse cenoze ale asociației sunt prezente la sud-vest de unitatea de conservare Natura 2000 de lângă Diniăș. Ar fi de importanță majoră din punctul de vedere al conservării cenzelor includerea acestor teritorii în interiorul sitului.

Figura 4. Sărătură întinsă cu acoperire vegetală scăzută în vecinătatea sitului Natura 2000 (Diniăș, 15.10. 2014. Fotografie: Csathó András István).

Plantagini tenuiflorae-Pholiuretum pannonici Wendelbg. 1943

Syn.: Pholiuro-Plantaginetum tenuiflorae (Rapaics 1927) Wendelberger 1943

Asociație caracteristică sărăturilor. Caracterizează fâșiile înguste ale apelor curgătoare de adâncime mică. Asociația este destul de larg răspândită pe teritoriul studiat, cu cenoze bine dezvoltate, dar cu suprafețe mici.

Puccinellietum limosae Magyar ex Soó 1933

Asociația este prezentă cu cenoze mici, de tranziție în interiorul sitului studiat. Specia caracteristică este *Puccinellia limosa*.

Hordeetum hystrix Wendelbg. 1943

Asociație caracteristică zonelor intens călcate, suprapășunate. Răspândită în situl studiat. Specia dominantă este *Hordeum hystrix*.

Achilleo setaceae-Festucetum pseudovinae

Soó (1933) 1947 corr. Borhidi 1996

Syn.: Achilleo-Festucetum pseudovinae (Magyar 1928) Soó (1933) 1945

Asociație comună pe teritoriul sitului, mai ales pe părțile estice ale unității aferente localității Sânmihaiu Român. Speciile caracteristice: *Festuca pseudovina*, *Cynodon dactylon*, *Elymus repens*, *Achillea setacea*.

Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae

Soó in Máthé 1933 corr. Borhidi 1996

Syn.: Artemisio-Festucetum pseudovinae (Magyar 1928) Soó 1933 (1945)

Una dintre asociațiile caracteristice sitului „Sărăturile Dinaș”. Această asociație deosebit de valoroasă apare în toate cele trei subunități ale sitului, cu proporție mai ridicată în subunitatea de vest aferentă localității Dinaș. Speciile dominante pe teritoriu sunt *Festuca pseudovina* și *Artemisia santonicum*, alături de care apar *Cynodon dactylon*, *Hordeum hystrix*, *Plantago maritima* și *Podospermum canum* cu efectiv ridicat (Figura 5.).

Figura 5. Cenoze întinse ale asociației *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae* (Diniaș, 19.10. 2014.
Fotografie: Csathó András István).

Peucedano-Asteretum sedifolii Soó 1947 corr. Borhidi 1996

Syn.: Peucedano officinalis-Asteretum sedifolii Soó 1947 corr. Borhidi 1996

Una dintre asociațiile cele mai valoroase ale sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Diniaș” (Figura 6.). Cenozele prezente în partea de vest ale subunității de est lângă Sânmihaiu Român prezintă importanță mondială. Aceasta este una dintre cele mai importante prezențe ale asociației din Banat. Structura floristică caracteristică definește bine această asociație. Speciile caracteristice identificate sunt: *Peucedanum officinale* (frecventă sau chiar foarte frecventă în cenoze), *Iris spuria* (prezentă în majoritatea cenzelor, în majoritatea cazurilor frecventă sau chiar foarte frecventă), *Artemisia pontica* (frecventă în cenoze), *Galatella sedifolia* (sporadică-frecventă - apare mai puțin în cenozele sitului, comparativ cu prezența în abundență obișnuită în cadrul asociației), *Lotus angustissimus* (sporadică), *Serratula tinctoria* (sporadică în cenozele locale), *Pseudolysimachion orchideum* (sporadică pe teritoriu în cenozele asociației). Sunt câteva cenoze deosebit de valoroase în afara sitului, în imediata vecinătate a acestuia. Considerăm important extinderea sitului în așa fel, încât și aceste cenoze să fie incluse în interiorul acestuia.

Figura 6. O cenoză caracteristică a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolli*, cu *Peucedanum officinale* și *Artemisia pontica* (Sânmihaiu Român, 27.08. 2015. Fotografie: Csathó András István).

Agrostio stoloniferae-Alopecuretum pratensis

Soó 1933 corr. Borhidi 2003

Syn.: Agrostio-Alopecuretum pratensis Soó (1933) 1947

Cenozele acestei asociații ocupă suprafețe largi pe zonele umede ale sitului. Specia dominantă este *Alopecurus pratensis* sau *Agrostis stolonifera*.

Agrostio stoloniferae-Beckmannietum eruciformis

Rapaics ex Soó 1930 corr. Borhidi 2010

Syn.: Agrostio-Beckmannietum (Rapaics 1916) Soó 1933

Asociația caracteristică sărăturilor mai adânci ale sitului. Este prezentă în mai multe locuri, dar cu cenozes de suprafață mică. Speciile caracteristice sunt *Beckmannia eruciformis* și *Agrostis stolonifera*.

Măsuri de management

Cenozele asociațiilor aparținătoare habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)” prezente în sit sunt valorificate ca și pășune. Pe teritoriul studiat sunt prezenți mai multe mii de ovine (Figura 7.), câteva sute de bovine (Figura 8.) și câteva zeci de cai. Mai ales ovinele sunt prezente cu efectiv prea mare, mult mai mare decât numărul acceptat optim din punct de vedere al conservării habitatelor de importanță comunitară, ca urmare apar efectele nedorite ale suprapășunatului. Distribuția ariilor suprapășunate nu este uniformă, acestea sunt prezente mai ales în jurul localităților și a cătunelor. În unele zone am constatat declinul speciilor caracteristice asociației deosebit de valoroase *Peucedano-Asteretum sedifolii* din cauza suprapășunatului cu ovine.

Figura 7. Pășunat cu ovine (Diniaș, 12.10. 2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 8. Pășunat cu bovine (Diniaș, 13.10. 2014. Fotografie: Csathó András István).

Unele suprafețe, de întindere mică sunt valorificate ca și fânațe, mai ales în teritoriile din nordul sitului. Cositul și pășunatul efectuat paralel pe teritoriu este de dorit în acțiunile de conservare, ca urmare propunem menținerea acestor activități.

Prezența apei în timpul primăverii pe sărături este un fenomen natural, chiar constituie un factor important pentru menținerea habitatelor. În situl Natura 2000 Sărăturile Diniaș s-a amenajat un sistem extensiv de canale de drenaj (Figura 9). Acestea în majoritatea cazurilor sunt prea adânci.

Figura 9. Situl este străbătut de o rețea extinsă de canale de drenaj (Diniaș, 12.10. 2014. Fotografie: Csathó András István).

Teritoriile extreme, situate mai înalt sunt transformate în terenuri arabile. Prin valorificarea de acest tip extrem de dăunătoare a teritoriului, habitate ale unor specii deosebit de valoroase au fost distruse. De multe ori am constatat că exemplare ale speciilor deosebit de valoroase ca *Iris spuria*, *Peucedanum officinale* sau *Galatella sedifolia* au apărut pe terenuri arate. Solul fiind foarte sărat, aceste terenuri nu au potențialul producerii beneficiilor economice dorite (Figura 10.).

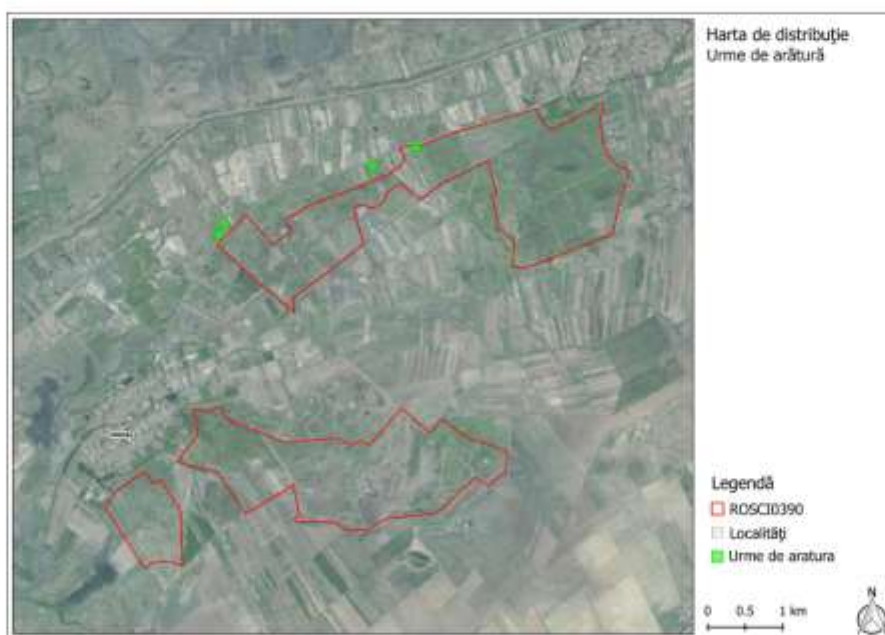

Figura 10. Poziția sărăturilor arate în interiorul sitului.

3.1.2. Pajiști ponto-panonice de *Festuca rupicola* (Cod Natura 2000: 6250)

Acest habitat este prezent pe teritoriu cu asociația *Salvio nemorosae-Festucetum rupicolae*. Caracterizarea habitatului este dată la descrierea asociației (Figura 11-12.).

Figura 11. Pajiște ponto-panonică cu *Festuca rupicola*, *Fragaria viridis* și *Filipendula vulgaris* (Sânmihaiu Român, 29.08.2015, Fotografie: Csathó András István).

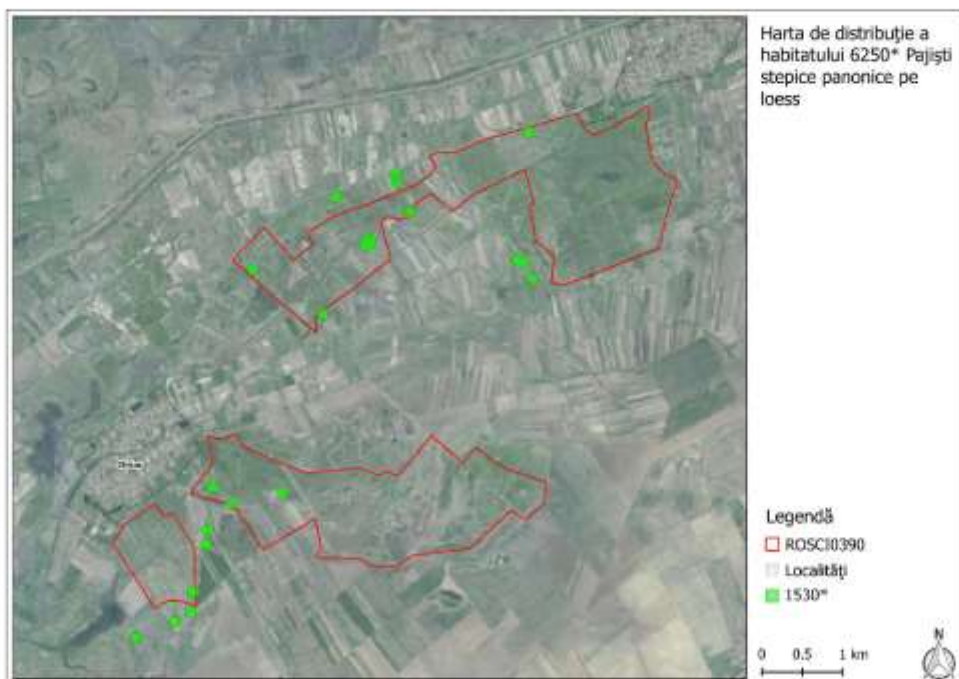

Figura 12. Răspândirea habitatului „Pajiști ponto-panonice de *Festuca rupicola*” (Cod Natura 2000: 6250) pe teritoriul studiat.

Asociație

Salvio nemorosae-Festucetum rupicolae Zólyomi ex. Soó 1964

Syn.: Salvia nutanti-nemorosae-Festucetum rupicolae Zólyomi 1958 corr. Soó 1964

Asociație deosebit de valoroasă, prezentă pe teritoriu pe suprafețe mici, majoritatea cenozele fiind mai puțin caracteristice, de origine secundară. Chiar dacă cenozele nu au compoziția caracteristică, aparțin incontestabil acestei asociații. Deoarece solurile pe care se dezvoltă această asociație (cernoziomuri) sunt deosebit de productive, și ca umrare favorabile producției agricole, și pe terenul luat în studiu majoritatea terenurilor favorabile acestei asociații sunt actualmente terenuri arabile. Cenoze valoroase ale acestei asociații le-am identificat mai ales pe ridicăturile de suprafețe mici deasupra sărăturilor. Pe de o parte apar lângă asociațiile *Peucedano-Asteretum sedifolii*, pe ridicături. Pe de altă parte apar în vecinătatea asociațiilor *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae*. Speciile frecvente ale cenozele acestei asociații prezente pe teritoriu sunt *Festuca rupicola*, *Cynodon dactylon*, *Poa angustifolia*, *Bothriochloa ischaemum*, *Galium verum*, *Euphorbia cyparissias*, *Eryngium campestre*, *Salvia nemorosa* și *Thymus pannonicus*. Sporadic și local apar *Asperula cynanchica*, *Fragaria viridis*, *Filipendula vulgaris*, *Knautia arvensis*, *Plantago media*, *Ranunculus polyanthemus*, *Rhinanthus rumelicus* și *Scabiosa ochroleuca*. Dintre speciile asociației *Thalictrum minus*, *Centaurea scabiosa* subsp. *spinulosa*, *Lavatera thuringiaca* și *Prun-*

ella laciniata sunt rare pe teritoriu. Dintre speciile de animale legate de acest habitat amintim *Isophya costata* și popândăul (*Spermophilus citellus*), ambele de importanță comunitară.

Măsurile de management

Teritoriile de suprafață mică aparținând tipului de habitat Pajiști ponto-panonice de *Festuca rupicola* (Cod Natura 2000: 6250), împreună cu sărăturile din jurul lor sunt valorificate în primul rând ca și pășuni pentru ovine, și în al doilea rând pentru bovine.

Pășunatul este o activitate benefică din punct de vedere al conservării acestui tip de habitat, protejând aceste arii împotriva împăduririi – dar suprapășunatul este dăunător. Cel mai important este interzicerea aratului suprafețelor ridicate deasupra sărăturilor în partea de est a terenului aferent localității Sânmihaiu Român. Numai aici am reușit să identificăm prezența speciei *Thalictrum minus* și a popândăcului (*Spermophilus citellus*).

3.2. Specii de cormofite

Speciile importante din punct de vedere al conservării sunt caracterizate câte una.

Listarea speciilor cât și denumirile științifice urmăresc ordinea taxonomică după SIMON (2002), deși în cazul nomenclurii în unele cazuri ne-am folosit de determinantul lui KIRÁLY (2009). În cazurile rare în care denumirea speciei după CIOCÂRLAN (2009) nu este în concordanță cu cele menționate anterior, le-am menționat și pe acesta din urmă.

La caracterizarea speciilor, primul paragraf cuprinde importanța generală a speciei, cu accent asupra importanței speciei în regiunea biogeografică Panonică, și în speță a importanței pe scară regională. Tot aici am menționat dacă specia apare pe lista roșie a cormofitelor din România.

Paragraful doi cuprinde informațiile privind abundența și cerințele față de habitat a speciei respective pe aria sitului Natura 2000 aferentă localităților Sânmihaiu Român și Diniăș.

La majoritatea speciilor atașăm și o fotografie făcută pe teren în anul 2014 sau 2015, precum și o hartă indicând prezența speciei în sit, pe baza punctelor GPS înregistrate pe teren.

PTERIDOPHYTA

PTEROPSIDA

SALVINIACEAE

***Salvinia natans* L.**

Nu este frecventă la nivel regional, exemplarele speciei le-am identificat mai ales în canale (Figura 13-14.).

Figura 13. *Salvinia natans*. (Diniaș, 12.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

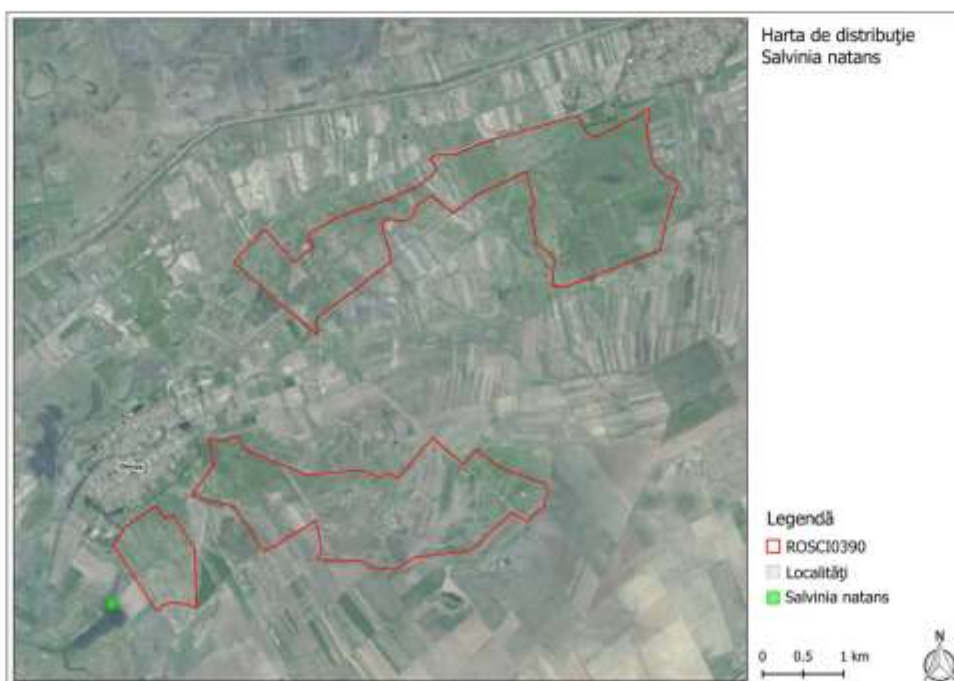

Figura 14. Prezența speciei *Salvinia natans* în sit.

SPERMATOPHYTA

ANGIOSPERMATOPHYTA

DICOTYLEDONOPSIDA

RANUNCULACEAE

***Clematis integrifolia* L.**

Specie rară, interesantă la nivel regional.

Specia a fost identificată într-un singur habitat, lângă Sânmihaiu Român.

***Ranunculus polyanthemos* L.**

Nu este frecventă la nivel regional. Apariția sa pe teritoriul studiat este legat de rămășițele habitatului de pajiști ponto-panonice de loess (Cod Natura 2000: 6250).

Specia a fost identificată atât lângă Sânmihaiu Român, cât și lângă Diniș, este sporadică în cenozele de dimensiune mică a pajiștilor ponto-panonice de loess (Figura 15-16.).

Figura 15. *Ranunculus polyanthemos*. (Diniș, 13.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

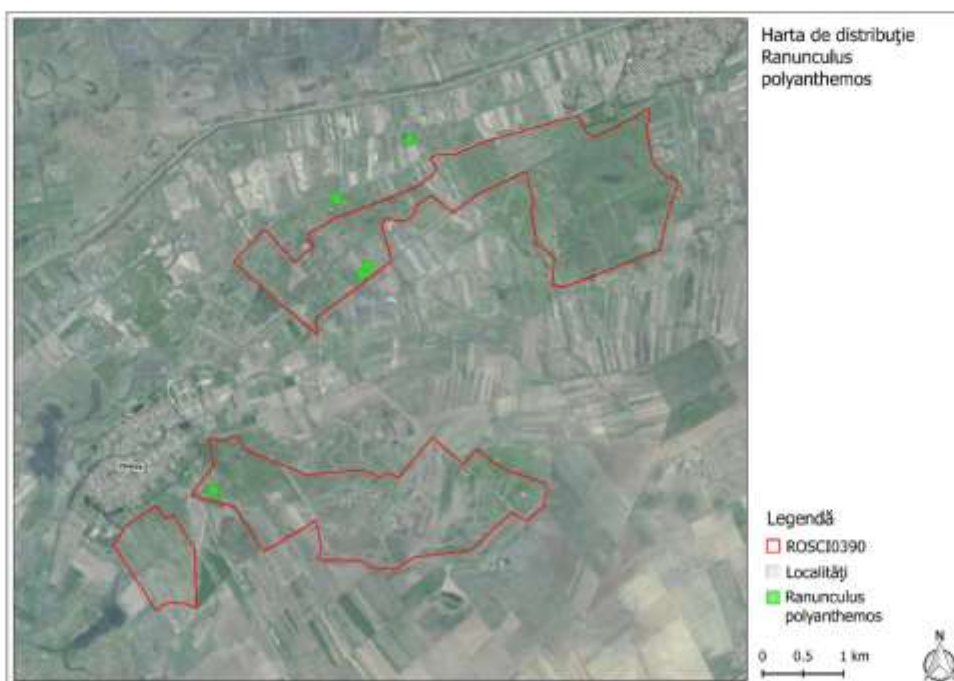

Figura 16. Prezența speciei *Ranunculus polyanthemus* în sit.

***Thalictrum minus* L.**

Specie deosebit de valoroasă, rară la nivel regional. Prezența sa este legată de rămășițele habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 6250).

Apare ocazional pe teritoriul studiat. Am identificat o populație mică lângă Sânmihaiu Român, în afara sitului Natura 2000. Este una dintre speciile cele mai valoroase ale pajiștilor ponto-panonice de loess pe teritoriul studiat. Propunem extinderea sitului Natura 2000 în așa fel, încât această populație să fie introdusă în interiorul sitului (Figura 17.).

Figura 17. *Thalictrum minus*. (Sânmihaiu Român, 29. 08.2015. Fotografie: Csathó András István).

ROSACEAE

***Fragaria viridis* Duch.**

Specie interesantă la nivel regional, populațiile sale apar mai ales pe rămășițele habitatului de pajiști ponto-panonice de loess (Cod Natura 6250).

Specie sporadică lângă Sânmihaiu Român și lângă Dinaș (Figura 18-19.), formând pâlcuri cu dimensiuni mai mici sau mai mari. Apare mai ales pe habitate mai uscate, ridicate deasupra sărăturilor, fiind în majoritatea cazurilor pajiști ponto-panonice de dimensiuni foarte mici (de la câțiva m² la câțiva zeci de m²).

Figura 18. *Fragaria viridis*. (Sânmihaiu Român, 14.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

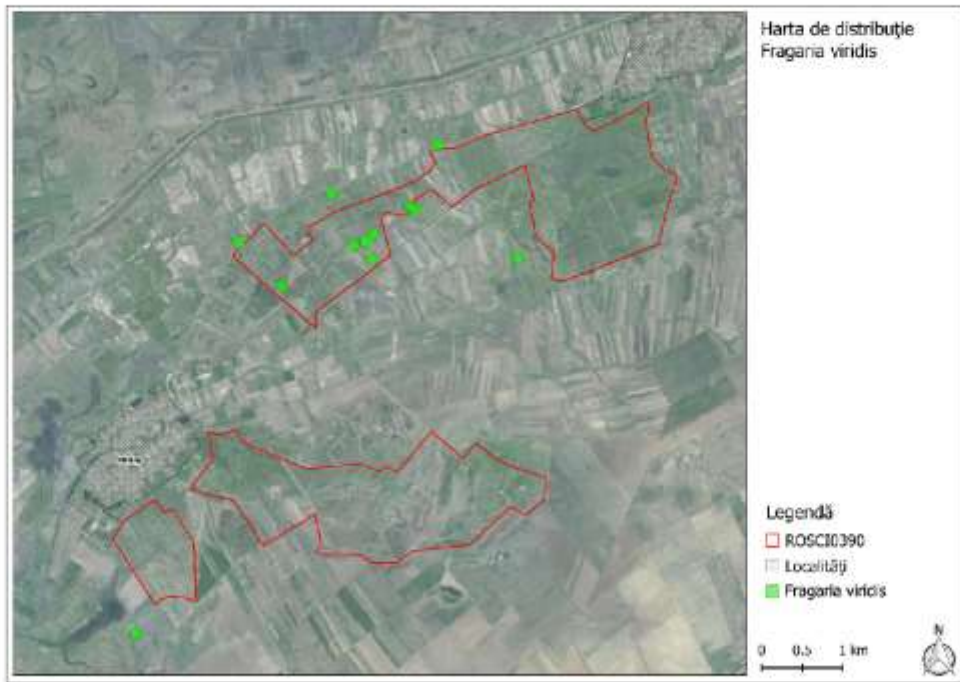

Figura 19. Prezența speciei *Fragaria viridis* în sit.

Filipendula vulgaris Mönch

Specie foarte importantă la nivel regional. Rară, apariția sa se leagă de cele mai multe ori de prezența pajiștilor vechi, habitatele caracteristice fiind pajiștile ponto-panonice de loess (6250).

Rară-sporadică pe teritoriul studiat. Exemplarele speciei le-am identificat în împrejurimile localității Sânmihaiu Român, pe teritoriile ridicate deasupra sărăturilor (Figura 20.).

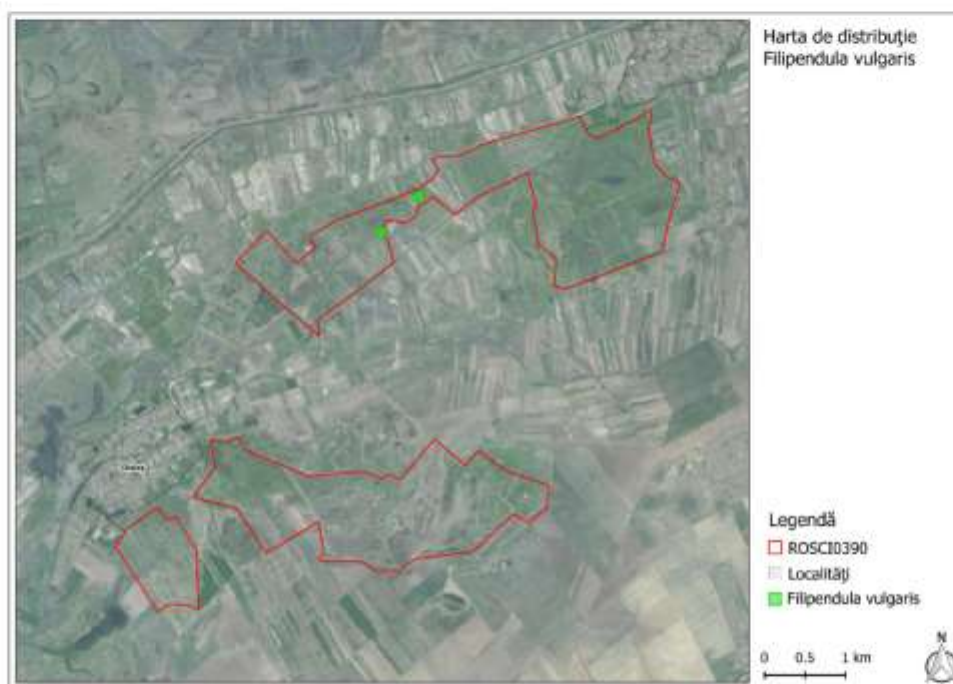

Figura 20. Prezența speciei *Filipendula vulgaris* în sit.

***Rosa inodora* Fr. em. Klást.**

Specie rară, cu puține date. Apare pe lista roșie a Ungariei (categoria DD) (KIRÁLY 2007).

Specia a fost găsită lângă Sânmihaiu Român, în apropierea sitului Natura 2000, dar în afara perimetrului acestuia. Apare ocazional. Este un taxon problematic, greu de identificat, de aceea prezența speciei rămâne incertă până la identificarea precisă (Figura 21.)

Figura 21. *Rosa inodora*. (Sânmihaiu Român, 27. 08.2015. Fotografie: Csathó András István).

CRASSULACEAE

***Sedum caespitosum* (Cav.) DC.**

Specie de sărături valoroasă, destul de rară. Prezența sa regională este legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Apare mai ales în asociațiile de *Artemisio-Festucetum pseudovinae* (Figura 22-23.).

Este una dintre halofitele cele mai valoroase ale teritoriului studiat. Apare rar. Efectivul estimat este de câteva mii de exemplare. Exemplarele speciei le-am identificat pe sărăturile lângă localitatea Dinaș (Figura 24.).

Figura 22. *Sedum caespitosum* (Dinaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 23. Exemplare uscate, cu fruct, de *Sedum caespitosum* (Diniaș, 04.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

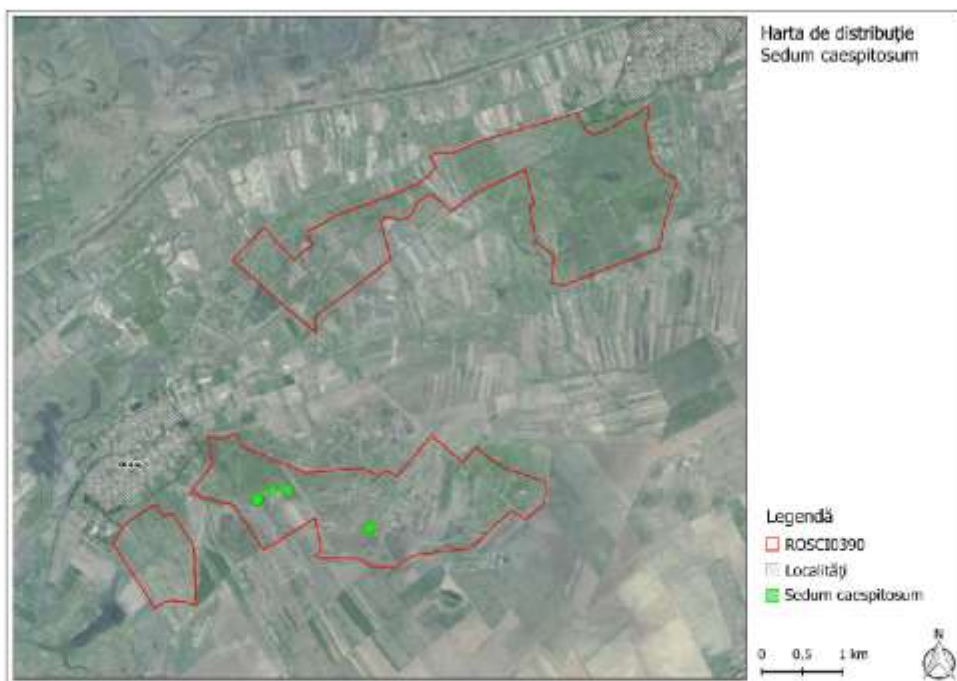

Figura 24. Prezența speciei *Sedum caespitosum* în sit.

FABACEAE

***Trifolium ornithopodioides* (L.) Sm.**

Specia apare în cartea roșie a plantelor vasculare din România (categoria CR) (DIHORU și NEGREAN 2009). Dintre speciile prezente pe teritoriu, această specie apare în categoria cea mai înaltă după această categorizare. Faptul că exemplarele speciei am identificat-o doar în câteva locuri poate fi explicat și cu apariția sa mai puțin evidentă (Figura 25.).

Există date în literatură referitoare la prezența sa atât la Sânmihaiul Român, cât și la Dinaș (DIHORU și NEGREAN 2009). Exemplarele speciei le-am identificat lângă Dinaș, pe subunitatea de est a sitului.

Figura 25. *Trifolium ornithopodioides*. (Dinaș, 21 mai 2014. Fotografie: Csathó András István).

***Trifolium micranthum* Viv.**

Specie destul de rară la nivel regional.

Specia a fost identificată lângă localitatea Diniș (Figura 26.).

Figura 26. *Trifolium micranthum*. (Diniș, 21 mai 2014. Fotografie: Csathó András István).

***Trifolium strictum* Jusl.**

Apartține speciilor mai rare de halofite din genul *Trifolium*. Specia apare în lista roșie a Ungariei (categoria NT) (KIRÁLY 2007).

Exemplarele speciei le-am identificat lângă localitatea Sânmihaiu Român (Figura 27).

Figura 27. *Trifolium strictum*. (Sânmihaiu Român, 21 mai 2014. Fotografie: Csathó András István).

***Trifolium retusum* Höjer**

Specie care apare la nivel regional legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Exemplarele speciei au fost identificate lângă localitatea Diniăș (Figura 28.).

Figura 28. *Trifolium retusum* (Diniăș, 21 mai 2014. Fotografie: Csathó András István).

***Trifolium angulatum* Waldst. et Kit.**

Specie care apare la nivel regional legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Exemplarele speciei au fost identificate lângă localitatea Dinaș.

***Trifolium striatum* L.**

Specie care apare la nivel regional des legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Exemplarele speciei au fost identificate atât lângă Dinaș, cât și lângă Sânmihaiu Român (Figura 29.).

Figura 29. *Trifolium striatum*. (Dinaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Trifolium incarnatum* subsp. *molinerii* (Balbis ex Hornem.) Syme**

Specie interesantă la nivel regional, destul de rară.

Exemplare ale speciei am identificat lângă Sânmihaiu Român. În mai 2014 în unele locuri am identificat populații cu efective mari (Figura 30.).

Figura 30. *Trifolium incarnatum* L. subsp. *molinerii*. (Sânmihaiu Român, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Lotus angustissimus* L.**

Specie rară, valoroasă la nivel regional. Prezența sa este legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530), mai ales de asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii*. Specia apare la categoria EN în cartea roșie a plantelor vasculare din România (DIHORU și NEGREAN 2009). Este amintită prezența speciei în localitățile învecinate Peciu Nou și Sânmartinul Sârbesc, bazat pe date din anii 70.

Exemplarele speciei le-am identificat lângă Sânmihaiu Român. În unele locuri apare cu număr de exemplar mai mare (Figura 31.).

Figura 31. *Lotus angustissimus*. (Sânmihaiu Român, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Vicia pannonica* Cr. s. str.**

Specie rară la nivel regional.

Specia a fost găsită în unitatea estică a sitului de lângă Diniș (Figura 32-33.). Apare ocazional.

Figura 32. *Vicia pannonica*. (Diniș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

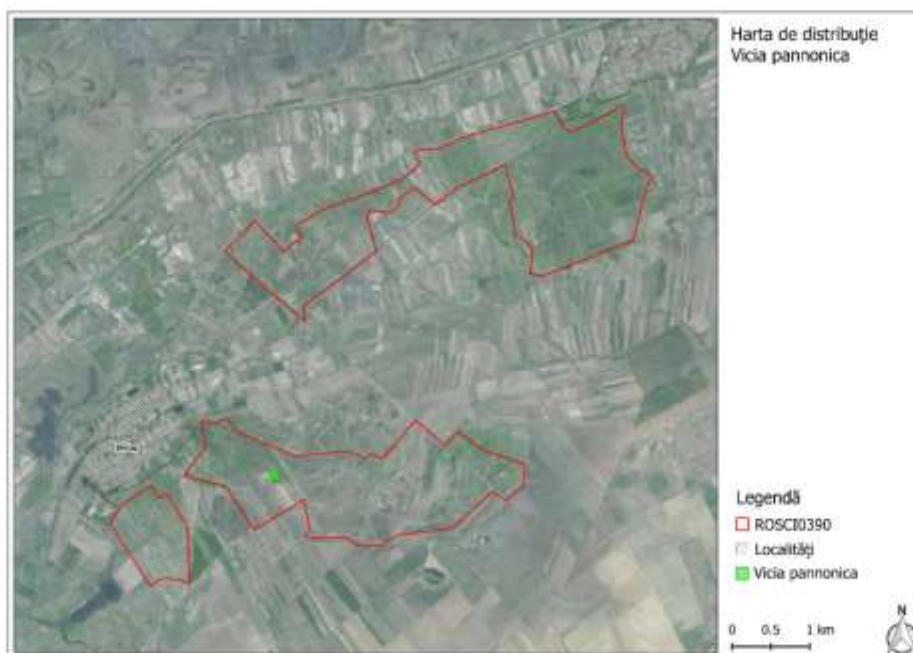

Figura 33. Prezența speciei *Vicia pannonica* în sit.

***Lathyrus nissolia* L.**

Specie destul de rară la nivel regional. Specia a fost găsită în mai multe locuri în vecinătatea localității Dinaș. Este rară. Efectivul populațiilor se estimează a fi de câteva sute de exemplare (Figura 34-35.).

Figura 34. *Lathyrus nissolia* (Dinaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

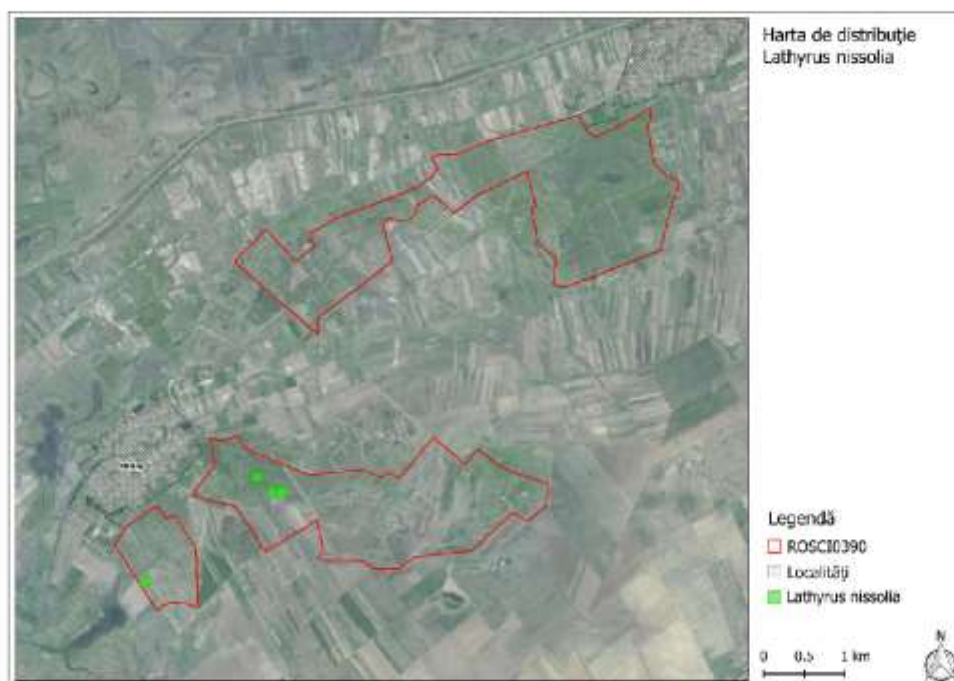

Figura 35. Prezența speciei *Lathyrus nissolia* în sit.

APIACEAE

***Bupleurum tenuissimum* L.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Este comună în sit.

***Oenanthe silaifolia* M. B.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Este sporadică în sit, apare mai ales în locurile mai joase, în canale.

***Peucedanum officinale* L.**

La nivel regional este specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Apare mai ales în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* deosebit de valoroasă din punct de vedere al conservării (Figura 36.). Valoarea sa este accentuată de faptul că larvele fluturului *Gortyna borelii* (specie de interes comunitar) se hrănesc doar pe această specie.

Una dintre valorile cele mai de preț ale sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” constituie populația imensă de *Peucedanum officinale*. Cenozele cele mai mari apar în vecinătatea localității Sânmihaiu Român, în partea de vest a acestei subunități (Figura 37.). Specia apare

În mai multe locații, unele cenoze fiind de dimensiuni considerabile. Efectivul în sit se consideră a fi de ordinul milioanei de exemplare. Aceasta este una dintre cele mai mari populații ale speciei din Banat.

Figura 36. Populație de *Peucedanum officinale* în floare (Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

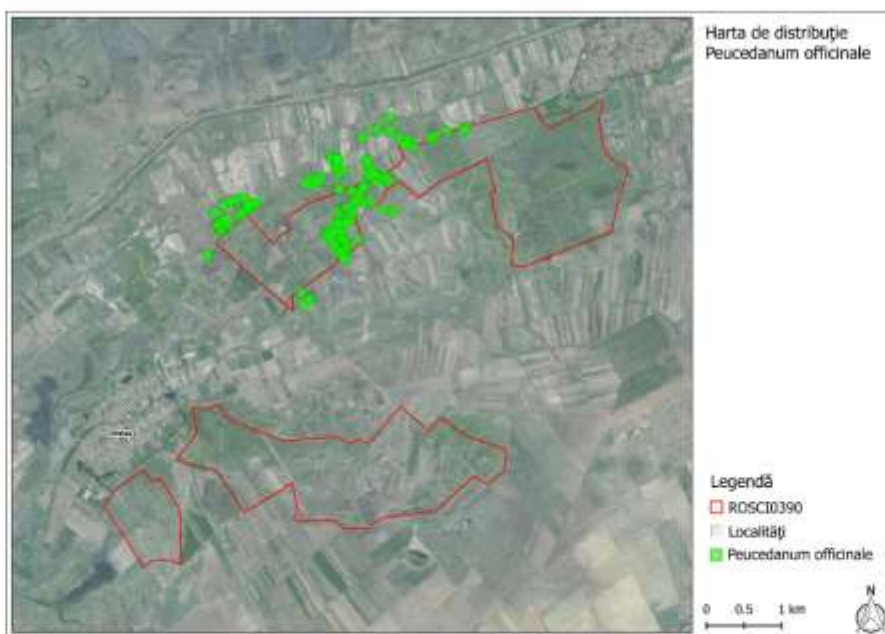

Figura 37. Prezența speciei *Peucedanum officinale* în sit.

***Peucedanum alsaticum* L.**

Specie valoroasă la nivel regional.

Apare sporadic, este mult mai rară în sit, decât specia anterioară (Figura 38.).

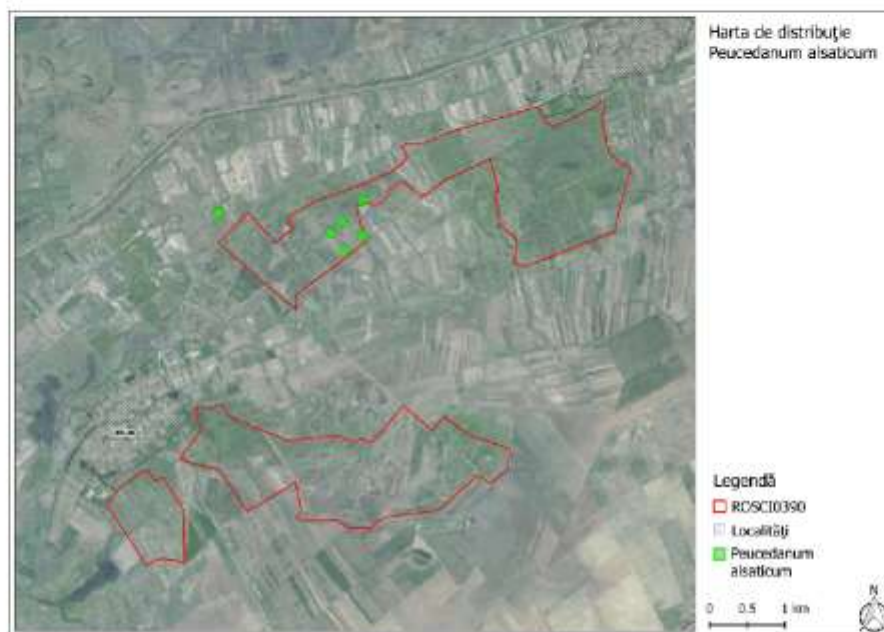

Figura 38. Prezența speciei *Peucedanum alsaticum* în sit.

RUBIACEAE

***Asperula cynanchica* L.**

Specia apare la nivel regional cel mai des în rămășițele habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250). Specie valoroasă, care a devenit rară în zonele de câmpie.

În sit apare mai ales pe ridicăturile deasupra sărăturilor. Este rară. Apare mai ales în rămășițele habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), de cele mai multe ori pe suprafețe mici, degradate (Figura 39.).

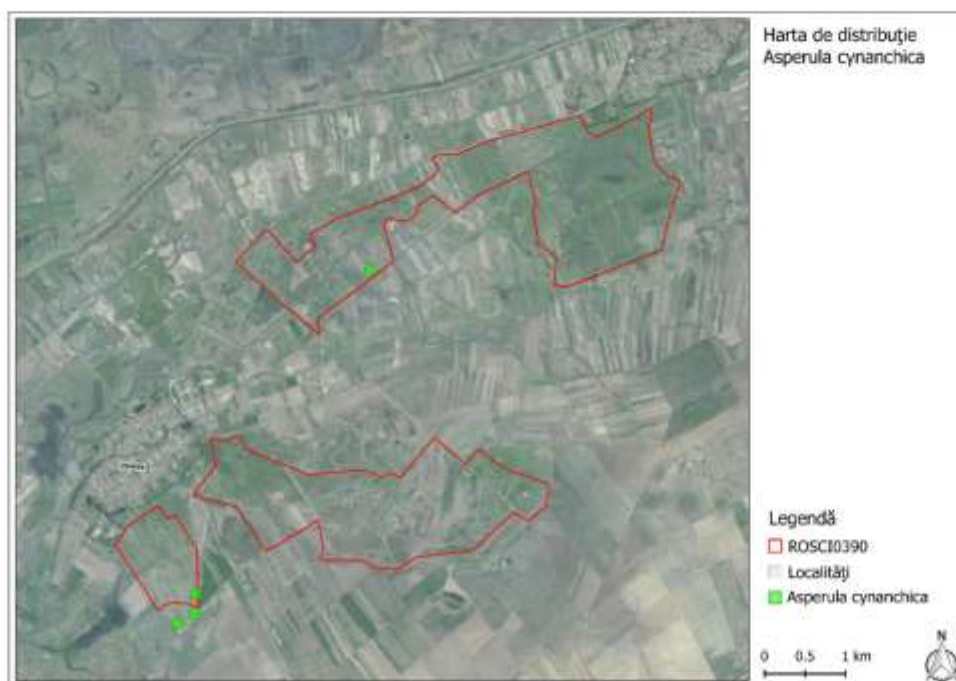

Figura 39. Prezența speciei *Asperula cynanchica* în sit.

MALVACEAE

***Lavatera thuringiaca* L.**

Specia apare la nivel regional cel mai des legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Este rară în sit, apare ocazional. Apare cu maxim câteva zeci de exemplare, pe ridicăturile deasupra sărăturilor (Figura 40.).

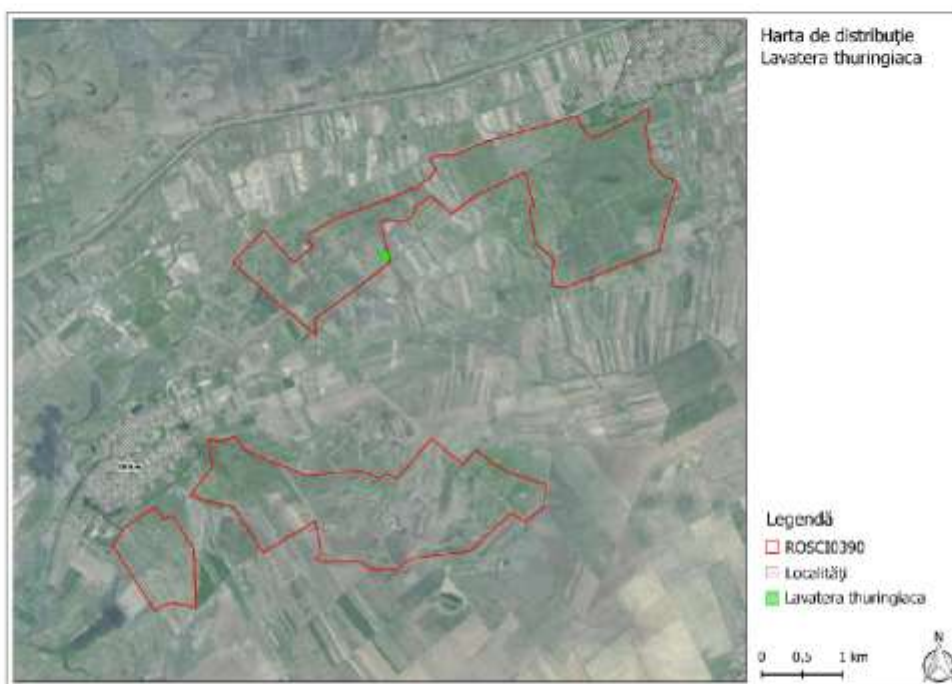

Figura 40. Prezența speciei *Lavatera thuringiaca* în sit.

EUPHORBIACEAE

***Euphorbia palustris* L.**

Specie destul de rară la nivel regional.

Rară în sit. Apare mai ales în zonele mai adânci, în mlaștini (Figura 41.).

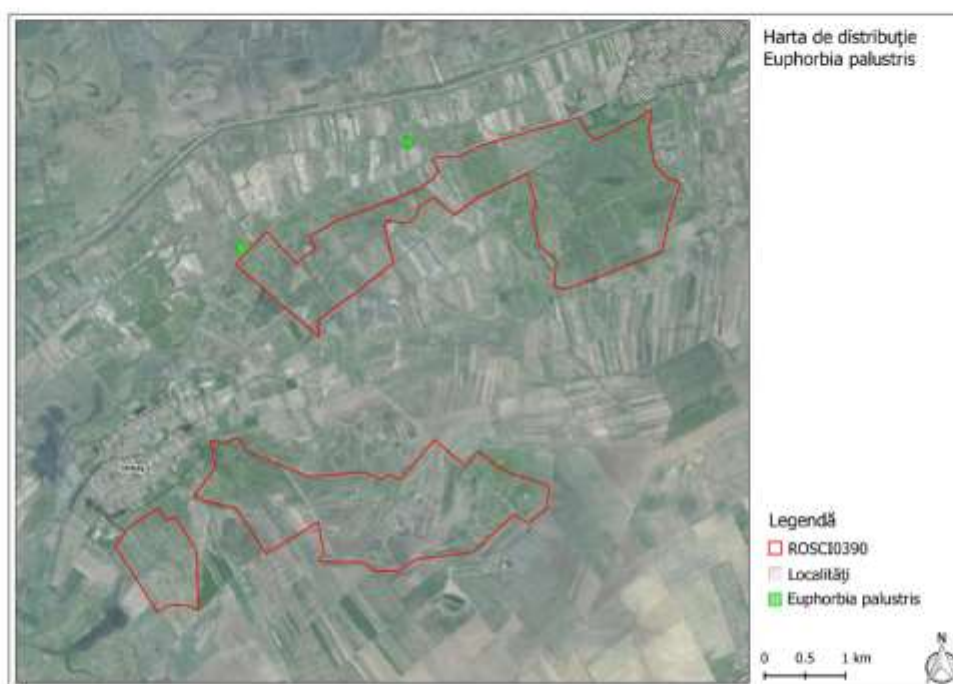

Figura 41. Prezența speciei *Euphorbia palustris* în sit.

ASCLEPIADACEAE

***Vincetoxicum hirundinaria* Medik.**

Syn.: *Vincetoxicum officinale* Moench

Specie rară, valoroasă la nivel regional, adesea legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Foarte rară în sit, apare ocazional (Figura 42.).

Figura 42. *Vincetoxicum hirundinaria* (Sânmihaiu Român, 29.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

LAMIACEAE

***Teucrium scordium* L.**

Rară la nivel regional, specie legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Este rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat mai ales în canale.

Prunella laciniata (L.) Nath.

Specie deosebit de rară, valoroasă la nivel regional. Apariția sa este legată de habitatul „pașiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 6250).

Este deosebit de rară pe teritoriul studiat, apare ocazional. Exemplarele speciei au fost identificate lângă localitatea Dinaș, în afara sitului Natura 2000. Propunem extinderea sitului în așa fel încât populația respectivă să fie introdusă în interiorul sitului (Figura 43.).

Figura 43. *Prunella laciniata*. (Dinaș, 12.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Stachys officinalis* (L.) Trev.**

Syn.: *Betonica officinalis* L.

Specie valoroasă, rară la nivel regional. Apare sporadic în sit (Figura 44.).

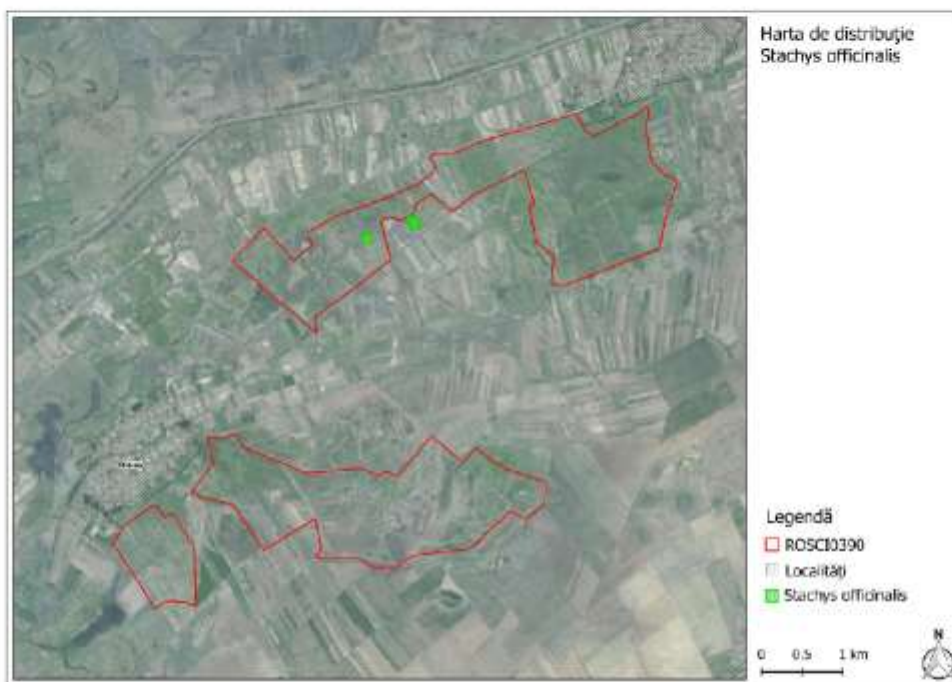

Figura 44. Prezența speciei *Stachys officinalis* în sit.

***Salvia nemorosa* L.**

Apare la nivel regional mai ales legat de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), în special în asociația *Salvia nemorosae-Festucetum rupicolae*.

Apare mai ales pe ridicăturile deasupra sărăturilor. De aceea este mai frecvent pe marginile sitului. Este sporadică, formează cenoze cu calități variate ale pajiștilor ponto-panonice de loess (Figura 45-46.).

Figura 45. *Salvia nemorosa* (Diniaș, 12.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

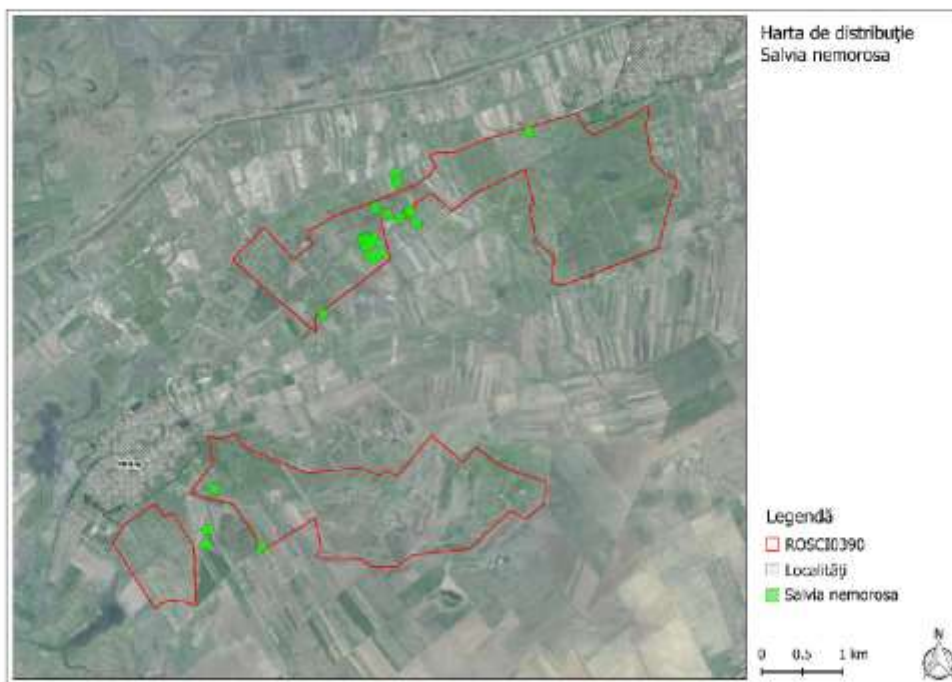

Figura 46. Prezența speciei *Salvia nemorosa* în sit.

***Thymus pannonicus* All.**

La nivel regional specia este caracteristică habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Apare în sit pe ridicăturile deasupra sărăturilor, rar chiar cu populații cu efectiv mare. Se pare că rezistă chiar la un pășunat mai intens cu ovine.

SCROPHULARIACEAE

***Veronica catenata* Pennell**

Specie de mlaștină rară la nivel regional. Apare în cartea roșie a plantelor vasculare din România (categoria LR) (DIHORU – NEGREAN 2009), dar nu apare amintită din județul Timiș.

Exemplarele speciei le-am identificat într-un canal din vecinătatea localității Sânmihaiu Român. Specie nouă pentru județul Timiș (Figura 47.).

Figura 47. Prezența speciei *Veronica catenata* în sit.

***Pseudolysimachion orchideum* (Crantz) Wraber**

Syn.: *Veronica orchidea* Crantz; *Pseudolysimachion spicatum* (L.) Opiz subsp. *orchideum* (Crantz) T. Wrab. (syn.:)

Specie rară la nivel regional, apare în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pa-jiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Apare sporadic în sit, cel mai adesea în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 47-48.).

Figura 48. *Pseudolysimachion orchideum* (Sânmihaiu Român, 26.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

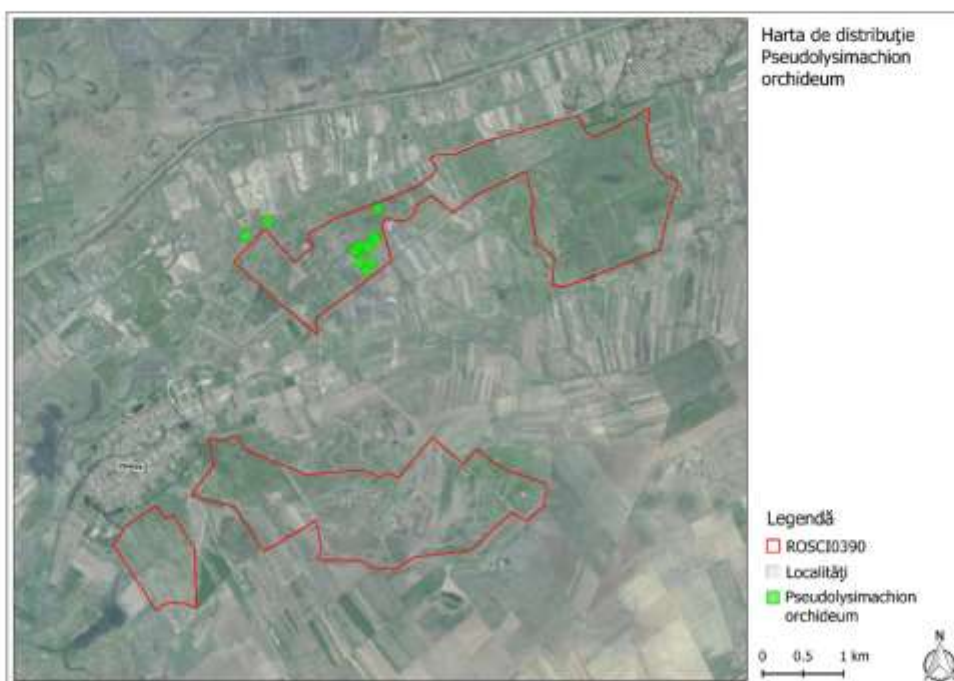

Figura 49. Prezența speciei *Pseudolysimachion orchideum* în sit.

***Rhinanthus rumelicus* Vel.**

Specie cu valoare conservativă ridicată, rară la nivel regional. Este caracteristică habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Specia a fost găsită în vecinătatea localității Sânmihaiu Român. Este sporadică.

LENTIBULARIACEAE

***Utricularia australis* R. Br.**

Specie rară la nivel regional.

Apare ocazional, în interiorul sitului am identificat-o într-un singur canal de lângă Sânmihaiu Român (Figura 50-51.).

Figura 50. *Utricularia australis* (Sânmihaiu Român, 17.08.2014. Fotografie: Csathó András István).

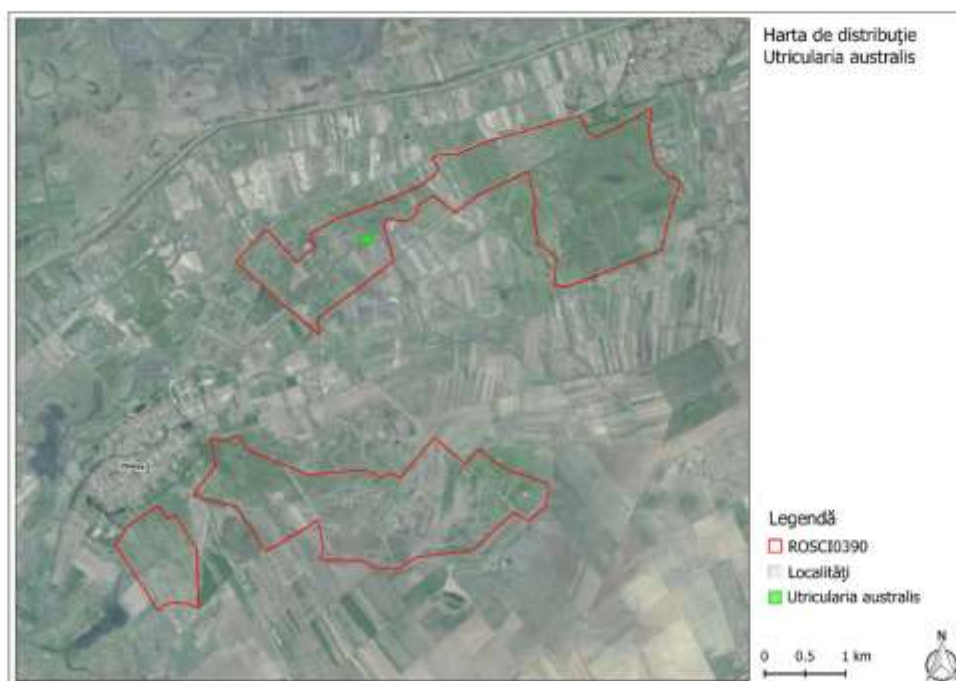

Figura 51. Prezența speciei *Utricularia australis* în sit.

PLANTAGINACEAE

***Plantago tenuiflora* Waldst. et Kit.**

Specie caracteristică mai ales asociației *Plantagini tenuiflorae-Pholiurietum pannonic* („pa-jiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Este specia caracteristică adânciturilor sărăturilor, a micilor ape curgătoare sărăturate (Figura 52.).

Figura 52. *Plantago tenuiflora* (Diniaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

Plantago schwarzenbergiana Schur

Specie endemică, cu valoare conservativă ridicată, caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Specie cu valoare conservativă deosebit de importantă a sitului. Prezența sa în cadrul sitului este neuniformă. Săparea canalelor de drenaj în zonele joase ale sărăturii au un impact negativ asupra speciei (Figura 53.).

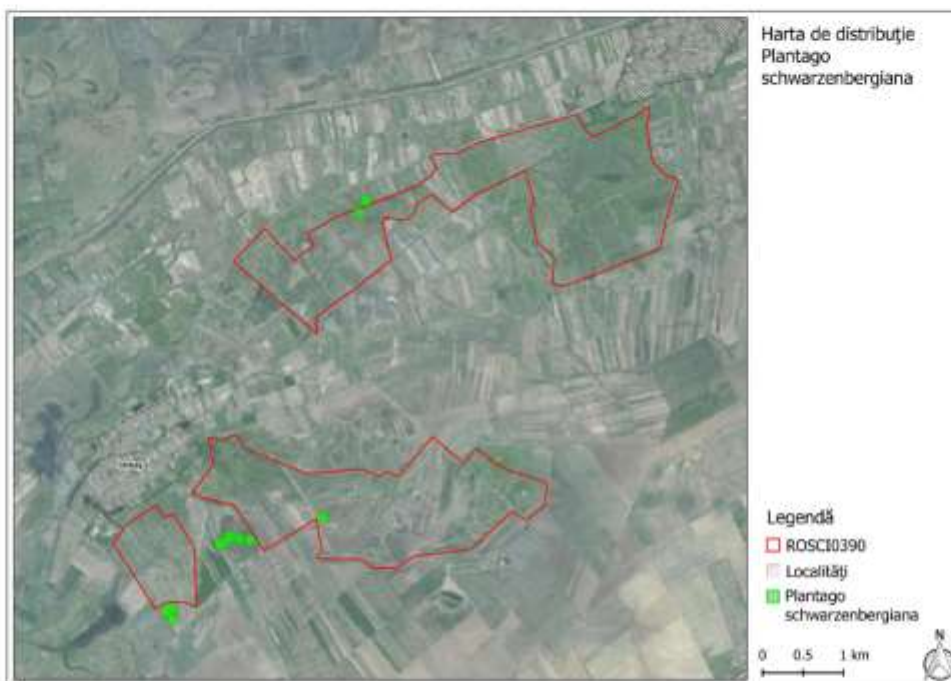

Figura 53. Prezența speciei *Plantago schwarzenbergiana* în sit.

BRASSICACEAE

Rorippa kernerii Menyh.

Syn.: *Rorippa sylvestris* (L.) Besser subsp. *kernerii* (Menyh.) Soó

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). CIOCĂRLAN (2009) menționează: ” Obs. Deși Flora Europaea 1 (1993) nu menționează subspecia din România, precizăm că există, cel puțin în județul Timiș la Sânmi-haiul Român (Herb. Univ. Șt. Agron. București).”

Specia apare în sit în zonele mai adânci ale sărăturilor. Este sporadică.

ASTERACEAE

***Galatella sedifolia* (L.) Greuter**

Syn.: *Aster sedifolius* L. subsp. *sedifolius*; *Aster punctatus* Waldst. et Kit.

Specie caracteristică a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Este sporadic prezentă în sit, cu o abundență mai scăzută decât cea obișnuită în cadrul asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 54.).

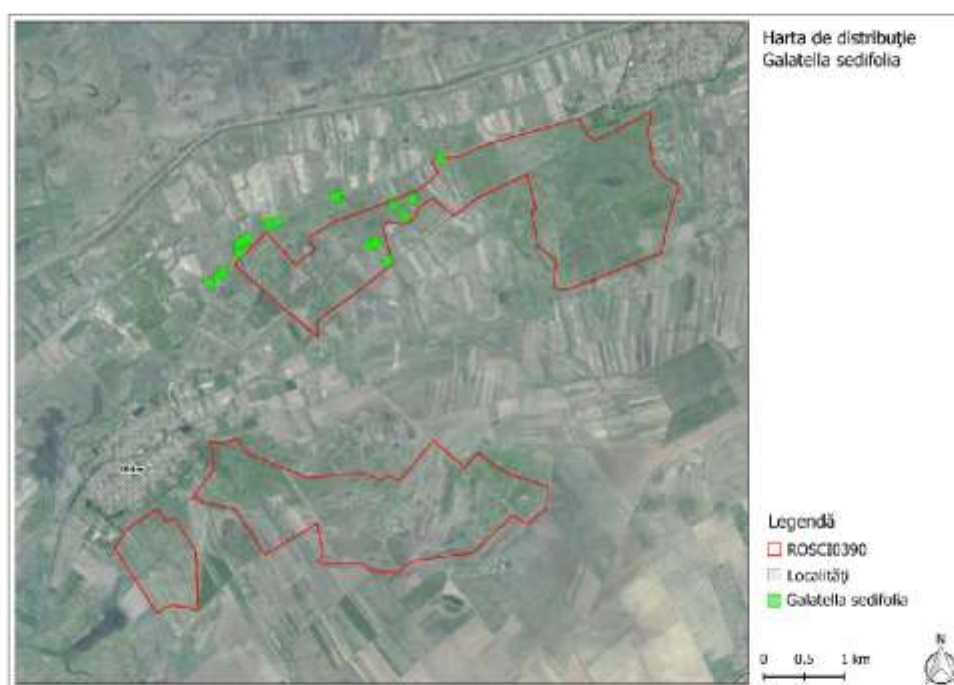

Figura 54. Prezența speciei *Galatella sedifolia* în sit.

***Aster tripolium* L. subsp. *pannonicus* (Jacq.) Soó**

Syn.: *Tripolium pannonicum* (Jacq.) Dobrocz.

Specie caracteristică a habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000 1530).

Sporadică în sit.

***Artemisia santonicum* L. (syn.: *Artemisia santonica* L.)**

Una dintre speciile caracteristice, frecvente ale asociației *Artemisia santonici-Festucetum pseudovinae* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000 1530). Este caracteristică sărăturilor primare.

Pe suprafețe întinse ale teritoriului studiat este comună, dar nu este frecventă pe toată aria sitului. Are populații întinse de exemplu pe subunitatea din sudul localității Dinaș. Efectivul populației se estimează a fi de ordinul milioaneilor.

***Artemisia pontica* L.**

Specie caracteristică a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Prezența sa nu este uniformă în cadrul sitului. Pe partea de vest a subunității aferente localității Sânmihaiu Român are populații însemnate (Figura 55-56.).

Figura 55. *Artemisia pontica* cu *Iris spuria* (Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

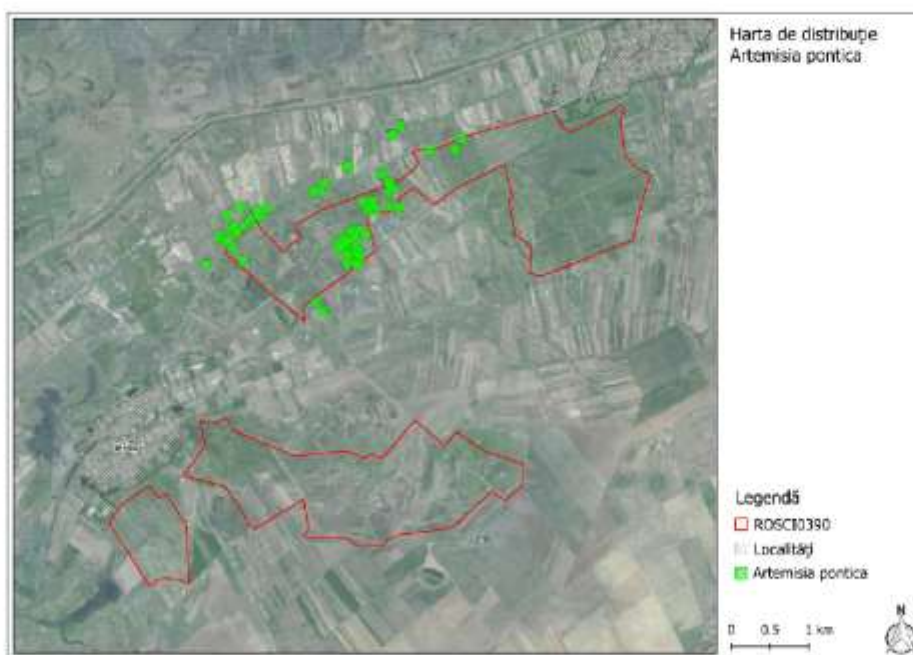

Figura 56. Prezența speciei *Artemisia pontica* în sit.

Cirsium canum (L.) All.

Specie destul de rară la nivel regional. Este caracteristică zonelor umede.
Rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat lângă Sânmihaiu Român (Figura 57).

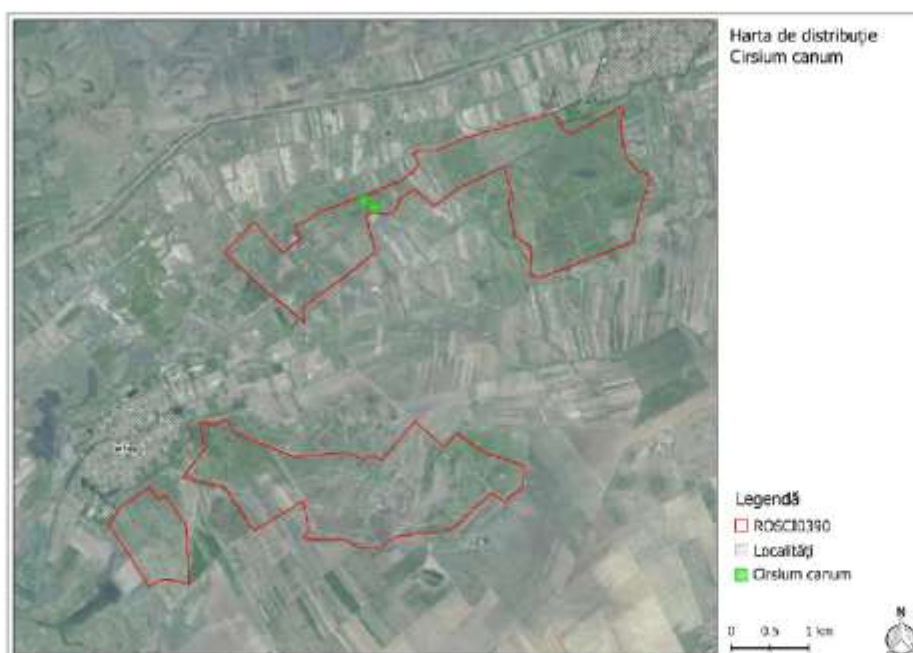

Figura 57. Prezența speciei *Cirsium canum* în sit.

***Serratula tinctoria* L.**

Specie rară la nivel regional, cu valoare conservativă ridicată. Apare mai ales în cadrul asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Sporadică în cadrul sitului, apare în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 58-59.).

Figura 58. *Serratula tinctoria* (Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

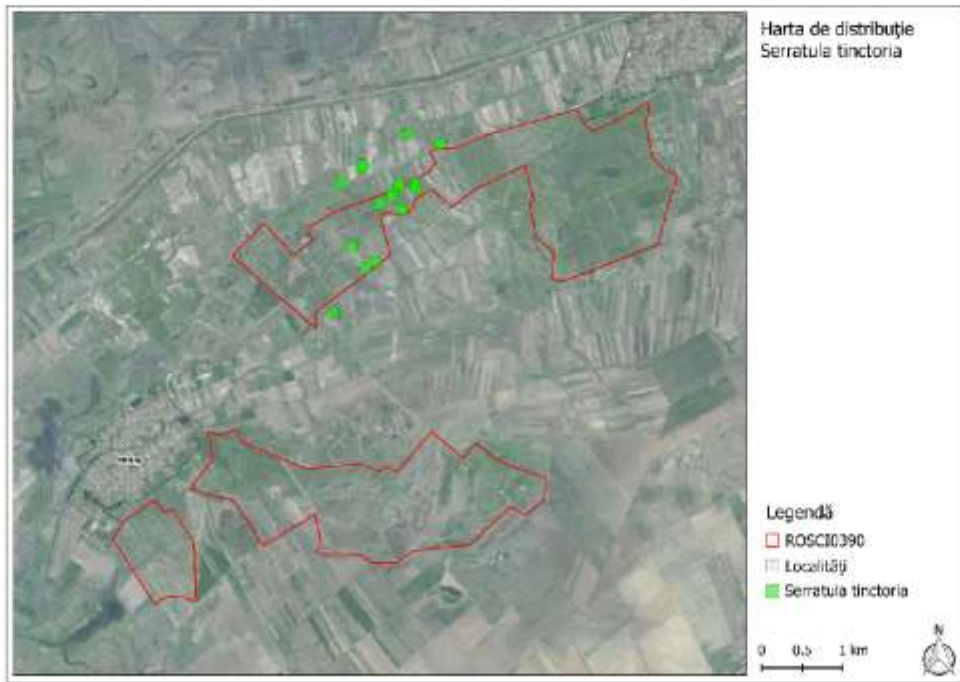

Figura 59. Prezența speciei *Serratula tinctoria* în sit.

***Centaurea solstitialis* L.**

Rară în sit, prezentă lângă Sânmihaiu Român, la marginea drumului spre Dinaș (Figura 60-61.).

Figura 60. *Centaurea solstitialis* (Sânmihaiu Român, 19.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 61. Prezența speciei *Centaurea solstitialis* în sit.

***Centaurea calcitrapa* L.**

Specie caracteristică teritoriilor caracterizate cu suprapășunat.

Prezența sa în sit este legată de marginea localităților și marginea intens călcată a drumurilor. Este destul de rară. Efectivul populațiilor se estimează a fi de câteva sute de exemplare (Figura 62-63.).

Figura 62. *Centaurea calcitrapa* (Sânmihaiu Român, 06.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

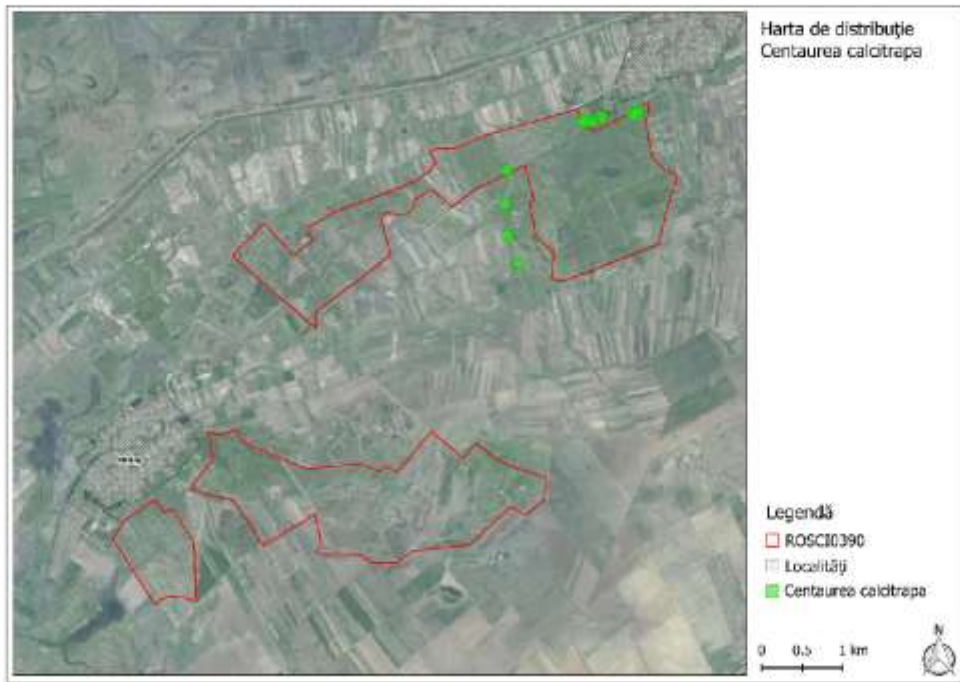

Figura 63. Prezența speciei *Centaurea calcitrapa* în sit.

***Centaurea scabiosa* L. subsp. *spinulosa* (Rochel) Arcang.**

Syn.: *Centaurea spinulosa* Rochel; *Centaurea apiculata* Ledeb. subsp. *spinulosa* (Rochel)
Dostál

Specie valoroasă la nivel regional, este legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Rară în sit, în zonele ridicate deasupra sărăturilor, deseori pe marginile mai înalte ale drumurilor. Apare în habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), în fragmente de dimensiuni mici (Figura 64-65.).

Figura 64. *Centaurea scabiosa* subsp. *spinulosa* (Sânmihaiu Român, 26.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

Figura 65. Prezența speciei *Centaurea scabiosa* subsp. *spinulosa* în sit.

***Carthamus lanatus* L.**

Apare sporadic pe teritoriu, mai ales în jurul localităților, în zonele intens păscute (Figura 66-67.).

Figura 66. *Carthamus lanatus* (Sânmihaiu Român, 06.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

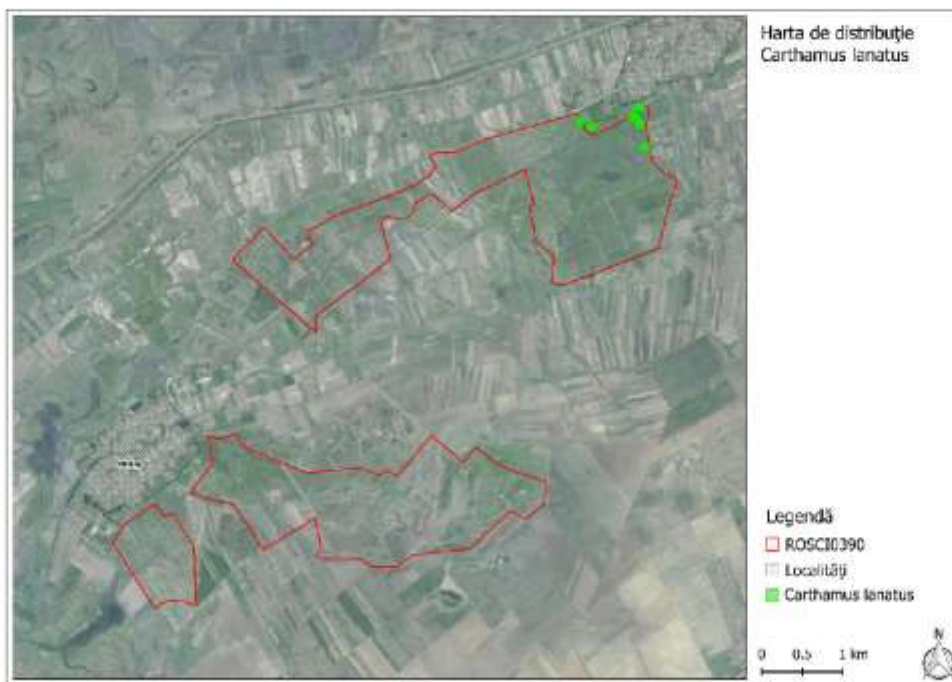

Figura 67. Prezența speciei *Carthamus lanatus* în sit.

CHENOPODIACEAE

***Camphorosma annua* Pall.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Apare în cadrul sitului în zonele intens sărăturate, cu acoperire vegetală scăzută, cu suprafața solului de culoare albă. Sporadică-frecventă.

MONOCOTYLEDONOPSIDA

HYDROCHARITACEAE

***Hydrocharis morsus-ranae* L.**

Destul de rară la nivel regional.

Rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat într-un singur canal.

IRIDACEAE

***Iris spuria* L.**

Specie rară, cu valoare conservativă deosebită la nivel regional. Este caracteristică asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530). Apare în lista roșie a Ungariei (categoria NT), (KIRÁLY 2007).

Alături de *Peucedanum officinale* este specia cu valoare conservativă ridicată a sitului. Efectivele populației sunt estimate a fi de ordinul sutelor de mii, număr de exemplare cu care reprezintă una dintre populațiile cele mai mari din Banat.

Prezența speciei în sit este legată de asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* și ca urmare apare în partea de vest a subunității aferente localității Sânmihaiu Român. Am constatat în mai multe cazuri că cenozele în care apare specia au fost arate, specia răsare astfel pe teritoriile cultivate. Deoarece solul este sărăturat în aceste zone, nu dă producție, aratul nu este justificat nici din punct de vedere economic (Figura 68-69.).

Figura 68. *Iris spuria* (Sânmihaiu Român, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

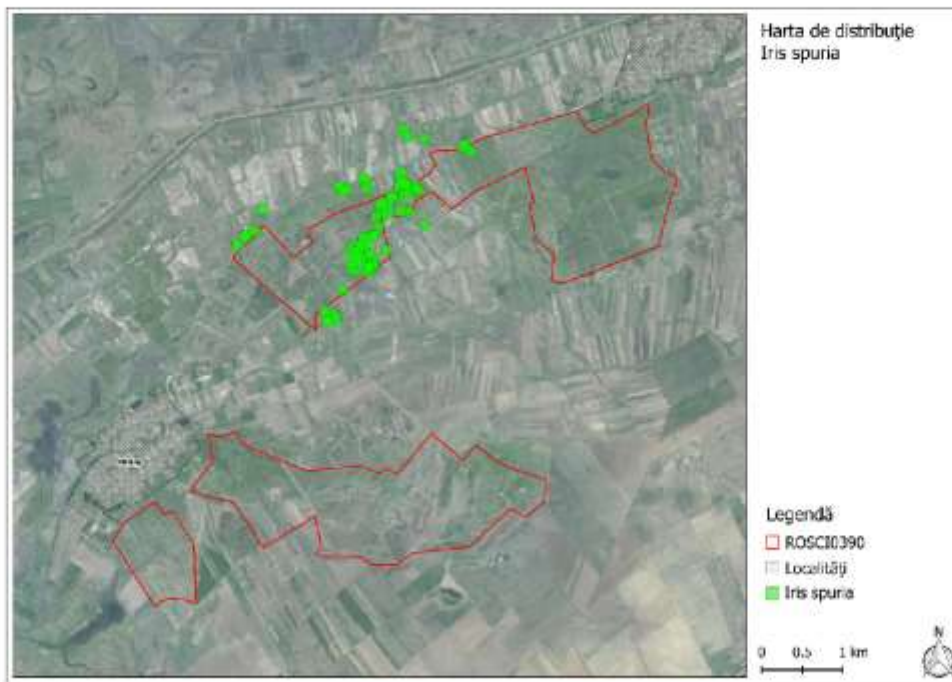

Figura 69. Prezența speciei *Iris spuria* în sit.

***Iris pseudacorus* L.**

Specie caracteristică mlaștinilor.

Destul de rară în sit. Apare mai ales în zonele umede, situate în adâncituri.

CYPERACEAE

Carex divisa Huds.

Specie cu relativ puține date.

Rară în sit. Prezentă atât lângă Sânmihaiu Român, cât și lângă Diniș (Figura 70-71.).

Figura 70. *Carex divisa* (Diniș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 71. Prezența speciei *Carex divisa* în sit.

***Carex distans* L.**

Destul de rară la nivel regional. Rară-sporadică în sit (Figura 72.).

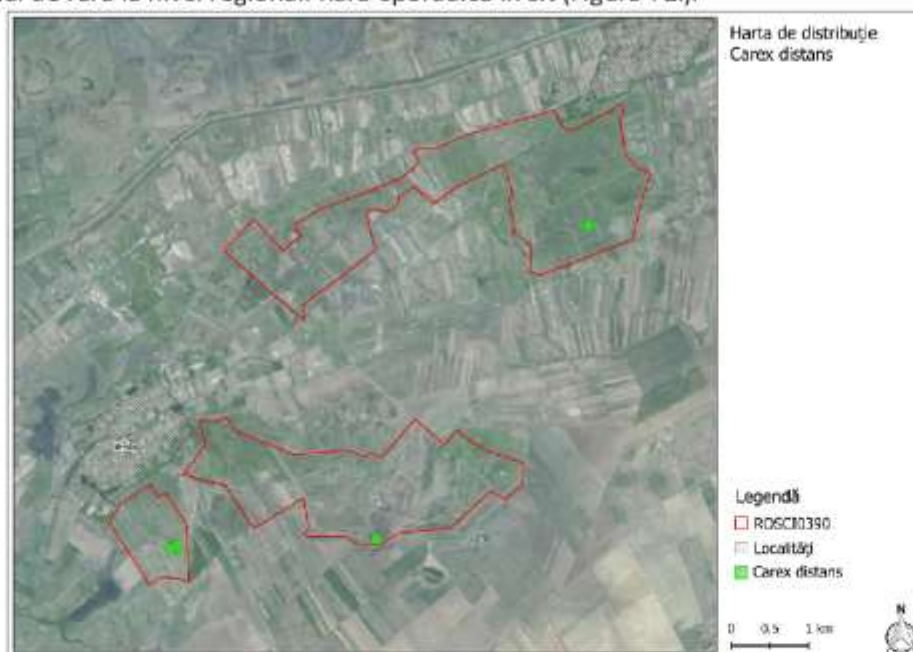

Figura 72. Prezența speciei *Carex distans* în sit.

POACEAE

***Beckmannia eruciformis* (L.) Host**

Gramineu legat de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530. Apare în sit regulat (dar sporadic) pe sărăturile situate în zonele mai adânci (Figura 73-74.).

Figura 73. *Beckmannia eruciformis* (Diniaș, 15.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

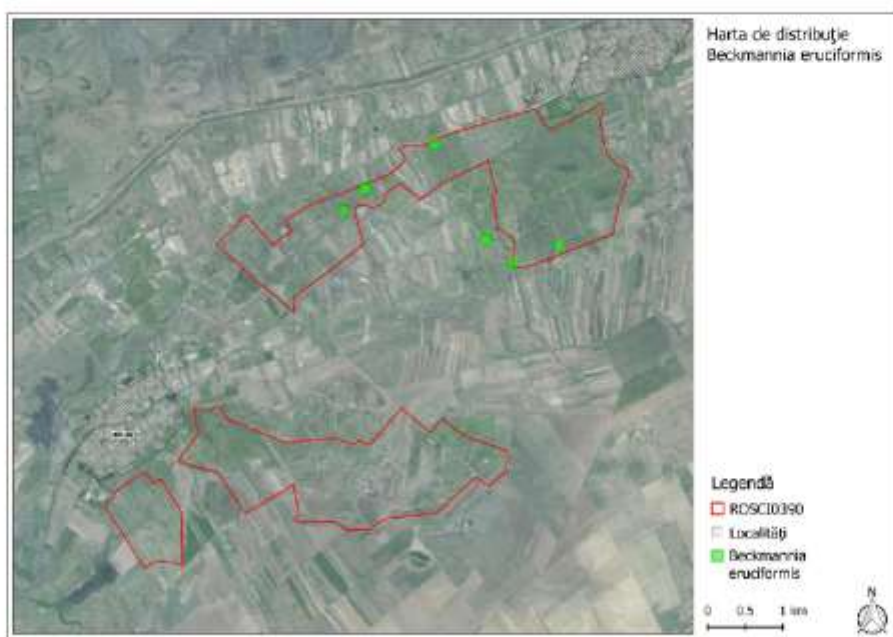

Figura 74. Prezența speciei *Beckmannia eruciformis* în sit.

Pholiurus pannonicus (Host) Trin.

Specie caracteristică în special asociației *Plantagini tenuiflorae-Pholiurietum pannonicum* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Pe teritoriu este specia caracteristică sărăturilor mai adânci, a zonelor umede sărăturate de dimensiune scăzută. Este adesea gramineul dominant ale acestor teritorii. Apare în multe locuri din cadrul sitului, este sporadică-frecventă (Figura 75-76.).

Figura 75. *Pholiurus pannonicus* apare adesea cu *Plantago tenuiflora* (Diniaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

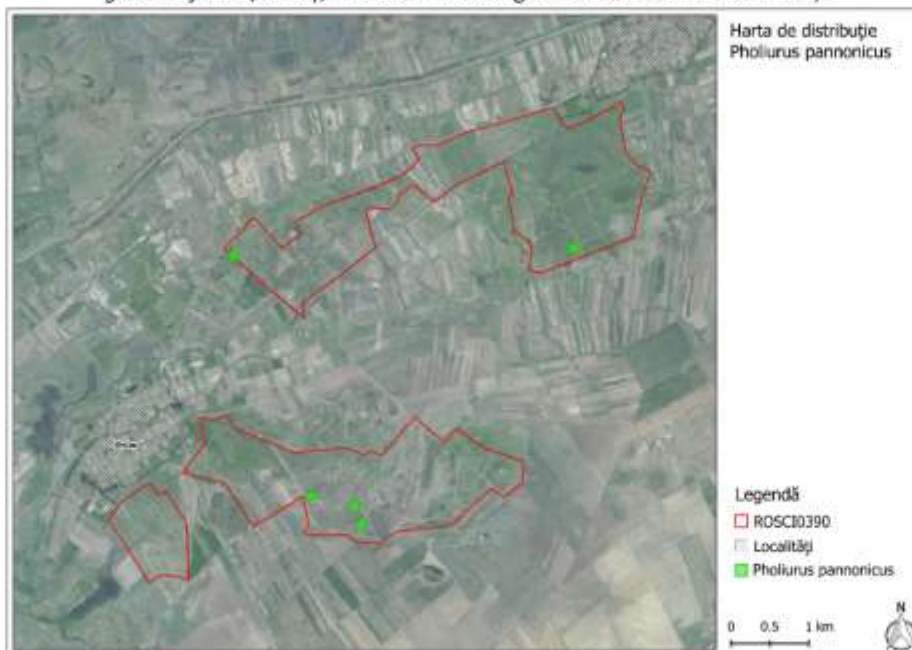

Figura 76. Prezența speciei *Pholiurus pannonicus* în sit.

***Chrysopogon gryllus* (Torn.) Trin.**

Specie foarte rară la nivel regional, specie de stepă cu valoare conservativă ridicată. Apare ocazional în sit, atât lângă Dinaș, cât și lângă Sânmihaiu Român, dar cu efectiv foarte mic. Am identificat doar câteva exemplare ale speciei (Figura 77).

Figura 77. *Chrysopogon gryllus* (Dinaș, 04.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

TYPHACEAE

Typha laxmannii Lepech.

Specie introdusă. Apare pe teritoriu în canalele de drenaj ale sărăturilor. Destul de rară (Figura 78-79.).

Figura 78. *Typha laxmannii* (Dinias, 04.08.2014. Fotografie: Csathó András István).

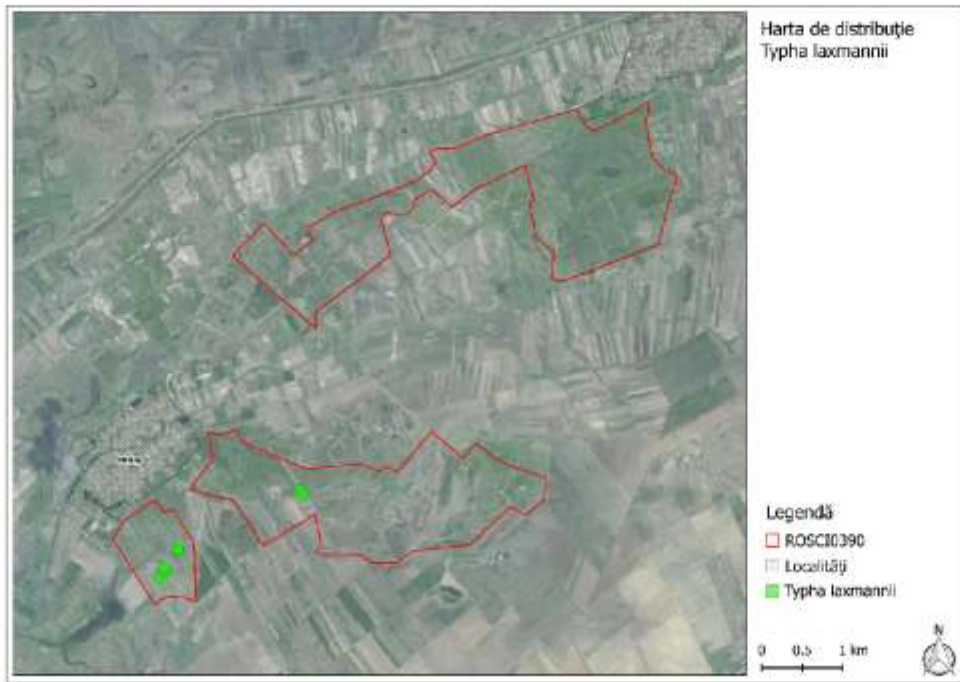

Figura 79. Prezența speciei *Typha laxmannii* în sit.

4. Propuneri de monitoring

Acțiunile de monitoring cu scopuri conservative a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” pot fi efectuate la nivel diferit în funcție de resursele date.

O informație de bază o constituie extinderea și poziționarea diferitelor habitate de importanță comunitară în interiorul sitului. Este de importanță majoră urmărirea exactă a modificării extinderii teritoriilor arabile. Pentru îndeplinirea acestei sarcini este necesară folosirea fotografiilor aeriene sau a imaginilor de satelit, completate cu măsurătorile efectuate pe teren cu ajutorul GPS. Analiza și evaluarea datelor poate fi efectuată cu ajutorul sistemului informațional geografic (GIS).

În cazul monitorizării stării diferitelor habitate de importanță comunitară este de dorit urmărirea stării diferitelor subtipururi – identificarea și urmărirea asociațiilor vegetale. Asociațiile de extindere mică, aparținând aceluiași habitat pot fi incluse în aceeași subcategorie.

Prezența subtipururilor, a schimbării dimensiunilor cenozelor acestora, schimbările proporționale a diferitelor subtipururi se pot urmări cel mai bine prin hărți de vegetație efectuate repetitiv, prin metode identice. Deoarece tipul de habitat „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) apare adesea mozaicat, chiar pe un teritoriu de dimensiune mică cu o combinație de asociații diferite, în cazul cartărilor, asociațiile aparținând aceluiași subtipur pot fi comasate. Harta de vegetație merită a fi făcută pe tot teritoriul sitului Natura 2000. Deoarece dimensiunea sitului este destul de mare, iar asociațiile cu valoare conservativă sunt adesea reprezentate de cenoze cu dimensiuni scăzute, dar totuși bine definite, este o sarcină importantă stabilirea optimă a scării pe care se efectuează cartarea. În momentul de față rezoluția de 10 m pare a fi reală.

Monitoringul stării celor mai importante asociații vegetale merită a fi făcut cu metode macrocologice.

Dintre asociațiile vegetale prezente în sit este de recomandat urmărirea stării următoarelor asociații:

1. *Camphorosmetum annuae* Rapaics ex Soó 1933
2. *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae* Soó in Máthé 1933 corr. Borhidi 1996
3. *Peucedano-Asteretum sedifolii* Soó 1947 corr. Borhidi 1996
4. *Agrostio stoloniferae-Alopecuretum pratensis* Soó 1933 corr. Borhidi 2003
5. *Salvio nemorosae-Festucetum rupicolae* Zólyomi ex. Soó 1964

În cazul în care resursele permit, merită a fi monitorizate și următoarele asociații:

6. *Plantagini tenuiflorae-Pholiuretum pannonicum* Wendelbg. 1943
7. *Puccinellietum limosae* Magyar ex Soó 1933
8. *Achilleo setaceae-Festucetum pseudovinae* Soó (1933) 1947 corr. Borhidi 1996

Este de dorit a efectua cel puțin 10 relevee pe asociație, în cenoze diferite ale asociației. Cenozele luate în studiu trebuie să fie caracteristice pentru teritoriu. Din punct de vedere al monitorizării este foarte important ca releveele să fie efectuate repetitiv, în aceeași cenoze, preferabil în aceeași puncte – ca urmare locațiile acestora să fie marcate cu ajutorul aparatelor GPS de

precizie. Dimensiunile releveelor este indicat a fi de 2×2 m² (în cazul asociațiilor 1–5) și 0,5×0,5 m² sau 1×1 m² (în cazul asociațiilor 6–7). În cazul fiecărei specii prezente în diferite cvadrate să se dea acoperirea procentuală. Este de indicat a se nota în cazul fiecărui relevu acoperirea generală (în %), procentul suprafeței nude, înălțimea vegetației (în cm) și gradul de acoperire cu mușchi (în %). Releveele trebuie repetate în aceeași perioadă a anului.

Informații mai detaliate asupra stării asociațiilor se pot da prin metode microcenologice și prin efectuarea măsurătorilor de biomasă. Acestea însă sunt metode meticuloase, efectuarea lor în cazul de față este mai puțin reală.

Gradul de acoperire a speciilor invazive pe teritoriu este actualmente scăzut. De aceea, momentan monitorizarea acestor specii este mai puțin importantă. Se poate în schimb efectua cartografierea punctelor unde apar diferitele specii invazive. Din cauza solului sărăturat este puțin probabil apariția cenozelor extinse ale speciilor adventive.

Din cauza utilizării terenului ca pășune, expansiunea în sit a speciilor arbustive nu constituie momentan o problemă. Cartografierea vegetației poate furniza informații semnificative referitoare la eventuala expansiune a arbuștilor, pâlcurilor de copaci.

O informație importantă asupra stării întregii teritorii o constituie gradul de intensitate a pășunatului – schimbările în numărul și procentul speciilor de animale. Ar fi interesant de văzut efectivul și apartenența specifică a animalelor pe diferitele pășuni și efectuarea statisticii comparative folosind aceste date.

În conservarea și funcționarea sărăturilor o importanță deosebită o reprezintă acumularea apelor interioare. În cazul în care resursele permit ar fi de dorit colectarea informațiilor referitoare la adâncimea apei, precum și la amplitudinile schimbărilor nivelului apei de-a lungul anului.

Lungimea rețelei canalelor (în km) indică gradul de canalizare a teritoriului. Cu această valoare se pot evidenția eventualele schimbări în gradul de canalizare.

5. Discuții

În interiorul sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” apar cele mai importante cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) la nivel regional. Situl este deosebit de valoros atât în ceea ce privește apariția habitatelor, cu asociațiile caracteristice, cât și a populațiilor speciilor de plante și animale de importanță comunitară. Valorile naturale prezente pe teritoriul studiat justifică pe deplin delimitarea acestuia ca sit Natura 2000.

5.1. Habitate

Dintre cenozele habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) prezente în județul Timiș, cele situate pe teritoriul luat în studiu constituie cele mai valoroase.

Faptul că pe teritoriul studiat apar în stare bună de conservare atât de multe asociații caracteristice sărăturilor se consideră rar chiar la nivelul întregii regiuni biogeografice Panonice. Este

remarcabilă în primul rând prezența învecinată a cenzelor asociațiilor deosebit de valoroase de Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae și Peucedano-Asteretum sedifolii. Cenozele extinse în stare bună de conservare, structură floristică și faună caracteristică a asociațiilor Peucedano-Asteretum sedifolii sunt remarcabile și la scară mondială.

5.2. Specii de cormofite

Dintre cormofitele identificate pe teritoriul luat în studiu, 3 specii apar în cartea roșie a plantelor vasculare din România (DIHORU – NEGREAN 2009), și anume:

1. <i>Trifolium ornithopodioides</i> (L.) Sm.	CR
2. <i>Lotus angustissimus</i> L.	EN
3. <i>Veronica catenata</i> Pennell	LR

Statut: CR: critic periclitată. EN: periclitată. LR: risc scăzut.

Pentru cunoașterea mai bună a vulnerabilității speciilor în regiunea biogeografică Panonică, merită de menționat lista roșie și lista speciilor ocrotite din Ungaria.

Dintre plantele vasculare identificate pe teritoriul studiat, următoarele specii apar pe lista roșie a Ungariei (KIRÁLY 2007):

1. <i>Rosa inodora</i> Fr. em. Klást.	DD
2. <i>Sedum caespitosum</i> (Cav.) DC.	NT
3. <i>Trifolium ornithopodioides</i> (L.) Sm.	EN
4. <i>Trifolium micranthum</i> Viv.	NT
5. <i>Trifolium strictum</i> Jusl.	NT
6. <i>Lotus angustissimus</i> L.	NT
7. <i>Peucedanum officinale</i> L.	NT
8. <i>Rhinanthus rumelicus</i> Vel.	DD
9. <i>Centaurea solstitialis</i> L.	NT
10. <i>Centaurea calcitrapa</i> L.	EN
11. <i>Carthamus lanatus</i> L.	NT
12. <i>Helminthia echioides</i> Gärtn.	NT
13. <i>Rumex pulcher</i> L.	DD

14. *Iris spuria* L.

NT

Abrevierile categoriilor după sistemul IUCN 2001: EN (*Endangered*): amenințat; NT (*Near Threatened*): moderat amenințat ; DD (*Data Deficient*): date insuficiente.

Între listele roșii ale celor două țări diferențele sunt mari, evidențiat și de faptul că doar două specii, *Trifolium ornithopodioides* și *Lotus angustissimus* sunt prezente pe ambele liste, (DIHORU – NEGREAN 2009 și KIRÁLY 2007), dar chiar și acestea cu statut diferit.

Dintre cormofitele identificate pe teren, următoarele specii au statut de specii ocrotite în Ungaria:

1. *Salvinia natans* L.
2. *Clematis integrifolia* L.
3. *Sedum caespitosum* (Cav.) DC.
4. *Trifolium ornithopodioides* (L.) Sm.
5. *Lathyrus nissolia* L.
6. *Peucedanum officinale* L.
7. *Plantago schwarzenbergiana* Schur
8. *Aster sedifolius* L.
9. *Centaurea solstitialis* L.
10. *Iris spuria* L.

6. Propuneri de conservare

Aria protejată Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” cuprinde majoritatea celor mai valoroase cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini săratate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)” din zona Dinaș și Sânmihaiu Român. Dar în unele cazuri cenoze deosebit de valoroase din punct de vedere al conservării habitatului apar în afara perimetrului ariei protejate. Totodată mai multe terenuri arabile, de dimensiune mică sunt incluse în interiorul sitului. Cu modificarea minoră a limitelor sitului (fără modificarea semnificativă a suprafeței) o proporție mai mare a habitatelor de interes comunitar, precum și a populațiilor importante ale speciilor de plante și animale de interes comunitar s-ar putea include în sit, și ca urmare acestea ar fi parte integrată a rețelei Natura 2000. Cu excluderea din interiorul sitului ale unor terenuri arabile s-ar putea micșora conflictele dintre agricultorii locali și acțiunile de conservare.

Facem două propuneri privind modificarea limitelor ariei Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform planului A (principiul expansiunii minime) suprafața sitului nu se modifică semnificativ, se introduc în sit cenozele învecinate cu valoare conservativă ridicată ale habitatelor de interes comunitar din exteriorul sitului și se exclud terenurile arabile actualmente cuprinse în sit.

Harta nr. 39. „Planul A” conform principiului expansiunii minime a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform acestui plan, cu extinderea minimă a suprafeței sitului cele mai valoroase teritorii ale regiunii ar fi reprezentate în procent mai mare în sit, iar terenurile arabile actualmente cuprinse în sit ar fi excluse din interiorul acestuia.

După principiul expansiunii optime („planul B”) majoritatea cenzelor habitatelor și populațiilor de specii de plante și animale de interes comunitar ar fi cuprinse în sit. Și conform acestui plan situl Natura 2000 ar cuprinde în procent scăzut terenuri arabile. Conform acestui plan situl Natura 2000 actualmente format din trei subteritorii ar fi o suprafață unică. Acesta ar fi mult mai avantajos și din punct de vedere practic, al managementului teritoriului.

Harta nr. 40. „Planul B” conform principiului expansiunii optime a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform acestui plan, cu extinderea minimă a suprafeței sitului majoritatea cenzelor habitatelor și populațiilor de specii de plante și animale de interes comunitar ar fi cuprinse în sit, iar terenurile arabile actualmente cuprinse în sit ar fi excluse din interiorul acestuia.

În continuare listăm acele teritorii învecinate ale căror valori naturale justifică includerea acestora în interiorul sitului Natura 2000:

1. Cenoze cu valoare conservativă ridicată ale asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* situate la nord de partea de vest a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român. Acestea sunt unele dintre cele mai valoroase cenoze ale acestei asociații din regiune. Printre altele sunt prezente aici cu număr mare de exemplare speciile de plante *Peucedanum officinale* și *Iris spuria*, dar valorile cele mai mari ale acestui teritoriu îi reprezintă populațiile lepidopterului *Gortyna bo-*

relii (harta nr. 36.) și a cosașului *Isophya costata*, ambele specii de interes comunitar. Specia din urmă a fost semnalată în regiune doar de pe acest teritoriu. Este imperios necesară includerea acestui teritoriu în interiorul sitului!

2. Teritoriul situat imediat la sud-vest de partea de est a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român, cu valoroase cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)”. Doar aici a fost semnalată prezența popândăului (*Spermophilus citellus*) – specie de interes comunitar (harta nr. 37.). De asemenea, în aceste cenoze a fost identificată o valoroasă specie a stepelor de loess: *Thalictrum minus*. Este imperios necesară includerea acestui teritoriu în interiorul sitului!

3. Sărătura întinsă, situată la sud de partea de vest a unității centrale, aferente localității Dinaș. Este un teritoriu cu valoare conservativă deosebită, în primul rând din cauza faptului că aici se găsește populația cea mai mare din regiune a speciei de plante endemice *Plantago schwarzenbergiana* (harta nr. 21). Din cauza concentrației ridicate a sării în sol și a prezenței apei, teritoriul nu este favorabil cultivării. Ar fi de indicat includerea acestui teritoriu în interiorul sitului și excluderea terenului arat învecinat (la est) din sit.

4. Cea mai frumoasă cenoză, cu geomorfologia cea mai complexă a habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)” din regiune nu este inclusă în sit. Acest neajuns trebuie neapărat corectat. Teritoriul se află la sud-vest de unitatea de vest aferentă localității Dinaș. Aici se află cele mai frumoase și mai bine conservate cenoze ale habitatului sus-amintit. Propunem includerea acestui teritoriu în sit, eventual cu prețul înlocuirii subunității de vest a sitului actual (care din cauza canalizării intense este mai puțin valoroasă) cu acestea.

5. Cenoze conservate în stare bună a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* situate la sud de partea de vest a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român. Aici s-au semnalat printre altele populații însemnate ale speciilor de plante *Peucedanum officinale* și *Iris spuria*.

Actualmente sarcina principală privind situl Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” este modificarea limitelor acestuia în așa fel, încât situl să poată îndeplini cerințele de conservare pe termen lung a valorilor naturale cele mai importante din regiune.

7. Propuneri de management

Pășunatul este considerat o acțiune de dorit din punct de vedere al managementului habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)”. În cazul sărăturilor managementul ideal este pășunatul controlat, ținând cont de cerințele activităților de conservare (MOLNÁR – MÁTÉ 2014). Chiar dacă actualmente numărul animalelor pe pășunile sitului este mai mare de numărul optim, din punctul de vedere al conservării este de dorit menținerea pășunatului de către specii diverse pe întreg teritoriu. Chiar și efectele suprapășunatului în unele teritorii au mai puține efecte negative în ansamblu decât sistarea totală a pășunatului.

Canalizarea teritoriului pentru dislocarea surplusului de apă din precipitații este cu totul inacceptabilă din punctul de vedere al conservării. Menținerea pe teritoriu a apelor cu nivel ridicat în timpul primăverii este absolut necesară pentru conservarea sărăturilor (MOLNÁR – MÁTÉ 2014). Bineînțeles că trebuie luate în considerare și interesele agriculturii prezente pe teritoriu. Din acest punct de vedere o sarcină importantă este găsirea consensului între interesele conservării și agriculturii privind gospodărirea apelor prezente în teritoriu. Din punctul de vedere al conservării este de dorit acoperirea măcar parțială a canalelor interne, care drenează pajiștile. Cu lichidarea totală a sistemului de canalizare apele de precipitație pot fi menținute pe teritoriu, și cu acesta se poate iniția regenerarea naturală a ciclului hidrologic pe teritoriu, activitate de management utilizată cu succes în mai multe locuri în Ungaria (MOLNÁR – MÁTÉ 2014).

Sistarea aratului pajiștilor valoroase este una dintre acțiunile practice de conservare în situl Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Diniaș”. Propunem de asemenea abandonarea terenurilor arate cu productivitate scăzută, frecvent inundate, urmată de succesiunea secundară spontană ale acestora.

8. Bibliografie

Ardelean, A. , Negrean, G., Karacsonyi, K. (2010). *Remarkable site for plants in Vinga, Arad.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 50.

Ardelean, A., Negrean, G. , Karacsonyi, K. (2010). *Arealogic concentrations of rare plants in the Izvorin Valley , Mânăștur.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 51.

Ardelean, A., Karacsonyi, K., Negrean, G. (2010). *Black list of alien plant species in the Romanian Western Plain.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 52.

Ardelean, A., Karacsonyi, C., Negrean, G. (2010). *New and rare plants in Romania’s Western Plain.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 53.

Bodrogközy Gy. (1965). *Ecology of the Halophilic Vegetation of the Pannonicum.*, Acta Botanica Academiae Scienc. Hung. 12: 9–26.

Bodrogközy Gy. (1980). *Szikes puszták és növénytakarójuk.*, A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 6: 29–49.

Böllöni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.) (2011). *Magyarország élőhelyei, Vegetációtípusok leírása és határozója.*, ÁNÉR 2011., MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót. 439 pp.

Borhidi A., Sánta A. (szerk.) (1999). *Vörös könyv Magyarország növénytakarulásairól 1–2.*, A KöM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 6., TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest. 362+404 pp.

Borhidi, A., Kevey, B., Lendvai, G. (2012). *Plant communities of Hungary.*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 544 pp.

Boros Á. (1927). *Adatok a tiszántúli szikesek flórájához.*, Bot. Közlem. 24: 176–178.

Ciocârlan, V. (2009). *Flora Ilustrată a României.*, Pteridophyta et Spermatophyta., Editura Ceres, București. 1141 pp.

Csathó, A. I. (2010a). *Floristical and vegetation survey in Arad, Timiș (Temes), Bihor (Bihar) and Satu Mare (Szatmár) counties.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 158.

Csathó, A. I. (2010b). *Why do the verges of the Great Hungarian Plain have great importance for nature conservation?*, In: Book of Abstracts., 19th International Workshop of European Vegetation Survey., „Flora, vegetation, environment and land use at large scale”, Department of Plant Systematics and Geobotany, University of Pécs, Pécs. p.: 53.

Csathó, A. I. (2011). *Floristical and vegetation survey on the east part of the Great Hungarian Plain (W Roumania)*, In: 20th International Workshop of European Vegetation Survey., Book of Abstracts. p.: 105.

Dihoru, G., Negrean, G. (2009). *Cartea roşie a plantelor vasculare din România. [Red Book of Vascular Plants of Romania.]*, Editura Academiei Române, Bucureşti. 630 pp.

Farkas S. (szerk.) (1999). *Magyarország védett növényei*, Mezőgazda Kiadó, Budapest. 416 pp.

Fáy A. (1936). *A magyar szikesek növényzete*, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. 29 pp.

Fekete G., Molnár Zs., Horváth F. (szerk.) (1997). *A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer*, Nemzeti Biodiverzitás, monitorozó Rendszer II., Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest. 374 pp.

Fischer, M. A., Adler, W., Oswald, K. (2005). *Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol., 2., verbesserte und erweiterte Auflage*, OÖ Landesmuseen, Linz. 1380 pp.

Haraszthy L. (szerk.) (2014). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*, Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. 955 pp.

Horváth A., Illyés E., Molnár Zs., Molnár Cs., Csathó A. I., Bartha S., Kun A., Türke I. J., Bagi I., Bölöni J. (2011). *H5a, Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek*, In: Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.). *Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója. ÁNÉR 2011.*, MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót. pp.: 174–181.

Illyés E., Bölöni J. (szerk.) (2007). *Lejtősztyepek, löszgyepek és erdősztyeprétek Magyarországon*, Budapest. 236 pp.

Jakab G. (szerk.) (2012). *A Körös, Maros Nemzeti Park növényvilága. A Körös, Maros Nemzeti Park természeti értékei I.*, Körös, Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 413 pp.

Jávorka S., Csapody V. (1975). *Iconographia florae partis austro, orientalis Europae Centralis. Közép, Európa délkeleti részének flórája képekben*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 73+XL+576 pp.

Kertész É. (2006). *A szabadkígyósi Kígyósi, puszta növényzete*, A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 28: 17–40.

Király G. (szerk.) (2007). *Vörös Lista. A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai*, Saját kiadás, Sopron. 73 pp.

- Király G. (szerk.) (2009). *Új magyar fűvészkönyv.,Magyarország hajtásos növényei.,Határozókulcsok.,*Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő. 616 pp.
- Molnár A. (1989). *A bélmegyeri Fás,puszta növényzete.,*Botanikai Közlemények 76 (1–2). 65–82.
- Molnár Zs. (1992). *A Pitvarosi,puszták növénytakarója, különös tekintettel a löszpusztagyepesekre.,*Botanikai Közlemények 79: 19–27.
- Molnár Zs. (1996). *A Pitvarosi,puszták és környékük vegetáció, és tájtörténete a középkortól napjainkig.,*Natura Bekesiensis 2: 65–102.
- Molnár Zs. (1999a). *Löszpusztarét (Salvia nemorosae,Festucetum rupicolae Zólyomi ex Soó 1964),*In: Borhidi A.,Sánta A. (szerk.). *Vörös könyv Magyarország növénytársulásairól 2.,A KöM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 6.,*TermészetBÜVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest. pp.: 20–22.
- Molnár Zs. (1999b). *Ősi és másodlagos (szikes) puszták a Tiszántúlon.,*In: Füleky Gy. (szerk.). *A táj változásai a Kárpát,medencében.,*Gödöllő. pp. 231–233.
- Molnár Zs.,Borhidi A. (2003). *Continental alkali vegetation in Hungary: syntaxonomy, landscape history, vegetation dynamics, and conservation.,*Phytocoenologia 21: 235–245.
- Molnár Zs.,Máté A. (2014). *1530 Pannon szikes sztyeppek és mocsarak.,*In: Haeaszthy L. (szerk.). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon.,*Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. pp.: 761–766.
- Molnár Zs.,Horváth A.,Csathó A. I.,Lendvai G.,Bartha S. (2014). *6250 Síksági pannon löszsztyeppek.,*In: Haraszthy L. (szerk.). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon.,*Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. pp.: 810–816.
- Oprea, A. (2005). *Lista critică a plantelor vasculare din România.,*Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi. 668 pp.
- Popescu, P. C.,Samoilă, Z. (1962). *Ghid geobotanic pentru Banat.,*Societatea de Stiinte Naturale si Geografie din R. P. R.,Secţia de Botanică.,Bucureşti.
- Prodán Gy. (1914). *Bács,Bodrog,vármegye sziki növényei.,*Magy. Bot. Lap. 13: 96–138.
- Rakonczay Z. (szerk.) (1989). *Vörös Könyv.,A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény, és állatfajok.,*Akadémiai Kiadó, Budapest. 360 pp.
- Rapaics R. (1927). *Szegedi és csongrádi sós és szikes talajok növénytársulásai.,*Botanikai Közlemények 24: 12–29. Simon T. (2002). *A magyarországi edényes flóra határozója.,*Harasztok,virágos növények.,5. kiadás.,Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.

Sanda, V., Öllerer, K., Burescu, P. (2008). *Fitocenozele din România., Sintaxonomie, structură, dinamică și evoluție.*, Editura Ars Docendi, Universitatea din București, București. 570 pp.

Săvulescu, T. (ed.) (1952–1976). *Flora Republicii Populare Române.*, Vol. 1–13., Editura Academiei Republicii Populare Române, București.

Simon T. (2002). *A magyarországi edényes flóra határozója.*, Harasztok, virágos növények., 5. kiadás., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.

Simonkai L. (1893). *Aradvármegye és Arad szabad királyi város természetrajzi leírása.*, In: Jancsó B. (szerk.). *Aradvármegye és Arad szabad királyi város monographiája I.*, Monographia, Bizottság, Arad. XXXIX+426+VI+134 pp. + X tábla.

Soó R. (1964, 1966, 1968, 1970, 1973, 1980). *A magyar flóra és vegetáció rendszertani, növényföldrajzi kézikönyve I–VI.*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 591, 655, 506+51, 614, 723, 556 pp.

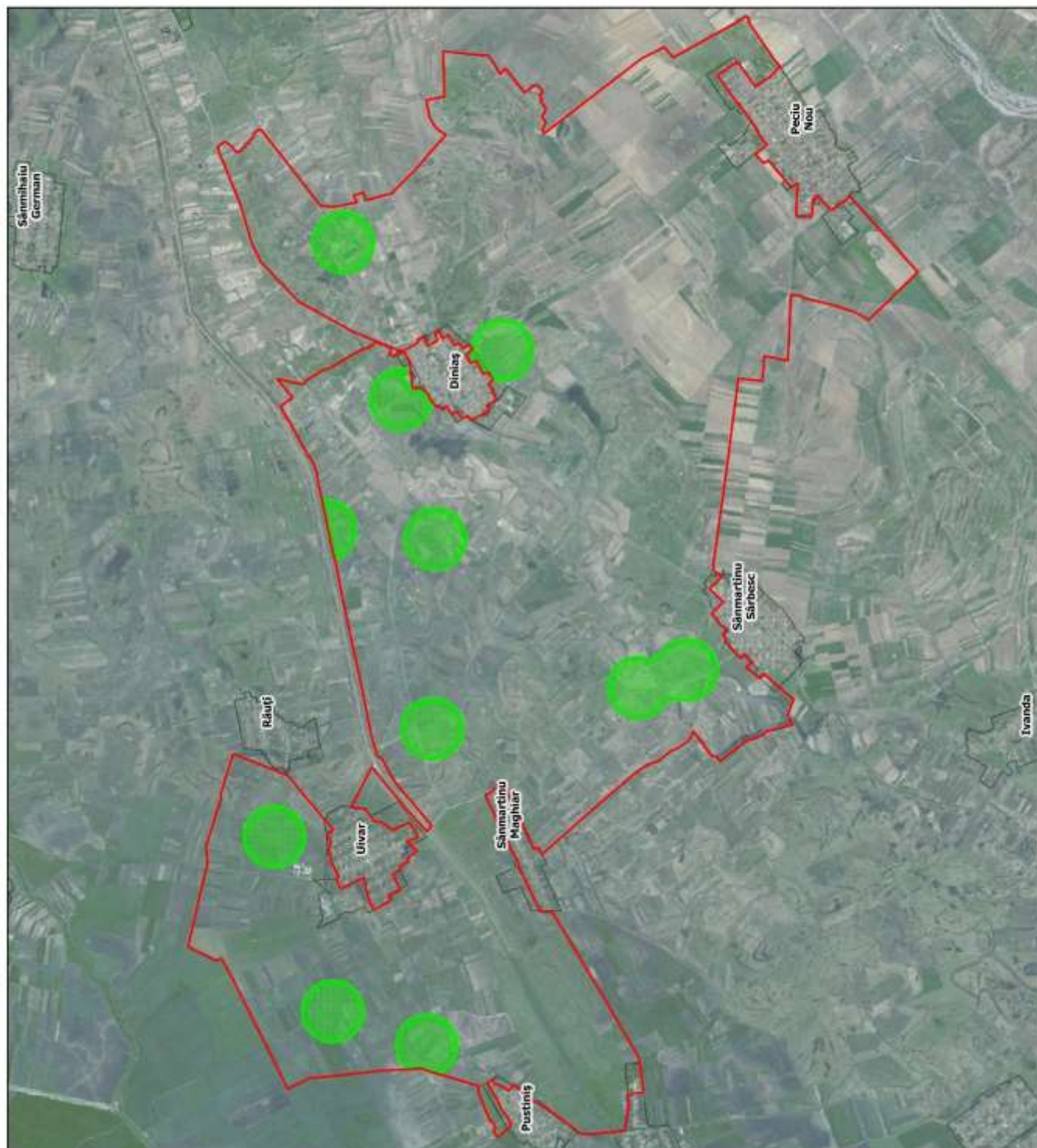
Soó R., Máthé I. (1938). *A Tiszántúl flórája.*, Magyar Flóraművek 2., Debrecen. 192 pp.

Tőkés L. (1905). *Temesvár környékének edényes növényzete.*, Természettudományi Füzetek 29 (2). 1–49.

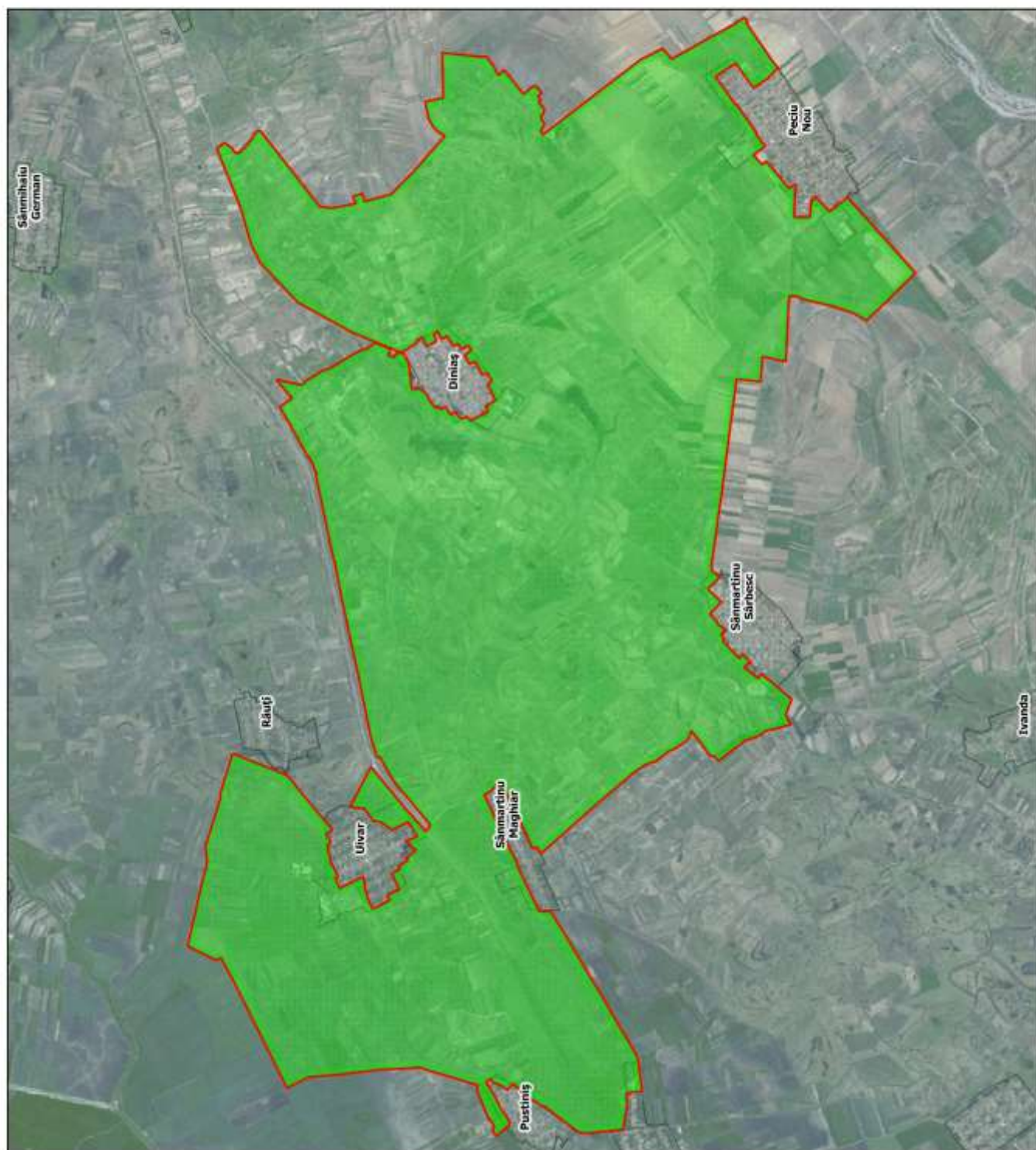
Răspândirea speciei
Anthus campestris

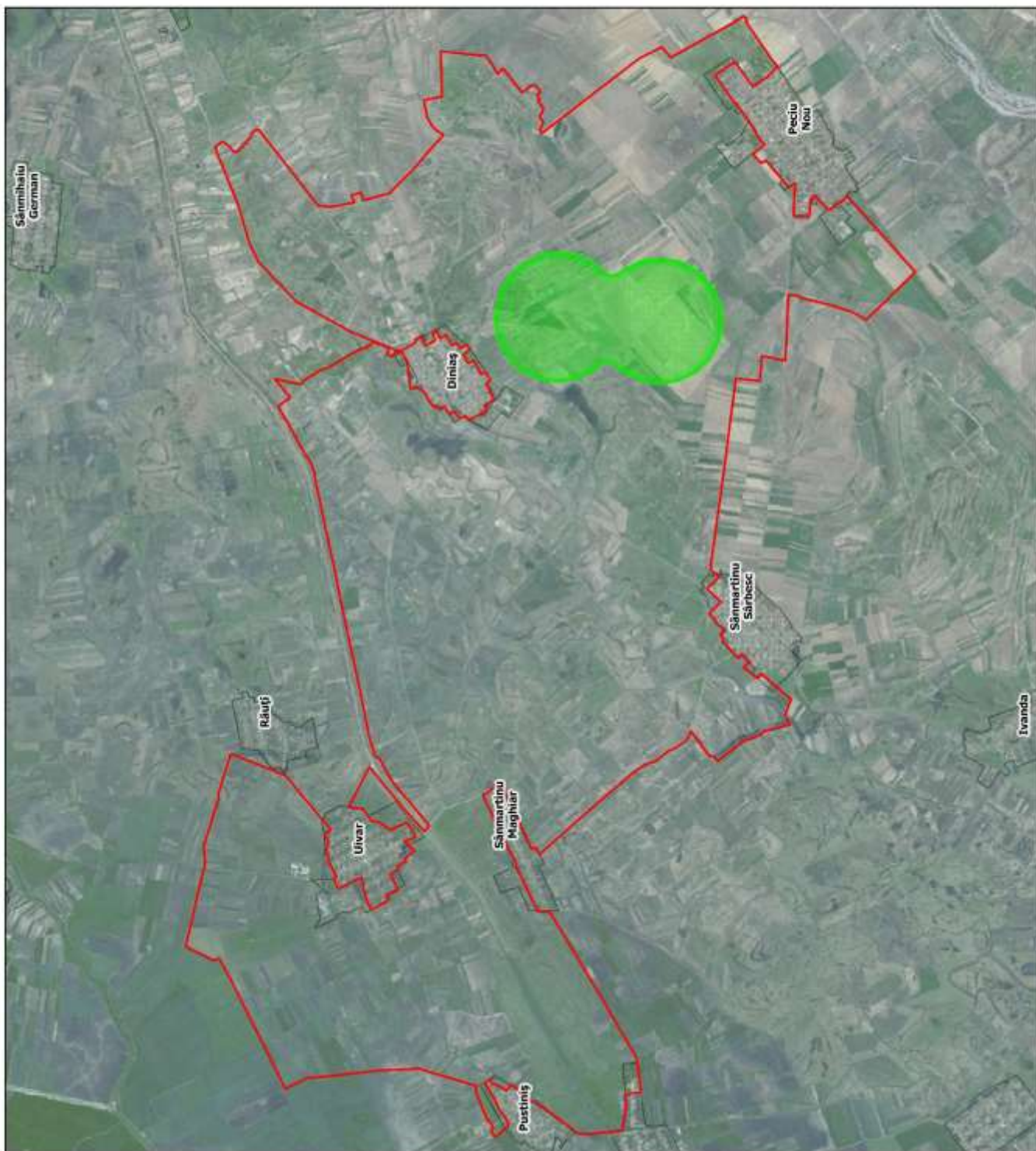
- Legendă
- ROSPA0144
 - Localități
 - Răspândirea

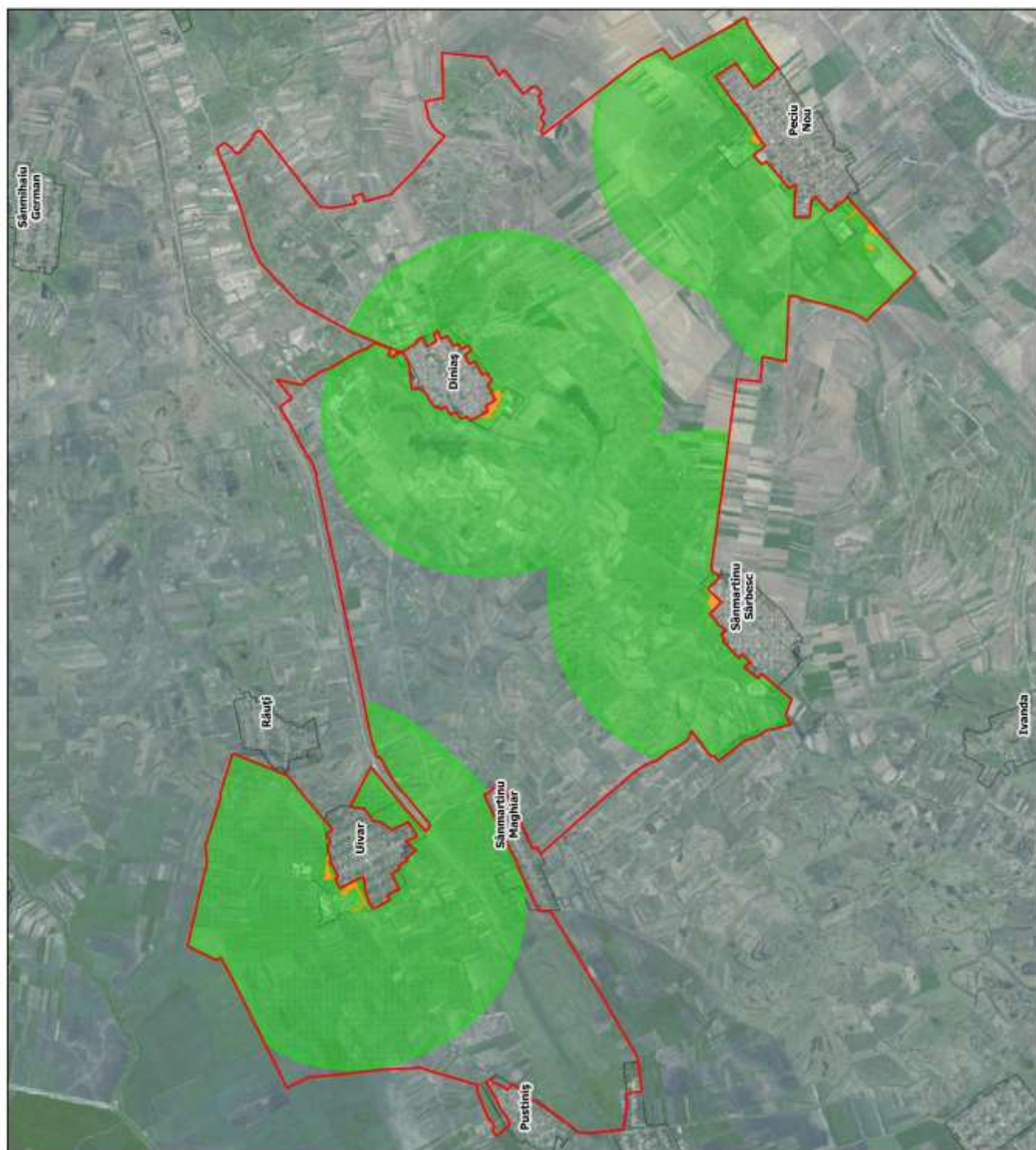
Răspândirea speciei *Ciconia ciconia*

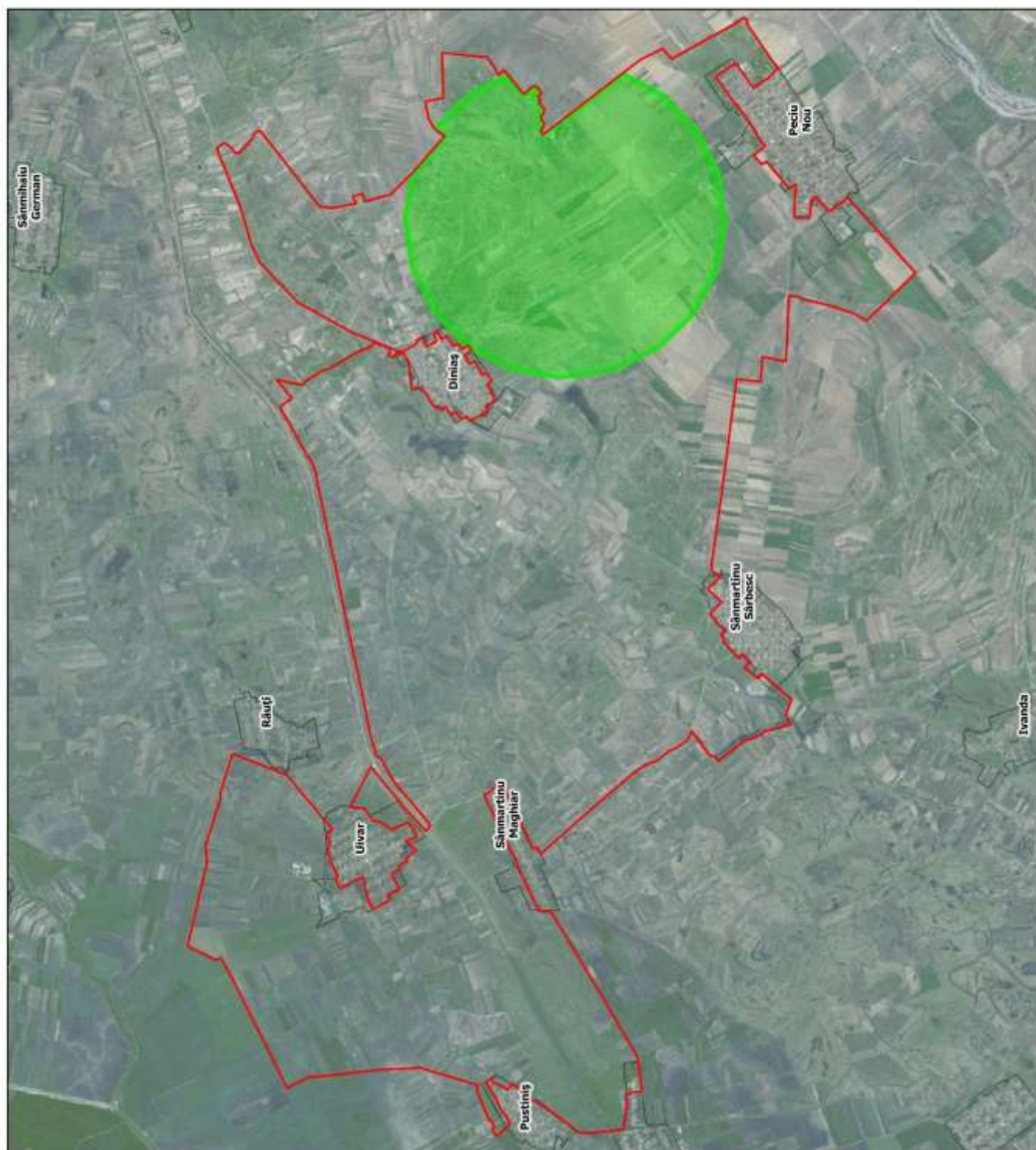
Răspândirea speciei
Circus pygargus

Răspândirea speciei Corvus frugilegus

Răspândirea speciei Coracias garrulus

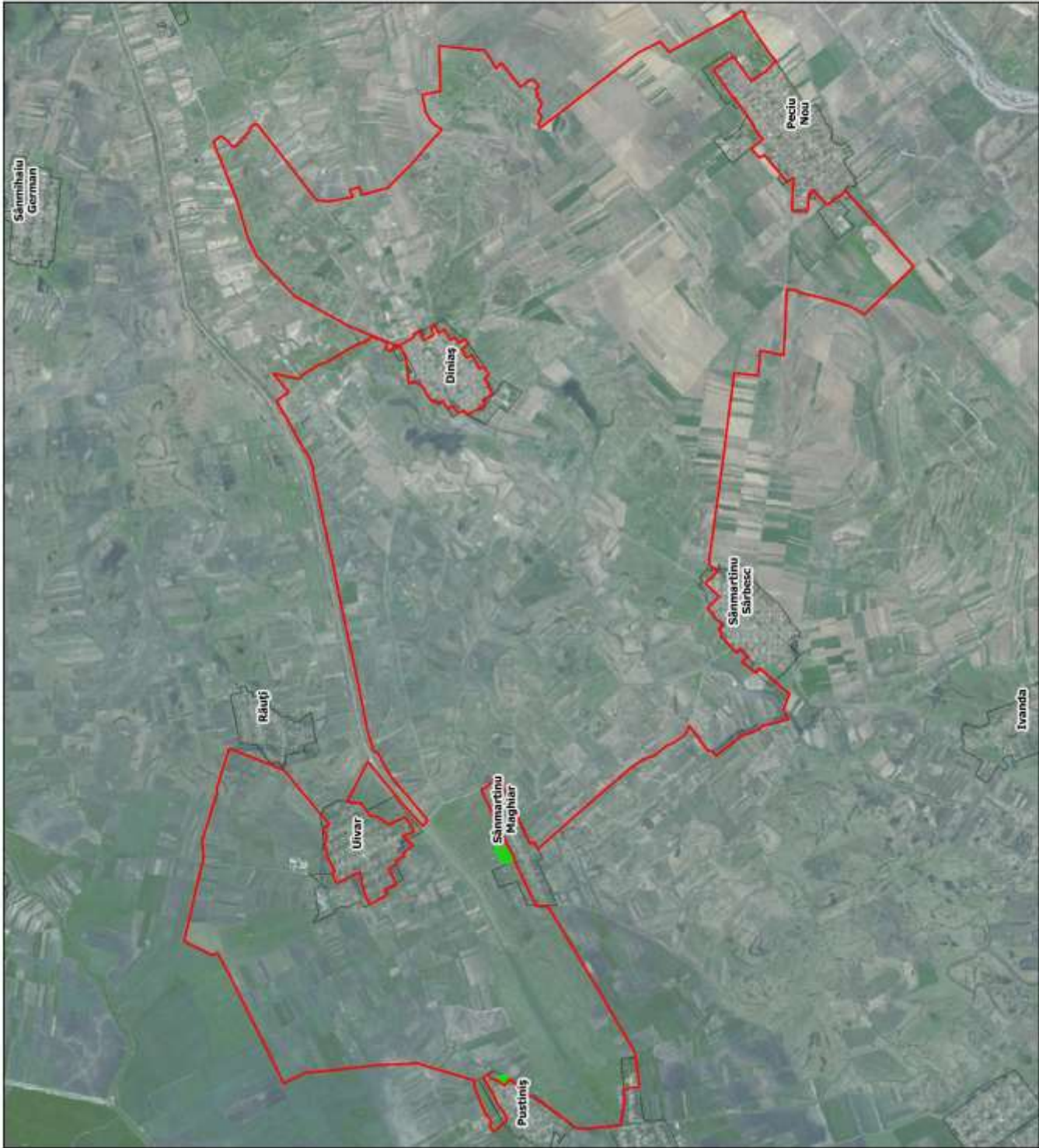

Legendă

- ROSPA0144
- Localități
- Răspândirea potențială

0 1 2 km

Răspândirea speciei Himantopus himantopus

Legendă

□ ROSPA0144

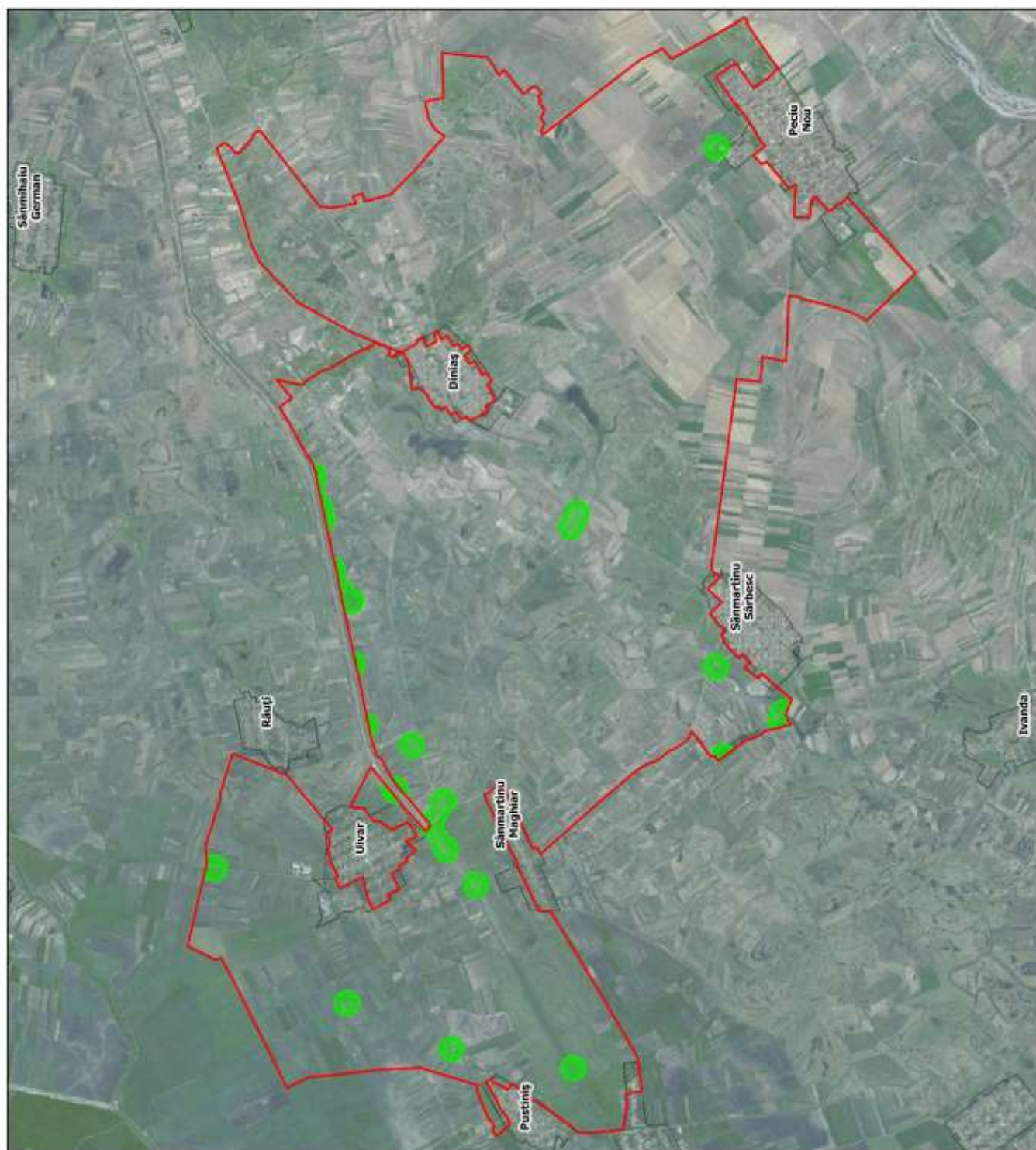
□ Localități

■ Răspândirea

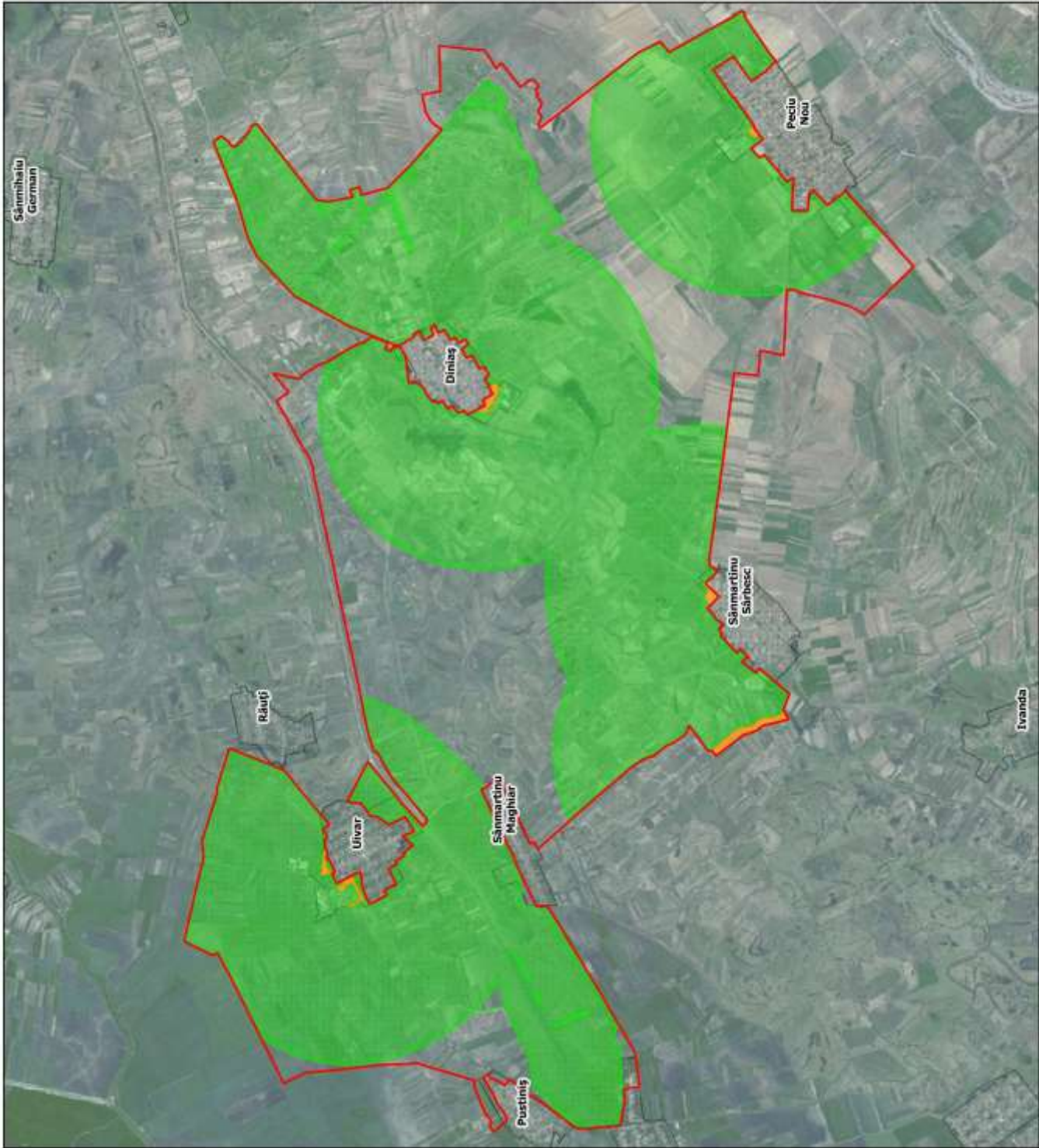
0 1 2 km

Răspândirea speciei *Lanius collurio*

Răspândirea speciei
Falco vespertinus

Legendă

□ ROSPA0144

□ Localități

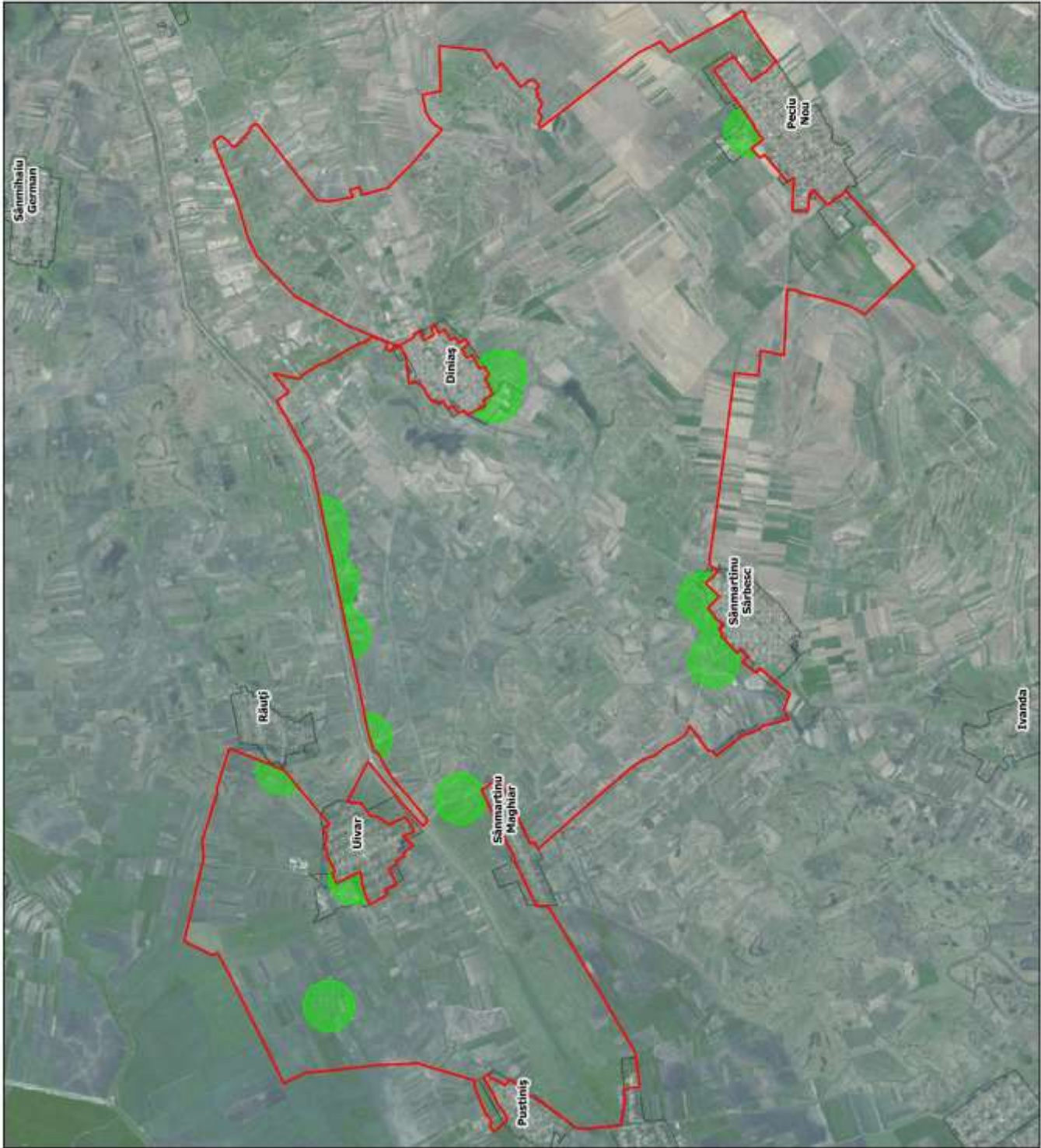
□ Zona de cuibărit

□ Zona de hrănire

0 1 2 km

Răspândirea speciei *Lanius minor*

Harta de distribuție a
habitatului 6250* Pajiști
stepice panonice pe
loess

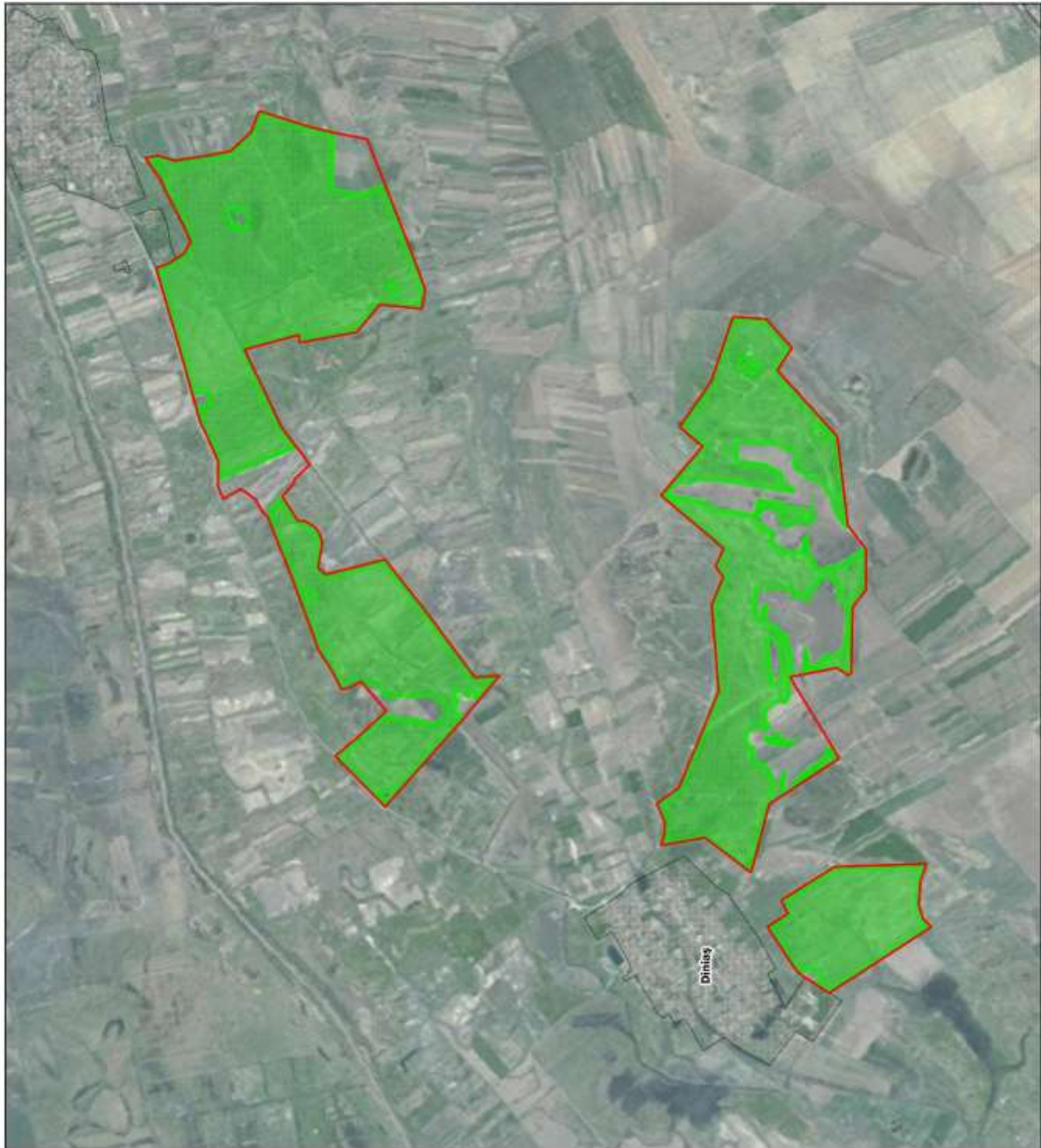

Legendă
□ ROSCI0390
□ Localități
■ 1530*

0 0.5 1 km

Harta de distribuție a
habitatului 1530* Pajiști
și mlaștini sărăturate
panonice și ponto –
sarmatice

REGULAMENTUL ARIILOR PROTEJATE „UIVAR-DINIAȘ”

CAPITOLUL I
CATEGORIA, ÎNFIINȚAREA, SCOPUL, LIMITELE ARIILOR PROTEJATE
„UIVAR-DINIAȘ”

Art. 1. Categoria de arie protejată:

(1) În data de realizare a prezentului Regulament, zona Uivar-Diniaș, în cele ce urmează: „Aria”, a fost declarată ca Arie protejată, după cum urmează:

- Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș;
- Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș
- Rezervația naturală de tip pedologic Sărăturile Diniaș.

(2) Prezentul Regulament se referă la toate cele trei categorii de arii naturale protejate. În cuprinsul prezentului regulament, orice referire la una din categoriile de arii naturale protejate menționate la alin (1) va fi făcută cu denumirea „Arie”, indiferent dacă segmentul pe care se suprapun este total sau parțial.

(3) Dacă se face o referire cu privire numai la una dintre categoriile menționate la alin. (1), acest lucru se consemnează prin menționarea explicită a acelei categorii.

Art. 2. Înființare:

- Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria arie de protecție specială conform Directivei Consiliului 79/409/CEE, desemnată prin HG 971/2011;
- Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria arie de protecție specială conform Directivei Consiliului 92/43/CEE, desemnată prin Ordinul MMP 2387/2011;
- Hotărârea nr. 19 din 1995 a Consiliului Județean Timiș, Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate.

Art. 3. Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș, Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș respectiv Rezervația naturală Sărăturile Diniaș se află în Regiunea Biogeografică Panonică, în sudul Banatului, Câmpia de Vest. ROSPA0144 respectiv ROSCI0390 de suprapun parțial, la fel și ROSCI0390 respectiv Rezervația naturală, iar limitele ROSPA0144 includ în totalitate suprafața Rezervației naturale. Coordonatele geografice celor trei situri:

(1) ROSPA0144 Uivar-Diniaș

- longitudine estică: 20° 57' 57”
- latitudine nordică: 45° 38' 5”

(2) ROSCI0390 Sărăturile Diniaș

- longitudine estică: 21° 4' 32”
- latitudine nordică: 45° 40' 50”

(3) Rezervația naturală Sărăturile Diniaș

- longitudine estică: 21° 0' 37”
- latitudine nordică: 45° 38' 25”

Din punct de vedere administrativ Aria se află în Regiunea de Dezvoltare 5 Vest, 100% pe teritoriul județului Timiș, în UAT Otelec - 3%, Peciu Nou - 64%, Sânmihaiu Român - 6%, Uivar - 27% respectiv Cenei și Parța - <1%.

Art. 4. Scopul:

- conservarea speciilor de păsări existente în Arie și a habitatelor specifice ale acestora, respectiv restabilirea/menținerea statutului favorabil de conservare a acelor specii de

păsări pe baza cărora Aria a fost declarată, precum și celor care, pe baza datelor colectate după desemnarea sitului, urmează de a fi introduse ulterior pe lista de specii care necesită protecție în Arie;

- conservarea tipurilor de habitate naturale existente în Arie, respectiv restabilirea/menținerea statutului favorabil de conservare a acelor tipuri de habitate pe baza cărora Aria a fost declarată, precum și celor care, pe baza datelor colectate după desemnarea sitului, urmează de a fi introduse ulterior pe lista de specii care necesită protecție în Arie;
- excluderea și prevenirea acelor activități de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, care contravin obiectivelor de conservare, reglementarea activităților tradiționale desfășurate de comunitatea locală;
- asigurarea condițiilor necesare pentru activități educaționale, recreative și de cercetare științifică.

Art. 5. Suprafața:

Suprafața totală a Ariei protejate este 10.402 ha.

Art. 6. Limite:

Limitele Ariei de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș au fost stabilite prin HG 971/2011. Limitele Sitului de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș au fost stabilite prin Ordinul MMP 2387/2011. Limitele Rezervației naturale de tip pedologic Sărăturile Diniaș au fost stabilite ulterior, pe baza suprafeței stabilite prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate.

Art. 7. Responsabilitatea administrării Ariei revine Custodelui. În acest scop, Custodele:

- realizează gospodărirea unitară și integrată a Ariei;
- urmărește respectarea Planului de Management;
- organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul ariei protejate, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale Ariei, în conformitate cu obiectivele de arie naturală protejată de interes național și comunitar stabilite prin OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 8. Activitățile Custodelui legate de conservarea biodiversității pot fi realizate în colaborare cu instituții științifice și de învățământ superior, ONG-uri de specialitate și consultanții științifici implicați în program.

Art. 9. Participarea factorilor interesați la managementul Ariei se asigură prin organizarea, de către Custode, a unor întâlniri cu reprezentanții autorităților interesate, dezbateri publice cu membrii comunităților locale, întâlniri cu operatorii economici interesați, „zile deschise” pentru publicul interesat.

CAPITOLUL II

REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN ARIA DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ ROSPA0144 – UIVAR-DINIAȘ

Accesul și circulația în Arie

Art. 10.

(1) Este interzis accesul și circulația cu mijloace motorizate pe teritoriul Ariei. Prin excepție, accesul public cu mijloace motorizate este permisă:

- pe drumurile publice;
- pe drumurile de exploatare agricole respectiv pe terenurile arabile de către proprietarii/deținătorii de teren agricol și personalului angajat de aceștia pentru cultivarea/întreținerea terenului, cu condiția să dețină împuternicire emisă de proprietarii de teren în acest sens;
- proprietarii/riveranii/angajații fermelor stabilite în mediul agricol;

(2) Excepțiile de la restricția de acces și circulație cu autovehicule vor fi: Custodele, personalul organelor statului cu competențe pe teritoriu -poliție, poliția de frontieră, protecția civilă, autorități locale, autorități de mediu, autorități de gospodărirea apelor, ambulanță etc.-, reprezentanții asociațiilor de vânatoare care gestionează acele fonduri de vânatoare, care se suprapun cu Aria, personalul împuternicit pentru patrule și controale, în cazul în care aceste categorii sunt în exercițiul funcțiunii, pe bază de delegație, persoane care dețin aviz din partea Custodelui în acest sens.

(3) Este interzis accesul și circulația cu mijloace motorizate pe pajiștile de pe teritoriul Ariei.

Art. 11. Este interzisă practicarea de sporturi cu mijloace motorizate.

Activități de silvicultură, vânatoare și pescuit

Art. 12. Se interzice plantarea de specii de arbori exotice în Arie, fără acordul Custodelui.

Art. 13. Împădurirea terenurilor declarate degradate conform legii se va face doar pe suprafețe mai mici de 0,5 ha. Suprafața cumulată a zonelor împădurite să fie de maxim 1ha la 100 ha.

Art. 14. Se interzice tăierea vegetației arboricolă și arbustivă, fără aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 15. Se interzice strângerea materialului lemnos, atât arbori căzuți la pământ, cât și crengi, din habitatele arboricole din Arie.

Art. 16.

(1) Derularea acțiunilor de vânatoare la ciori de semănătură *Corvus frugilegus* se va face doar între 16 octombrie – 14 februarie, adică în afara perioadelor de cuibărire a speciilor protejate cuibăritoare în coloniile de ciori: vânturel de seară, vânturel roșu, ciuf de pădure, 15 februarie – 15 august, dar și în afara perioadei de aglomerare a vântureilor de seară – 15 august – 15 octombrie. Nu se va face vânatoare în apropierea - <200 m - coloniilor de cuibărit.

(2) Se interzice vânatoarea în zonele umede și în imediata vecinătate ale acestora <200m.

(3) În vederea conservării speciilor de interes cinegetic, gestionarii fondurilor de vânatoare a căror suprafață se suprapune parțial suprafeței Ariei au posibilitatea de a delimita zonele de liniște a faunei cinegetice -zone în care exercitarea vânătorii este interzisă- astfel încât să fie constituite în suprafața Ariei.

(4) Pe fondurile de vânatoare care se suprapun parțial suprafeței Ariei, cotele de recoltă aprobate se realizează pe suprafețele din afara Ariei.

(5) Se interzice popularea cu specii de interes cinegetic exotice a fondurilor de vânatoare din cuprinsul Ariei. Orice activitate de populare cu specii de faună de interes cinegetic se va face cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 17.

(1) Pescuitul sportiv nu se va desfășura în principala perioadă de cuibărit a păsărilor 01 aprilie – 01 august.

(2) Se interzice popularea cu specii de pești exotice a apelor naturale și a canalelor din cuprinsul Ariei. Gestionarii bazinelor amenajate pentru piscicultură vor asigura ca speciile de

pești exotice din heleșteie să nu ajungă în apele naturale. Orice activitate de populare cu pește se va face cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 18.

(1) Pentru speciile de animale sălbatice terestre, acvatice și subterane de interes comunitar și care se află sub regim strict de protecție, inclusiv cele prevăzute în anexele OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și speciile incluse în lista roșie națională sunt interzise:

- a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare;
- b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- c) distrugerea și/sau culegerea cuiburilor și ouălor din natură;
- d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă;
- e) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără autorizația autorității de mediu competente.

(2) Faptele ilegale din domeniile vânătorii și pescuitului pot fi constatate și sancționate de către Custode și de către personalul organelor statului cu atribuții în zona Ariei, aceștia fiind împuterniciți în acest sens.

Art. 19. Acțiunile de gospodărire și monitorizare a faunei de interes cinegetic, cele de protecția fondului piscicol și de pescuit de pe toată suprafața Ariei se organizează în comun de către personalul de specialitate al deținătorilor legali și Custode.

Gospodărirea și exploatarea pajiștilor

Art. 20.

(1) Se interzice schimbarea categoriei de folosință a pășunilor și fânețelor. Extinderea intravilanului se va face doar în afara suprafețelor de pajiște. Se interzice amplasarea culturilor energetice pe pajiștile din Arie.

(2) Plantarea de arbori pe pajiști se va face numai cu avizul prealabil al Custodelui.

Art. 21.

(1) Utilizarea pajiștilor de pe teritoriul Ariei este permisă doar în condițiile prevăzute în prezentul Regulament, pe baza unui contract încheiat cu administratorul legal al pășunii după consultarea Custodelui.

(2) Amplasarea de stâne și locuri de târlire se face numai cu avizul Custodelui.

Art. 22. Gospodărirea pajiștilor se supune următoarelor reglementări:

- a) se va asigura un management activ al pajiștilor prin pășunat și/sau cosit;
- b) se va menține suprafața actuală a Habitatului 1530*;
- c) terenurile nu vor fi arate, discuite, scarificate;
- d) se vor menține bălțile temporare de pe pajiști. Nu se vor face lucrări de drenare a acestora;
- e) se va menține compoziția naturală a pajiștilor prin menținerea nivelului actual al pânzei de apă freatică;
- f) supraînsămânțarea pajiștilor se va face doar cu specii autohtone, cu semințiș cules de pe pajiștea care urmează a fi supraînsămânțat sau de pe altă pajiște din sit, și fără lucrări de pregătire a terenului: arat, discuit, greblat etc.;
- g) se va menține un nivel de încărcare a pajiștilor între 0,3 și 1 Unitate Vită Mare;
- h) pășunatul animalelor domestice pe pajiști se va face doar în perioada 20 aprilie – 10 noiembrie;
- i) se va menține vegetația lemnoasă arborescentă și arbustivă existentă astfel încât, să se asigure un procent de acoperire cu vegetație lemnoasă arborescentă de 0,5% – 1% și

- arbustivă de 0,5% – 1% , din suprafața fiecărui trup de pajiște;
- j) îndepărtarea vegetației uscate de pe pajiști se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea;
 - k) nu se admite utilizarea pesticidelor pe pajiști;
 - l) se vor folosi maxim 3 câini ciobănești la fiecare stână. Portul jujeului regulamentar este obligatoriu;
 - m) scoaterea ovinelor la mișcare pe timpul iernii, 01 noiembrie – 01 martie, se va face doar pe o suprafață delimitată corespunzător și declarată la primărie, care să nu ocupe mai mult de 15% din suprafața trupului de pășune, și care se va schimba anual;
 - n) se vor utiliza dispozitive de avertizare a faunei, în timpul cositului cu utilaje.

Art. 23. Custodele monitorizează activitatea de pășunat în Arie pentru stabilirea impactului acestei activități asupra florei și faunei din Arie și pentru stabilirea unor eventuale restricții în zonele afectate.

Cultivarea terenurilor arabile

Art. 24. Este interzisă cultivarea sub orice formă a organismelor modificate genetic pe întreg teritoriul Ariei și la o distanță de 15 km de la limitele acesteia.

Art. 25. Cultivarea terenurilor arabile se supune următoarelor reglementări:

- a) se va menține vegetația lemnoasă arborescentă și arbustivă de pe terenurile agricole din Arie;
- b) îndepărtarea vegetației uscate de pe terenurile arabile, se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea;
- c) utilizarea substanțelor chimice în agricultură se va face doar în condițiile și cantitățile specificate de producător;
- d) nu se permite folosirea rodenticidelor pe suprafețele agricole din Arie;
- e) se vor utiliza dispozitive de avertizare a faunei în timpul cositului și recoltatului cu utilaje.

Cercetare științifică

Art. 26. Cercetarea științifică în Arie va fi orientată, pe cât posibil, spre realizarea scopului primordial, cel de conservare a biodiversității și a peisajului de pe teritoriul Ariei.

Art. 27. În baza rezultatelor subiectelor de cercetare desfășurate în Arie, Custodele propune măsurile de conservare ce se impun pentru realizarea obiectivelor Ariei.

Art. 28. Activitatea de cercetare științifică pe teritoriul Ariei se desfășoară cu avizul Custodelui, care din urmă sprijină logistic, la solicitare și în măsura posibilităților, activitatea de cercetare. La finalizarea cercetărilor titularii temelor de cercetare vor pune la dispoziția Custodelui un raport de cercetare.

Art. 29. În cazul subiectelor de cercetare care necesită date/informații privind Aria, furnizate de Custode, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul Custodelui la rezultate în vederea utilizării lor în activitatea de management a Ariei. Clauzele contractului se stabilesc de comun acord de către părți. Dreptul asupra utilizării rezultatelor se stabilește prin contract.

Art. 30. Rezultatele de cercetare și de monitorizare a speciilor și habitatelor de interes național și comunitar, precum și de cartare a habitatelor și de distribuție a speciilor se vor transmite autorității locale de protecția mediului pentru actualizarea periodică a bazelor de date în vederea

îmbunătățirii sistemului-suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate și de raportare la instituțiile naționale și internaționale.

Turism, reguli de vizitare

Art. 31. În Arie sunt permise activități de turism și de educație ecologică, cu respectarea regulilor de vizitare, potrivit prezentului Regulament.

Art. 32. Camparea pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

- (1) Camparea este permisă doar în locurile amenajate și marcate în acest sens, avizate de Custode;
- (2) Camparea în afara perimetrelor permise se poate face numai în următoarele situații:
 - a) de personalul Custodelui;
 - b) pentru activități de cercetare, cu aprobarea Custodelui;
 - c) pentru voluntarii care lucrează pe teritoriul Ariei cu aprobarea Custodelui, în situația în care sarcinile primite o impun.

Art. 33. Organizarea de competiții și manifestările de grup de orice fel, cursuri care presupun accesul pe teren în zona ariei naturale protejate și în tabere se face numai cu avizul Custodelui.

Art. 34. Deșeurile rezultate din activitățile de turism și/sau vizitare a Ariei se evacuează de pe teritoriul Ariei, urmând a fi depuse la stațiile sau punctele de colectare autorizate.

Art. 35. Accesul câinilor în Arie este permis doar în condițiile în care câinii sunt ținuți permanent în lesă. Pentru fiecare câine, stăpânii trebuie să prezinte toate actele de dovadă a vaccinării. Excepție fac câinii însoțitori și de pază, folosiți de cei care pășunează cu animale, respectiv patrulele organizate cu scop de pază care pot utiliza în acțiunile lor câini utilitari.

Art. 36. Perturbarea liniștii în Arie prin orice fel de mijloace acustice sau vizuale, precum strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio, reflectoare, etc., este strict interzisă.

Art. 37. Aprinderea focului pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

- (1) focurile de tabără sunt permise doar în vetrele special amenajate în acest scop în perimetrele permise pentru campare, cu lemn de foc asigurat de administratorii locului de campare sau prin utilizarea lemnului adus de turiști. Se vor respecta normele de prevenire și stingere a incendiilor.
- (2) sunt strict interzise adunatul și defrișarea vegetației lemnoase de orice fel pentru facerea focului.

Protecția factorilor de mediu

Art. 38. Regimul deșeurilor pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

- (1) este interzisă abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul Ariei.
- (2) gestionarii locurilor de campare pentru care se percepe taxă de campare au responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor cu respectarea condițiilor legale, astfel încât să nu existe posibilitate de acces pentru câini și animale sălbatice.
- (3) gestionarii fondului piscicol de pe teritoriul Ariei, care primesc pescari sportivi, au responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor și transportării acestora la punctele legale de colectare a deșeurilor.
- (4) autoritatea publică locală de pe raza Ariei are responsabilitatea asigurării colectării și transportului deșeurilor menajere de pe teritoriul lor administrativ la punctele legale de colectare a deșeurilor.
- (5) autoritatea publică locală de pe raza Ariei are responsabilitatea de a desființa

depozitele ilegale de deșeuri aflate pe teritoriul lor administrativ.

(6) deținătorii cu orice titlu a terenurilor din cuprinsul Ariei au obligația de a asigura luarea măsurilor de salubritate/curățare a terenurilor.

Art. 39.

(1) Se interzice tăierea, incendierea, distrugerea sau degradarea prin orice mijloace a vegetației naturale.

(2) Se interzice tăierea, ruperea sau scoaterea din rădăcini a arborilor, puiștilor sau lăstarilor, precum și însușirea celor ruși sau doborâți de fenomene naturale sau de către alte persoane.

(3) Se va menține vegetația forestieră existentă, de-a lungul canalelor.

Art. 40. Se interzice distrugerea, degradarea, respectiv colectarea în orice scop, fără acordul Custodelui, a ciupercilor, plantelor, animalelor și a oricăror eșantioane de origine naturală de orice fel din Arie.

Art. 41. Colectarea de specii de floră, faună sălbatică și a oricăror eșantioane de origine naturală se poate face doar cu acordul scris al Custodelui.

Art. 42. Este strict interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative și indicatoare, precum și a plăcilor, stâlpilor sau a semnelor de marcaj.

Art. 43. Este interzis spălatul vehiculelor, rufelor, recipientelor etc., precum și utilizarea de detergenți în apele din interiorul Ariei.

Art. 44. Este interzisă deversarea oricăror substanțe, ape uzate, nămoluri în apele din cuprinsul Ariei, fără a fi procesate conform legilor în vigoare.

Art. 45. Exploatarea lutului și a argilei se va realiza numai de către membrii comunităților locale, în locurile desemnate de Custode.

Art. 46. Lucrările de întreținere a canalelor de desecare se vor face eșalonat, cel mult 30% din canale la fiecare 5 ani.

Art. 47. Se mențin zonele de stufăriș/păpuriș existente, mai puțin celor care constituie invazive în dauna Habitatului 1530*. Se interzice incendierea acestora.

Art. 48. Nu vor fi realizate lucrări hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare care să ducă la scăderea nivelului apei din bălți, lacuri și canale.

Art. 49. Lucrările de întreținere ce presupun demontarea cuiburilor de barză albă din localitățile limitrofe respectiv din interiorul sitului, se vor face doar în afara perioadei de cuibărit 20 august - 15 martie.

Construcții

Art. 50. Pe teritoriul Ariei, realizarea de orice construcții permanente, se va face doar după obținerea actelor de reglementare privind protecția mediului. Documentația se avizează de către Custode.

Art. 51. Construirea de noi drumuri și/sau poduri, respectiv modernizarea drumurilor existente în Arie, se va face doar după obținerea actelor de reglementare privind protecția mediului.

Documentația se avizează de către Custode.

Finanțarea activităților

Art. 52. Finanțarea activităților Custodelui se poate asigura din fonduri provenite:

- (1) din bugetul de stat sau al autorităților locale;
- (2) din activități proprii și din amenzi;
- (3) din proiecte de finanțare elaborate de Custode sau în colaborare cu alte organizații/instituții și finanțate prin programe locale, naționale sau internaționale;
- (4) din subvenții, donații, sponsorizări, contribuții, legate.

Procedura de emitere a avizelor și adeverințelor

Art. 53. Toate activitățile, proiectele, planurile și programele, care vizează Aria sau obiective din și din vecinătatea Ariei se supun avizării Custodelui.

Art. 54. Avizarea se realizează în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 55. În vederea luării unor decizii cât mai corecte, Custodele poate solicita și alte documente, studii de specialitate, planuri precise de amplasare, care să furnizeze informații suplimentare privind impactul posibil asupra factorilor de mediu din Arie, în conformitate prevederile legislative.

Art. 56.

- (1) Emiterea avizului se realizează de către Custode în termen de maximum 30 de zile de la depunerea completă a documentației solicitate.
- (2) Pentru documentațiile incomplete, procedura de avizare se suspendă.

Art. 57. În cadrul procedurii de avizare se emite:

- (1) Aviz favorabil -pozitiv-, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că nu au un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare; pentru anumite activități care dăunează în orice fel speciilor și habitatelor cheie, se pot percepe măsuri de compensare, precizate de Custode.
- (2) Aviz favorabil -pozitiv- cu condiții, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare, însă care se pot evita/reduce considerabil prin aplicarea unor măsuri, specificate de Custode.
- (3) Aviz nefavorabil -negativ-, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că pot avea un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare.

CAPITOLUL III

SANCTIUNI

Art. 58. Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage, după caz, răspunderea contravențională, penală, materială sau civilă conform legislației în vigoare.

Art. 59. Încălcarea prevederilor din prezentul regulament constituie contravenție dacă faptele nu au fost săvârșite astfel încât potrivit legii penale, să constituie infracțiuni.

Art. 60. Indiferent de natura răspunderii, urmările prejudiciilor aduse mediului prin încălcarea prezentului Regulament vor fi înlăturate de făptaș, indiferent de culpă, restabilind condițiile anterioare producerii prejudiciului. Costurile pentru repararea prejudiciului vor fi suportate de autorul prejudiciului, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”.

Art. 61. Cuantumul amenzilor este cea stabilită prin legislația specifică privind protecția mediului, respectiv privind regimul ariilor naturale protejate în vigoare.

Art. 62.

(1) Încălcarea prevederilor legale, altele decât cele sancționate conform cu legislația specifică privind protecția mediului, respectiv privind regimul ariilor naturale protejate, se sancționează potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de către persoanele împuternicite prin alte acte normative specifice.

(2) Sancțiunile stabilite pentru încălcarea prezentului Regulament se pot aplica atât persoanelor fizice cât și persoanelor juridice.

Art. 63. Contravenientul poate achita pe loc sau în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii procesului verbal jumătate din minimul amenzii.

Art. 64. Prevederile articolului precedent se completează cu dispozițiile Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 aprobată și modificată prin Legea nr.180/2002 privind regimul juridic al contravențiilor.

Art. 65. Aplicarea prezentului Regulament se face de către Custode și de către personalul organelor statului cu competențe în zonă.

Art. 66. Actele de constatare a contravențiilor întocmite de agenții constatatori din cadrul autorităților prevăzute la articolul precedent sunt acte procedurale, potrivit reglementărilor legale, cu toate efectele prevăzute de legislația în vigoare.

CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE

Art. 67. Personalul Custodelui, împuternicit cu legitimație de control, are dreptul de acces nelimitat pe terenurile din cuprinsul Ariei, indiferent de forma de proprietate.

Art. 68. Orice persoană fizică sau juridică are obligația de a furniza informațiile și datele solicitate de Custode, pentru a asigura gospodărirea eficientă a Ariei.

Art. 69. Orice persoană fizică sau juridică are obligația de a asista personalul Custodelui în activitatea de verificare și control și a facilita controlul activităților ai căror titulari sunt, precum și prelevarea de probe.

Art. 70. Orice persoană fizică sau juridică are obligația să se legitimeze la solicitarea expresă a personalului de inspecție și control al Custodelui.

Art. 71. Custodele are obligația de a alimenta bazele de date ținute de autoritățile pentru

protecția mediului în vederea îmbunătățirii sistemului suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate și de raportare la instituțiile naționale și internaționale.

Art. 72. Custodele are obligația să prezinte anual la autoritatea responsabilă de protecția mediului în raport corect și complet privind starea ariei naturale protejate, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute și acțiunile întreprinse în baza planului de management, precum și situația realizării obligațiilor asumate.

Art. 73. În cazul producerii de fenomene de forță majoră -inundații, incendii, calamități, epizootii, focare de infecții etc.- instituțiile abilitate intervin conform prevederilor legale, cu obligativitatea înștiințării Custodelui, care va participa la acțiunile de alertare și mobilizare în vederea prevenirii și eliminării efectelor unor asemenea evenimente.

Art. 74. Aria și zonele de protecție vor fi evidențiate în mod obligatoriu în planurile naționale, zonale și locale de amenajare a teritoriului și de urbanism.

Art. 75. Autoritățile publice locale au responsabilitatea de a evidenția limitele Ariei în planurile urbanistice ale localității.

Art. 76. Prezentul Regulament poate fi modificat de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, la propunerea Custodelui.